

Боротьба УПА проти німецьких окупантів

Олександр Денищук

Том II

Олександр Денищук

Боротьба УПА проти німецьких окупантів

Хронологія подій

Т. 2

Галичина та Східна Україна

УДК 94 (477)
ББК 63.3 (4 Укр.) Д333
Денишук О. С.

Боротьба УПА проти німецьких окупантів в 2 томах. Т. 2: Галичина та Східна Україна. – Рівне: ППДМ, 2008. — 216 с.

До книги увійшли матеріали досліджень, що їх проводив автор протягом останніх тридцяти років. Використані архівні матеріали, літературні дані, спогади безпосередніх учасників подій, очевидців.

Другий том виданий за сприяння:
народного депутата України Я. Джолжика,
голови політичного об'єднання “Свобода” О. Тягнибока,
голови УНП Рівненської області В. Червонія.

Головний редактор:
Петро Домашук

ВІД АВТОРА ТА РЕДАКЦІЙНОЇ ГРУПИ: зауваження і пропозиції прохання надсилати за адресою: 33028, м. Рівне, вул. Замкова, 10-В, пом. 82. Денишуку О. С.

СПОНСОРСЬКІ ВНЕСКИ та добровільні пожертви на видання наступних томів просимо переказувати на розрахункові рахунки: Денишук О.С., ВАТ “Державний ощадний банк” МФО 333368, Код 09333401, р/р 2909290009, особистий рахунок 348561.

:56: INTERMEDIARY BANK: SWIFT: BKTRUS33 Bankers Trust Company/New York

:57: BENEFICIARY'S BANK: /04-095-334 SWIFT: COSBUAUK Savings Bank of Ukraine/Kyiv

:59: BENEFICIARY: №95012762/2620 DENISCHUK OLEKSANDR SERGIYOVICH

:72: SENDERS TO RECEIVER INFORMATION: ROVNO BRANCH

ISBN 978-966-8424-84-7
ISBN 978-966-8424-85-4 (Т.2)

© Олександр Денишук, 2008.

За що бореться УПА

Політична боротьба українського народу за українську Державу ввійшла в повну фазу. На це склалися ріст внутрішньої сили українського народу і зовнішня політична обстановка. Виявом цієї організованої боротьби є Українська Повстанча Армія (УПА).

УПА, обороняючи український народ перед терором окупантів, творить збройну силу, яка закріпить здобутки Української Національної Революції, та перетворившись в Українську Народню армію, стане на захист УССД перед зовнішніми ворогами.

УПА – це збройна сила українського народу, боротися в рядах УПА – це почесний обов'язок кожного громадянина України.

УПА бореться:

За Самостійну Соборну Українську Державу на українській землі.

За новий справедливий лад і порядок в Україні без панів, поміщиків, капіталістів та більшовицьких комісарів.

За новий справедливий міжнародний лад і порядок в світі, побудований на пошануванні прав кожного народу та його незалежний всесторонній розвиток у власних державних формах.

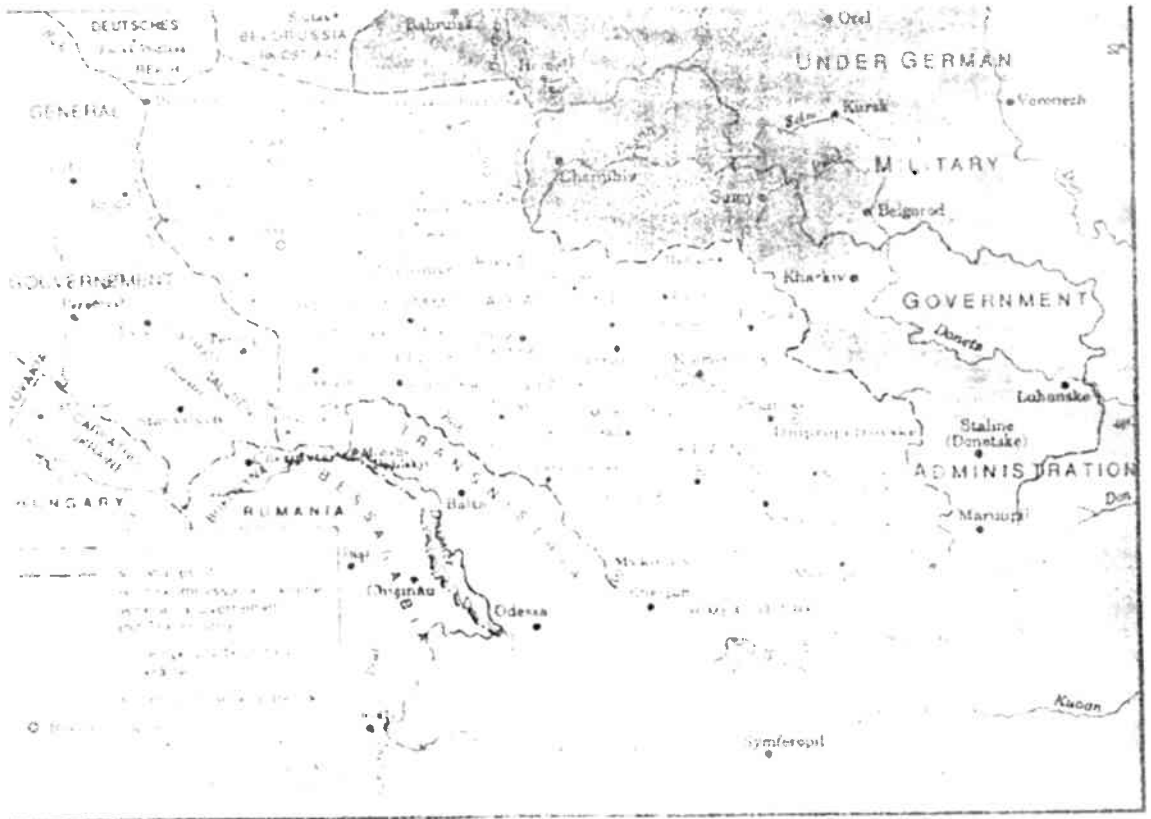
Проти німецького та московського імперіалістичних наїзників, що змагаються до поневолення та знищення українського народу.

Проти імперіалізмів, як джерела воєн і поневолення народів.

Більшовицьких парашутистів УПА вважає за передовий загін московських імперіалістів і поборює нарівні з німецькими грабунковими бандами.

Українська Повстанча Армія

(Передрук із Літопису Української Повстанської Армії, Т. 2, Торонто, 1990, ст. 83. Мовний стиль збережений).

Шановний читачу! У твоїх руках другий том книги “Боротьба УПА проти німецьких окупантів”. Із її сторінок постає славна історія боротьби патріотів України, вихідців з Галичини, проти коричневої чуми ХХ століття німецько-фашистських окупантів та їх прислужників (мадярів, поляків, румунів, російських шовіністів – власовців). Героїчною і яскравою була історія цього регіону України, історія боротьби галичан проти іноземного поневолення з прадавніх часів впродовж багатьох сторіч. Вже в 10 столітті на північно-східних схилах Карпат існувало потужне Галицьке князівство. За Ярослава Осмомисла його територія доходила до Чорного моря й гирла Дунаю. Тому і називає цього володаря автор “Слова о полку Ігоревім” в числі наймогутніших князів Київської Русі, її надійних оборонців. Це Ярослав Осмомисл, як пише невідомий автор “Слова о полку Ігоревім”, підпер гори Карпатські своїми щитами. Це він перепинив шлях чужинцям на Схід, на Руські землі. Це він “затворив Дунаю ворота” перед загарбниками. Після смерті цього могутнього володаря Прикарпаття угорські феодалі намагались захопити галицькі землі. Проте русичі не хотіли миритись із зайдами. У 1189 р. городяни м. Галича повстали і, очолювані князем Володимиром Ярославовичем (сином Осмомисла) вигнали загарбників. Припинились повністю чужинецькі напади на Галичину в 1199 р., коли волинський князь Роман Мстиславович оволодів Галицьким князівством і об'єднав його з Волинським в єдине Галицько – Волинське князівство. До самої смерті у 1205 році цей князь-воїн, князь-патріот не випускав з рук меча, захищаючи рідну землю то від угрів, то від поляків чи половців, то від литовців. Загинув він на полі бою. Такими “невтомними” у захисті рідної землі були і сини Романа – князь Данило Галицький (1201-1264 рр.) та Василько Волинський (1199-1271 рр.). Рано втративши мужа, княгиня Анна зуміла виховати синів справжніми патріотами і воїнами. У союзі із князем Мстиславом Удалим, що був тоді галицьким князем, брати Романовичі успішно боролись проти угорських та польських загарбників (1219, 1221, 1227 рр.). А 1238 року під Дорогочином (тепер Беларусь) було вщент розбито німецьких рицарів, що сунулись на Русь із Півночі. Змужнівши у битвах із сусідами-загарбниками брати Данило і Василько зуміли не лише вернути батьківську спадщину (1238 р.), але й розширити межі Галицько-Волинської держави аж на береги Дніпра (1239 р.). Майже все Правобережжя ввійшло до її складу. Тому й об'єдналися угри з поляками і рушили проти Данила. Влітку 1245 року нападники були вщент розбиті і з ганьбою відкотились у свої лігва. І не лише із загарбниками, що йшли із Заходу, зумів упоратись Данило Галицький, але й із татаро-монголами не помирився. Ще юнаком у квітні 1223 року князь Данило зі своїми воями у складі дружини Мстислава Удалого, зустрівся у багатоденній і кровопролитній битві з татаро-монголами на берегах степової річки Калки (тепер річка Кальчик на Донеччині). І хоч у поході і битві брали участь дружини київського, галицького, волинського, смоленського, курського і

трубчевського князів та війська половецького хана Котяна, ця битва була трагічною для русичів. Половці не витримали навальних атак татаро-монголів і відступили. Своєю втечею вони розладнали лави русичів. У результаті руське військо було розбите, а князі, підступно полонені, були страчені. Вдалось врятуватися лише Данилу Романовичу та Мстиславу Удалому, які найбільше потрудилися у цій битві. Доля зберегла князя Данила для майбутніх доблесних справ.

Під час навали орд Батия на Русь у 1240 році оборону м. Києва очолив воевода Данила Галицького – Дмитро. Пораненим він попадає у полон. Вражений мужністю руського воеводи, хан Батий особисто дарував Дмитрові життя. Внаслідок мудрої державної політики Данило Галицький фактично не підкорився владі Золотої орди. І галицько-волинська земля була єдиною територією, яка була вільна від баскаків (татарські чиновники). Коли ж у 1252-54 рр. темник (воєначальник) Куремса здійснив похід на південні землі володінь Данила Романовича, то зазнав поразки. Розгніваний Бату-хан послав на Галицько-Волинське князівство темника Бурунду з великою ордою. І хоч до битви справа не дійшла, Данило, за вимогою татаро-монголів, змушений був зруйнувати у своїх володіннях укріпленні замки і фортеці. За багаторічну боротьбу з татаро-монголами та їх прибічниками, за захист європейської цивілізації Данило Романович прийняв королівський титул. Папа Інокентій прислав йому корону. Проте мир і спокій на землях Волині, Буковини, Галичини ніколи не тривав довго. Проганяли одних поневолювачів – появлялись інші. Так у 1340 році галицькі землі були завойовані Польщею. 1410 рік увійшов в історію краю як рік голосної Грюнвальдської битви між військами Тевтонського ордену і об'єднаною польсько-литовсько-українською армією у Східній Пруссії. Українські воїни прийшли на поле бою з Галичини, Поділля, Волині (всього близько 40 тисяч чоловік). Перемога була на стороні союзників. Поразка німецьких рицарів підірвала військову могутність Тевтонського ордену і припинила експансію псів-лицарів на Схід. Весною 1490 року в околицях Коломиї, на Покутті, вибухнуло народне повстання проти польської шляхти. Незабаром воно охопило Північну Буковину, Галичину, Західне Поділля. Очолював повстанський рух селянин Муха. Повстанці (10 тисяч чоловік) здобули Снятин, Коломию, Галич і вирушили на Львів. Біля Рогатина влітку 1490 року основні сили повстанців були розбиті і розсіяні, а Муха з невеликим загоном відступив на Покуття. Навесні наступного року повстанський рух очолив А. Боруля. Боротьба продовжувалась і у наступні десятиліття. Варто згадати боротьбу народних повстанців проти поневолювачів під керівництвом безстрашних діячів братів Наливайків – Дем'яна (1556-1627 рр.) та Северина (1560-1597 рр.). Батьківщиною цих визначних діячів визвольного руху стало місто Гусятин, що на Тернопільщині. Згадаймо і славного козацького гетьмана – Яна Оришевського (бл. 1535-1605 рр.), вихідця із села Оришев, що у Бельському воеводстві (Галичина). Саме під проводам цього гетьмана у 1585 році козаки здійснили визвольний похід у Крим. Галицька земля дала Україні ще

чимало видатних особистостей. Найпомітнішею особистістю, в той час, став Петро Конашевич-Сагайдачний – гетьман українського реєстрового козацтва. Народився він у селі Кульчицях (тепер Самбірський район на Львівщині) в шляхетній родині. Після навчання в Острозькій школі пішов на Запорізьку Січ. Будучи освіченим, талановитим і хоробрим, П. Сагайдачний швидко зайняв помітне місце серед козацької старшини. На початку 17 століття брав участь в успішних визвольних походах проти султанської Туреччини та Кримського ханства. У 1616 році козаки напали на Кафу (тепер Феодосія), що була невольничим ринком, спалили і потопили турецькі галери-катарги, знищили 14 тисяч ворогів і визволили багато невільників. Очоловане П. Сагайдачним 40-тисячне козацьке військо, яке приєдналося до польської армії, відіграло вирішальну роль у розгромі в 1621 р. під Хотином (тепер Чернівецька область) турецької армії, яка загрожувала багатьом країнам Європи. Заснована у 1617 році “Ліга християн”, яка мала на меті вигнати турків з Європи, поклала великі надії на П. Сагайдачного і українських козаків, що вступили до неї. У 1618 році П. Сагайдачний на чолі козацького загону брав участь у поході польського королевича Владислава на Москву. Помер козацький гетьман 20. IV. 1622 року від тяжкої рани, яку дістав у битві під Хотином у 1621 році.

“Ой Морозе-Морозенку, ти славний козаче”, – співає Україна, впродовж декількох віків, про одного з найближчих соратників славного Хмеля. Ця пісня прославляє видатного військово-політичного діяча часів Хмельниччини, корсунського полковника Морозенка (Морозовицького) Станіслава (Нестора). Це він визволив наприкінці 1647 року із ув’язнення приреченого до страти Богдана Хмельницького. Походив Морозенко із шляхетної родини з Теробовлі (Тернопільська область). Із 1638 р. полковник реєстрового козацтва. На початку національно-визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького без вагань приєднався до повстання. Влітку 1648 року разом з Максимом Кривоносом та І. Ганжею очолив повстанський рух на Поділлі і Волині. Відзначився у Пилявецькій битві 1648 року. З 1649 р. – корсунський полковник. Під час Збаразької облоги 1649 р. очолював козацьку кінноту. Загинув у ході одного з боїв під Збаражем 28 липня 1649 року. Ще одна постать свободолюбних Карпат єднає українців Галичини і Буковини з українцями придніпровських розлогих степів. Це Семен Гнатович Височан – керівник національно-визвольного повстання 1648 року. Восени 1648 року під впливом бурхливих подій весни і літа на просторах Великої України С. Височан очолив своїми полками масовий народний рух проти польського гніту в Галичині. Саме тоді Б. Хмельницький обложив своїми полками столицю галицького краю м. Львів. Семен Височан організував поблизу Отині (тепер Коломийський район на Івано-Франківщині) 15-тисячне повстанське військо, яке поділялося на полки і сотні, мало свою артилерію. Повстанці, успішно діючи в тилу польської армії, здобули найбільшу фортецю на Прикарпатті – Пнів (тепер село Надвірнянського району на Івано-Франківщині). В грудні 1648 року повстанські полки під орудою С. Височана

вели запеклі бої з поляками за переправи через Дністер, проте під тиском переважаючих сил ворога змушені були відступити у Правобережну Україну. В 1651 р. С. Височан зі своїми гірськими орлами воював на Брацлавщині у війську Івана Богуна, брав участь в обороні Вінниці від польських військ. Очевидно, він був поруч з Богуном на полі Берестецької битви, що на Волині, влітку того ж року. У 1659 році С. Височан отримав звання полковника. У 1664-65 рр. Височан був одним з ватажків повстання проти польського панування на Правобережній Україні під проводом полковника В. Варениці, відзначився під час оборони Лисянки (тепер Черкаська область). А на початку 1666 року Семен Височан потрапив у московський полон, був вивезений до Москви, де і помер.

Посилення національного та соціального гніту на Західно-Українських землях привело до виникнення руху опришків. Опришки – це учасники національно-визвольної боротьби в Галичині, на Буковині та Закарпатті проти польської, угорської та австрійської влади в 16 – першій половині 17 ст. Перша згадка про рух опришків датується 1529 роком. Рух опришків спочатку охопив Прикарпаття, а згодом поширився на Закарпаття й Буковину. Невеликі повстанські загопи опришків нападали на панські маєтки, замки, на орендарів, лихварів. Символом відваги і мужності в опришків були бартки (топірці). В 16-першій половині 17 століття опришки діяли і у Перемишльській землі. Під час Хмельниччини опришки разом з повсталими селянами вели боротьбу проти польської шляхти. В травні 1648 року було здобуто королівський замок в Новотанці, а в липні – в Сяноку. У 1653 році загін опришків під орудою Харачка допоміг війську Тимофія Хмельницького у Молдавії. Найвищого піднесення рух опришків досяг у 1738-59 роках, коли на чолі опришківських загонів стояли Олекса Довбуш, Василь Боюрак, Іван Бойчук. Опришки брали участь у гайдамацьких повстаннях на Правобережній Україні. В першій половині 19 століття в Галичині, на Закарпатті і Буковині діяло понад 50 загонів.

У другій половині 19 століття внаслідок скасування панщини та кривавих репресій владі вдалося придушити рух опришків. Останнім ватажком опришків був М. Драгирук (Бордюк), прилюдно страчений 1878 року в Коломії. Народ свято шанує імена своїх месників і береже їх у своїй пам’яті. В Карпатах деякі гори, скелі, річки та потічки носять імена легендарних ватажків опришківського руху.

Але не лише шаблею або рушницею, пістолем чи барткою воювали із своїми кривдниками горді гуцули та бойки, буковинці та горяни, але й словом правди. Організатором саме такої боротьби і був Лук’ян Кобилиця (1812-1851 рр.) – визначний громадсько-політичний діяч, керівник національно-визвольного руху селянства на Буковині в 40-х роках 19 століття. Народився цей ватажок у с. Путилі-Сторонець (тепер село Путила Чернівецької області) в родині кріпака.

В 1839 році Лук’ян був обраний селянами уповноваженим, якому доручалося відстоювати громадські інтереси. Проте звернення у державні установи з приводу утисків соціально-національних прав українців залишилося без наслідків.

У 1843-44 рр. Л. Кобилиця очолив виступ селян 22 громад, які рішуче відмовилися відробляти панщину, самочинно переобрали сільську старшину, висунули вимоги відкриття українських шкіл, вільного користування лісами і пасовиськами, зажадали переведення їх на становище державних селян. У березні 1844 року повстання було придушене за допомогою урядових військ, а Кобилицю було заарештовано і ув'язнено.

Під час революції 1848 - 49 рр. в Австрійській імперії селяни Буковини обрали Л. Кобилицю депутатом парламенту, де він виступав за надання Буковині політичної автономії і приєднання її до Галичини, вимагав скасування кріпацтва і передачу селянам землі без викупу. В листопаді 1848 року на всенародних зборах у Вишніч (Чернівецька область) закликав селян до повстання. Селянські виступи під керівництвом Л. Кобилиці тривали до літа 1849 року. У квітні 1850 р. селянський ватаг був заарештований у с. Жаб'єму (Івано-Франківська область). Після катувань у в'язниці він тяжко захворів. Перебував на засланні у місті Гуро-Гомора (тепер Румунія), де і помер наступного року.

На початку ХХ ст. українська зброя відкрито вийшла на арену боротьби за створення Української Самостійної Соборної держави. З початком Першої світової війни у Львові була створена Українська Бойова управа для формування українських військових підрозділів у складі Австрійської армії.

6 серпня 1914 року було опубліковано звернення "До українського народу" із закликом вступати до легіону українських січових стрільців (УСС). Всього до УСС зголосилося 28 тисяч галичан, яких вистачило б для формування двох піхотних дивізій. Але австрійський уряд і польські політичні кола, побоюючись створення українського війська, обмежили чисельність легіону двома тисячами, тому основна маса галичан була відправлена подалі від України на італійський фронт. А невишколених січовиків австрійське командування вирішило кинути одразу на фронт проти наступаючих російських військ. Але тодішній командир легіону УСС (усусувів) Т. Рожанковський відмовився виконувати авантюрний наказ, за що був усунутий з посади. Новопризначений командир М. Галушинський (народився у селі Дзвиняч Чортківського повіту на Тернопільщині) зумів зробити багато для перетворення легіону в якісну бойову одиницю. Третього вересня 1914 року новобранці прийняли у Стрию (Львівщина) присягу й відбули на доукомплектування і проведення бойового вишколу на Закарпаття (села Горонда та Стробичове біля Мукачєвого). Замість важких однозарядних крісів, які ще 1888 року були зняті з озброєння, січовики одержали сучасну зброю.

Ідея боротьби за незалежну Україну кликала у бойові лави галицьку молодь. Ядро легіону становили активісти січового, сокільського і пластового руху, вчорашні студенти і гімназисти. Сини І. Франка – Петро і Тарас – також служили в легіоні УСС. Були серед новобранців і дівчата-студентки: Олена Степанів, Софія Галечко, Анна Дмитерко, Ірина Кузь, Павлина Михайлишин, Ольга Підвисоцька, Стефанія Сіак, Стефанія Новаківська та інші. На початку березня 1915 року січові стрільці зайняли позиції на схилах гори Маківка, що в Сколівських Бескидах

(Львівщина) намагаючись прорватись через Карпати в Угорщину, російські війська в ніч з 28 на 29 квітня 1915 року розпочали штурм позицій усусувів. Запеклі бої тривали до другого травня. Російські війська були відкинуті за річку Головчанку. Бій на Маківці був першим успіхом стрілецької зброї. В боях на горі загинуло 47 стрільців, а 76 було поранено. У боях на горі Маківці стрілецьтво здобуло Європейську славу і започаткувало вигнання російської армії з Карпат. Наприкінці вересня 1915 року стрілецькі сотні вступили у перші бої з російськими козацькими частинами на Верещькому та у Жоцькому перевалах. У жовтні січовики перейшли у контрнаступ і відбили у противника Борислав, Дрогобич і Стрий (Львівщина). Зусиллями куренів УСС 2 листопада 1915 року було ліквідовано прорив росіян на Бережани (Тернопільщина). В околицях міста на схилах гори Лисоні реорганізований полк січовиків (командир Гриць Коссак) у кровопролитних запеклих боях втратив убитими, пораненими і полоненими більше 1000 старшин і стрільців.

У ході Брусилівського прориву влітку 1916 року австрійське командування прикрило січовими стрільцями важливий відтинок фронту – шлях від Підгаєць на Бережани (Тернопільщина). І знову бої поблизу гори Лисоні. У цих боях відзначились молоді старшини: С. Горук, А. Мельник, Р. Сушко, В. Кучабський. Полк УСС у цих боях втратив півтори сотні вбитими. Після цих боїв усусуви були відведені у тил на відпочинок і переформування. У лютому 1917 р. полк знову на фронті і знову під Бережанами біля села Конюхи. У березні-жовтні 1918 року, легіон УСС під командуванням отамана Осипа Микитки (уродженець села Заланова Великого Рогатинського округу, Івано-Франківщина), згідно з умовами Берестейського миру 1918 року, звільняв від більшовиків Південь України (Жмеринка, Запоріжжя, Нікополь, Херсон, Одеса).

На початку жовтня 1918 року січовиків було передислоковано з півдня України на Буковину в Чернівці. 18 жовтня 1918 року у Львові було створено Українську Народну Раду, яка стала представницьким органом українського народу в Австро-Угорщині і наступного дня проголосила українську державу на всій українській етнічній території Галичини, Буковини та Закарпаття. Президентом Української Народної Ради було обрано Євгена Петрушевича (уродженець м. Буськ, Львівщина). Є. Петрушевич від імені УН Ради зажадав від австрійського уряду передачі всієї повноти влади в Галичині, однак намісник краю австрійський генерал К. Гуйн відмовився передати владу. 31 жовтня 1918 року на спільному засіданні УНРади і Військового комітету було вирішено взяти владу у Львові збройним чином. Повстання розпочалося о 4 годині ранку в ніч з 31.10 на 1.11. Українські військові частини (60 старшин і 1500 вояків) очолювані Д. Вітовським, без жодного пострілу зайняли Ратушу, намісництво, головну пошту, вокзал, банк. Над Ратушею і намісництвом було піднято синьо-жовтий прапор. Чинників австрійської влади було заарештовано. 1 листопада 1918 року сотник Дмитро Вітовський склав рапорт Костю Левицькому про те, що влада у Львові перейшла до рук УНРади. Цього ж дня УНРада перебрала до своїх рук владу у Станіславові

(тепер Івано-Франківськ), Тернополі, Золочеві, Сокалі, Жовкві, Раві-Руській, Коломиї, Снятині, Печеніжині, Перемишлі та інших містах. До 8 листопада УНРада призначила уряд Української держави – Тимчасовий Державний Секретаріат. Головою Секретаріату став Кость Левицький (уродженець Тисмениці Івано-Франківської області). 10 листопада 1918 року уряд склав присягу. Тоді ж було прийнято назву нової держави – Західно-Українська Народна Республіка (ЗУНР), яка включала етнічні українські землі і займала Галичину, Буковину і Закарпаття. Територія ЗУНР становила 70 тис. км. квадратних і нараховувала 6 млн. людей.

Буквально з перших днів свого існування ЗУНР змушена була вести безперервні бойові дії, захищаючи свою територію від зазіхань Польщі, Угорщини та Румунії. Найбільш кривавими були Вовчухівська операція (січень-лютий 1919 р.) та Чортківський наступ (7-28 лютого 1919 року). Проте сили були нерівні – не вистачало зброї і боєприпасів.

Окремо варто сказати про курінь Січових Стрільців. Він був сформований у грудні 1917- січні 1918 року з полонених галицьких стрільців і старшин, що перебували в Дарницькому таборі, а також у таборах Царицина, Туркестану та Сибіру. Визначну роль у створенні куреня відіграли Старшини: Євген Коновалець (уродженець села Зашків, Львівщина), Р. Дашкевич, Р. Сушко, І. Чмола та ін. Особовий склад куреня нараховував майже 600 бійців. 19 січня 1918 року комендантом куреня став Є. Коновалець, а начальником штабу – Андрій Мельник. Під їх керівництвом курінь Січових стрільців став однією з найкращих військових частин армії Української Народної Республіки під час визвольних змагань 1917-1921 рр. Вже у січні-лютому 1918 року курінь січових стрільців вів кровопролитні бої проти більшовицьких військ під командування М. Муравоїва на Лівобережній Україні (Полтавщина), на підступах до Києва (Трипілля та північній околиці), і в самій столиці. Січові стрільці брали участь у придушенні антиурядового виступу збільшовиченої частини робітників заводу “Арсенал”, що у місті Києві. Відділ Куреня січових стрільців забезпечував охорону уряду УНР, який у лютому 1918 року змушений був залишити Київ і тимчасово виїхати на Волинь. На початку березня, цього ж року, січовики Є. Коновальця знову брали участь у визволенні Києва від більшовиків. Курінь став елітною військовою частиною і фактично виконував функції національної гвардії.

16-18 липня 1919 р. Українська Галицька армія під натиском переважаючих сил поляків перейшла р. Збруч і об'єдналася з армією УНР. З цього часу УГА брала участь в усіх бойових діях на території УНР. Вже 2 серпня об'єднані сили військ УНР та УГА розпочали наступ на Київ та Одесу. На київському напрямку наступала ударна центральна армійська група на чолі з генералом Антоном Кравсом. У ході кровопролитних боїв група А. Кравса зайняла Бердичів, Козятин, Фастів і 30 серпня звільнила від більшовиків столицю України. У вересні 1920р. генерал А. Кравс з боями виводив частини УГА на Захід, до Чехословаччини.

Окупована в липні 1919 р поляками, Галичина не мирилась з поневоленням (1919-1939 рр.). Нав'язування окупантами у 1920 році Східній Галичині офіційної назви “Східна Малопольща” викликала обурення, гнів галичан. Вже 16 квітня 1920 р. спалахнуло гуцульське повстання, придушене військами.

У 1920-21 рр. робітники Львова, Стрия, Станіслава та інших міст, крім економічних вимог, гостро вимагали від польського уряду забезпечення демократичних свобод. У 1921-23 роках на Тернопіллі і гірських районах Прикарпаття діяли партизанські загони, які відіграли велику роль у зростанні політичної активності і національної свідомості населення.

У наступні роки боротьба не припинялася. Упертий опір колонізаційній політиці призводив до репресій з боку польської влади. Восени 1930 року була проведена так звана пацифікація (умиротворення). Приводом до пацифікації послужили численні протипольські акції (пошкодження ліній зв'язку, підпали державних будівель тощо), що відбулися влітку і восени 1930 року. Проте утихомирити Галичину окупантам не вдалося. 21 жовтня 1933 р. за наказом ПУНу (Проводу Українських Націоналістів) Микола Лемик (уродженець села Соловій Перемишлянського повіту на Львівщині) вбив начальника канцелярії консульства СРСР у Львові О. Майлова на знак протесту проти штучно організованого голоду 1932-33 років в Україні. У роки війни 1941 року М. Лемик став одним із організаторів похідних груп ОУН та їх діяльності на теренах Східної України.

Найактивніше у боротьбі за національну незалежність проявили себе члени Організації Українських Націоналістів (ОУН). Форми їхньої діяльності були найрізноманітніші – від участі в легальних організаціях (“Пласт”, “Просвіта”, “Союз Українок”) до атентатів.

ОУН виховала тисячі героїв, здатних на самопожертву в ім'я незалежності. Яскравим прикладом такої жертвовності є діяльність дрогибицької бойової групи ОУН, створеної З. Коссаком. У цю групу входили Дмитро Данилишин (уродженець м. Трускавця на Львівщині), його небіж Василь Білас, Ю. Березинський, В. Старик, М. Жураковський, С. Мошак та інші. Молоді націоналісти здійснили кілька резонансних антипольських актів, зокрема експропріаційні акції з метою отримання коштів для потреб діяльності ОУН (напад на банк у м. Бориславі – 30. 07. 1931 р., Трускавці – 08. 08. 1932 р.). За дорученням Крайової Екзекутиви ОУН на ЗУЗ ця група здійснила замах на керівника слідчого відділу міністерства закордонних справ Польщі Т. Голувна. Д. Данилишин і В. Білас після завершення операції у м. Городку були заарештовані. Це сталося поблизу села Веринь на Львівщині. Негайним судом у Львові 22 грудня 1932 року обидва були засуджені до страти. Вирок був виконаний наступного дня у Львівській тюрмі “Бригідки”. Страта бойовиків ОУН викликала масовий рух протесту серед українського населення Галичини. Щорічні відзначення річниці страти героїв перетворювались на масові антипольські демонстрації, які часто завершувались кривавими сутичками демонстрантів з поліцією.

У 1938 році бурхливо завирувало політичне життя українства на Закарпатті. Як відомо, Чехословаччина захопила Закарпаття ще у квітні 1919 року, обіцяючи при цьому надати краю статус автономії. Але з виконанням обіцянки Прага зволікала майже 20 років. Весь цей час карпатські українці прагнули до створення національної держави і воз'єднання етнічних українських земель. Тому і вели вони впродовж 1930 - х років активну боротьбу за українську державність на закарпатських землях. Намагаючись не допустити розгортання українського національно-визвольного руху, угорські і польські спецслужби засиляли на територію Закарпаття диверсійно-терористичні групи. У 1938 році таких груп тут діяло майже 20. За цих умов 4 вересня 1938 року в Ужгороді за ініціативою ОУН було проведено збори делегатів від української молоді всього Закарпаття, на яких було створено напіввійськову організацію – Українську Національну Оборону (УНО). Незабаром відділи УНО нараховували майже 1000 членів.

23 жовтня Закарпаття отримало врешті-решт довгождану автономію. Автономний уряд очолив лідер українофілів Августин Волошин (уродженець села Келеничі Міжгірського району Карпатської області). Відтоді розпочалася розбудова в Закарпатті автономної української держави. На початку листопада було створено збройні сили Карпатської України – Національну оборону “Карпатська Січ”, комендантом якої був призначений Д. Климпуш, а начальником штабу – Михайло Колодзінський (уродженець села Поточище Городенківського повіту на Івано-Франківщині). Загони “Карпатської Січі” поповнювались добровольцями з інших українських земель: Галичини, Волині, Поділля, Надніпрянської України, Буковини, які допомагали Карпатській Україні створити власну армію. Уряд А. Волошина активно здійснював розбудову молоді української держави. Вибори 13 лютого 1939 року до парламенту краю – Союму Карпатської України завершилися блискучою перемогою прихильників суверенітету Закарпаття (86, 1 % голосів). А 15 березня 1939 року на засіданні Союму в місті Хуст за ініціативою УНО було проголошено Самостійність Карпатської України (стяг синьо-жовтий, національний гімн “Ще не вмерла Україна...”, герб з тризубом. Президентом карпатської України став Августин Волошин.

Але часу на розбудову української державності у Закарпатті уже не було зовсім.

Державотворчі рішення приймалися під гуркіт гармат. Ще 14 березня угорські війська вторглися в межі Карпатської України. Під час засідання Союму бої точилися за 12 км від Хуста. “Карпатська Січ” (біля 2000 тисяч бійців) незважаючи на героїчний опір, не змогла відвернути вороже вторгнення. До 18 березня більша частина території Карпатської України була окупована угорськими загарбниками. У гірських районах загони “Карпатської Січі” продовжували боротьбу до кінця травня 1939 року.

У кінці березня 1939 року президент республіки А. Волошин та частина уряду на чолі з прем'єром Ю. Реваєм емігрували. Так завершилося короткочасне існування молоді української держави – Карпатської України.

Нацистський режим у Галичині від початку німецької окупації був жорстоким, таким самим, як і на інших теренах українських земель, скажімо, на Волині. Тому повстанська активність Галичини проти німців була високою, а боротьба безкомпромісною. Вона почалася фактично з перших днів фашистської навали. Військові самооборонні боївки тут почали організовуватись у другій половині 1942 року, а повстанські відділи на початку 1943 р. Дві події (проголошення 28 квітня 1943 року про створення нацистами стрілецької дивізії СС “Галичина” та рейд теренами Галичини з'єднання червоних партизанів С. Ковпака у липні цього ж року) пришвидшили організацію повстанських збройних відділів. Очолював цю справу Луцький Олександр (“Андрієнко”, “Богун”, “Богдан”). Народився він 1910 року в с. Боднарів Калуського р-ну Івано-Франківської області. Для маскування і дезорганізації німецького режиму збройні формування виступали під назвою “Українська Народна Самооборона” (УНС). У грудні 1943 року УНС прийняла назву УПА-Захід. Її першим крайовим командиром став О. Луцький. До території діяння УПА – Захід в 1944 році входило 6 військових округ: ВО-1 – м. Львів та Янівський полігон, командир “Харків” (“Хмара”); ВО-2 (Львівська область, Любачівщина, Холмщина, тепер Польща), командир Остап Линда (“Ярема”), із села Наконечне – І Яворівського р-ну Львівської обл.; ВО-3 (Подільська – Тернопільська область, разом із Рогатинщиною, командир Омелян Польовий (“Остап”), із села Ярчівці біля Зборова; ВО-4 (Станіславівська обл., тепер Івано-Франківська, разом з Буковиною, командир Іван Бутковський (“Гуцул”), із м. Сколе Львівської області; ВО-5 (тодішня Дрогобицька область, тепер Львівська), командир Іван Белейлович (“Дзвінчук”), із с. Микуличин Надвірнянського р-ну Івано-Франківської обл.; ВО-6 (Лемківщина, Перша і п'ята ВО діяли окремо тільки в 1943 –1944 роках, а пізніше увійшли до інших воєнних округ. Першим командиром УПА на Волині восени 1943 р. став Дмитро Клячківський (“Клим Савур”, “Панас”, “Мосур”), із м. Збаража Тернопільської обл. Пізніше (восени 1943 р.) командиром всіх загонів УПА став Роман Шухевич (“Тарас Чупринка”, “Тур”), 1907 р. н., із м. Краківець Яворівського р-ну Львівської обл., який загинув 5 березня 1950 року в с. Білогорща поблизу Львова. Останнім командиром УПА був В. Кук (“Леміш”, “Коваль”, “Юрко”, “Медвідь”), 1913 р. н., із м. Красне Буського р-ну Львівської обл. Ще варто назвати командирів УПА в 1943 р., яка розділялася на такі частини: УПА-“Північ”, к-р Д. Клячківський – “Клим Савур”; УПА-“Схід”, к-р Ф. Воробець (“Верещака”), 1922 р. н., із с. Горожанка Монастирського р-ну Тернопільської обл., в'язень советських концтаборів; УПА –“Південь”, командир П. Олійник (“Еней”, “”Роман”, “Сергій”), із с. Молодинче Жидачівського р-ну Львівської обл., загинув поблизу с. Рудники Маневичького р-ну Волинської обл. в 1946 р.; УПА - “Захід”, к-р В. Сидор (“Шелест”, “Конрад”, “Кравс”, “Зов”, “Лісовик”, “Ростислав Вишитий”, “Крегул”), 1910 р. н., загинув у бою з спецгрупою МГБ в криївці над річкою Лімниця.

**Петро Домащук,
Олександр Денищук.**

Цілі і методи німецької імперіялістичної політики на окупованих теренах

Ще не замовк відгомін першої світової війни, ще не загоїлись рани, ще живе покоління, що брало в ній участь, а вже на наших очах полум'ям спалахнула нова, ще страшніша в своєму розгортанні та методах світова війна, яку правильно оцінюють не як лицарські змагання народів, але як нечувану різницю в ім'я кількох світових імперіялізмів. – Український нарід є не тільки її свідком, але силою складних політичних обставин найдошкульніше відчуває її тягар на власній шкірі, бо саме через українські землі котиться страшна лавіна сучасної війни. Саме на Україні схрещуються вістря мечів двох неситих новочасних імперіялізмів – Німеччини й Москви, що, намагаючись зробити з українського народу предмет колоніального визиску, не допускають до того, щоб він став підметом дій та володарем на своїй землі. – От тому український нарід не сміє дати послух підшептам чужої пропаганди, що її завданням є баламучення та відвернення уваги українського народу від справжніх цілей наїзників. Коли б український нарід дав себе приспати чужим силам та їхнім агентурним чинникам, то повстала б загроза, що зі сну цього він не міг би збудитися віками. Від цієї загрози мусимо охоронити український нарід, повести його до вільного життя у власній Українській Самостійній Соборній Державі, що її здвигнемо силами українських селян, робітників та інтелігентів на згарищах та руїнах сучасної імперіялістичної війни як тривкий та вічно живий пам'ятник для щастя і свободи всіх грядущих поколінь українського народу...

Цілі й методи німецької політики на окупованих українських землях без маски

.....Гітлер твердить, що упадок жидівсько-большевицького панування на Сході Європи буде упадком Росії як держави. Очевидно, про будову нових національних держав на руїнах московської імперії Гітлер навіть не думає та існуючих самостійницьких змагань поневолених москвою народів він не бере до своєї політичної калькуляції. Та цей рахунок, як кажуть, зроблено без господаря, тобто без поневолених народів Східньої Європи. – Націонал-соціалістична "Остполітік", цього німці вже сьогодні не приховують, це політика наскрізь колоніальна. Нема колоній в Африці, тому треба їх творити в Європі. Це вихідна позиція теперішньої політики німців на Сході Європи, зокрема на українських землях. Та виявилось, що в зустрічі з самим життям, з хвилиною, коли українські терени окуповано німцями і коли ці цілі німецької політики почато реалізувати, гасла імперіялістичного підбою й експлуатації, з якими німці прийшли на Україну, не находять ґрунту і розбиваються об твердий мур самостійницьких сил українського народу. Божевільна дурійка німецького окупанта та застосування

нечуваного терору не розв'язують самої проблеми, а, навпаки, ще більш її заплутують...

Невизнання за народами Східньої Європи прав на самостійне і державне життя, а противно насильне здавлювання всіх самостійницьких тенденцій на окупованих теренах Сходу доведе до неминучої катастрофи німецької "політики на Сході" та до знівечення імперіялістичних планів Німеччини взагалі...

1) Обґрунтування німецьких зазіхань на європейський схід

Для кращого зрозуміння цілей німецької політики на Сході Європи та її методів слід приглянутися, під якими гаслами німці ведуть свою політику. Ці гасла мали б виправдувати німецьку політику та творити ідейну підбудову до її реалізації. З другого боку, вони мали б послабити відпорність поневолених народів, зокрема українського, при реалізації німецьких політичних цілей.

Перше, це гасло боротьби проти большевизму, як загрози для європейської культури та європейських народів...

Український нарід знає, як ніхто інший, ким є большевики, бо вже двадцять кілька літ веде з ним безпощадну боротьбу і боровся з большевицьким імперіялізмом Москви вже тоді, коли інші європейські народи засідали з большевиками при одному столику, боровся і тоді, коли німці 1939 р. заключили з большевиками пакт приязні і віддали большевицькому окупантові Західньо-Українські землі. Український нарід і тепер не склав зброї перед большевицьким імперіялізмом і послідовно буде боротися з ним аж до його знищення, але український нарід, як і всі інші поневолені народи Сходу, борються й будуть боротися не в ім'я німецького імперіялізму та свого нового закріпачення, тільки в ім'я свободи народам і людині!

Далі німецька пропаганда доказує, що європейський Схід – це *німецький простір з призначенням долі*. Тому самі німці покликані його захищати та творити на ньому новий лад...

Пробоевим гаслом для реалізації планів німецької імперіялістичної політики є гасло "Нової Європи". Німеччина бореться за перебудову сучасної Європи, і тому всі народи повинні їй в цій роботі допомогти або бодай не ставити перешкод. Але про конкретний устрій цієї "Нової Європи" німецькі політики мовчать. Ще передчасно і небезпечно зраджуватись. Одне тільки говориться, що в цій Європі кожний буде мати "право на працю"... Та річ у тому, чи поневолені народи будуть мати це право працювати в концентраційному таборі всіх народів Європи під командою німецьких наганячів і посіпак, чи у своїй хаті на рідній землі, як вільні громадяни своєї національної держави! Бо нічим іншим, як новою тюрмою народів має бути "Нова Європа" німецького імперіялізму!

Та парадоксальним, а то й комічним виглядає гасло німецької політики на окупованих теренах, нібито німці прийшли на ці землі, щоб боронити християнську культуру, віру населення та християнські святині від

безбожницького большевізму. Коли проаналізувати церковну політику націонал-соціалізму в Німеччині та його ставлення до існуючих віроісповідань, коли взяти до уваги факт, що членам партійних формацій дораджується або й наказується виступати з церковних організацій, коли згадати ще проби завернути німців до поганського культу Водана, то виступи німців в обороні християнства дивні та не природні!

2) Розшматування українських земель

Переходимо тепер до методів німецької політики на окупованих українських землях... Вияви німецької політики по відношенню до України не казали довго на себе ждати. Вже в перших місяцях війни з Москвою німці ставили підвалини своєї політики, реалізуючи концепцію повного уярмлення українського народу та підпорядкування собі українських земель без будь-яких застережень. Відродження (так у тексті – авт.) української державности, що його довершив український нарід під керівництвом українських самостійників-державників актом 30 червня 1941 р. негайно здавлено, а вже 1 серпня приєднано Західньо-Українські землі до генеральної губернії, хоч жодні рації за це не промовляли. Впливало це рішення німецьких політичних чинників виключно з тенденцій розбиття українського національного організму та його послаблення. Це був удар у соборницькі змагання українського народу. Як ліквідацією молодого щойно проголошеної державности після 30 червня 1941 р. завдано удар у самостійницьку українську ідею, так актом приєднання ЗУЗ до Ген.-Губернії перекреслено його ідею соборности. Німцям здавалося, що малими шматочками легше буде стравити український простір! З інших українських земель створено “райхс комісаріят”, іншими словами – німецьку колонію. Щоб і союзним румунам заткати ненаситне горло, виділено ще Буковину, Бессарабію та Одеську область (т. зв. Трансністрію) і кинено їм на потіху, щоб у майбутньому ці землі назад відібрати, коли маленький лакей ними трохи побавиться – як бачимо німці щедрі в обдаруванні своїх “союзників” чужими землями. Тут по відношенні до румунів зроблено те, що в 1939 р. зроблено по відношенню до Мадярщини, обдаровуючи її Карпатською Україною. З легким серцем дарують, бо знають що й так їхнє не пропаде! Коби тільки виграти війну!

Новий окупант попроводив нові кордони на землях України розшматовуючи їх, та не має сили, що могла б провести кордони в душах українського народу, бо живу ідею розшматувати годі!

3) Пани і раби

Німецький окупант виступає на українських землях у ролі пана, накидуючи українському народові роллю раба. Це підтверджують, не тільки факти, що кидають яскраве свідоцтво на поведінку, але документом ганьби для цілого

німецького народу являється інструкція для німців, що йдуть на східні окуповані терени, п. н. “12 геботе фір дас фергалътен дер дойчен ім Остен унд ді бегандлюнг дер руссен” – 12 заповідей поведінки німців на Сході і трактування росіян – де під “росіянами” треба розуміти всі народи московської займанщини. – Виймки з цих “заповідей” подасмо: Заповідь 4: “...скоро рішатися, краще рішитися зле, ніж не рішатися... Не пояснювати та не аргументувати. Росіяни хочуть бачити в наших людях провідників...Свого обурення супроти німця не виявляти в присутності росіян...Супроти росіян виступати солідарно. Навіть помилки німця боронити перед росіянами”. Заповідь 5: “ ... Впертість щодо цілей, найбільша еластичність у методах... ” Заповідь 6: “В зв’язку з тим, що нововідкриті терени мусять бути раз назавжди здобуті для Німеччини й Європи, рішальною є Ваша постава. Ви мусите бути свідомі того, що Ви є репрезентантом Великонімеччини.... Ви мусите тому також із достойністю проводити найгостріші і найбільш безоглядні засоби, що їх вимагає державна конечність...” Заповідь 7: “...Не питайте: чи це корисне для селянства? Тільки: чи це корисне для Німеччини... Будьте самовпевнені і тверді для підвладних...” Заповідь 8: “Не говоріть, а дійте. Росіянина ніколи не переговорите або переконаєте розмовами. Він вміє краще говорити, ніж Ви, бо він є діалектиком й унаслідував “філософічну вдачу”. В говоренні і дискутуванні Ви будете переможеними. Ви можете діяти. Росіянам імпонує тільки діяння, бо самі вони ”жіночі й сентиментальні”. “Наш край великий і гарний, але нема в ньому порядку. Прийдіть і пануйте над нами”. Це було провідне гасло росіян на початку їхньої держави, коли запрошували норманів. Таке наставлення тянеться червоною ниткою крізь панування монголів, литовців, царів, німців аж до Леніна і Сталіна. Росіяни хочуть завжди бути масою, що над нею панується... Тому росіянин не сміє відчувати, що Ви вагаєтесь. Не будьте м’якими і сентиментальними... Тільки Ваша воля мусить бути рішаючою... Зберігайте віддаль супроти росіян, вони не німці, а слов’яни... Росіянин із вікового досвіду бачить у німцеві вище ество... Бережіться російської інтелігенції... вона нічого не вміє, але має особливу легкість і зручність впливати на настрої німців... Заповідь 9: “ Будьте вільні від вітрення комуністів (комуністенріхерай)... Ми не хочемо наверхнути росіян до націонал-соціалізму, але *зробити з них своє своє знаряддя...*”

Вузкі рямці брошури не дозволяють нам проводити докладнішу аналізу цих “геніяльних заповідей”. Та вони говорять самі за себе. Це ж підтвердження комплексів меншовартісности німецького окупанта, вияв страху в зустрічі з чужим світом, це ж звичайнісінькі інструкції, що їх дається тупоумному, розумово упослідженому лакеєві, що має зіграти роллю пана в чужому домі...”

4) Матеріальний і соціальний гніт – повна експлуатація українських земель

Німецька політика на Україні – це політика нечуваної в світі експлуатації українського селянина, робітника та інтелігента. Вона позначилася в останньому часі на відтинку сільського господарства в формі накладання і стягання неспівмірних до спроможностей села контингентів на Західньо- та Північно-Західних Українських землях, де ще задержалися індивідуальні господарства, грабунку й вивозу всього збіжжя, навіть призначеного на посів, винищування решток скоту на Україні, повної байдужості до потреб села, конфіскації майна та ліквідації господарств.

Експлуатація українського селянина прибрала дуже гострі форми. Колгоспів не ліквідується, подекуди замінюється їх т. зв. громадськими господарствами...

Ще гірше експлуатується українське робітництво. Багато заводів не працює, працюють тільки ті, що потрібні для воєнної промисловості, напр., шкіряні заводи. Усюди на керівних посадах німці, що є панами життя й смерті кожного робітника. Побої робітників на заводі – це буденне явище. Самі ж німці і все вивозять у Німеччину... Тому українське робітництво животіє, промінює по селах останню одежину за харчі та збіжжя, а й те ще по дорозі відбирають у нього німці. Тому багато робітників (Донбас) кидає невільничу працю і втікає з міст на село, щоб там при родині с'як-так пережити ці часи грабінницького наїзду... До важкої праці на заводах змушується дітей у віці 13, 14, 15 років.

В зв'язку з замкненням шкіл, ліквідацією різних інституцій та займанням важніших постів німцями, українська інтелігенція опинилася у важких умовах життя. І тому не раз висококваліфіковані одиниці беруться за всяку чорну роботу, аби с'як-так животіти та врятувати себе від вивозу до Німеччини.

Важко описати ту матеріальну й соціальну нужду, в яку пхнули український нарід його окупанти, спершу більшовики своїм двадцяткілкікалітнім визиском, а зараз німці своїм нечуваним гнітом і визиском. Це є політика грабінника, що забирає все, бо боїться недалекої бурі українського народнього гніву!

5) Українські культурні надбання під німецьким чоботом

Кожна війна несе з собою потрясіння та знищення. Цього український нарід цілком свідомий і тому з болем тільки приймає відомості про такі чи інші знищення культурних пам'яток, музейних цінностей і т. п., що впали жертвою неминучих воєнних дій. Але українське серце обурюється та запалюється святим гнівом, коли бачить, як на його очах грабується і руйнується твори українського духу, його вікові надбання тільки тому, щоб створити пустку та жадливу руїну. А саме в цьому напрямі йдуть затії окупанта. Майже всі школи, середні фахові та вищі, закрито або ліквідується. Учительський персонал вивозиться на роботи до Німеччини. Натомість, де з'явиться кілька німців чи фольксдойчів

(привілейована частина населення, яка в своєму роду має предків німців – авт.), негайно твориться німецькі школи для їх дітей.

Українське церковне життя переслідується. Підсичується спори між автокефалістами та автономістами, насаджується різні секти.... Нарешті все церковне життя на Україні підпорядковується німецьким чинникам, щоб таким чином поневолити його до решти та зробити своїм сліпим знаряддям, яким була колись церква за царської, ба навіть російська православна церква за большевицької влади. Зміст характерного листа, що його одержали всі єпископи православної церкви на Україні від своїх генералкомісаріатів, слідує: “Призначаю Вас єпископом у моїм Генералкомісаріаті. Ліквідую Вашу залежність від Ваших церковних зверхників. Ви залежні тільки від мене. Священники також залежні від мене. Про знімання або призначування священника єпископат буде повідомлений”. – Документ цих генералкомісарів – це унікат, якого не знає історія церкви протягом близько двох тисяч літ свого існування; та здається, й ціла теперішня політика німецького варварського імперіалізму – це також унікат в історії людства!

Припинення організації молоді “Січей”, “Жіноча Служба України”, ліквідація культ.-освітніх товариств, Учительських спілок, Просвіт і інших (Київ, Харків, Полтава), заходи, щоб ціле українське життя на Зах. Українських землях включити в ряди німецької станиці п. н. Українського Цетрального Комітету, заборона вивчати в школах історію України має тільки одну мету – цілком знищити українське культурне життя, грабунком забрати дорогоцінні речі (грабунок музеїв – Київ, Харків і інші), затерти всі сліди вікової української традиції та старої культури, словом, зробити з українського народу убогих незрячих рабів.

Додамо ще, що немає на цілій Україні свободи українського друкованого слова. Існує, правда, преса, призначена для українців, та це в дійсності німецька преса на українській мові, завданням якої втовкмачити українцям їх ролю раба у “Новій Європі та виховати з українського народу смиренних ягнят, що дають себе без протесту, навпаки, з радістю вести під ніж свого різника. Редактори – це звичайнісінькі висулужники, що, виспеціалізовані в своїому ділі ще більшовиками в Радянському Союзі, такуж саму ролю виконували по відношенню до українського народу...

6) Чужонаціональний елемент на Україні в німецькому возі

Німці заслабі, щоб самі могли реалізувати плани закріпачення та винищування українських народніх мас, тому вони зручно використовують сучасний політичний хаос в Європі, зокрема на окупованих теренах, та запрягають до свого імперіалістичного воза всю безпросвітню, безідейну та безхарактерну юрбу чужонаціонального елемента, насадженого та штучно ними піддержуваного на Україні, як сліпе знаряддя у своїх руках. В цей спосіб вони хочуть не тільки послабити відпорність українського народу, але одночасно послабити та розбити

одностайний фронт боротьби поневоленних московсько-більшевицьким та німецьким імперіялізмами народів. В результаті цього маємо такі явища, як обсаджування адміністративних постів на Західньо-Українських землях поляками, на Східньо-Українських – москалями. Ці чужонаціональні елементи, забуваючи долю своїх закріпощуваних народів, заприязнюються з німцями, шкодять та поборюють на кожному кроці українців, виконуючи роллю вислужників чужому окупантові. До співпраці німці радо приймають сексотів, бувших комуністів, агентів польської поліції та НКВД з одною метою – знищити український самостійницький рух та уярмити весь український нарід. І так наприклад, сітка конфідентів, що її німці намагаються розбудувати на Західньо-Українських землях, складається з поляків, що мають робити доноси на українців. Подібну роллю співпрацівників виконують росіяни на східних землях, займаючи відповідальні місця в адміністрації, усуваючи українців, ігноруючи українську мову та денунціюючи свідомий український елемент. На Криму вони виконують таку ж роллю по відношенню до татар.

Легіонерських формацій узбеків і козаків уживається в терористичних акціях проти мирного населення Північно-Західньо-Українських земель; формації латишів та естонців переводять лови на людей, призначених на вивіз до Німеччини.

Особливі прислуги роблять німцям кандидати в німецьку націю, фольксдойчі. Роблять це не з ідеї допомогти Німеччині, бо вона їм чужа та осоружна, але з звіринних інстинктів наживи, грабунку та вигоди. Злочинам тих новоспечених німців кінця немає, так що фольксдойч стає на Україні синонімом злодія, грабіжника, ошуканця і мерзотника...

9) Заслання на роботи до Німеччини

Німецька воєнна машина мусить справно працювати, а тим часом молох війни пожирає тисячі і мільйони жертв. Тому в цій машині утворюються колосальні люки, які треба кимсь заповнити. Що може бути легше до переведення, як кинути в ці прірви мільйони робочих рук із теренів окупованих земель Європи? І їдуть з усіх земель до “серця” Європи на порятунок німецького господарства і німецького воєнного промислу. Це й вигідне для німців, бо раз – звільняється свої робочі сили, щоб їх кинути на фронт, друге – очищується окуповані терени з небажаного молодечого елемента, що мігби у відповідних умовах бути загрозливим, і третє – одержується дешева робочу силу, з якої можна витягнути останні соки, ...цих робітників зі Сходу можна обманювати, ними гонити й експлуатувати їхнє вміння і силу, не дбаючи про їх прохарчування, зодягнення, заробітню платню та соціальне забезпечення.

... З такими міркуваннями переводять німці акцію набору робітників до Німеччини. Спочатку люди навіть самі голосились... Та в короткому часі українськими масами стрепенули тривожні алярми, що передістались від рідних

і знайомих на українські землі. “Нас обманули” – це повторяється в усіх листах із Німеччини. – “Сидимо в таборах за дротами, і поводяться з нами гірше, як з полоненими”. “На грудях кажуть носити пришите “схід”, а це значить, що ти не людина, а варвар, розбійник”. “Хазяїн тебе б’є, і пожалітися нема кому”.... Це думки, що пливають із наповненого гнівом серця українського робітника, думки, що вірно змальовують нове середовище, в якому опинився український робітник....

11) Терор тевтонів. Арешти, розстріли, шибениці. Фізичне нищення українського елементу

Стародавній Рим стрепенувався колись, зустрівшись із терором диких тевтонів, предків сьогоднішнього наїзника на українські землі....Відомі українцям також наїзди інших орд, перед якими в пустку перетворювалися південні полоси України, а населення втікало в ліси, щоб зберегти своє життя....Сьогодні український нарід, хоч ще не загоєні рани, завдані йому московським більшевизмом, хоч ще в пам’яті його свіжими є страхіття, знущання і лютий терор більшевиків, голод на Україні, жертви ГПУ й НКВД, переживає нечуваний терор німецького окупанта, що хоче арештами, розстрілами й шибеницями фізично знищити його, подаючи та стискаючи сердечно руку більшевицької Москви.

Спряглися обидва імперіялізми, щоб стерти з лиця землі український нарід. Ненависна червона зірка двадцять літ купалася в морі крові українського селянина, робітника й інтелігента, а зараз німецька свастика зубами своїми гризе, шарпає й розриває тіло українського народу. Годі про ці речі писати, бо перед свіжими ще могилами, що ними вкрилася за останні роки окупації Українська Земля, треба в подиві і признанні схилити голову, бо все це могили найкращих синів України, що жертвою життя свого засвідчили невмирущість ідеї Української Самостійної Соборної Держави. Заговорити тут можна тільки безпоцадною боротьбою з кровожерним наїзником, яка німстить кров братів рідних!

... Загально після повороту на нововідбиті терени німці нищать, грабують та палять цілі села, людей (жінок і нелітніх дітей) стріляють...

(Передрук брошури, виданої редакцією “Ідея і Чин”, 1943 р., із Літопису Української Повстанської Армії, Т.1, Торонто, 1989, ст. 56-102. Зі скороченнями автора. Мовний стиль збережений).

Наказ ч. 11.

Командирам, командантам і всім сільським самооборонам

Німці уступають на всіх фронтах. Протилежні Німеччині імперіялізми завдають Німеччині поважних ударів так на фронтах, як і у німецькому запіллі. Ослаблюють значно силу німців революційні армії поневолених народів, що вдаряють по Німеччині у її внутрі.

Німці тепер пішли в цілості на грабіжницьку роботу. Граблять що і де попало.

На наші села останньо німці зробили також сильніший наступ в цілі грабунку. В колгоспах молотять нагально і забирають весь хліб. Вивозять. Не лишають селянам майже нічого. Останньо почали зусильно грабити індивідуальні господарства. Доводять до цілковитої господарської руйни українське громадянство. Награбленим наповнюють свої магазини. Останньо почали німці вже атаку і на лісові терени.

Наказую:

1) Всі береги більших лісових масивів, всі лісові полоси, сейчас укріпити барикадами, непроїздими ровами, вовчими долами. Завалити всі переходи в ліси. Перетинати всі шляхи, що ведуть у ліси, сейчас на їх краях. Всі завалені місця закріпити заставами, сталими вартами....

2) Боївками, самообороною, розвідкою заблюкувати ворога у його опірних пунктах. Здержати його вихід в терени на грабежі. Якщо можна – його зліквідувати. Це відноситься так до німців, як і до большевицьких партизан.

3)....

4) Змінити сейчас після одержання наказу всі дотеперішні місця постою. Вони всі знані ворогові. Скоріше чи пізніше буде старатися нас ворог там досягнути і знищити....

5) Всі бойові харчеві припаси розмістити в найбезпечніших місцях, не дати себе ограбити.

6) Вплинути на селян, щоби всіма можливими способами заховали хліб і інші харчеві продукти. Також полотно, одіння і все, що ворог може при несподіваному наскоку забрати і цим наживитися...

Перед кожним ворожим грабіжницьким наїздом оборонимося, коли поставимо добре самооборону і розвідку і то в селах, полях і лісах і нав'яжемо стислу співпрацю зі сусідніми селами...

7) Подбати, щоб кожен селянин крім хати, виготовив собі добру землянку на мешкання на зиму....

Всіх мусимо забезпечити і всі разом мусимо оборонятися перед грабіжницьким ворожим наїздом, перед матеріальним і фізичним винищенням нас.

Ділати дуже скоро. Всі сили запрягти до забезпечення нас всіх. Пам'ятати, що послідний етап боротьби є найтяжчий. А він приходить. Треба зужити всіх зусиль, щоб побідити.

Слава Україні!

Дня 4 вересня 1943.

Шеф Військового Штабу:

Полк. Гончаренко

Командир
Української Повстанчої Армії:
Клим Савур

(Передрук із Літопису Української Повстанської Армії, Т.1, Торонто, 1989, ст. 147-148. Зі скороченнями автора. Мовний стиль збережений).

Антинімецькі акції
Галичина Івано-Франківська область

1943 рік

Весна, 1943 р.

Боївка Кушового Відділу Самооборони (КВС) під командою “Білого” (командир боївки – Долішняк Юрій, уродженець селища Яблунова Косівського району на Івано-Франківщині) на шляху між селами Брустурів і Прокурава, цього ж району, обстріляла вантажівку з німцями. У результаті цієї акції було вбито 5 німців, одному фашисту вдалося утекти. Вантажівка була спалена. Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2696 ІФ - б*).

Червень, 43 р.

Повстанець – Грушак Василь Антонович, 1925 р. уродженець села Велдіж (тепер с. Шедченкове) Долинського району Івано-Франківської області загинув у бою з німцями в червні 1943 р. у м. Калуш Івано-Франківської області (*Борис Михайло. Нескорена Долинина Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 328*).

Червень, 43 р.

Неустійнена боївка УПА (близько 30 чоловік), яка перебувала на х. Журитин поблизу с. Стратин Рогатинського району на Івано-Франківщині, піддалася нападу зі сторони німців, які випадково натрапили на місце постою повстанців. Зав’язався короткотривалий жорстокий бій. Боївка змушена була відступити. У повстанців було декілька чоловік поранених і, серед них “Жук”. Одна зв’язкова потрапила в полон до німців. Її доля невідома. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2673 ТТ - а*).

16. 08. 1943 р.

Загін УПА із 50-ти повстанців, що прийшов із Рівненщини, зупинився на постій в с. Межигірці Галицького району Івано-Франківської обл. Вночі їх непомітно оточили гітлерівці. Зав’язався запеклий бій, в

якому загинуло 6 повстанців. Великі втрати були у фашистів, але кількість їх невідома (*Оксана Теодорович. І вдарив по фашистах повстанський кулемет... // Шлях Перемоги. – 1993. – 11 серпня*).

Серпень, 43 р.
(половина)

Вишкільний курінь...”Чорні Чорти” (180 чоловік), на чолі з к-ром “Козаком”, звів...десь у половині серпня, бій з німцями в с. Кеданич (можливо с. Кийданці Коломийського району Івано-Франківської області – О. Д.). В бою втрачено обоз, а німці – 5 вбитих і 1 полоненого. Бій тривав від год. 1-ої в полудень до 5-ої увечері. Німецький відділ був у силі 400-500 чоловік, складався з кріпа, шуцполіції й гестапа. В Кеданичах німці спалили стодолу і стайню, де стояв обоз (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 127*).

Літо, 1943 р.

Щоб забезпечити упівців (членів УПА – О. Д.) продуктами харчування, підпільники робили наскоки на Павлівську (Івано-Франківський район – О. Д.) свиноферму, забирали свиней, обробляли їх в Стінці (Івано-Франківський район – О. Д.) і відправляли в Чорний Ліс (*Дейчаківський Ігор. Ямниця. – Львів, 1994. – С. 109*).

Літо, 1943 р.

Повстанці мали бій з німцями поблизу села Козаківка Долинського району Івано-Франківської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, – Спр. Зош. Л. 1-37*).

Літо, 1943 р.

Боївка самооборони під командою “Криги” (командир боївки – Гремен, уродженець села Труханів Сколівського району Львівської області) напала на німців поблизу села Бубниця Долинського району Івано-Франківської області. У результаті бою німці були розбиті. Повстанці захопили багато зброї. Серед повстанців жертв не було. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-38*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Довбуша” роззброїла мадярський відділ поблизу селища Ділятина Надвірнянського району на Івано-Франківщині. Під час цієї акції мадярський офіцер вбив повстанця Вітрака Миколу, уродженця с. Тростянець

Бережанського району на Тернопільщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2701 ТБ*).

26. 09. 1943 р.

У вересні 1943 року була проведена каральна акція німецької польової жандармерії з Долини (Івано-Франківська область – О. Д.) на табір “Порташ” під Магурою, де проходила вишкіл подільська сотня УПА “Трембіта” (сотенний – “Чорнобривий”), що закінчилася для фашистів поразкою. Під прикриттям артилерії й кулеметів шуцполіція декілька разів наступала на позиції повстанців, але кожного разу попадала під прицільний вогонь. Німецька “шуцполіція” мала з десять вбитих і кільканадцять ранених. Між вбитими був їхній командир батальйону, майор, густо на грудях відзначений. Керував боєм чотовий – “Бродяга” (Іван Капало, уродженець села Нижнє Синевидне Сколівського району Львівської області – О. Д.) (*Борис Михайло. Нескорена Долинщина Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 150; Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 219-221*).

29. 09. 1943р.

У вересні 1943 р. один батальйон німців заатакував табір УНС в Долинщині, між селами Суходіл і Липовиця Станіславської (тепер Івано-Франківська – О. Д.) області. Напасників відперго з кривавими для нього ж втратами. При відступі німців, що з’їздили вузькоколійкою вниз, сотня УНС з засідки висікла кулеметами майже до ноги ок. 200 німецьких вояків. Керував засідкою чотовий “Петренко” (*Борис Михайло. Нескорена Долинщина Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 496; Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 223-224; Історія Українського Війська 1917 – 1945 рр. – Вид-во “Свіст”. – Львів, 1996. – С. 545*).

Вересень, 43 р.
(початок)

На початку вересня, на Ландерівці (Івано-Франківщина – О. Д.) відділ “Різуна” зловив двох мадярських офіцерів. Від них забрано зброю й велосипеди. Наступного дня прийшло з 80 мадярів... Командир взяв 15 стрільців і пішов бити їх. Бій тривав 15 хвилин. З боку повстанців був тяжко ранений стрілець Влодка, який потрапив у руки мадярів. Мадяри передали його німцям, які розстріляли

його (*Літопис Української Повстанської Армії. – Т. 3. – Торонто, 1978. – С. 48*).

Вересень, 43 р.
(початок)

З початком вересня 1943 р. курінь “Липея” (родом із Закарпаття) звів бій з німцями (шуцполіція й вермахт) у Чорному лісі (Тлумацький район Івано-Франківської області – О. Д.), в якому втратив 3-ох стрільців: кухара Василя з с. Хотимир (Тлумацький район – О. Д.), пс. “Дуб”; бунчужного “Іскру” з с. Олесів (треба село Олешів Тлумацький район – О. Д.); зброяра “Чернеця” з с. Жаб’є (Івано-Франківщина – О. Д.). Німці мали 35 убитих (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 127*).

Вересень, 43 р.

Рій “Чумака” з чоти “Скуби” раптово напав на мадярський гарнізон у селі Татарові (Івано-Франківщина – авт.) і розбив його оволодівши зброєю. Жертв із сторони повстанців не було (*Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001. – С. 29*).

Вересень, 43 р.
(кінець)

При кінці вересня 1943 р. чота “Скуби” (курінь “Липея”) розбила на дорозі Космач-Коломия (Івано-Франківська область – О. Д.) 4 вантажні авта. Вбито коло 70 німців – без своїх втрат (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 127*).

Вересень, 43 р.

Відділ “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегіт”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) зробив наскок на міст біля Старої Гути (можливо Богородчанський район на Івано-Франківщині – О. Д.). Його охороняло 6 татарів з татарського легіону під командою одного німця...Вбито німця й одного татарина, а трьох татар здалися живими. Вони опісля ввійшли до складу...відділу (*Літопис Української Повстанської Армії. – Т. 3. – Торонто, 1978. – С. 48*).

05. 10. 1943 р.

5 жовтня 1943 р. на полонинах біля Космача (Косівський район Івано-Франківської області – Авт.) вишкільні відділи УНС (Українська Народна Самооборона – О. Д.) мали бій з німцями, де вбили 20 чоловік (*УПА в світлі документів з боротьби за*

Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 21-22, 27. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 219).

15. 10. 1943 р.

Перекинувши свої власні сили на Коломийський відтинок, у половині жовтня німці заатакували з Космача й Березова (Івано-Франківська обл. – О. Д.) повстанський відділ. Кількагодинний бій приніс обом сторонам криваві втрати. Однак ворогові не вдалося здобути табору. Ворог втратив понад 20 убитими. Власні втрати – 2 убитих та 1 важкопоранений (*Володимир Мороз. Українська Народна Самооборона (УНС) на терені Дрогобицької області (1943 рік). // Визвольний шлях. – № 6, 2000. – С. 69; Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 22).*

15. 10. 1943 р.

15. X. 1943 р. відбулися бої з німецькими частинами на таких карпатських полонинах: Поляниця, Куратів, Явірник і Мочарки. Німці наступали двома куренями. Бій вели частини УНС (Української Народної Самооборони. – О. Д.). Було вбито біля 40 німців (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 115).*

Жовтень, 43 р.

Вишкільний табір під командою курінного “Липея”, разом із сотнею “Козака”, були оточені німцями у Микуличинському лісі (поблизу села Микуличин Надвірнянського району Івано-Франківської області – О. Д.). Німці прибули із Микуличина, Космача, і Вижного Березова Надвірнянського району. Зав’язалася жорстока битва. Повстанці мужньо оборонялися і німцям не вдалося захопити табір. Після великих втрат у живій силі німці відступили. За жертви у повстанців не повідомляється (*Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001. – С. 29).*

Жовтень, 43 р.

Німці заатакували вишкільний табір на г. Тарниця (Коломийський район Івано-Франківської області – О. Д.), але успіху не мали. Бій тривав кілька годин (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 132. – Арк. 29; Літопис УПА. – т. 19. – С. 22).*

Жовтень, 43 р.
(кінець)

Німці повторно напали на табір Старшинської Школи у Микуличинському лісі (поблизу села Микуличин Надвірнянського району Івано-Франківської області – О. Д.). Курінний “Липей” вдало зорієнтувався і вивів Школу із кругової облоги без втрат (*Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001. – С. 29).*

15. 11. 1943 р.

15 листопада ...в Станіславській області (тепер Івано-Франківська область – О. Д.) гестапо зліквідувало в лісі Дуброва поблизу с. Облудника криївку СБ (була збройна сутичка – О. Д.) (*ЦДАВОВ і УУ. – Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 132. – Арк. 33. Цитовано: Анатолій Русначенко. Народ збурений. –К., 2002. – С. 120).*

17. 11. 1943 р.

17 листопада групи “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) і “Чорних Чортів” вели оборонний бій з німцями. Останні втратили 60 осіб убитими. У повстанців було 3 вбитих і 9 поранених (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 132. – Арк. 33. Цитовано: Анатолій Русначенко. Народ збурений. –К., 2002. – С. 119).*

27. 11. 1943 р.

27.XI. 1943 р. під командою “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) зведено бій у Чорному лісі між с. Посіч і Завій (Калуський район Івано-Франківської області – О. Д.) з німцями (шуцполіція) – в силі коло 600 чол. – відділ “Різуна” начислював з 220 чоловік. Бій тривав від год. 13 до 18. Втрати: 3 стрільці УПА та 1 з чоти узбеків і 7 ранених; ворог коло 45 вбитих і 15 ранених. Повстанцями здобуто німецьку радіовисільню...багато зброї і амуніції (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 23; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 60; ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 132. – Арк. 33).*

Листопад, 43р.
(початок)

На початку листопада німці повторили наступ (на вишкільний табір “Чорні Чорти” на горі Тарниця Коломийського району на Івано-Франківщині – О. Д.), використали артилерію і важку піхотну зброю. Протистояти переважаючим силам ворога не було

можливості, й курсанти табору, розділившись на 2 частини, відійшли в Чорногору та у Чорний Ліс (ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 132. – Арк. 29; Володимир Дмитрук. – Вони боролися за волю України. – Т. 3. – Луцьк, 2006. – С. 109).

Листопад, 43р.

У листопаді німці заатакували вишкільний курінь під командою “Остапа” (Польового) коло Вільхівки та Перегінського (Рожнятівський район на Івано-Франківщині – О. Д.). За кілька днів боїв німці втратили понад 200 вбитими і пораненими, вбивши 14 повстанців, і відступили (Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 41).

Листопад, 43р.

У листопаді чота із вишкільного куреня “Остапа” (Польового) зорганізувала засідку на німців коло Перегінського (Рожнятівський район на Івано-Франківщині – авт.)...Тоді вдалося знищити близько 60 ворогів. Наші втрати 6 курсантів (Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 41).

Осінь, 1943 р.

Бойове хрещення сотня “Довбуша” прийняла восени 1943 р. з німецько-мадярськими окупантами коло річки Свіча, під горою Лиса, недалеко від села Велдіж (тепер с. Шевченкове) (Долинського району Івано-Франківської області – О. Д.). Сотня вночі напала на ворога в с. Жакля і нанесла йому з усіх сторін сильні удари. Зав’язався запеклий бій. Ворог, закріпившись у спеціально побудованих укріпленнях, чинив шалений опір. Село охопила пожежа, у ворожому таборі зчинилась паніка. Не витримавши нашого натиску, вояки почали тікати. В цьому бою було вбито 8 мадярів і 3 німців, 132 мадяри покидали зброю і здалися в полон. Решта вояків гарнізону врятувалася втечею. Полонених відпустили додому. Захопили також багато трофеїв – зброї, амуніції та іншого військового майна. З нашого боку в цьому бою загинув один стрілець і чотири були поранені (Борис Михайло. Нескорена Долинщина Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 439).

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА із с. Березів Середній Косівського району на Івано-Франківщині напала на німецький гарнізон, що розміщався у цьому селі, з метою визволення повстанця, який був перед цим заарештований. Акція пройшла без бою і вдало, повстанець Святицький Василь, уродженець вищеназваного села, був звільнений (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2696 ІФ - а).

Осінь, 1943 р.

Німці грабували села і їх, на хуторі Рахів поблизу села Білі Ослави Надвірнянського району Івано-Франківської області, обстріляла місцева боївка під командою кушового Поварчука Михайла із села Білі Ослави. Зав’язався бій, в якому загинуло декілька повстанців. Німці розбіглися. За жертви у них невідомо (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 7).

Осінь, 1943 р.

Повстанці повторно обстріляли німців поблизу села Білі Ослави Надвірнянського району Івано-Франківської області. За жертви невідомо (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 7).

Осінь, 1943 р.

Чота “Білого” (чотовий – Долішняк Юрій, уродженець селища Яблунева Косівського району на Івано-Франківщині) із сотні “Скуби” (сотенний – Гах Дмитро, 1919 р. н., уродженець села Хриплин Івано-Франківського району) захопили в полон і роззброїли групу німців, які прибули із Коломиї в селище Яблунів (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС - е).

Осінь, 1943 р.

Місцева боївка УПА зробила засідку поблизу села Космач на автошляху Космач – Яблунів Косівського району на Івано-Франківщині. Невдовзі з’явилася легківка, яку повстанці обстріляли, але вона встигла проскочити місце засідки і втекла з одним пораненим німцем (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС - е).

Осінь, 1943 р.

Відділ УПА мав бій з німцями біля с. Ферлаїв (Івано-Франківщина – авт.) (Губка І. Унівська битва. – Львів, 2004. – С. 29).

Осінь, 1943 р.

Невдачею покінчилася...акція на ворожу залого в лісі коло села Болохів (Калуський район Івано-Франківської області – О. Д.). Ужитий до цього невеликий відділ зустрівся тут з кількакратно більшою як було передбаченою силою, бо на цьому пункті задержалася випадково на нічліг більша німецька частина. Крім втрати набоїв, жертв ніяких відділ не мав (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 27.*)

Осінь, 1943 р.

Сотня “Дона” зав’язала бій з німцями в Чорному лісі (Івано-Франківська область – О. Д.). Повстанці були оточенні. З другого боку вдарив “Різун” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Трегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.). Він захопив рацію. Повстанці зуміли не тільки вирватись з оточення, але й розпорошили німців по лісі....Бій цей дорогообійшовся. Полягло 7, поранено 12. Серед поранених – сотенний “Дон”. Німці не дорахувалися чоловік 40... (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 144.*)

11-12. 1943 р.

11-12 грудня зі Стрия (Львівська область – О. Д.) німці розпочали операцію, яка була спрямована на знищення повстанських відділів на горі Лютій під Магурою. Німці окружили табір УНС в чотирикутнику сіл Кропивник, Кальна, Розтинка, Слобода Болехівська. Але й тут загарбники не добилися успіху. Сотні УПА відступили в глибину гір, заманюючи за собою ворога. Та німецькі окупанти не навжувалися переслідувати повстанців. Фашисти спалили партизанські табори і відступили (*Шанковський Л. Українська Повстанська Армія. Україна в Другій світовій війні. – С. 332; Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 150.*)

12. 12. 1943 р.

Відділи УПА мали жорстокий бій з німцями на теренах Івано-Франківщини. У результаті бою були великі жертви серед повстанців і противника. Були і поранені (*Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 42.*)

13. 12. 1943 р.

Відділ УПА зорганізував засідку на німців, що після невдалого наступу поверталися на місце свого постою. І знову німці залишили вбитими близько 60 вояків. Це було на теренах Івано-Франківщини (*Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 43.*)

24.12. 1943 р.

Напередодні латинського Різдва 24.XII. в ранніх годинах поспробував ще раз вдарити займанець (німці – О. Д.) на Чорний ліс (Івано-Франківська область – О. Д.). Випадково була тоді тільки мала частина відділу в цьому лісі, та й вона успішно обстріляла на автах і панцирках ворога... (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 25.*)

24. 12. 1943 р.

24 грудня 1943 р. офіцерський вишкіл УПА заставив до втечі групу німців, як грабувала с. Черемошно (треба село Черемошна Верховинського району на Івано-Франківщині – О. Д.) (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 20, 28-30. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiow Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 220.*)

Грудень, 43 р.

Сотня “Недобитого” зробила засідку на Жаб’єрщині (Ів.-Франківщина) (Косівський район – О. Д.) на добре озброєний батальйон мадяр. Мадяри після гарячого бою залишивши вбитих і поранених втікли. В полон тоді потрапило понад 100 мадярських солдат. Полонених відпустили (*Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001. – С. 135.*)

Грудень, 43 р.

Чота сотні “Скуби” (сотенний – Гах Дмитро, 1919 р. н., уродженець с. Хриплин Івано-Франківського р-ну – О. Д.) із куреня “Степового” звела корототривалий бій у Карпатах поблизу с. Космач (Косівський район) з німецькою топографічною групою, які нищпорили по Карпатах і склали карти. Було декілька ранених, а решта здалися в полон. Наші роззброїли їх і відпустили (*Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001. – С. 138.*)

- ?, 1943 р. Повстанець – Бучко Юрій Васильович, 1923 р. н., мешканець села Горішне Стрийського району Львівської області, впав у бою з німецько-фашистськими окупантами в Чорному лісі на Івано-Франківщині (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 322*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Федів Павло Михайлович, 1914 р. н., уродженець села Кальна Долинського району Івано-Франківської області, загинув у бою з німцями в 1943 р. (*Борис Михайло. Нескорена Долинщина Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 101*).
- ?, 1943 р. (кінець) Відділ УПА зліквідував гестапівський відділ, евакуйований зі сходу, що примістився був у німецькій колонії Ляндестрой у Калуському повіті (Івано-Франківська область – О. Д.) (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 27*).
01. 01. 1944 р. 1. I. 1944 р. вернулася сотня “Благого” до Чорного лісу, до к-ра “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегіт”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.). Того дня о год. 10-ій німці почали наступ на табір, обстрілюючи його з сіл Завій, Грабівка й Посіч (Калуський р-н Івано-Франківської обл. – О. Д.) з польових гарматок. Курінь був змушений відступити з місця постою, без втрат. Німці знищили лісничівку й захопили троє коней (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 128*).
- Січень, 1944 р. Німецько-фашистські окупанти, які прибули із Яремчи (Надвірнянський район), Космача і Середнього Березова (Косівський район) Івано-Франківської області, напали на старшинську школу, що знаходилася в ур. “Збановець” поблизу села Паляниця Надвірнянського району. Школою керував командир “Липей” (уродженець Закарпаття). Зав’язався жорстокий бій. Першу атаку було повстанцями відбито, але за нею наступила друга, якої повстанці не витримали і відступили. Німці табір спалили. За жертви у німців невідомо, а у повстанців загинув один чоловік (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. 2697 ЛС - є*).
- Січень, 1944 р. (початок) Чота із вишкільного куреня “Святослава” мала бій з німцями (на теренах Івано-Франківщини – О. Д.) без великих втрат. Лише один курсант чоти був легко поранений (*Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 45*).
- Січень, 1944 р. (початок) Вишкільний курінь під команду “Святослава” зорганізував засідку на німецьку автоколонну (3 автомашини)...Взяти машини було не важко, бо у цих трьох машинах було тільки чотири стрільці і три офіцери. Всі піддалися без жодного пострілу (це було на теренах Івано-Франківщини – О. Д.) (*Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 45*).
24. 02. 1944 р. 24 лютого 1944 р. між Чернятином і Городенкою (Городенківський район Івано-Франківської області – О. Д.) в бою з німцями загинув один українець, а другий залишився раненим (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 34-35, 37, 51-53. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 227*).
25. 02. 1944 р. 25 лютого 1944 р. українці відбили в’язнів привезених із Жаб’є до Косова (Івано-Франківщина – О. Д.) (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 33-34, 38, 63. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 221*).
08. 03. 1944 р. 8 березня 1944 р. в с. Болехів (треба с. Болохів Калуський р-н на Івано-Франківщині – О. Д.) було вбито повстанцями чотири працівники компанії “Кріпо” (німця і трьох поляків-фольксдойчерів) (*Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

- 14 -15. 03. 44 р. 14 -15 березня 1944 р. “кілька німецьких компаній”спалили три села: Більшів, Більшівці і Слободу – Більшівцівську (Галицький район Івано-Франківської області – О. Д.). В обороні с. Слобода-Більшівцівська виступило 10 членів СКВ (Самооборонного Кущового Відділу – О. Д.). Німці обстріляли оборонців і ті відступили. Втікаючи, ці члени СКВ зруйнували мости на Золотій Липі (*Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).
16. 03. 1944 р. Героїчною обороною проти німецько-польської банди, що пацифікувала українські села, визначилося с. Бовшів (Галицький р-н) (Івано-Франківська область – О. Д.), яке добре зорганізованою самообороною зуміло відбити наступ банди, підтримуваної панцирними автами...(*Історія Українського Війська 1917 – 1945 рр. – Вид-во “Свіст”. – Львів, 1996. – С. 547*).
19. 03. 1944 р. Станиця ОУН в селі Дем’янів Галицького р-ну провела успішну операцію по зіткненню німецьких залізничних ешелонів, в результаті чого згоріли цінні документи (*Воля і доля. Книга Пам’яті Галицького району. — Галич, 1997. — С. 261*)
23. 03. 1944 р. 23 березня 1944 р. в с.Болохові (Калуський р-н) ...партизани роззброїли 40 “фірманок фольксдойчерів” (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 39, 51-58. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).
24. 03. 1944 р. 24 березня 1944 р. в с. Підбережжя (Долинський район – О. Д.)... два поліціанти (татари) заарештували молодого українця, але люди озброєні сокирами звільнили його (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 33-34, 38, 63. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 221*).
26. 03. 1944 р. 26 березня 1944 р. УПА роззброїла 180 мадярських солдат біля Мізуня Старого (треба с. Старий Мізунь Долинського р-ну Івано-Франківської обл. – О. Д.) (*Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 240-241, 248*).
26. 03. 1944 р. На той час в напрямі Сенечів - Долина (треба с. Семечів Долинський р-н Івано-Франківської обл. – О. Д.) через урочище “Слобода” з Угорщини на німецько-більшовицький фронт переходив, підготовлений в повному військовому спорядженні до фронтових дій, мадярський відділ.....На лісистому терені між селами Старий і Новий Мізунь (Долинський р-н – О. Д.) вранці 26 березня ворожий відділ був роззброшений повстанцями чети “Коника”. Одному з офіцерів вдалося втекти до Вигоди (цього ж району – О. Д.) (*Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 101*).
28. 03. 1944 р. 28. III. 1944 р. відбувся бій між УПА і мадярами в районі с. Хлібичина (Снятинський район на Івано-Франківщині – О. Д.) (*Літопис Нескореної України. – Т. 2. – Львів, 1997. – С. 400-401*).
29. 03. 1944 р. У с. Пукашові (можливо с. Пукасівці Галицького району на Івано-Франківщині – О. Д.) біля Галича, загинуло 7 мадярських солдат 29 березня 1944 р. (*Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 240-241, 248*).
29. 03. 1944 р. В с. Боднарові коло Калуша (Івано-Франківщина – авт.) за доносом поляків впала група з 10 чоловік (бойка УПА, що загинула у бою з німцями – О. Д.) і 5 вантажних возів (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто –Львів, 1995-1996. – С. 312*).
29. 03. 1944 р. 13 польських бандитів (польських шовіністів-О. Д.) увірвались в село Слободу, (Галицький р-н Івано-Франківщина – О. Д.) і почали тероризувати українське населення. Місцева бойова група прогнала терористів, знищивши 4-х із них, а 2-х важко ранивши (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто –Львів, 1995-1996. – С. 312*).

30. 03. 1944 р.

Місцеві повстанці із с. Ямниця (Івано-Франківського району – О. Д.) Катамай Василь Дмитрович і Погрібний Ярослав (уродженець м. Івано-Франківська – О. Д.) хотіли заволодіти зброєю, яка знаходилась на німецькій грузовій машині, що стояла при дорозі біля села. Повстанці не здогадалися, що це була німецька пастка. Не встигли вони погрузити зброю, як звідкись появились німці і відкрили по повстанцях вогонь. Повстанець Катамай Василь, ще встиг викинути гранату і зірвати кільце. Обидва повстанці загинули (*Дейчаківський Ігор. Ямниця. – Львів, 1994. – С. 110*).

Березень, 44 р.

Сотня “Довбуша” (сотенний – Гринішак Лука, уродженець с. Зелена Надвірнянського району на Івано-Франківщині) зробила засідку на дорозі, між селами Зелена і Бистриця Надвірнянського району. Невдовзі на дорозі з’явилася німецька пішохідна колона відступаючих німців силою близько 250 чоловік. Німці без бою здали зброю і були відпущені. Повстанцями було взято близько 300 одиниць вогнепальної зброї (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. 2671 І-Ф – н.*).

Березень, 44 р.

На станції Більшівці (Галицький р-н на Івано-Франківщині – О. Д.) 30 членів СКВ (Самооборонні Кушові Відділи – О. Д.) із с. Кінашів (Галицький район – О. Д.)... спробували звільнити заложників, але німці відбили цю атаку (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 37. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

Березень, 44 р.
(початок)

В селі Мислів (Калуський район Івано-Франківської області – О. Д.) квартирувала якась німецька частина, вояків 50. Вояки жили в одному з будинків у центрі села, за метрів 50 в іншому – офіцери. На початку березня 1944 року сотня “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) оточила хату з офіцерами. 10 відібраних стрільців проникли всередину. Офіцерів

вдалося захопити без шуму. Повстанці взяли командира й підійшли під хату з німецькими офіцерами...Німці здалися...їх роззброїли й відпустили (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 145*).

Березень, 44 р.
(половина)

...Одна маленька група, складена з двадцятькількох стрільців, роззброїла в Товмаччині (Коломийський район Івано-Франківської області – О. Д.) в половині березня мадярський курінь у відступі (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 28*).

Березень, 44 р.
(кінець)

Сотня “Благого”, разом із сотнею узбеків під командою “Кольцова”, провели бойову акцію на німців у селі Ліселів (Івано-Франківська область – О. Д.): взято 280 чол. в полон. Всіх звільнено, забрано тільки зброю й амуніцію та 25 возів з кіньми (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 128*).

Березень, 44 р.
(кінець)

...Один відділ у Коломийщині, ударом з засідки, розгромив в останніх днях березня ворожу колону, гестапа, шуцполіції, зондердінсту та “гренишуців” (служба охорони границь) в силі около 1500 людей що прямувала на Мадярщину, та загнав недобитків у дикі гори (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С.28*).

Березень, 44 р.
(кінець)

Відділ у Коломийщині, зручним заскоченням роззброїв три мадярські сотні (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 28*).

Березень, 44 р.
(кінець)

Кінець березня 44 р. – великий німецький відділ особливого призначення намагався верхами перейти на Мадярщину. Б (бандерівські – О. Д.) – підпільники направили німців на стрімкий перевал через полонину Марішеску. Снігова лавина навечно похоронила добірних німецьких солдат (*Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001. – С. 209*).

Березень, 44 р.

В кінці березня повстанці із засідки захопили на шляху Станиславів – Калущ (Івано-Франківська область – О. Д.) 3 машини. В них були німці й мадяри. Німці чинили опір. Вони були побиті в бою. Їхню машину ...спалили. Мадяри

поздавались.. (Лімоніс УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 145).

Березень, 44 р.

Місцева боївка УПА мала жорстокий бій з німцями (гестапо) і поляками, які напали на боївку, у селі Григорів Рогатинського району на Івано-Франківщині. У результаті цього бою до німців в руки потрапив повстанець – Проць Григорій Кирилович, уродженець села Бортники Жидачівського району на Львівщині, якого німці розстріляли у Ходорові Жидачівського району (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 10-47).

Березень, 44 р.

Відділ “Довбуша”, боївка “юнацтва” ОУН підготували засідку на гарнізон, який мав відступати з Биткова біля Надвірної (Івано-Франківська область – О. Д.). Німців було розбито. Було взято багато зброї і майна. Цією зброєю було озброєно три сотні УПА – “Крука”, “Іскри” та “Довбуша”. Було багато полонено – їх відпустили, лише 1-капітана розстріляли (Мечник Степан. У вирі воєнного лихоліття. – Львів, 1992. – С. 65).

Березень, 44 р.

До кінця березня 1944 р. в Станіславщині (тепер Івано-Франківщина – О. Д.) ліквідовано приблизно 30 “лігеншафтів”, у Коломийщині майже всі (Історія Українського Війська 1917–1945 рр. – Вид-во “Свіст”. – Львів, 1996. – С. 571).

05. 04. 1944 р.

5 квітня 1944 р. УПА роззброїла “4 самохідки” з мадярами в с. Боднарові (Калуський район на Івано-Франківщині – О. Д.)... (УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С.41. Цитовано: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 279; (Лімоніс Нескореної України. – Т. 2. – Львів, 1997. – С. 400-401).*

11-15. 04. 44 р.

Мадярська частина з Калуша (Івано-Франківщина – О. Д.) зробила кілька грабінницьких нападів, між 11 і 15 квітня, на поблизу села. Першим нападом на спілку з деякими калуськими поляками ограбили та частинно

спалили мадяри село Копанки (Калуський район – О. Д.). Заохоченні успіхом, урядили черговий напад у напрямі Томашівцеь (Калуський район – О. Д.) та, вертаючись, почали палити до решти Копанки. Цим разом на напасника ждав наш відділ. Несподіваним ударом з кількох сторін завдано грабінникам важких втрат. З-поміж кількадесяти вбитих (понад 80 поляків і 2 мадяр) розпізнано кількох калуських поляків, в тому числі теж жінок у мадярських одностроях (Лімоніс УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 32 – 33; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С.41. Цитовано: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 279; Лімоніс УПА. – Т. 24. – Торонто –Львів, 1995-1996. – С. 312).*

11-15. 04. 44 р.

Другого дня дійшло до важкого зудару (повстанців – О. Д.) з мадярською частиною (із Калуша Івано-Франківської області – О. Д.), що вибралася на “відплатну акцію” (біля села Копанки Калуського району – О. Д.). Не допомогли мадярам два панцирні вози, що прийшли на поміч. Їх відбито протипанцирною зброєю, а оточений відділ взято в полон (Лімоніс УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 33).

18. 04. 1944 р.

18 квітня 1944 р. місцева самооборона відбила напад польської допоміжної поліції (Івано-Франківщина – О. Д.) (УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С.41. Цитовано: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 279).*

20. 04. 1944 р.

Біля 20 квітня 1944 р. дуже сильна банда (так поляки називали відділ УПА – О. Д.) напала на мадяр у с. Сивка – Калуська (Калуський район на Івано-Франківщині – О. Д.). Мадяри змушені були втекти до Калуша, де роздали зброю полякам і відбили наступ... (Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 279).*

21. 04. 1944 р.

21 квітня 1944 р. місцева самооборона піддалася нападу польської допоміжної поліції в с. Кропивнику повіт Калуський (Івано-Франківська область – О. Д.) і змушена була відступити перед переважаючими силами німців, поляків і мадяр (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С.41. Цитовано: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 279*).

29. 04. 1944 р.

В с. Кропивники Калуського р-ну (Івано-Франківщина – О. Д.), німецько-польська банда почала грабувати людей і палити хати. Невелика повстанча група знищила, в завзятому бою, 43 бандити (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 312*).

Квітень, 44 р.
(початок)

На початку квітня 1944 р. сотня “Благого” в селі Паницьків (Івано-Франківська область – О. Д.) зробила акцію на лігеншафт (німецьке господарство – О. Д.). В перестрілці вбито 6 німців, лігеншафт спалено, а худобу забрано. З нашої сторони – 1 ранений (*Борис Михайло. Нескорена Долиниця Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 497*).

Квітень, 44 р.
(початок)

В північній Калущині (Івано-Франківська область – О. Д.) в перших днях квітня почали ...німці свою акцію проти УПА, яку зліквідовано рішучими ударами. Закінчилася вона цілковитим розгромом однієї німецької частини в селі Верхня (Калуський район Івано-Франківської області – О. Д.) (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 33*).

Квітень, 44 р.
(початок)

Відділ німецької шуцполіції вів на теренах Калущини (Івано-Франківська область – О. Д.) пацифікаційні акції по наших селах. В Мислові (Калуський район Івано-Франківська область – О. Д.) зустрівся з ними “Черник” (курінний – Лукасевич Мар’ян, із м. Перемишля, тепер

польща – О. Д.) зі своїм почотом. Зчинилась перестрілка. Німці зайняли село та урядили погоню за групою, яка відступала до частини, розташованої край лісу. Відділ пішов до наступу на німців. Бій, що тривав коло однієї години, приніс повну перемогу. В панічній утечі покинула шуцполіція Мислів...Здобуто більшу кількість амуніції та скорострільних стрічок... (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 46*).

Квітень, 44 р.
(кінець)

У кінці квітня сотня “Благого” в с. Слобода – Небилівська (Рожнятівський район на Івано-Франківщині – О. Д.)...роззброїла 80 солдатів Вермахту (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С.46-47, 49, 60. Цитовано: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

03. 05. 1944 р.

3 травня 1944 р. в лісі біля с. Селищ (такого села не виявлено, Івано-Франківська область – О. Д.)..., відділ СС захопив табір “Черника” (курінний - Лукасевич Мар’ян, пс. “Ягода”, “Черник”, уродженець м. Перемишля, тепер Польща – О. Д.), а також шпиталь з 2-ма раненими партизанами (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 34-35, 37, 51-53*).

05. 05. 1944 р.

5 травня 1944 р. дійшло до бою з УПА в с. Завадка (Калуський район Івано-Франківської області – О. Д.)...Німці втратили 3-х забитих козаків (власовці – російські шовіністи, які служили німцям – О. Д.). У повстанців загинуло 7 партизан (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 34-35, 37, 51-53. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów*

05. 05. 1944 р.

5.V. прийшло до зудару (грабіжницького німецького відділу) з нашою невеликою боївкою в селі Болохів (Калуський район Івано-Франківської області – О. Д.), яка внаслідок переважаючої сили мусила відступити. Від бойових дій загоріло кілька господарств (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 35-36).*

06. 05.1944 р.

Відбувся бій між УПА і мадярами в с. Грабівка (Калуський район Івано-Франківської області – О. Д.) (*Літопис Нескореної України. – Т. 2. – Львів, 1997. – С. 400-401).*

12. 05. 1944 р.

У половині травня.... 1944 р. в околицях Солотвина (Богородчанський район на Івано-Франківщині – О. Д.), дійшло до кількадевної битви маляр з відділами УПА (*Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 240-241; Літопис Нескореної України. – Т. 2. – Львів, 1997. – С. 400-401).*

22. 05. 1944 р.

Сотня “Язьміна”, із куреня “Шелеста”, мала бій з німцями на горі Стівба в Рожнятівському районі Івано-Франківської області. Курінь був на горі, а німці наступали з півніжжя гори. Повстанці відступили. За жертви не повідомляється. Серед повстанців був поранений Пастушин Іван Петрович, 1922 р. н., із села Подусів Перемишлянського району Львівської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зощ. Л).*

Травень, 44 р.

В Скільщині і Долиниці (Карпати) протягом 10-х днів велися бої між відділами УПА й німецько-мадярською дивізією. Бої охоплювали простір понад 1000 кв. км. і

кінчалися завжди перемогою українських відділів. Загальні втрати німців за весь час боїв устійнено ок. 200 вбитих і ранених. Українські повстанці здобули від ворога багато зброї і амуніції, м. ін. 10 кулеметів (*Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 497).*

Травень, 44 р.

Травневим вечором, як смеркло, до Станиславівського (тепер м. Івано-Франківськ – О. Д.) шкірзаводу підійшло 40 стрільців....захопили прохідну. Обрізаний телефонний дріт.... Потім на території заводу оточили будинок, у якому була охорона. Її захопили зненацька...Охорона складалася з 30 німецьких вояків. Вони були без шуму роззброєнні....замкнули всіх в одній кімнаті...За умовним сигналом до заводу почали під’їжджати підводи...мали 40 возів. Завантажили їх і ще 2 машини та 4 верхових коней, які були на заводі. Валка вже під’їжджала до лісу, як над заводом засвітились ракети. Охорона біла тривогу (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 145-146).*

Весна, 1944 р.

Німці напали на вішкільний табір поблизу с. Космач Косівського р-ну на Івано-Франківщині, яким керував “Скуба” (сотенний – Гах Дмитро, 1919 р. н., уродженець с. Хриплин Івано-Франківського р-ну). Спочатку сотня відступила. Німці спалили табір. А коли поверталися назад, то вони були атаковані сотнею і були знищені. Тоді загинуло понад 30 фашистів, а серед повстанців був один поранений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2696 І-Ф. - б).*

Весна, 1944 р.

Весна 44 р. – рій стрільців зі старшинської школи “Грегіт” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегіт”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) розбив підрозділ німецьких солдатів біля с. Космач (Косівський район Івано-Франківської області – авт.). Німці втратили командира і декілька солдатів, а решта німців здалися. Їх допитали, роззброїли і відпустили... (*Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001. – С. 143).*

Весна, 1944 р.

Сотня “Джмеля” (сотенний – виходець зі Східної України) мала жорстокий бій з відступаючою німецькою частиною у лісі, поблизу сіл Грушівка і Лисівка Богородчанського району на Івано-Франківщині. Німці використали авіацію. Повстанці без жертв відступили.. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2-83*).

Весна, 1944 р.

Весна 1944 р. – між с. Криве Поле і Ворохта (Надвірнянський район Івано-Франківської області – О. Д.) – чота УПА зробила вдалу засаду на велику колону гітлерівців, що відступали – це із сотні “Перебийноса” – Данилюк Назар – м. Чернівці. Німці поспішно почали відступати в напрямку Чорногірського хребта і біля г. Говерла – їх засипала снігова лавина (*Андрусак М. Брати зрону. – Коломия, 2001. – С. 167*).

Весна, 1944 р.

Відділ “Різуна” (журінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) двічі роззброював німецькі підрозділи, які відступали на Чехію. Ці акції відбулися поблизу села Слобода Болахівська Долинського району Івано-Франківської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 7*).

Весна, 1944 р.

Сотня “Полтавців” під команду “Максима” на автошляху, неподалік с. Липівки Рогатинського р-ну на Івано-Франківщині, зупинила і роззброїла 15 німців, які їхали двома вантажівками (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС-2*).

16. 06. 1944 р.

16 червня 1944 р. дві жінки (повстанки – О. Д.) вбили німецького офіцера біля Станіславова (тепер Івано-Франківськ – Авт.) (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С.33, 58. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 221*).

27. 06. 1944 р.

27 червня 1944 р. в с. Кліщівна пов. Рогатин (Івано-Франківщина – О. Д.) невеликий відділ німців напав на табір сотні “Орли”. Напад було відбито (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 53-55, 58-59, 61-62. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 228*).

29. 06. 1944 р.

29 червня 1944 р. у містечку Стратин пов. Рогатин (Івано-Франківська область – О. Д.) німці виявили шпиталь УПА. Охорона встигла ранених евакуювати, один повстанець дострелив. Із рук німців загинула одна санітарка (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 53-55, 58-59, 61-62. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 228*).

29. 06. 1944 р.

29 червня 1944 р. у лісі на Погребиськах (треба село Погребівка Рогатинського району на Івано-Франківщині – О. Д.) німці напали на боївку СБ (Служба Безпеки – О. Д.). Українці втратили 3-х вбитими і 2-х взяли у полон (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 53-55, 58-59, 61-62. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 228*).

Червень, 44 р.

На автошляху Івано-Франківськ – селища Лисець поблизу села Крихівці Івано-Франківського району сотня “Шрама” (сотенний – Бурдин Степан, 1919 р. н., уродженець села Хриплин Івано-Франківського району) зробила засідку на колону грузових автомашин (8 шт.) з німцями, які поверталися з грабунку. У результаті бою 8 грабіжників було вбито і спалено частину вантажівок. Декільком автомашинам вдалося прорватися і втекти. Повстанці заволоділи награваним майном і продуктами, які роздали населенню, а також зброєю.

Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2696 ІФв*).

Червень, 44 р.
(половина)

На Долинському терені (Івано-Франківська область – О. Д.) зведено бій з мадярами. Тут мадярська сотня, зайнята при працях над запасною лінією укріплень, що проходила верхами Карпат, заатакувала стежу старшинської школи (УПА – О. Д.). Без власних втрат стежа прогнала напасника, який залишив на полі бою 27 вбитих та зброю (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 37*).

Червень, 43 р.

Відділ УПА мав бій з німцями в селі Гринівці Плуцького району на Івано-Франківщині (*Літопис УПА. – Т. 19. – Торонто, 1992. – С. 37*).

Червень, 43 р.
(кінець)

Відділ “Гамалії” відбив атаку німців, які приїхали пограбувати с. Грабівці Лисецького району (тепер Івано-Франківський район) Івано-Франківської області. У результаті бою грабіжники мали великі втрати, серед повстанців було троє вбитих (*Літопис УПА. – Т. 19. – Торонто, 1992. – С. 37; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2696 ІФ - в*).

06. 07. 1944 р.

6 липня 1944 р. біля с. Кам’янка (Рогатинський район Івано-Франківської області – О. Д.).....УПА роззброїла “три самохідки” з німцями. Здобуто три скоростріли і кільканадцять карабінів. Після роззброєння німців відпустили (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С.46-47, 49, 60. Цитовано: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942–1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

08. 07. 1944 р.

8. 7. 44 р. німці заатакували відділи УПА зі сторони сіл Тисів – Поляниця, Болехівського району (тепер Долинський район Івано-Франківської області – О. Д.). Українські відділи “привітали” їх сильним кулеметним вогнем та тяжкими гранатометами (*Борис Михайло. Нескорена Долинщина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 497*).

10. 07. 1944 р.

10.7. 44 р. між Поляницею і Тисовим (Долинський район Івано-Франківської області – О. Д.) зі засідки знищено довгу німецьку автоколонну. Німці мали великі втрати. Спалено кілька авт і взято трофеї (*Борис Михайло. Нескорена Долинщина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 497*).

10. 07. 1944 р.

Вночі 10 липня відділи УПА зірвали на залізничному мості Землянка-Брошнів (Рожнятівський район Івано-Франківської області – О. Д.) ворожий (німецький – О. Д.) військовий транспорт (*Літопис Нескореної України. – Т. 2. – Львів, 1997. – С. 386-387*).

13. 07. 1944 р.

Німці зробили невдалу спробу наскоку на нашу (повстанську – О. Д.) оборонну лінію на західному відтинку, зокрема на відтинку старшинської школи (Чорний ліс Івано-Франківської області – О. Д.) (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 39*).

16. 07. 1944 р

Відділи УПА зробили засідку на відступаючих німців між с. Брязом і Тисовом (Долинський район Івано-Франківської області – О. Д.). Втрати у німців були величезними. Втрати у повстанців – декілька десятків вбитих і ранених (*Мірчук Петро. Українська Повстанська Армія 1942-1952. – Мюнхен, 1953.–С. 41*).

Липень, 44 р.

У селі Погорілець (Рожнятівський район Івано-Франківської області – О. Д.) німці забирали худобу. Повстанці із сотні “Журавля”, догнали німців, половину перебили, інші втекли. Все награване повстанці віддали населенню. Німців було небагато, але перемога обійшлась дорого, бо загинули три повстанці (*Борис Михайло. Нескорена Долинщина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 307*).

Липень, 44 р.
(кінець)

Наприкінці липня сотня “Журавля” вирушила на село Жакля (польська колонія, тепер немає, Долинський район Івано-Франківська область – О. Д.), бо там розмістився загін мадярів, який грабував і знущався над населенням. Розбити їх повстанцям не вдалось, бо вони засіли в бункерах і відкрили шалений вогонь з кулеметів. Наші командири ...вирішили відступати. Відходили малими

групами. За одною групою почала гнатись машина з 20 – ма мадярами. Повстанці наскочили і перебили їх всіх, але в бою загинув повстанець з Гошева (Долинський р-н – О. Д.) Мельникович Дорко. Машину перепроводили в с. Спас (Рожнятівський р-н Івано-Франківської обл.– О. Д.) *(Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 307).*

Липень, 1944 р.

Це було наприкінці липня 1944 року, коли німецькі війська відходили на захід....Раптом на сінокошних полях між Кропивником і Кальною (Долинський район Івано-Франківської області – О. Д.) тишу порушили постріли з крісів і автоматів. Виявилось, що група мадярів залишила фронт і прямувала додому. Чота сотні “Ясміня” зробила засідку обабіч дороги, що зв’язувала два села і поставила вимогу скласти зброю....Після того, як всі здали зброю, чота під конвоєм привела мадярів у Кальну.....і відправили по зв’язку в Слободу-Болехівську. (Долинський район – О. Д.)....в обід ще одна група в складі 30 чоловік прийшла в Кальну з Витвиці (Долинський район – О. Д.), і чота “Ясміня” їх також роззброїла... *(Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 477).*

01.08. 1944 р.

У неділю, 1 серпня 1944 року, в селі Витвиця Долинського району Івано-Франківської області, українські повстанці роззброїли мадярську військову частину. Роззброєння пройшло без бою. Зброю було роздано молодим хлопцям з Витвиці *(Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 101; Історія Витвиці в документах і спогадах, 1992. – С. 30).*

10. 08. 1944 р.

10 серпня 1944 р. в околицях Буркута біля Жаб’є (Косівський район Івано-Франківської області – О. Д.) УПА розбила два постерунки веркшутцу (охоронна поліція – О. Д.), які охороняли робітників, що видобували магній. У зав’язаному бою німці втратили 10 вбитими і 12 поранених охоронців. Робітників було розпущено, робочі бараки були спалені. Здобуто протитанкову рушницю і 15 карабінів *(УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу*

1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 33-34, 38, 63. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 221).

15. 08. 1944 р.

15 серпня 1944 р. у с. Жаб’є пов. Коломия (Івано-Франківщина – О. Д.) дійшло до бою між українцями і мадярами. УПА напала на мадяр, які приїхали грабити. У цьому бою загинуло 11 мадяр і серед них 3-х офіцерів. Українці мали одного забитого і одного важкораненого *(УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 60-61. Цитовано: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 280).*

Серпень, 44 р.

Сотня “Журавля” зробила засідку на шляху поблизу селища Перегінське Рожнятівського району Івано-Франківської області, по якому їхала мадярська колона відступаючих частин. Мадяри були зупинені і роззброєнні. Один мадяр при спробі втечі був вбитий повстанцями, решта мадяр була відпущена *(Борис Михайло. Нескорена Долинищина Літопис визвольних змагань.– Івано-Франківськ, 2002. – С. 308).*

Серпень, 44 р.

Відділ “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) зробив наскок на станцію Тисменичани (Надвірнянський район Івано-Франківської області – О. Д.). Вбито контролера львівської дирекції залізниць *(Літопис Української Повстанської Армії. – Т. 3. – Торонто, 1978. – С. 47).*

Серпень, 44 р.

Відділ “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) зробив наскок на німецький гарнізон у Тисмениці (Івано-Франківський район Івано-Франківської області – О. Д.). Запеклий бій тривав чотири години. Розбити повністю гарнізон не вдалося. Повстанці здобули магазин з нафтою, бензиною та гаражі. Все було до шенту знищене. Загинув один повстанець *(Літопис*

Української Повстанської Армії. – Т. 3. – Торонто, 1978. – С. 47).

Серпень, 44 р.

Відділ “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) зробив наскок на німецький “лігеншафт” (німецьке господарство – О. Д.) в с. Марківці (Івано-Франківський район Івано-Франківської області – О. Д.). Цивільна оборона із 8 чоловік розбіглася, а директор господарства, (німець) був схоплений повстанцями. Здобуто два кріси, пістолі, дві рушниці, два осідлані коні та п’ять навантажених возів з цукром та іншим майном. Все здобуте передано зразу сітці ОУН. (*Літопис Української Повстанської Армії. – Т. 3. – Торонто, 1978. – С. 47).*

Серпень, 44 р.

Серпень 1944 р., сотня “Недобитого” звела переможний бій з німецькою прикордонною заставою на Листуні біля с. Буркут (Верховинський район Івано-Франківської обл. – О. Д.). Ворога розбили і взяли багато зброї і набоїв. Але загинуло троє стрільців в т. ч. Фокшей Антон з м. Косів і ще два хлопці з Кут і Білоберізки (Косівський і Верховинський р-ни – О. Д.) (*Літопис Нескореної України. – Т. 2. – Львів, 1997. – С. 551; Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001. – С. 209).*

Серпень, 44 р.

Відділ “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) здійснив напад на німецький гарнізон в Городенці (Івано-Франківщина – О. Д.) (*Літопис Нескореної України. – Т. 2. – Львів, 1997. – С. 386-387).*

Літо, 1944 р.

На дорозі, що веде із Косова на Жаб’є, неподалік від с. Снідавки (Косівський район – О. Д.) – старшинська школа “Грегит” в повному складі зробила засідку на малярську частину, яка відступала під натиском советів. Керував операцією поручник “Степовий”. Маляр було понад 200. Маляри мали дуже великі втрати, а решта здалися в полон. Повстанці взяли багаті трофеї (зброї й амуніції). Жертв із нашої сторони не було... (*Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001. – С. 144).*

Літо, 1944 р.

Відділ повстанців мав бій з німцями в урочищі “Золота Поляна” поблизу села Мельна Рогатинського району на Івано-Франківщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2670 Л. 10-1).*

?, 1944 р.
(початок)

Одна спроба засідки на наші стежі, зроблена гестапом в околиці Чорного лісу (Івано-Франківська обл. – О. Д.), покінчилася для ворога повною невдачею. Замість заскочити нашу стежу, кілька ворожих підвод попало у нашу засідку. Обкидані гранатами та обсіяні скорострільним вогнем гестапівці втекли, залишивши на шляху кільканадцять убитих (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 27).*

?, 1944 р.
(початок)

Відділ гестапа з Галича (Івано-Франківська область – О. Д.) з місцевими цивільними поляками вибрався на вечірній напад до села Пукасівці (Галицький р-н Івано-Франківської обл. – О. Д.). При цій нагоді зловили валку возів, що брала харчі для відділу (УПА – О. Д.) з приміщеного там магазину й провели в селі арештування...наша засідка ждала вже на них біля порону на Лімниці. Покинувши село з арештованими та награваним добром і в’їхавши на порон, ворог запізно зрозумів, що попав у безвихідне положення. По короткій стрілянні гестапо зі своїми посіпаками сплило з водою, арештовані вернулися до села, а добре зорганізована валка з харчами завершила та поїхала своїм шляхом до лісу (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 27).*

?, 1944 р.
(початок)

...На кільканадцяти підводах, під маскою евакуйованих зі сходу, ворог (німці – О. Д.) в’їхав до положеної на північному березі Дністра частини села Ганівці (Галицького р-ну Івано-Франківської обл. – О. Д.) та почав свою акцію. Коли невелика боївка ставила напасникові завзятий спротив, до південної частини села наспівала більша наша підмога. Не зважаючи на відкритий терен, під охороною скорострільного вогню, вона переправлялася малими човниками на лівий берег річки. А що ворожі намагання перешкодити в переправі не давали ніякого успіху, ворог поспішно відступив (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 27-28).*

?, 1944 р.

У с. Рафайлів (можливо Берегівський р-н Закарпатської області – О. Д.) маляри почали палити хати і розстрілювати людей. Відділи УПА зробили засідку біля с. Зелене (село Зелена Надвірнянського району на Івано-Франківщині – О. Д.). Бій тривав 4-ри години. Маляри віддали зброю і майно військове і їх відпустили (*Мечник Степан. У вирі воєнного лихоліття. – Львів, 1992. – С. 65*).

?, 1944 р.

Гітлерівці напали на село Спас Рожнятівського району Івано-Франківської області, повбивали багатьох жителів, забрали всю живність. Від куреня “Журавля” пішла наздоганяти фашистів чета “Грізного”, яка вщент розбила німецький загін. Відібрала усе награбоване і віддала людям. Собі взяла лише німецьку зброю (*Борис Михайло. Нескорена Долиниця Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 150-151*).

?, 1944 р.

Сотня “Довбуша” із куреня “Журавля” оточила німецький відділ, (на теренах Івано-Франківщини – О. Д.), який вирішив здатися, піднявши білу хустину на штику карабіна..... Тоді повстанці здобули багаті трофеї (*Борис Михайло. Нескорена Долиниця Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 172-173*).

?, 1944 р.

Повстанець – Костів Іван Петрович, 1920 р. н., пс. “Скаун”, уродженець села Козаківка Долинського району Івано-Франківської області, загинув у бою з німцями в своєму селі у 1944 р. (*Борис Михайло. Нескорена Долиниця Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 101*).

?, 1944 р.

Бої УПА (з німецько-фашистськими окупантами – авт.) проходили у лісах Церківни, Станківців, Поляниці, Тисова, Витвиці (Долинського району Івано-Франківської області – О. Д.). Після боїв залишалося багато зброї і техніки (*Борис Михайло. Нескорена Долиниця Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 436*).

?, 1944 р.

Група бойовиків під керівництвом “Уласа” – Мазуркевича Богдана, 1921 р.н., (мешканець Долинського району Івано-Франківської області – О. Д.) роззброює німецький обоз (*Борис Михайло. Нескорена Долиниця Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 439*).

?, 1944 р.

Група бойовиків під керівництвом “Уласа” – Мазуркевича Богдана, 1921 р.н., (мешканець Долинського району Івано-Франківської області – О. Д.) здійснює сміливий напад на табір, де німці утримували наших хлопців, яких змушували будувати мости та різні військові споруди (*Борис Михайло. Нескорена Долиниця Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 439*).

?, 1944 р.

Повстанець – Мазуркевич Богдан, 1921 р. н., пс. “Улас”, мешканець Долинського району Івано-Франківської області, знаючи досконало польську та німецьку мови, переодягнений у форму гітлерівця, звільняє з Долинської тюрми провідника Василя Долішнього із с. Солукова (той самий район – О. Д.) (*Борис Михайло. Нескорена Долиниця Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 439*).

Доповнення

01. 11. 1944 р.

В районі Коломиї відбулася остання сутичка УПА з німецькими військами (*I. Bilas, Likwidacja greco - katolickiej diecezji przemyskiej oraz tragiczne losy jej ordynariusza biskupa Josafata Kocilowskiego w kontekście polityki wyznaniowej ZSSR [w:] Polska - Ukraina - 1000 lat sasiedztwa, t.3, Przemyśl, 1996, s. 282*).

Антинімецькі акції
Галичина Львівська область

1942 рік

20. 11. 1942 р.

20 листопада 1942 р. Дмитро Маївський (член Крайового Проводу ОУН Київщини, із с. Реклинці Сокальського р-ну Львівської обл., 1914 р. н., пс. “Сонар”, “Майченко”, “Тарас”, “Дума”, “Косар”, “Зруб”, “Курган” – О. Д.) у Львові попав на пастку гестапо, але застрілив двох гестапівців і, хоч був поранений у живіт, зумів вирватися з неї, врятувавши таємні документи (*Дмитро Маївський – “Сонар”*. // *Шлях Перемоги. –1993. – 3 жовтня; Вашиків Іван. Сокаль і Прибузжся. – Л., 2000. – С. 132*).

Листопад, 42 р.

Підпільник із села Голе Равське (тепер село Равське) Жовківського району на Львівщині – Пелип Дмитро Петрович, вчинив опір німцям, які прийшли його заарештовувати у своїй хаті. У результаті збройного опору загинуло 3 німці, а сам підпільник втік. Незабром Дмитро організував сотню і продовжив боротьбу проти окупантів у ранзі сотенного під пс. “Ем” і “Євшан” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-17*).

Осінь, 1942 р.

Вишкільна група Кушової Самооборони під командою станичного Мороза Романа із с. Вар’яж Сокальського району на Львівщині роззброїла в селі Лішків Сокальського району 2-х німців, які пограбували декількох господарів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2670 ТКр. – а*).

Грудень, 1942 р.

За вказівками і порадами Р. Шухевича К. Цмоць (повстанець-бойовик із с. Верхне Синьовидне Сколівського району Львівської обл., 1914 р. н., пс. “Град”, “Юра”, “Модест” – О. Д.) та інші бойовики ОУН і УПА,

переодягнувшись в уніформу офіцерів і солдатів німецької СД, з майстерно підробленими документами домоглися від начальників тюрем у Дрогобичі і Львові видачі в’язнів “для термінового їх перевезення до Берліну”. Акція була проведена блискуче (*Григорій Дем’ян. Костянтин Цмоць – “Модест”// Шлях Перемоги. –1993. – 3 липня*).

1943 рік

Березень, 43 р.

Місцева боївка УПА під командою “Горіха” (командир боївки – Бутинський Степан, уродженець селища Підкаміння Бродівського району на Львівщині) напала на німецьку пограничну заставу (грєнштутц) у селі Попівці Бродівського району. У результаті короткотривалого бою повстанцям не вдалося заволодіти зброєю і вони відступили. Жертв з обох сторін не було. Лише було декілька поранених з німецької сторони (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. -6*).

**Березень, 43 р.
(кінець)**

Члени місцевої боївки самооборони із села Стронятин Жовківського району на Львівщині Хом’як Ярослав, Хом’як Богдан Пантелеймонович і Варяниця Ярослав Іванович викрали з німецьких складів зброї, що знаходились у селі, 6 нових карабінів, 10 ручних гранат і надійно заховали (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2555 ЛЖ*).

Квітень, 43 р.

Повстанці обстріляли німців з поляками у селі Княже Сокальського району на Львівщині, які приїхали у це село вбивати людей, грабувати і палити хати. Але сили були нерівні і злочинці продовжили свою чорну справу (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16-18*).

Квітень, 43 р.

Місцева боївка Самооборони із села Гуменець Пустомитівського району на Львівщині викрала у німців, в містечку Щирець (Пустомитівський район), гармату і переправила на Дрогобиччину для повстанців

(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. 2637 ЛП-і).

Квітень, 43 р.

Боївка УПА із Кременецького району Тернопільської області напала на німецьку заставу (грешшутц) у селі Попівці Бродівського району Львівської області. У результаті бою в німців були вбиті і поранені. Серед повстанців жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. – 6).*

Травень, 43 р.

Боївка УПА із Рогатинського району Івано-Франківської області, яка перебувала у селі Подусільна Перемишлянського району Львівської області, разом із місцевою боївкою, зав'язали жорстокий бій з німецьким гарнізоном (власовцями – російськими шовіністами, які служили німцям), і німецькі фольксдойчери, який охороняв кам'яний кар'єр. Серед німців були великі жертви. Німці відступили і більше в село не появлялись. За жертви у повстанців не повідомляється *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 8).*

Травень, 43 р.

Місцева боївка Самооборони вбила одного німця поблизу села Заруддя Жовківського району на Львівщині *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л-17-78).*

**Травень, 43 р.
(кінець)**

Боївка “Голуба” (командир боївки – Сисун Іван Тимофійович, 1922 р. н., житель села Хватів Буського району Львівської області) серед білого дня викрала із в'язниці в містечку Олесько Буського району на Львівщині, двох повстанців: Кузьму Івана і Кузьму Степана (із села Хватів), які перед цим були заарештовані *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-8).*

Весна, 1943 р.

Боївка УПА (8 чоловік), яка їхала на підводах в Карпати на вишкіл, зав'язала бій з німецькими карателями на автошляху біля с. Мшана Городоцького р-ну. Жертв у повстанців не було. *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л-17-50).*

Весна, 1943 р.

Німецький підрозділ напав на боївку Самооборони в урочищі “Дзвінів” неподалік села Криве Сколівського району Львівської області. Зав'язався бій. Жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2-7).*

Червень, 43 р.

Боївка Самооборони заїхала фірманками в місто Комарне Городоцького району Львівської області на маслозавод і забрала все масло. Бою і жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-90).*

07.07. 1943 р.

Відділами УНС – УПА під команду “Орла” (командир – Богдан Вільшинський, 1910 р.н., м. Сколе Львівської області) і в тому числі відділ “Буйтура” (командир відділу – Суслинець Дмитро – уродженець села Верхня Рожанка Сколівського району) був ліквідований фашистський карний табір на Святославі (Сколівський район, Львівщина – О. Д.), визволивши з неволі всіх в'язнів (біля 500 душ), окрім 12 лежачих хворих. В міжчасі гинуть, інспектор німець, двох наганячів поляків і трьох ранено, рівнож поляків. Особливо відзначився в бою коростівчанин (уродженець села Коростів Сколівського району Львівської області – О. Д.) Василь (або Дмитро) Щербанович – “Прибишин”..., який закидав гранатами вартове приміщення і практично сам знищив ворожу залого. Охоронців табору, разом з адміністрацією, було біля 80 чоловік, які всі були знищені *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-45; Дем'ян Григорій. Богдан Вільшинський – “Орел” 12 липня 1910 – 1944 р. // Шлях Перемоги. – 1993. – 28 серпня; Володимир Мороз. Українська Народна Самооборона (УНС) на терені Дрогобицької області (1943 рік) // Визвольний шлях. – № 6, 2000. – С. 54, 63).*

08. 07. 1943 р.

Одна з перших сутичок УНС (Українська Народна Самооборона – О. Д.) з німцями відбулася під час вишколу між селами Росохач і Майдан на Турківщині (Турківський район Львівської області – О. Д.)...Місце проведення помітив гайовий (поляк) і навів туди німців. Неозброєних курсантів було знищено майже всіх (із 17

учасників 10 загинули, 2 потрапили в полон і тільки 5 втекли) (*Володимир Мороз. Українська Народна Самооборона (УНС) на терені Дрогобицької області (1943 рік) // Визвольний шлях. – № 6, 2000. – С. 65*).

08. 07. 1943 р.

Варта куреня “Різуна” (командир загону – Андрусак Василь, 1914 р. н., пс. “Різун”, “Грегит”, м. Снятин Івано-Франківської області – О. Д.) обстріляла німців у селі Кам’янка Сколівського району Львівської обл., які в’їхали у село на вантажівці. Німці повернули назад. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-20, Л. 1-43*).

08. 07. 1943 р.

У лісі біля с.Майдан р-н Турка у бою з німцями загинули курсанти військового вишколу: Стефаник Михайло, 1916 р. н., із с. Яблонів і Крупич Юрко, 1916 р. н., із с. Завадка (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-20, Л. 1-43*).

09. 07.1943 р.

9 липня дві німецькі дивізії почали наступ із двох сторін. Зі шляху Синевидська Рожанка (Сколівський р-н – О. Д.) та з боку Болехова (Івано-Франківщина – О. Д.), через Тисів і Брязу на становища УПА в районі Кам’янка – Липа (Долинський р-н– О. Д.). В околиці с. Липа містилася старшинська школа “Олені” та підстаршинська “Беркут”, військова лікарня з 40 важкопораненими, два курені “Різуна” (командир загону – Андрусак Василь, 1914 р. н., пс. “Різун”, “Грегит”, м. Снятин Івано-Франківської обл. – О. Д.) та курінь “Козака”. Перша сотня, зайнявши гору Лопату, з важких кулеметів і мінометів почала бити по німцях. Зокрема, ройовий “Черник” не допускав їх до поляни, звідки противник атакував ліве крило сотні. Перша чота булавного “Яструба” з мінометом розташувалася на правому схилі Лопати. Друга чота булавного “Славка” зайняла середину верхньої частини гори. Третя чота булавного “Чорноти” на лівому крилі охороняла підступи з боку Скольного. Перша чота 2-ої сотні булавного “Олега” розмістилася з важким кулеметом і мінометом біля підніжжя гори на лівому крилі, звідки мала добрий огляд обстрілу. Друга чота булавного “Вершника” розташувала свої ряди на заставі села Кам’янка, третя, булавного “Бей-Тура” – перебувала на

заставі сіл Бряза, Сукіль. Вранцінімецькі частини, що наступали з Болехова, атакували курені “Різуна”, що заздалегідь зайняли дуже вигідні для оборони й добре замасковані позиції в околиці гори Лопати. Німці відразу попали під шільний вогонь повстанських скорострільів та артилерії. Перегрупувавшись, фашисти пробували наступати вдруге, та по кількох годинах безуспішного наступу із значними втратами відступили. В наступ пішов полк мадярів, та після вогню повстанської артилерії угорці безладно втекли, вносячи замішання і серед німців.....Після попудня, одержавши допомогу із с. Либохори (Сколівський район, Львівщина – О. Д.) німці поновили наступ. Тим часом сотні УПА встигли відтягнути важку зброю до заздалегідь заготованих сховищ-бункерів на горі Лопаті й нібито під тиском німців провели пляновий відступ до бункерів. У розпал бою німці посунули за ними. Вогонь гармат і скорострільів, що висунулися з бункерів, встелив густо трупом підніжжя гори. Зрозумівши безглуздя фронтового наступу, німці відступили до сіл Кам’янка, Бряза (тепер село Козаківка Сколівського району Львівської області) і Либохора. Вночі фашисти підтягнули під Лопату важку артилерію. Повстанці, сподіваючись того, покинули Лопату й перейшли в тил ворога. Вранці, коли німці почали масивний обстріл Лопати, повстанці повисаджували в повітря на шляхах усі мости, відтинаючи сполучення німцям із заплілям. Щойно “здобувши” порожні бункери, німці зорієнтувалися у ситуації й почали відступ. Біля кожного висадженого мосту сипався на них вогонь розсіяних по горах партизанів. У цьому бою відзначився повстанець “Крук” – Штурмак Михайло Олексійович, 1922 р. н., уродженець села Церківна Долинського району Івано-Франківської області – О. Д.) і кулеметник “Поет”. Пораним був курсант “Довгий”, із чоти “Вікторії”, під час другого наступу німців (*Роман Басараб. Василь Андрусак – “Різун” – “Грегит” // Шлях Перемоги. –1994. – 26 березня; С. 435-436; Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-60*).

14. 07. 1943 р.

Членів військового вишколу в р-ні м. Турка заатакували німці. 10 з наших було вбито, 2-оє потрапило в полон (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3836. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 27*).

Липень, 43 р. Місцева боївка Самооборони мала бій з німцями, на присілку Дуброва, поблизу села Гійче Жовківського району на Львівщині. Німці приїхали на двох вантажівках. У результаті бою непрохані гості повернули назад. Жертв не було. Боївкою керував Васильків Семен уродженець села Гійче (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-3*).

Липень, 43 р. Місцеві боївки Самооборони під командою “Чорного” (командир боївки – уродженець Самбірського району Львівської області) оточили і розбили німецький підрозділ (біля 100 осіб), які приїхали з облавою у село Сопіт Сколівського району Львівської області. Серед ворога було вбито біля 60 чоловік. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-28*).

Липень, 43 р. На засідці, влаштованій німцями у лісі поблизу села Рясна-Руська Яворівського району на Львівщині, загинув повстанець Микола, із села Городок Яворівського району (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-79*).

Липень, 43 р. Повстанці вбили 2-х німців на дорозі поміж селами Шарпанці Сокальського району на Львівщині і Милятин Іваничівського району Волинської області (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16-9*).

Липень, 43 р. Місцева боївка УПА зав’язала бій з німецькою охороною залізничної колії у селі Кути Буського району на Львівщині. У результаті бою повстанці відступили і перейшли дорогу в іншому місці. Серед повстанців був поранений один чоловік. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-8*).

Липень, 43 р. Курені “Бистрого” і Гамалії” мали жорстокий бій з німецькими окупантами біля села Бриньза Церковна, що біля Львова. В цьому бою зі сторони німців загинуло понад 100 чоловік, багато німців потрапило у полон, але

після роззброєння їх відпустили. В курені “Гамалії” загинуло 6 повстанців. Повстанці заволоділи 5-ма гарматами, 8-ма кулеметами, великою кількістю автоматів (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 215 РК*).

Липень, 43 р. Неустійнена сотня УПА, яка була на постой в урочищі “Цепухи”, що поблизу села Підліски Кам’янсько-Бузького району на Львівщині, піддалася раптовому нападу німців, які приїхали на автомашинах. Після короткотривалого бою німці відступили. Серед повстанців загинув один чоловік. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-46, Л. 13-48*).

Липень, 43 р. (кінець) Перша сотня “Левів” під командою сотенного “Дира” зав’язала бій в селі Селисько Пустомитівського району на Львівщині з німцями, які приїхали на 3-х грузових авто грабити село (біля 30 німців). У результаті короткотривалого і жорстокого бою усі нападники були знищені. Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л-17-43*).

07. 08. 1943 р. 7 серпня 1943 р (боївка СБ – О. Д.) напала на німецький постерунок (відділок поліції – О. Д.) в Борем’янах (такого села не виявлено – О. Д.) (*L. Kolinski, A. Kolinski, t. 1, Krakow 2003, s. 38. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 218*).

10. 08. 1943 р. Боївка УПА із сотні “Лиса” під командою “Старого” (командир боївки – Топорівський Павло, уродженець села Себечів Сокальського району на Львівщині), зупинилася на відпочинок біля лісу в stodолі господаря Касянчука Йосипа, що поблизу села Щуровичі Радехівського району Львівської області. Хтось доніс німцям про це і вони напали на боївку. Зав’язався запеклий бій, в якому загинув один німець і впав один повстанець, один повстанець був поранений. Повстанці відступили. Німці забрали господаря і ще 40 односельчан, та відправили у конштабір “Майданек”(Польща) де майже всі погинули

(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5-48, Л. 14-60, Л. 16-69).

Серпень, 43 р.

Чотири німці (один німець і три поляки-фольксдойчери – привілейована частина населення, яка у своєму роду має предків німців) приїхали зі Львова на грузовому авто в село Поляни Пустомитівського району на Львівщині грабити мирне населення. Коли грабіжники поверталися з награбованим майном назад їх у селі зустріла 3-я сотня “Левів”. Після короткотривалого обстрілу авто було зупинене. Награбоване майно було забране і віддане населенню, авто було спалене. Німець був роззброєний і відпущений, а 3-х нападників-поляків було забрано в ліс *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л.17-43).*

Серпень, 43 р.

Німці приїхали з наміром зробити облаву на ліс поблизу села Соколя Буського району на Львівщині. У цей час в лісі на посту був відділ УПА. Зав’язався бій і німці у ліс не пішли. За жертви невідомо *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-47).*

Серпень, 43 р.

Сотня “Борового” була на посту в селі Глушів на Волині (можливо село Глушин Бродівського району Львівської області). Раптово вона піддалася нападу німців, які використали авіацію. Повстанці відступили. Серед повстанців жертв не було, а за жертви у нападників невідомо *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 8).*

Літо, 1943 р.

Місцева боївка Самооборони знищила двох німецьких грабіжників на колонії Перемилки (тепер села немає) Жовківського району на Львівщині. Повстанці забрали уніформу і зброю *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л.17-26).*

Літо, 1943 р.

Два повстанці із села Теребежі Буського району Львівської області випадково натрапили на групу німців, яка приїхала у село. Зав’язався бій, в якому один повстанець загинув (Максимович Стах Федорович, 1923 р. н.), а другому вдалося утекти (Гриневич Василь

Васильович, 1926 р. н. *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-18).*

Літо, 1943 р.

Місцева боївка Самооборони роззброїла 3-х німців, які приїхали мотоциклом грабувати у село Бояничі Сокальського району на Львівщині. Повстанці все награбоване добро, зброю, одягу забрали і відпустили *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16-47).*

Літо, 1943 р.

Неустійнений відділ Самооборони, який стояв у лісі, поблизу села Сторона Дрогобицького району Львівської області, піддався раптовому нападу німців з використанням бронетехніки. Повстанці наступ відбили. За жертви невідомо *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2-110).*

Літо, 1943 р.

Відділ УПА піддався нападу зі сторони німців поблизу села Вільшаниця Яворівського району на Львівщині. Деталі бою невідомі *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 17-98).*

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА перестріла між селами Шпиколоси і Ляшки (тепер с. Залижня) Сокальського району на Львівщині двох німців, які їхали на збір фірманок. У результаті засідки один німець був вбитий, а один втік *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16-11).*

Літо, 1943 р.

Невідомий повстанець обстріляв із лісу колону німецьких вантажівок (німці з поляками), які везли заарештованих селян. Це було поблизу села Княже Сокальського району на Львівщині. Серед німців був поранений один чоловік. За жертви серед повстанців і німців не повідомляється *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16-16).*

Літо, 1943 р.

Курінь “Ема” (курінний – Пелип Дмитро Петрович, 1910 р. н., пс. “Ем”, “Євшан”, уродженець села Голе Равське Жовківського району на Львівщині) організував засідку на німців, які везли награбоване борошно з млина

в Рава-Руську на Львівщині. Повстанці забрали борошно і автомашину, а німців відпустили. Ця акція відбулася в урочищі “Бірки” поміж селами Синьковичі і Рава-Руська Жовківського району (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-4*).

Літо, 1943 р.

Німці оточили неустійнений відділ і штаб іншого відділу Самооборони в селі Сторона Дрогобицького району Львівської області. У результаті запеклого бою серед повстанців загинуло біля 40 чоловік. Тоді загинули: Сухий Микола, Савчук Роман – обидва із села Ластівка Турківського району Львівської області, повстанець Михайло (Софронішин - вуличне ім'я) із села Свидник Турківського району. Решта куреня вирвалася з оточення. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2-110*).

Літо, 1943 р.

Відділ “Різун” (командир загону – Андрусак Василь, 1914 р. н., пс. “Різун”, “Грегит”, м. Снятин Івано-Франківської області – О. Д.) напав на колону відступаючих німців (біля 40 фірманок) з награбованим майном. Це сталося у селі Бистриця Дрогобицького району Львівської області. Німці здалися у полон. Повстанці захопили багато майна і зброї, а полонених відпустили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2-110*).

Літо, 1943 р.

Декілька німців приїхало на фірманці у село Туринка Жовківського району на Львівщині і почали відстрілювати людські гуси. Коли грабіжники поверталися назад їх у лісі, поблизу села, перестріла місцева боївка Самооборони і обстріляла. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 18-50*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Явора” (сотенний – Пантів Іван, уродженець села Веринь Миколаївського району на Львівщині) зав’язала жорстокий бій з німецькими карателями, які стояли в селі Веринь. Ворог мав великі жертви. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2671 І-Ф - в*).

Літо, 1943 р.

Повстанці здійснили спробу роззброїти групу німців на автошляху Старий Самбір - Хирів Львівської області. Німці дали спротив. Зав’язався бій, в якому німці були розбиті, і всі вони загинули. Повстанці забрали зброю і відійшли (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 3*).

Літо, 1943 р.

Боївка “Голуба” (командир боївки – Сисун Іван Тимофійович, 1922 р. н., житель села Хватів Буського району Львівської області) зав’язала бій з німцями у лісі в урочищі “Біла”, що поблизу села Хватів. У результаті жорстокого бою вбито 10 німців. Серед повстанців впало декілька чоловік (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-8*).

Літо, 1943 р.

Сотня “Явора” (сотенний – Пантів Іван, уродженець с. Веринь Миколаївського району на Львівщині) зупинила на автошляху поміж селами Веринь і селище Роздол Миколаївського району на Львівщині легкове авто, в якому їхав штабний лікар Шене. При спробі втечі німець був знищений (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2671 І-Ф - в*).

Літо, 1943 р.

Боївка Самооборони під командою Білинського Йосипа Ярославовича, уродженця села Красне Турківського району Львівської області напала у селі Кривка Турківського району на німецьку погранзаставу. Застава була розбита. Повстанці забрали зброю, коні і реманент. Серед повстанців були лише поранені (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2-29*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА (біля 20 чоловік) зав’язала бій з німцями, які приїхали на танкетках в село Яструбичі Радеківського району на Львівщині. Жертв у повстанців не було, за втрати у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л-17-50*).

Літо, 1943 р.

Невідомий повстанець вбив німецького патруля неподалік села Наконечне-ІІ Яворівського району на Львівщині, який вимагав у повстанця документи

(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-171; Інститут народознавства НАН України. Яворівщина у повстанській боротьбі. Наконечне перше, Наконечне друге. – Т. 1. – Львів, 2002005. – С. 327).

Літо, 1943 р.

Сотня “Корсака” мала бій з німцями поблизу села Іванич (Волинь) *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-31).*

Літо, 1943 р.

Повстанець із села Коти Яворівського району на Львівщині – Піка Дмитро Михайлович перестрів фірманку з двома німцями, забрав обмундирування, зброю і відпустив *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-208).*

Літо, 1943 р.

Неустійнена боївка УПА вбила на хуторі Сокіл, що поблизу села Соколівка Буського району Львівської області, двох німців, які їхали фірманкою *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-31).*

Літо, 1943 р.

Сотня “Глухого” (сотенний – Гулюк Володимир, уродженець с. Рясне Польське Яворівського району на Львівщині) оточила і роззброїла групу німців (біля 20 чоловік) після чого їх відпустила. Ця протинімецька акція була проведена в селі Ясниська Яворівського району на Львівщині *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л.17-61).*

Літо, 1943 р.

Повстанці влаштували засідку на німців з поляками в селі Бердихів Яворівського району Львівської області, які їхали фірманками із смт Шкло (Яворівський район). У результаті бою німці з поляками повтікали. У цьому бою був поранений повстанець із села Прилбичі Яворівського району – Мица Михайло Петрович, 1923 р. н. *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-137; 189).*

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА під командою Кухара Федора, уродженця села Завадів Жовківського району на Львівщині, зробила засідку в лісі, поміж селами Бірки і

Завадів, на німців (6 чоловік), які їхали на фірманці із села Зашків в сторону міста Брюховичі (Львівщина). Німці, без пострілу були роззброєнні і відпущенні *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л.17-71).*

Літо, 1943 р.

Місцева боївка Самооборони зорганізувала засідку на німців у селі Орів Сколівського району Львівської області. У результаті бою було вбито декілька німців, один німець втік. За жертви у повстанців не повідомляється *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-8).*

Літо, 1943 р.

Місцева боївка Самооборони напала на німецьких охоронців (гайдуків), які охороняли робочих, що працювали у лісі. Цей напад відбувся в урочищі “Цюхів” поблизу села Орів Сколівського району Львівської області. Було вбито декількох німців. За жертви у повстанців не повідомляється. Більше німці у ліс не приходили *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1).*

Літо, 1943 р.

Місцева боївка Самооборони знищила між селищем Підбуж і селом Залокоть Дрогобицького району на Львівщині німецького ляндрівта (територіальний намісник) Гемпера, який знущався над українськими селянами *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. 2673 ТТ - б).*

Літо, 1943 р.

Сотня “Глухого” (сотенний – Гулюк Володимир, уродженець села Рясне-Польське, тепер село Рясне-І, яке належить до Львова) влаштувала засідку на німців у селі Травнисте (тепер військовий полігон) Яворівського району на Львівщині, які приїхали на грузових авто (біля 100 осіб). У результаті бою було вбито багато німців, а решта втекла. Серед повстанців жертв не було. Автівки білі спалені *(Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-82).*

Літо, 1943 р.

Відділ УПА, який був на пості у лісі, поблизу с. Конюшки Самбірського району на Львівщині, був оточений гестапівцями, зібраними з ближніх районів.

Зав'язався жорстокий довготривалий бій. Сили були нерівні і повстанцям прийшлося відступити. Повстанці втратили двох вояків. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л-17-49*).

Літо, 1943 р.

У селі Богданівка Буського району на Львівщині повстанці вбили німця (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-7*).

Літо, 1943 р.

Відділ “Малинового” при підтримці місцевої боївки відбив атаку німців у лісі, поблизу села Богданівки Буського району на Львівщині. Німці дали в ліс побоялися йти і відступили. Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-7*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка Самооборони вчинила збройний опір німцям, які насильно забирали студентів сільськогосподарської школи на підневільні роботи. Ця акція відбулася у селі Переспа Сокальського району на Львівщині. Жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-94*).

Літо, 1943 р.

Два боїварі Самооборони: Мандрик Володимир і Назар Іван – обидва жителі містечка Тартаків Сокальського району на Львівщині, напали на автомашину, в якій їхав ляндркомісар Сокальського району – Мюллер із охороною. Ця акція відбулася у містечку Тартаків Сокальського району. Був вбитий водій авто. Напад не вдався і Мандрик потрапив у руки німців. Його німці відразу ж вбили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-93*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка під командою Мандрика Івана організувала засідку на німців, які гнали нагробовану худобу із с.Тартаків на м. Сокаль. В ур. “Кулаїв Ліс”, біля села Горбків Сокальського р-ну, повстанці обстріляли грабіжників. Німці розбіглися. Худобу повернули селянам. Жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-94*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка Самооборони під командою Харини Ярослава, уродженця села Жовтанці Кам'янсько-Бузького району на Львівщині, організувала засідку на німців, поміж селами Зібовки Жовківського району і селом Воля Жовтанська Кам'янсько-Бузького району. Німці їхали трьома вантажними автомашинами із міста Жовкви Львівської області на Кам'янку- Струмилову (тепер Кам'янка - Бузька). Зав'язався бій. Жертв у повстанців не було, а за жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-67*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА під командою “Тараса”(командир боївки, уродженець Золочівського району на Львівщині) роззброїла групу німаків, які намірилися перебратися через річку Яричівку, що у селі Задвір'я Буського району Львівської області. У результаті цієї акції повстанці без бою і жертв захопили багато зброї, а німців відпустили. (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-7*).

Вересень, 43 р.
(кінець)

Сотня “Черемоша” мала бій з німцями в лісі, поблизу села Соколя Буського району на Львівщині. Жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-37*).

Вересень, 43 р.

Перша сотня “Левів” під командою сотенного “Дира” зробила засідку на автошляху Миколаїв – Львів, що поблизу села Бродки Пустомитівського району на Львівщині. Незабаром з'явилася колона грузових авто з німецькими солдатами, яка була обстріляна повстанцями. Колона зупинилась. Близько 50 німців було роззброєно (взято багато автоматів, гвинтівок, кулеметів). Після цього німців відпустили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л-17-43*).

06. 10. 1943 р.

Місцева боївка УПА (7 чоловік) переодягнувшись у німецьку форму знищила в містечку Перемишляни, що на Львівщині, німецького шефа Яськіва. Охоронець шефа втік (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 8*).

Жовтень, 43 р. Курінь “Байди” разом зі старшинською школою заатакував німецький батальйон у селі Волосянка Сколівського району Львівської області. Німці склали зброю. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-45*).

06. 11. 1943 р. Місцева боївка УПА знищила в урочищі “Курічка”, що поблизу селища Поморяни Золочівського району на Львівщині, німецького ветеринарного лікаря Пагаліса, який одночасно виконував обов’язки шефа селища Поморяни (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 8*).

21. 11. 1943 р. Повстанець із села Бутини Сокальського району на Львівщині Мекелита Данило Петрович роззброїв німецького уповноваженого (дядзя) у своєму селі і відпустив (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 18-71*).

30. 11. 1943 р. В останніх днях листопада силою двох полків заатакували німці...невеликий відділ (УНС – авт.), біля 100 чоловік, коло села Недільної на горі Діл (Старосамбірський район Львівської області – О. Д.). Німці надійшли із села Звір Самбірського району, села Топольниця Старосамбірського району, із села Сторона Дрогобицького району, села Сприні Самбірського району і селища Стрільки Старосамбірського району Львівської області. У важкому цілоденному бою загинуло 26 вояків Самооборони, в тому числі майже весь штаб, серед убитих – командир куреня “Омелян” (курінний – Ангін Шкітак, 1917 р. н., уродженець села Борині Турківського району на Львівщині – О. Д.) і сотенний “Бистрий” (за іншими даними сотенний “Орленко”) – обидва розстрілялися, щоб не потрапити живими до рук ворога. Ще 12 стрільців були поранені. Відважними діями тоді особливо відзначився стрілець “Карий”, кулеметник “Романчук” і Будулич Петро Гнатович, пс. “Довбуш”, уродженець села Недільної Старосамбірського району, які загинули у цьому бою. З боку облавників загинуло близько 160 вояків (за іншими даними 60) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр.*

Зош. Л. 2-48, Л. 3-3, Л. 3-4; Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 24; Володимир Мороз. Українська Народна Самооборона (УНС) на терені Дрогобицької області (1943 рік). // Визвольний шлях. – № 6, 2000. – С. 70).

Осінь, 1943 р. Сотня “Монети” зав’язала бій з німцями, які їхали на трьох грузових авто, між селами Куличків і Хлівчани Сокальського району на Львівщині. Німці в паніці втекли. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л-17-17*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА зорганізувала засідку на німців (біля 10 осіб), які поверталися з грабунку села Вирів Кам’янсько-Бузького району на Львівщині. Ця акція відбулася в урочищі “Конюхи”. У результаті награване добро повстанцями було забране, німців після роззброєння відпустили. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-39*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Смереки” (командир боївки – Задорожний Петро Іванович, житель села Стрептів Кам’янсько – Бузького району на Львівщині), зав’язала бій з німцями на дорозі, в урочищі “Цвинтар”, що поблизу села Стрептів. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-30*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка Самооборони перестріла німецьке авто із солдатами (6 осіб) поблизу міста Мостиська на Львівщині. Авто було зупинене і солдати роззброєнні, а після цього їх відпустили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-34*).

Осінь, 1943 р. Неустійнений відділ УПА, який їхав фірманками із села Пониковиця на село Берлин Бродівського району на Львівщині, мав бойову сутичку з охороною залізничного переїзду (біля 15 німців) в селі Ковпин Бродівського району. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 6*).

Осінь, 1943 р. На присілку Терebinь, що поблизу села Селець-Беньківський Кам'янсько-Бузького району на Львівщині, місцева боївка Самооборони мала бій з німцями. У результаті бою повстанці мали великі жертви. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 18-19*).

Осінь, 1943 р. Місцева Кушова боївка Самооборони роззброїла у селі Годиня Мостиського району на Львівщині 4-х німців. Цією акцією керував Вихалович Михайло із села Соколя Мостиського району. Повстанці зброю і обмундирування забрали, а німців відпустили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2698 ТМ*).

Осінь, 1943 р. Організатор націоналістичного підпілля у селі Жарків Бродівського району на Львівщині – Гренах Володимир, потрапив на німецьку засідку в урочищі “Кецарове”, що поблизу села. У результаті короткої перестрілки повстанець загинув (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. -6*).

Осінь, 1943 р. Куринь “Садка” потрапив у німецьку засідку поблизу села Накваша Бродівського району на Львівщині. Зав’язався запеклий бій, в якому німці були повністю знищені. Серед повстанців загинуло 4 чоловіки (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 24-26*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА напала на німецьку заставу у селі Гаї Дітковецькі Бродівського району на Львівщині. Повстанці роззброїли 4 німецьких прикордонників і відпустили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 6*).

Осінь, 1943 р. Підставою для сутичок (з німецькими окупантами – О. Д.) ставало прагнення відбити в німців награбоване в місцевого населення майно, визволити братів і сестер... Особливо вдалою виявилася операція в Золочеві (Львівська область – О. Д.)... Захопленні на станції зненацька, фашисти не могли вчинити навіть організованого опору. Частина з них потрапила під град

наших куль, частина втікла. Люди, зведені до ешелонів, розбіглися. Це було восени 1943 року (*Куделко Іван. – Не зрадили // Із криниці печалі. – Рівне. – 2006.*)

Осінь, 1943 р. Чотири повстанці із сотні “Яструба” (Слободенюк Григорій Васильович, 1926 р. н., пс. “Грушка” – уродженець с. Загір’я Рогатинського р-ну Івано-Франківської області, “Жулік”, “Рись”) і один невідомий, серед білого дня, викрали німецького капітана (гауптмана), керівника спиртзаводу в містечку Нові Стрелища Жидачівського району. Полонений був доправлений в штаб відділу “Яструба” в ур. “Золота Поляна”, що біля села Виспи Рогатинського р-ну Івано-Франківської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС - 2*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка Самооборони під командою “Пугача” (надрайоновий провідник ОУН – Затхей Петро Ількович, уродженець села Селець Сокальського району на Львівщині) напала на поліційну дільницю у містечку Великі Мости Сокальського району. Перед цим повстанці перервали телефонічний зв’язок. Під час цієї акції було знищено 5 охоронців і звільнено 12 в’язнів. Жертв серед повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-70*).

Осінь, 1943 р. Повстанці напали на німецький штаб у селі Верхне Висоцьке Турківського району Львівської області і розбили його. Жертви були з обох сторін (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2-29*).

Осінь, 1943 р. Повстанець Котик Юліян, уродженець села Пархач (тепер село Межиріччя) Сокальського району на Львівщині, вбив двох німців у своїй хаті, які прийшли його заарештовувати. Після цього він спалив свою хату і разом із дружиною пішов у підпілля (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-70*).

Осінь, 1943 р. Відділ Самооборони мав бій з німцями в селі Хитрейки Жовківського району Львівської області. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 18-41*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка УПА під командою “Хмари” (командир боївки, уродженець Кам’янсько-Бузького району на Львівщині) вбила поблизу села Ременів Кам’янсько-Бузького району керівника лігеншафту (німецьке господарство) – німецького офіцера. Німецький чиновник їхав фірманкою із села Новий Яричів на село Старий Яричів, цього ж району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-46*).

Осінь, 1943 р. Місцева боївка Самооборони під командою “Чорного” (командир боївки, уродженець Самбірського району Львівської області) зорганізувала засідку на німецьких охоронців (гайдуків) між селом Сопіт Сколівського району і селом Довге Дрогобицького району Львівської області. Перед цим повстанці розібрали вузькоколійку на відтинку Верхнє Синьовидне Сколівського району і Зубриця Турківського району Львівської області. Коли потяг зупинився боївка вдарила по німцях. Тоді загинуло біля 10 німців. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-28, Л. 1-30*).

04. 12. 1943 р. Відділ УПА зробив засідку на німців у лісі, в урочищі “Заріка”, що поблизу села Пристань Жовківського району, які йшли пішки на село Хлівчани Сокальського району на Львівщині. Зав’язався бій вислід якого невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л.17-32*).

Грудень, 43 р. Місцеві сільські боївки Ляшкова, Новоставців, Руденка (Радехівський район Львівської області – О. Д.) вирішили дати ...належну відсіч (німецьким карателям – О. Д.). В кінці грудня 1943 року вони вночі організували засідку на дорозі Завидче-Новоставці (урочище “Липки”) біля

Новоставців. Ранком...карателі з’явилися на дорозі, їдучи трьома возами з парами коней з сторони села Завидче (Радехівський район на Львівщині – О. Д.). Несподівано для них боївка відкрила стрільбу з гвинтівок, автоматів, закидала гранатами. Один віз перекинувся, другий – розвернувся і поїхав на Завидче, а третій ...поїхав на Новоставці. Хлопці боївки швидко відійшли в ліс (*Климчук Тадей. Життя за волю України.– Лопатин, 2001. – С.20*).

Грудень, 43 р. Місцева боївка УПА під командою Дмитришина Михайла із села Підгайчики Золочівського району Львівської області напала на команду німців (біля 30 осіб), які доглядали коней для фронту. Цей напад відбувся у селі Підгайчики. Але напад не вдався і тоді загинули два повстанці: Дмитришин Михайло (розстріляний) і Хомів Михайло (закатований) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 7*).

Грудень, 43 р. Повстанці, які приїхали на грузовому авто на фільварок у село Солуки Яворівського району на Львівщині, роздягнули і роззброїли німця, керівника господарства, і поїхали геть (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-84*).

Грудень, 43 р. Місцева боївка УПА (15 чоловік) під командою “Стебла” (командир боївки – Тимчак Іван, 1921 р. н., уродженець селі Новоставці Радехівського району на Львівщині) зорганізувала засідку на власовців (російські шовіністи, які служили німцям), біля 20 осіб, в урочищі “Липки” неподалік села Новоставці. Частина власовців була знищена, а решта втекла на село Завидче Радехівського району, де вони стояли. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-1*).

Грудень, 43 р. На хуторі Грінахи, що поблизу села Гаї Дубівський Бродівського району на Львівщині, повстанець Грінах Володимир, житель цього хутора, потрапив на німецьку заставу. Зав’язався бій, в якому було знищено гранатою 9-ть німців. Загинув і сам повстанець-герой (*Рівненський*

краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5-97).

Грудень, 43 р.

Боївка УПА (біля 50 чоловік) під командою “Бурлаки” (командир боївки – Юрас Петро, уродженець села Ясенів Бродівського району Львівської області) зав’язала запеклий бій з польськими шовіністами, які служили німцям. Невдовзі полякам надійшла допомога зі сторони німців. Цей бій відбувся поблизу колонії Гуцісько (тепер села немає) Бродівського району. У цьому бою загинуло декілька повстанців і, серед них Юрас Михайло Іванович, пс. “Луг”, уродженець села Ясенів. За жертви у противника невідомо. Повстанці відступили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5-97).*

Грудень, 43 р.

Неустійнена боївка УПА (6 чоловік) з Волині, піддалася нападу німців у лісі, в урочищі “Дуброва”, поблизу міста Ходорова Жидачівського району на Львівщині. У результаті запеклого бою загинуло 3 повстанці, а решті вдалося утекти (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 10-54).*

Грудень, 43 р.

На кордоні із Волинню в сутичці з німецькими прикордонниками у селі Яструбичі Радехівського району на Львівщині загинула зв’язкова, яка вела по зв’язку міжобласного кур’єра – Бідюка Петра Гварилевича, уродженця села Юськівці (тепер село Йосипівка) Буського району на Львівщині. У результаті бою вони обоє загинули (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-21).*

Зима, 1943 р.

Місцева боївка УПА із села Мацошин Жовківського району на Львівщині викрала у німців друкарський станок. Німецька охорона відкрила вогонь, але викрадачі вчасно втекли без втрат (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 18-25).*

?, 1943 р.

Невідомий відділ УПА провів завзятий бій з німцями біля с. Рудка, що на Львівщині. Німецькі офіцери-чужинці дуже дивувалися з кмітливості і професіоналізму бандерівців (*Дем’ян Григорій. Бандерівці. Книга 1 – К., 2000. – С. 101).*

?, 1943 р.

Боївка торговельного референта Дубенського надрайону “Степового” на трасі між Берестечком і Бродами (Львівщина – авт.) зробили засідку на німців, які їхали трьома вантажівками із зерном. Повстанці забрали ці авто. За жертви невідомо (*Руцький М. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 69).*

?, 1943 р.

Це було в 1943 році. В лісі біля Моршина (Стрийський район Львівської області) підпільник – Гнатишин Михайло Васильович, 1922 р. н., житель села Жулин Стрийського району Львівської області, зустрівся з німецьким офіцером, в якого відібрав пістолет (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 123).*

?, 1943 р.

Сотня “Піскового”, яка була на пості у лісі, поблизу села Переволочне Буського району Львівської області, піддалася нападу німців. Повстанці були оточенні і обстріляні із бронепоезда, а також піддалися бомбуванню. Сотні вдалося без втрат вийти з оточення (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2030 ЛБ).*

?, 1943 р.

Невідомий повстанець вбив у селі Потелич Жовківського району Львівської області одного німецького офіцера. За це німці десяткували село (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 8).*

?, 1943 р.

Повстанець – Буцьк Петро Миколайович, 1911 р. н., уродженець села Тейсарів Жидачівського району Львівської області, загинув 1943 р. від рук німецького гестапо під час розвідки поблизу села Молотів Жидачівського району (*Увіковічимо пам’ять // Новий час, 2002. – 25 травня).*

- ?, 1943 р. Повстанець – Брих Іван Федорович, 1923 р. н., уродженець села Букавина Жидачівського району Львівської області, впав на полі бою з німецькими карателями 1943 р. на теренах району (*Увіковічимо пам'ять // Новий час, 2002. – 25 травня*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Явчий Микола Маркович, 1921 р. н., уродженець села Бориничі Жидачівського району Львівської області, загинув у бою з німцями в 1943 р. на теренах району (*Увіковічимо пам'ять // Новий час, 1990. – 25 березня*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Ковальчук Петро Ількович, 1929 р. н., уродженець села Бориничі Жидачівського району Львівської області, загинув у бою з німцями в 1943 р. на теренах району (*Увіковічимо пам'ять // Новий час, 1990. – 25 березня*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Дребот Йосиф Миколайович, 1922 р. н., уродженець села Бориничі Жидачівського району Львівської області, впав у бою з німецькими окупантами в 1943 р. на теренах району (*Увіковічимо пам'ять // Новий час, 1990. – 25 березня*).
- ?, 1943 р. Повстанці: Гук Василь Миколайович, 1922 р. н. і Філіповський Григорій Семенович, 1919 р. н. – обидва уродженці села Букавина Жидачівського району Львівської області, впали у бою з німцями на теренах району (*Увіковічимо пам'ять // Новий час, 2002. – 25 травня*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Пивовар Я., із с. Ясенова Бродівського району, загинув від німців, під час викрадення гранат у своєму селі (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5-97*).
- ?, 1943 р. Повстанці розбили загін німецьких фольксдойчерів (польського походження) біля с. Соколівка Бродівського району, який тероризував населення навколишніх сіл. У цьому бою загинув повстанець Шманда Василь із с. Ражнів Бродівського р-ну (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 59*).
- ?, 1943 р. Відділ УПА зав'язав бій з німецькими пограничниками в селі Шнурів Бродівського району. Німцям надійшла підмога із міста Броди. Сили були нерівні і повстанці відступили. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2048 РРад.*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Дунець Теодор, 1921 р. н., житель м. Ходорова Жидачівського р-ну Львівської обл., загинув у бою з німцями на теренах цього ж району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2503 ЛЖ*).
- ?, 1943 р. Відділ Самооборони зав'язав запеклий бій з німецькою жандармерією у селі Велика Сушиця Старосамбірського району Львівської області, яка прибула на облаву із містечка Хирів Старосамбірського району. У результаті бою був вбитий комендант жандармерії і один жандарм, а зі сторони повстанців загинув Савчак Степан із села Велика Сушиця (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 4-10*).
- ?, 1943 р. Повстанець – Матвіїв Микола Васильович, 1922 р. н., уродженець с. Вівня Стрийського р-ну Львівської обл., загинув у бою з німецькими фашистами біля села Ходовичі, цього ж району, при переправі зброї через річку Стрий (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 39*).
- ?, 1943 р. Молодіжна націоналістична група “Молода Просвіта” у с. Дуліби Стрийського району на чолі з Гуштаком Іваном Яковичом викрала з німецьких складів велику кількість зброї і набоїв... (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 37-38*).

1944 рік

04. 01. 1944 р.

Дня 4. І. 44. боївка СБ (Служба Безпеки – О. Д.) в числі 16 осіб роззброїла постерунок укр.поліції в с. Ільковичах коло Сокаля (Львівщина – О. Д.) (ГГ – Генерал-Губернаторство – О. Д.). Здобуто 6 крісів (австрійських) і МП (чеське) і 100 штук амуніції, 1 пістоль (браунінг) калб. 7.8, одну гранату (німецьку). На постерунку вбито одного німця – команданта, а шущманів...відпущено додому (ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – оп. 1. – спр. 3-а. – арк. 75. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 360).

04. 01. 1944 р.

По дорозі з Ількович (Сокальський район Львівської області – О. Д.) боївка СБ (Служби Безпеки – О. Д.) заїхала на фільварок (німецьке колективне господарство – О. Д.) в с. Свितязів (треба Свитазів Сокальський р-н – О. Д.), де забрала 5 пар коней, 1 бочку спирту і дещо з одягу. При цьому знищено 13 осіб поляків, службовців фільварку. Боївка без жодних власних втрат повернула на свій терен (ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3838. – оп. 1. – спр. 3-а. – арк. 75 Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 360).

06. 01. 1944 р.

6 січня 1944 р. біля с. Селиська (Перемишлянський р-н Львівської області – О. Д.)... німці везли декілька дизертирів із дивізії СС “Галичина”. Вони були обстріляні партизанами і арештованих звільнили, і втекли (УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 31-32. Цитовано за: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 221*).

08. 01. 1944 р.

8 січня в Миколаєві (Львівщина – О. Д.) німці заарештували підпільника, члена ОУН...Його колега застрелив конвоїра і разом втекли. Під час облави за втікачами німцям вдалося викрити іншого підпільника – “Ворона”, який загинув у бою з німцями (УПА в світлі

документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 31-32; Цитовано за: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 221*).

08. 01. 1944 р.

Бій повстанців з німецькими окупантами в с. Ясенів пов. Броди (Львівщина – О. Д.) (Українська Повстанська Армія. Лебедь М., 1987. – С. 15)

20. 01. 1944 р.

20 січня 1944 р. німці напали на с. Топорів (Буський район Львівської області – О. Д.)..... Їх зустріли вогнем повстанці і німці відступили (УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 31-32; Цитовано за: Grzegorz Motyka *Ukrainska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 221*).

Січень, 1944 р.

Повстанці, які приїхали фірою на фільварок (німецьке колективне господарство) у село Солуки Яворівського району на Львівщині, планували дещо захопити із собою. Але німці-охоронці фільварку відкрили вогонь. Зав’язався запеклий бій, в якому загинуло два повстанці, і 2-х було поранено (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-84).

Січень, 1944 р.

Місцева боївка УПА обстріляла із засідки німців, які йшли грабувати село Молодинче Жидачівського району на Львівщині. Ця акція відбулася поблизу названого села. У результаті цієї акції один німець був убитий. Серед повстанців жертв не було. Керував боївкою повстанець Коваль Степан, пс. “Косач”, житель села Молодинче, який пізніше став сотенним (Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 10-47).

10. 02. 1944 р.

10 лютого упівці викрали зі шпиталю в Ходорові (Жидачівський район Львівської області – О. Д.) раненого (повстанця – О. Д.) Хомисяка Антона з Молодич (треба с. Молодинче Жидачівського району – О. Д.). При цьому було вбито німецького охоронця (УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну

Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 33-34, 38, 63. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 221).

Сотня “Саблюка” мала бій з німцями на шосе Рогатин-Перемишляни (Львівщина – О. Д.) (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. Р. 3836. – оп. 1. – спр. 46. – арк. 103*).

10. 02. 1944 р.

16. 02. 1944 р.

Група “Сіроманців” зірвала міст на соші Рогатин-Перемишляни-Львів і розбила 2 автомашини (*Літоніс УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 522*).

29. 02. 1944 р.

Варто згадати, що було...два бої 5-го полку поліції СС з партизанами (повстанцями – О. Д.). Перший із них 29 ІІ 1944 р. в с. Горбкові район Сокаля (Львівщина – О. Д.). У цьому бою загинув 1 уповець (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 33. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 196*).

Лютий, 1944 р.

У лютому 1944 р. біля с. Дубівляни (можливо смт Дубляни Самбірського району на Львівщині – О. Д.) в бою з німцями загинуло 3-и українці. Німці втратили... 8 вбитими (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 34-35, 37, 51-53. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 227*).

Лютий, 1944 р.

Сотня “Глухого” (сотенний – Гулюк Володимир, уродженець села Рясне Польське, тепер село Рясне -І, м. Львів) роззброїла загін мадярів (біля 300 осіб) у селі Солонка Пустомитівського району на Львівщині. Повстанці захопили три фірманки зброї, продукти, корм для коней (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-82*).

Лютий, 1944 р.

Сотня “Малинового” (сотенний – Кравчук Мар’ян, смт. Красне Львівської області – О. Д.) при допомозі Кушової боївки Самооборони під командою “Сурмача” (кушовий – Шпак Федір, із села Нивиці Радеківського району на Львівщині) напала на німецькі продуктові склади у с. Топорів Буського р-ну, які охоронялися німецькою поліцією. Поліція здалася у полон і повстанці захопили багато продуктів, після чого відійшли на базу (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-60*).

Лютий, 1944 р.

Чота “Лиса” із сотні “Гамалії” мала запеклий бій з німцями поблизу села Куличків Сокальського району на Львівщині. У результаті бою серед німців було вбито 10 чоловік, а в повстанців 2-х вбитих і 3-х поранили. Тоді загинув кулеметник “Жук” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-60*).

Лютий, 1944 р.

Сотня “Галайди” (сотенний – Онишкевич, уродженець Сокальського району Львівської області) напала на німецький гарнізон (біля 40 осіб) у селі Бутини Сокальського району і роззброїла його, а також забрала харчі. Німці спротиву не чинили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-71*).

Лютий, 1944 р.

Чота “Голуба” із сотні “Гамалії” zorganizувала засідку на німців на автошляху Великі Мости - Кристинопіль (тепер місто Червоноград) Львівської області. Німці їхали невеликою групою на мотоциклах. Усі фашисти були знищені. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-60*).

Лютий, 1944 р.

Сотня “Глухого” влаштувала засідку на німців, які їхали трьома танкетками у с. Жорниська Яворівського району. Повстанці використали протипанцерну гарматку. Одна танкетка була підбита, а екіпаж другої і третьої танкеток (6 чоловік) здався у полон. Двох німців було вбито. Жертв серед повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-82*).

Лютий, 1944 р. Місцева боївка УПА під командою “Стебла” (командир боївки – Тимчак Іван, 1921 р. н., уродженець села Новоставці Радехівського району на Львівщині) роззброїла трьох власовців (російські шовіністи, які служили німцям) у селі Новоставці (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-1*).

Лютий, 1944 р. Місцева боївка УПА під командою “Стебла” (командир боївки – Тимчак Іван, 1921 р. н., уродженець села Новоставці Радехівського району на Львівщині) мала бій з власовцями (російські шовіністи, які служили німцям) в урочищі “Липки”, поблизу села Підбатиїв Радехівського району. Тоді загинуло багато власовців, а серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-1*).

Лютий, 1944 р. Сотня із куреня “Шугая” (курінний – Котельницький Григорій Володимирович, 1908 р. н., уродженець села Підгірці Бродівського району Львівської області) знищила трьох німців у селі Боратин Бродівського району Львівської області, які вчинили спротив повстанцям (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5*).

Лютий, 1944 р. Вишкільна група (14 чоловік) під командою хорунжого “Гамалії”, яка поверталася із Рівненщини, зорганізувала засідку на німців у лісі, поміж селами Станіславчик і Лешнів Бродівського району на Львівщині. Німці їхали фірманками (біля 50 осіб). Зав’язався бій, у якому в німців були жертви, але кількість їх невідома. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-60*).

Лютий, 1944 р. Сотня із куреня “Шугая” (курінний – Котельницький Григорій Володимирович, 1908 р. н., уродженець села Підгірці Бродівського району Львівської області) мала бій з польськими шовіністами, які служили німцям. Цей бій відбувся у селі Гута Брідська Бродівського району, в якому загинуло 5 повстанців. За жертви серед противника невідома (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5*).

**Лютий, 44 р.
(кінець)**

У кінці лютого всело Новоставці (Радехівський район Львівської області – О. Д.) прибула рота бійців власовців РОА (Русская Освободительная Армия), які були зняті з лінії фронту....Місцева боївка провела успішну операцію по захопленню у власовців двох кулеметів, двох ракетниць, двох пістолетів...двох ящиків патронів до кулеметів, кавалерійського карабіна, пачки гранат. Операцією керував кушовий Тимчак Іван (*Климчук Тадей. Життя за волю України.– Лопатин, 2001. – С.25-26*).

Зима, 1944 р.

Місцева боївка УПА під командою “Хмари” (командир боївки – Котик Михайло, уродженець села Пеняки Бродівського району Львівської області) напала на німецький військовий підрозділ (біля 20 осіб) поблизу села Пеняки. Зав’язався бій. Серед повстанців жертв не було. За жертви у противника невідома. Німці повернули назад на село Чепелі Бродівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. Зош. Л. –6*).

23. 03. 1944 р.

І ось ранньою весною 1944 р. (по даних “Історії УПА” – 23 березня, а по даних “Партизанського краю” Є. Маркевіча – 1 квітня), відділ повстанців під командою сотника Галайди у завзятому бою знищив ... (польську колонію Острів Сокальського р-ну Львівської області – О. Д.). Польська боївка понесла важкі втрати. В бою з німцями, що прийшли на допомогу полякам, загинув Галайда (Тарас Онишкевич) (*Филипчук Василь. Село Боратин на славіній Белзчині. – Торонто. – С. 23*).

Березень, 44 р.

Місцева боївка УПА, із села Бутини Сокальського району на Львівщині, зорганізувала засідку на німців, які їхали грузовою автомашиною. Усі німецькі солдати були роззброєнні і відпущенні, а офіцер був захоплений в полон. Ця акція відбулася на автошляху поміж Жовквою і Рава-Руською на Львівщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 18-66*).

Березень, 44 р.

Сотня “Галайди (сотенний – Онишкевич Тарас, уродженець Сокальського району Львівської області)

напала на німецько-мадярський гарнізон у містечку Угнів Сокальського району на Львівщині і роззброїла його. Німці спротиву не чинили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-71*).

Березень, 44 р.

Повстанці, за знущання над робочими, розстріляли одного німця – керівника будівництва залізної дороги між м. Яворів і селом Кам'янобрід Яворівського району на Львівщині. Ця акція відбулася в урочищі “Яворівські Соснини” поблизу міста Яворів (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-136*).

Березень, 44 р.

Відділ УПА напав на німецький підрозділ на х. Свиридівка, біля с. Пеняки Бродівського р-ну на Львівщині, який виїхав із с. Жарків на с. Голубиця Бродівського р-ну. У бою 5 німців було вбито, а решта втекла. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. -6*).

Березень, 43 р.

Сотня “Шума” (сотенний – із с. Побужани Буського району на Львівщині) підбила німецький літак неподалік х. Вальки, що поблизу с. Маращанки Буського р-ну. Літак приземлився і повстанці захопили німецьких літунів (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-69*).

10. 04. 1944 р.

10 квітня УНС (Українська Народна Самооборона – О. Д.) успішно відбила німецький напад на село Комарів (Сокальський район Львівської області – О. Д.). Убито 5 поляків, 1 німця і 2 німців важко поранено (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 312; Вашків Іван. Сокаль і Прибужжя. – Л., 2000. – С. 132*).

18. 04. 1944 р.

Повстанська старшинська школа, яка знаходилась в селі Угорці (тепер село Підгір'я) Золочівського району на Львівщині, при підтримці місцевої боївки напала на німців (біля 50 чоловік), які поверталися з грабунку і бандитизму в селі Ремезівці Золочівського району Львівської області. Грабіжники везли на 10 фірманках

свині, зерно. Між х. Коропчик і с. Сновичі Золочівського р-ну зав'язався запеклий бій. У цьому бою загинуло 12 повстанців. Пораненим був Гайдар Іван Трохимович, 1925 р. н., із с. Сновичі. Були жертви серед німців, кількість їх невідома. Повстанці відійшли (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 8*).

18. 04. 1944 р.

Місцева боївка УПА напала на німецьку автоколонну, які везли невільників (біля 140 людей). В ур. “Дриганки”, що поблизу с. Ремезівці Золочівського р-ну, зав'язався жорстокий бій з німцями (біля 40 чоловік), якими керував поляк-фольксдойчер капітан Савіч. Невільників відбити не вдалося (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 8*).

19. 04. 1944 р.

У бою з німцями під Посадовом повіт Рава-Руська на Львівщині загинув чотовий УПА “Кармелюк” (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2771 Р*).

19-20. 04. 44 р.

19-20 квітня 1944 р. в с. Міхова (Старосамбірський район на Львівщині – О. Д.) роззброєно 3-х жандармів (одного, який вчинив опір було розстріляно) (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 41-45. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

19-20. 04. 44 р.

19-20 квітня 1944 р. в с. Боратин (Бродівський район на Львівщині – О. Д.) роззброєно 4-х жандармів (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 41-45. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

23. 04. 1944 р. 24 квітня 1944 р. в с. Глухів біля Сокаля (Львівська обл. – О. Д.) роззброєно 5 - німців (*УПА в світлих документах з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 46-49, 60. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222).*

27. 04. 1944 р. Місцева боївка УПА зав'язала бій з групою німців (6 осіб), які приїхали в село Сулятичі Жидачівського району на Львівщині. У результаті бою німці, без втрат, втекли на Стрий (Львівська область) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 11-39).*

Квітень, 44 р. (початок) Відділ УНС (Української Народної Самооборони) мав бій з німцями поблизу с. Унева Перемишлянського району Львівської області. У цьому бою загинув кулеметник “Орел” (*Літоніс УПА.–Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 288).*

Квітень, 44 р. Сотня “Глухого” (сотенний – Гулюк Володимир, із с. Рясне Польське (тепер Рясне-І) переходила через с. Жорницька Яворівського р-ну. Нежданно над'їхали німці на танкетці (понад 10 осіб) і хотіли заарештувати сотенного. Зав'язався бій, що тривав біля години. У цьому бою загинув один німець і був поранений сотенний “Глухий”. (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-89).*

Квітень, 44 р. Боївка УПА, яка стояла в селі Унів Перемишлянського району на Львівщині, піддалася раптовому нападу німців, які приїхали на двох мотоциклах. Зав'язався жорстокий короткотривалий бій, в якому два повстанці загинули (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л-17-45).*

Квітень, 44 р. Сотня із куреня “Шугая” (курінний – Котельницький Григорій Володимирович, 1908 р. н., із с. Підгірці Бродівського р-ну) зорганізувала засідку на німців-фольксдойчерів (біля 150 осіб) у лісі, біля с. Сновичі Золочівського р-ну, які їхали трьома броньованими машинами. Зав'язався жорстокий бій, в якому загинуло

16 повстанців і, серед них Топилко Іван із села Клекотів Бродівського району Львівської області. У німців були також великі жертви (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 67).*

Квітень, 44 р. На колонію Віцинь (тепер село Смереківка) Перемишлянського району на Львівщині приїхало 3 німці на гуральню (спиртзавод). Місцеві жителі їх так пригостили, що німці померли, є версія, що їх знищили (*Золочівщина, її минуле і сучасне. – Нью-Йорк – Торонто, 1982).*

Квітень, 44 р. Місцева боївка УПА зорганізувала засідку на німців у лісі, в урочищі “Задній Бір”, що поблизу села Бутини Сокальського району на Львівщині. Німці їхали легковою автівкою. У результаті цієї акції декілька німців було вбито. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 18-73).*

Квітень, 44 р. Відділ “Шугая” напав на німців між селами Шпиколоси і Угорці (тепер село Підгір'я) Золочівського району Львівської області, які приїхали грабити мирне населення в село Шпиколоси. Коли грабіжники поверталися назад з награваним майном і худобою, то їх зустрів шквальний вогонь. У результаті запеклого бою жертви були з обох сторін. Серед повстанців загинуло біля 50 чоловік і, серед них Корчак Дмитро Олександрович, 1925 р. н., уродженець села Гаї Старобродські (тепер село Гаї) Бродівського району на Львівщині. Повстанці відбили худобу у грабіжників (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 6).*

Квітень, 44 р. Українська Народна Самооборона (УНС) в Глухові і Боратині (тепер село Борятин Сокальського району Львівської області – О. Д.) роззброїла групу німецьких жандармів (*Вашків Іван. Сокаль і Прибужжя. – Л., 2000. – С. 132).*

Квітень, 44 р. Місцева боївка Самооборони серед білого дня викрала у німців кулемет із патронами і іншу зброю. Ця акція відбулася у селі Опільське Сокальського району на

Львівщині (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16-49*).

Квітень, 44 р.

Чота “Олега” zorganizувала засідку на німців в урочищі “Кутики”, поміж селами Оглядів і Нивиці Радехівського району на Львівщині. Один німець і два поліцаї-узбеки поверталися з грабунку селян на хуторі Пустельники, що поблизу села Нивиця. У результаті бою два грабіжники були вбиті, а німцєві вдалося утекти (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-61*).

Квітень, 44 р.

Чота “Олега” мала повторний бій з німцями (біля 20 осіб) в урочищі “Кутики”, поміж селами Оглядів і Нивиці Радехівського району на Львівщині. Повстанцям вдалося без втрат відійти. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-69*).

Квітень, 44 р.

Чота УПА, яка переходила на Карпати, зав’язала бій з німцями. Німці їхали на бричці поблизу села Мала Горожанка Миколаївського району на Львівщині. Німцям вдалося утекти. Серед повстанців жертв не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-174*).

Квітень, 44 р.

У квітні 1944 р було вбито двох німців... Німецька карна експедиція спалила за це села: Шпиколоси, Немізовці (треба Ремезівці – О. Д.) і Вороняки (Золочівський район на Львівщині – О. Д.) (*Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 225*).

Квітень, 44 р.

У квітні 1944 року відбулося кілька боїв українських повстанців з німцями. В одному з них – на фільварку (німецьке колективне господарство – О. Д.) Вандзін (Сокальський район Львівської області – О. Д.) – упівці втратили понад десять чоловік (*Вашків Іван. Сокаль і Прибужжя. – Л., 2000. – С. 132*).

Квітень, 44 р.

Весною 1944 р., в середу, після Великодня, бійці УПА захопили в полон німця, що виганяв боратинців (жителів с. Борятин Сокальського району Львівської області – О. Д.) копати окопи в Бендюзькому лісі... (*Филипчук Василь. Село Боратин на славній Белзчині. – Торонто, ? – С. 24*).

03. 05. 1944 р.

3 травня 1944 р. Самооборона вбила 2-х німців, які грабували с. Гута Бабінська Радехівського р-ну (Львівська область – О. Д.) (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 39, 51-58. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

04. 05. 1944 р.

4 травня 1944 р. Самооборона змусила повернутися назад німців, які обстріляли Остаповичі (треба с. Остаповичі – О. Д.) пов. Перемишляни (Львівська область – О. Д.). Німецька каральна експедиція втратила 2-х вбитими і двох потрапило в полон (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 39, 51-58. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

09. 05. 1944 р.

9 травня 1944 р. німці вчинили облаву у селах: Яструбичі, Радванці і Воля Радванецька пов. Сокаль (Львівщина – О. Д.). У бою з місцевою Самообороною німці втратили 5 вбитими, 18 осіб потрапили в полон (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 34-35, 37, 51-53. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 227*).

12. 05. 1944 р.

12 травня 1944 року Карівський ліс (урочище “Корчунок” поблизу с. Карів Сокальського р-ну Львівської обл. – О. Д.) став свідком одного з найбільших боїв куренів УПА з німецькими прикордонними військами.

Українськими повстанцями командував майбутній легендарний керівник збройної боротьби УПА на Закерзонні “Орест” (Мирослав Онишкевич), а також приймала участь сотня “Морозенка”, “Ема” (він же “Євшан”, курінний – Пелип Дмитро Петрович, 1910 р. н., уродженець села Голе Равське, Жовківського району на Львівщині) і “Яструба”. Німці розділились на дві групи. Перша обійшла село від лісу, а друга на самоходках в’їхала у село. У результаті атак партизанка відступила у напрямку Домашова. Однак і там з’явилися німці і повстанці кинули зброю. Сотня втратила 8 вбитих і 4-х поранених. Потрапило у полон 40 партизан.... Сотня “Морозенка” в Бандзіні змушена була відступити, втративши 3-х вбитими і 2-х пораненими... Німці частково спалили ці села....Повстанці втратили значну кількість вояків убитими, раненими, полоненими, а також зброю, виряд, боеприпаси. У цій акції брало участь 500 німців. Серед повстанців загинув Дідусь Петро Миколайович, пс. “Лев”, уродженець села Селець-Беньків (тепер село Селець) Кам’янсько-Бузького району на Львівщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2129, Спр. Зош. Л. 14-22, Л. 17-5; Вашків Іван. Сокаль і Прибужжя. – Л., 2000. – С. 132; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 72; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 53. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 227; Губка І. Унівська битва. – Львів, 2004. – С. 30).*

13. 05. 1944 р.

Німці розбили новозмобілізовану жовківську сотню в Кунинському борі (поблизу села Кунин Жовківського району на Львівщині – О. Д.). Повстанці втратили у цьому бою 4-х убитими, 4-х раненими і 5 потрапило у полон. Німці мали 4-х вбитих (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 72; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр.–Т. 2. – бмв, 1960. – С. 53-55, 58-59, 61-62).*

24. 05. 1944 р.

24 травня 1944 р. німецький табір, який їхав із Свіржа до Романова (Перемишлянський район на Львівщині – О. Д.), був підданий нападу (повстанцями – О. Д.) в лісі. Двох німців було вбито (*Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 225).*

Травень, 44 р.

Боївка УПА під командою “Чумака” і “Довбуша” – обидва зі Станіславщини (тепер Івано-Франківщина) напали на німецький фільварок (німецьке колективне господарство) у селі Мальчиці Яворівського району на Львівщині. Зав’язався короткотривалий бій з охороною фільварку. Повстанцями було спалене складське приміщення. Жертв не було. Повстанці відійшли (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-123, 124*).

Травень, 44 р.
(початок)

Сотня УПА під командою Хорка Івана, 1915 р. н., уродженця села Глинське Жовківського району на Львівщині, зав’язала бій з німцями, які їхали колоною автомашин. Цей бій відбувся при переході автошляху поміж селами Воля Висоцька і Пили Жовківського району. Серед повстанців загинуло три чоловіки і двоє було поранено. За жертви у противника не повідомляється. Три німці потрапили у полон, яких після роззброєння відпустили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 18-18, 18-42*).

Травень, 44 р.

У село Перев’ятичі Сокальського району Львівської області на легковому авто приїхала німецька розвідка, а в цей час тут знаходився відділ політвиховного вишколу. Зав’язався короткотривалий бій. Німці повернули назад. Жертв у повстанців не було. За втрати у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2504 ЛП*).

Травень, 44 р.

Дві чоти УПА (близько 50 чоловік) під командою надрайонового зверхника “Берези” (командир – Федик Володимир, уродженець с. Мала Озимина Самбірського району Львівської області) через викрадений пароль, і під видом німців, у с. Верхне Висоцьке Турківського району Львівської області на очах цілої пограничної станиці

забрали зі складу 150 нових німецьких уніформ, а також роздягнули весь особовий склад станиці і відійшли без єдиного пострілу. У цій зухвалій акції відзначився повстанець “Скромний” (Танчій Мирон Данилович, 1925 р. н., уродженець села Либохора Турківського району, який був перекладачем (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2672 ЛТ*).

Весна, 1944 р.

Боївка УПА під командою Дідушка Ярослава із села Зозулі Золочівського району на Львівщині під видом німців забрала все друкарське обладнання із друкарні в м. Золочеві Львівської області і вивезла до повстанців під село Монастирок Золочівського району. У цій акції відзначився повстанець Малиновський Петро, пс. “Максим”, уродженець села Зозулі (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2672 ЛТ - а*).

Весна, 1944 р.

Місцева боївка УПА під командою “Хруша” зав’язала бій з німцями у селі Віжомля Яворівського району на Львівщині, які проводили облаву в селі. Серед повстанців жертв не було. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-143*).

Весна, 1944 р.

Місцева боївка УПА під командою “Олега” (командир боївки – виходець зі Східної України) мала бій з німцями неподалік села Дмитрів Радехівського району на Львівщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. Зош. Л. 21-82*).

Весна, 1944 р.

Місцева боївка Самооборони у кількості 3 чоловік, яка перевозила фірманкою зброю на село Комарів Сокальського району Львівської області, потрапила на німецьку засідку в селі Волиця Комарівська, цього ж району. Зав’язався бій. Повстанці почали відстрілюватися. У результаті цієї акції загинув повстанець Олійник Василь, уродженець села Волиця Комарівська. Двоє інших повстанців утекли (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-89, Л. 21-90*).

Весна, 1944 р.

Неустійнена боївка УПА намірилася роззброїти двох німецьких мотоциклістів, які приїхали у село Оглядів Радехівського району на Львівщині. Один німець вчинив спротив і він був вбитий, другий німець був поранений, якого повстанці захопили у полон, а пізніше відпустили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-61*).

Весна, 1944 р.

Місцева боївка УПА мала запеклий бій з німцями у лісі поблизу села Радванці Радехівського району на Львівщині. У цьому бою загинуло декілька повстанців і, в тому числі Крук Григорій, уродженець села Радванці. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-58*).

Весна, 1944 р.

Два повстанці із місцевої боївки напали на німецьке господарство у панському дворі поблизу села Селець Сокальського району на Львівщині. Вони забрали на фірманку овес для коней у відділ. Незабаром їх німці зловили і розстріляли. Тоді загинув Рись Григорій – місцевий житель (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-70*).

Весна, 1944 р.

Курінь “Галайди” мав декілька боїв з німцями поблизу сіл: Бужани, Пристань Сокальського району на Львівщині. Повстанці захоплювали у полон німців і їх обмінювали на заарештованих українських селян із села Карів Сокальського району (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-60*).

Весна, 1944 р.

Місцева боївка УПА вбила німецького кравсгауптмана неподалік села Поздимир Радехівського району на Львівщині, який їхав фірманкою із села Корчин на село Поздимир (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-54*).

Весна, 1944 р.

Місцева боївка УПА наскочила на німецьку охорону мосту (біля 20 осіб) поміж хуторами Старий Майдан і Гута, що поблизу села Нивиці Радехівського району на Львівщині. Зав’язався жорстокий бій, але повстанцям

розбити охорону і захопити міст не вдалося, і вони, без втрат, відступили. За жертви серед німців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-61*).

Весна, 1944 р.

Повстанці напали на тюрму в місті Сокаль на Львівщині і звільнили біля 30 в'язнів, після чого відступили. Німецька охорона була знищена. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16-6; Л. 21-70*).

Весна, 1944 р.

Відділ УПА zorganizував засідку на німців, які їхали колоною грузових автомашин з солдатами. Повстанці зупинили авто, роззброїли солдатів, і забрали обмундирування, після чого їх відпустили. Ця акція відбулася на автошляху, поміж селами Прусинь і Куличків Сокальського району на Львівщині. Німці спротиву не робили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-70*).

Весна, 1944 р.

Сотня “Галайди” (сотенний – Онишкевич Тарас, із Сокальського р-ну) влаштувала засідку на німців, на автошляху біля м. Угнів Сокальського району Львівської області. Зав’язався запеклий бій. Були великі жертви у противника і серед повстанців. Частина німців потрапила у полон до повстанців (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-70*).

Весна, 1944 р.

Рій із сотні “Гонти” (біля 12 чоловік) zorganizував засідку на німців у лісі, неподалік села Луцьки Сокальського району Львівської області. Німці їхали на 4-х вантажних автомашинах (біля 20 осіб). Повстанці зупинили авто і німців роззброїли. Декількох німецьких старшин захопили із собою, а решту відпустили. Керував цією акцією “Лис” (ройовий – Лихопатер Володимир Іванович, 1924 р. н., уродженець села Жовтанці Кам’янсько-Бузького району на Львівщині). Жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-69*).

Весна, 1944 р.

Боївка із сотні “Гонти” серед білого дня викрала із перукарні в місті Сокаль на Львівщині німецького офіцера

і вивезла його на фірманці до лісу (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-69*).

Весна, 1944 р.

Сотня “Лиса”, яка була на постої в лісі поблизу села Велика Вишенька (тепер села немає, територія військового полігону) Яворівського району на Львівщині, піддалася нападу німців. У результаті короткої перестрілки повстанці відійшли у глибину лісу, німці побоялися йти за повстанцями. Жертв серед повстанців не було, а за жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-117*).

Весна, 1944 р.

Місцева боївка УПА під командою “Дуба” (командир боївки – Дроздовський Пилип Степанович, 1919 р. н., уродженець села Андріївки Буського району Львівської області) вбила німецького вартового, який сторожив німецький підрозділ у селі Андріївка (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-78*).

Весна, 1944 р.

Німці з поляками, які приїхали у село Руданці Кам’янсько-Бузького району на Львівщині заарештовувати селян зв’язаних з підпіллям, піддалися нападу місцевої боївки УПА. Цим нападом керував “Крук” (командир боївки – Коваль Іван Михайлович, уродженець села Руданці). У результаті цієї акції один німець був вбитий, а решта втекла (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 13-57*).

Весна, 1944 р.

Місцева боївка УПА під командою “Дуба” (командир боївки – Дроздовський Пилип Степанович, 1919 р. н., уродженець села Андріївки Буського району Львівської області) роззброїла групу німців у селі Андріївка, які зупинилися на відпочинок. Повстанці зброю забрали, а німців відпустили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-78*).

Весна, 1944 р.

Рій (5 чоловік) із сотні “Шума” (сотенний – уродженець села Побужани Буського району на Львівщині) під команду Вороневського Ярослава, 1921 р. н., уродженця села Гумніська Буського району, організував засідку на німців поблизу села Дернів Кам’янсько-Бузького району, які погналися за повстанцями. У результаті цієї акції декілька німців було захоплено у полон. Жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-69*).

Весна, 1944 р.

Сотня “Дністра” (сотенний – уродженець міста Київ) зав’язала запеклий бій з німцями, які прибули із містечка Краковець Яворівського району на Львівщині. Цей бій відбувся на присілку Гуки, що поблизу села Коханівки Яворівського району на Львівщині. У результаті бою серед повстанців загинуло понад 10 чоловік. Були жертви серед німців, але кількість їх невідома (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-104*).

Весна, 1944 р.

Повстанці організували засідку на німців в урочищі “Гребельки”, поблизу села Яблунівка Буського району Львівської області, які їхали фірманкою по сіно. У результаті обстрілу німцям вдалося втекти без втрат (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 12-48*).

Весна, 1944 р.

Відділ УПА влаштував засідку на німців на автошляху в урочищі “Королева Гора”, між селищем Янів (тепер Івано-Франкове) і селом Страч Яворівського району на Львівщині. Німці везли грузовими автомашинами зброю. У результаті цієї акції повстанці захопили багато зброї. Серед повстанців був поранений один чоловік. Німці повтікали, за жертви у них невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Л. 19-127*).

Весна, 1944 р.

Сотня “Залізняка” (сотенний – Дудич Микола, із села Кобло Старосамбірського району Львівської області) організувала засідку на німців, які поверталися із грабунку села Воля Старосамбірського району (гнали награвану худобу). Ця акція відбулася між селами Кобло

і Воля. У результаті бою серед повстанців загинув один чоловік. Були жертви і серед німців, але кількість їх невідома. Худоба розбіглася (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 3*).

Весна, 1944 р.

Неустійнений відділ УПА із Радивилівського району Рівненської області напав на німецьку прикордонну команду в селі Шнирів Бродівського району Львівської області. У результаті запеклого бою були жертви серед повстанців. Серед німців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5-59*).

Весна, 1944 р.

Повстанець із села Нагачів Яворівського району на Львівщині Карпа Іван, обстріляв кулеметом, із засідки, німців, які поверталися з награбованим майном і 12-ма заарештованими людьми із села Нагачів. Ця смілива акція відбулася між присілком Фультмес і селом Коханівка Яворівського району. Німці розбіглися, а награбоване майно було роздане людям, арештанти були звільнені (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-214*).

Весна, 1944 р.

Німці забирали худобу в селян у селі Тучне Перемишлянського району Львівської області. Відділ УПА, який був на посту в урочищі “Золота Поляна” Рогатинського району Івано-Франківської області, напав на грабінників. Німці поспішно втекли на автомашинах. За жертви у противника невідомо, а серед повстанців був лише один поранений (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 9*).

Весна, 1944 р.

У селі Шпиколоси Золочівського району Львівської області німці (понад 100 осіб) ловили людей для відправки на підневільні каторжні роботи до Німеччини. На німців напала сотня УПА під команду Караванського Ярослава, місцевого жителя. Зав’язався запеклий бій. Німці на машинах втекли, серед них були жертви. У цьому бою загинуло 3 повстанці і 7 було поранених (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 7*).

Весна, 1944 р. Німці приїхали у село Хватів Буського району Львівської області грабувати мирне населення. На захист селян стала чота УПА. Поміж селами Хватів і Підгірці зав'язався жорстокий бій. Незабаром німцям надійшла підмога (біля 150 осіб) і повстанці звели нерівний бій, в якому майже всі загинули. Тоді загинув Поворозник Олексій і Латошинський Олексій – обидва із села Гаї Смоленські Бродівського району. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 6; Повстанський мартиролог Брідичини // Голос відродження, 2002. – 15 жовтня*).

Весна, 1944 р. Німецький підрозділ, що перебував у замку в селі Новосілки Золочівського району на Львівщині, оточив двох повстанських розвідників, які прибули в село. Розвідники знаходилися у stodолі. Зав'язався жорстокий бій, stodола загорілася. Повстанцям під димовою завісою вдалося живими вирватися з оточення і втекти (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 7-14*).

Весна, 1944 р. Неустійнений відділ УПА, який був на постуї у селі Чепелі Бродівського району на Львівщині, вдарив по 3-х німцях, що приїхали у це село. Один німець був поранений і його пізніше повстанці відпустили. Решта двох утекли (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. –6*).

Весна, 1944 р. Неустійнена боївка УПА напала на німецький патруль у селі Борщівка Перемишлянського району Львівської області. Один німець був поранений, а один вбитий. Повстанці відійшли до лісу (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 9*).

Весна, 1944 р. Сотня “Піскового”, яка була на постуї у лісі біля с. Переволочне Буського району на Львівщині, була оточена фашистами з усіх сторін. Зав'язався жорстокий кровопролитний бій, який тривав майже цілий день. Німці використали авіацію і обстрілювали ліс з танків, які стояли на залізній дорозі. Жертви були з обох сторін, кількість жертв невідома. Повстанцям вдалося вирватись

з оточення (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2705 ЛБ*).

Весна, 1944 р. Весною 1944 – го кулетметна черга гітлерівця смертельно скосила біля Радванецького лісу (поблизу с. Радванці Радехівського р-ну Львівської обл. – О. Д.) сотенного “Довбуша” (сотенний – Савчук Павло, 1922 р. н., с. Копитів Сокальського району Львівської області – О. Д.), якому не раз доводилось вступати у збройні сутички з каральними загонами фашистів, які грабували жителів Прибужжя (*Вашиків Іван. Сокаль і Прибужжя. – Л., 2000. – С. 135*).

Весна, 1944 р. Сотня “Полтавців” під команду “Максима” поблизу замку Свірж Перемишлянського району на Львівщині зупинила і роззброїла німців, які їхали двома вантажівками із села Звір на Бібрку (Перемишлянський район). Під час цієї акції один німець був вбитий і один поранений, а решта німців (16 чоловік) здалися у полон. У повстанців постраждалих не було. Автомашини були пущені під укіс (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС - 2*).

Весна, 1944 р. Сотня “Полтавців” під команду “Максима” на автошляху Сколе – Тухолька Сколівського району на Львівщині зупинила німецьку автоколонну і роззброїла німців. Під час цієї акції один німець був вбитий і один поранений. У повстанців постраждалих не було. Повстанці забрали багато зброї, амуніції і харчів (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС - 2*).

Весна, 1944 р. Місцева боївка УПА вбила німця у селі Осталовичі Перемишлянського району Львівської області, який ходив по хатах і виганяв людей копати окопи для німців (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 9*).

Весна, 1944 р. Сотня “Малинового” (сотенний – Кравчук Мар'ян, смт Красне Львівської області – О. Д.) прийняла бій з німцями біля Богданівки (Буський р-н – О. Д.) (*Стецишин Ярослав. Історія Красног. – Л., 2002. – С. 59*).

Весна, 1944 р.

Повстанці декілька разів влаштовували засідки на німців на автошляху Янів (тепер смт Івано-Франкове) - Жовква Львівської області. Ці ації проводилися поблизу села Млинки (такого села не виявлено) Яворівського району. Повстанці забирали зброю, продукти і відпускали полонених (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-82*).

Весна, 1944 р.

Сотня “Недолугого”, яка була на постій у селі Яструбичі Радохівського району Львівської області, піддалася раптовому нападу німців. Зав’язався запеклий бій, в якому загинуло 16 повстанців і 20 потрапило у полон. Пізніше полонені були звільнені. Серед німців загинуло 7 чоловік. Повстанці відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5-34*).

18. 06. 1944 р.

18 червня 1944 р. самооборона змусила відступити німецьку каральну експедицію в с. Тучне, пов. Перемишляни (Львівська область – О. Д.). Німці втратили біля 30 вбитими і пораненими, а українці 2-х тяжко ранених і 7 легко ранених (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 39, 51-58. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

26. 06. 1944 р.

У ході сутички з бандою УПА (так німецькі окупанти називали відділи УПА – О. Д.) на північ від Миколаєва (Львівська область – О. Д.) 29 бандитів убито, захоплено 250 полонених, 2 гармати, боєприпаси, радіопередавач, 5 вантажних автомобілів, вози і коней. Решта банди (так німецькі окупанти називали повстанців – О. Д.) відступила на північний схід (*Косик В. Україна під час Другої світової війни. – Київ-Париж-Нью Йорк-Торонто, 1992. – С. 695*).

29-30. 06. 44 р.

29-30 червня сотня “Грома” і “Чорноморця” (сотенний – Мельник Олександр, 1917 р. н., житель с. Княже Сокальського р-ну – О. Д.) напали на прикордонну німецьку станцію в Торнах (треба село Торки Радохівського району на Львівщині – О. Д.) і знищив 16

німців, втрати партизанів – 1 убитий і 1 поранений (*Криштальський А. Національно-визвольний рух опору на Горохівщині – Луцьк, 1994. – С. 38; ОУН-УПА в роки війни. – С. 360. Цитовано: Анатолій Русначенко. Народ збурений. – К., 2002. – С. 87*).

30. 06. 1944 р.

30 червня 1944 р. завзятий бій з німцями звів член Крайового Проводу ОУН Загакайло Василь Ількович, 1916 р.н., (“Жук”, “Білий”, “Зелений”, уродженець села Побук Сколівського району на Львівщині) у селі Верхне Синьовидне (Сколівський район Львівської області – О. Д.), знищив дев’ятьох напасників і сам по героїській загинув (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. 1-38; Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 287-291; Сколівщина. – Львів, 1996. – С. 146*).

Червень, 44 р.

Рій “Сніжка” із сотні “Ягоди” (сотенний – Лукасевич Мар’ян, м. Перемишль, тепер Польща) поблизу с. Діброва Сокальського р-ну Львівської області роззброїв німецьку колону і взяв у полон солдатів, яких відправили по кур’єрському зв’язку. Повстанцям залишилась самоходка. Акція пройшла без жертв (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2504 ЛП*).

Червень, 44 р.

Сотня “Ема” (курінний – Пелип Дмитро Петрович, 1910 р. н., пс. “Ем”, “Євшан”, уродженець села Голе Равське, Жовківського р-ну) підірвала залізничну колію біля ст. Річки на х. Верхні Шалаші, що неподалік села Медвежа (тепер Польща) і зупинила німецький ешелон із раненими. Зав’язався бій з охороною. Були великі жертви серед німців. Загинуло 5 повстанців, 5 поранено. Повстанці захопили багато зброї, продуктів, медикаментів і військової амуніції (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош.Л. 21-71*).

Червень, 44 р.

Повстанець – Галабала Василь Михайлович, 1921 р. н., уродженець с. Вівня Стрийського р-ну Львівської області, загинув у бою з німецькими окупантами на хуторі Глинка між селами Вівня – Кавсько, цього ж таки району (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 37-38*).

Червень, 44 р.

Відділ УПА мав запеклий бій з німцями у селі Стадниця Перемишлянського району Львівської області. У цьому бою загинув повстанець Липовий Василь, пс. “Валюта”, із села Кнісело Жидачівського району (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л).*

**Червень, 44 р.
(на Трійцю)**

Відділ УПА (біля 50 чоловік) мав жорстокий бій з німцями і власовцями (російські шовіністи, які служили німцям). Окупанти приїхали на грузових авто із містечка Немирів Яворівського району Львівської області. На присілку Карпи, що поблизу села Смолин Яворівського району, німці зненацька оточили і напали на відділ. У результаті цього бою багато повстанців потрапило у полон і, серед них: Жигайло Василь, із села Кам’янка-Липник Жовківського району Львівської області, Юнка Федір Панькович, 1925 р. н., із села Смолин. Серед повстанців також були великі жертви (18 чоловік). Тоді загинули: Кожан Михайло, Колієвич, Чобітько Олекса – всі уродженці села Потелич Жовківського району; Порада Олекса Миколайович, 1924 р. н., із села Смолин. Був поранений Пелип Михайло Іванович, 1923 р. н., із села Смолин. Серед нападників були поранені, за жертви невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-12, 51, 57, 58).*

Червень, 44 р.

Неустійнена сотня зав’язала бій з німцями на хуторі Плоска поблизу села Любешки Перемишлянського району Львівської області. У результаті бою загинуло декілька повстанців і, серед них Дуда Михайло Григорович, із села Прибин Перемишлянського району. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 9).*

06. 07. 1944 р.

6 липня 1944 р. в селі Кам’янка (Сколівський район Львівської області – О. Д.) розвідники “Крука” розгромили три німецькі авта з солдатами і захопили офіцера (*Борис Михайло. Нескорена Долинщина Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 435).*

07. 07. 1944 р.

Під час рейду під Сколем (Львівська область – О. Д.) курінь “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.), квартируючи в с. Камінці (Сколівський район – О. Д.), захопив у полон 7.VII. 1944 р. німецьке панцирне авто і 12 вояків, забрано тяжку зброю, а їх звільнено...(*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 129).*

19. 07. 1944 р.

19 липня 44 р. у с. Старі Стрелища Жидачівського району Львівської області відбувся бій повстанців з німцями (*Пастернак Р. Не вмере Слава Героїв. – Перемишляни, 2002).*

24. 07. 1944 р.

Відділ УПА роззброїв мадярську валку в с. Тур’є (Старосамбірський район Львівської області – О. Д.) (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 40).*

27.07. 1944 р.

Відділ УПА напав в Жданній пов. Самбір (Львівська обл. – О. Д.) на німецьку колону, що відступала з фронту на Захід. Розгорівся важкий бій при вжитті важкої зброї з обох сторін. По довгих змаганнях ворога відбито. УПА здобула багато зброї (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992. – С. 40; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 61).*

27. 07. 1944 р.

Німецька валка, переходячи через село Звір (Самбірський район Львівської області – О. Д.), заатакувала частину підстаршинської школи під командою сотенного “Кармелюка” (близько 40 чоловік), яка, закінчивши попереднього дня свою працю, розпускала курсантів на свої терени. У довгому важкому бою при великих власних жертвах, нанесено ворогові значних утрат. У цьому жорстокому бою загинуло понад 16 німців і 18 повстанців, а також були серед повстанців поранені і, серед них: Слободенюк Григорій Васильович, 1926 р. н., пс. “Грушка” – уродженець с. Загір’я Рогатинського району Івано-Франківської області (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 40; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС – 2).*

28. 07. 1944 р. 28. VII. 1944. у Бистриці (Дрогобицький район Львівської області – О. Д.)... сотня УПА під командуванням хорунжого Р. звела з німцями бій, у якому впало біля 150 гітлерівців. Здобуто 35 підвід зброї, амуніції, одягу і харчів (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 161*).

30. 07. 1944 р. 30 липня 44 р. – чота УПА під командою “Ясьмина” в с. Кальне (Сколівський район Львівської області – О. Д.) роззброїла 200 угорців (*Сколівщина. – Львів, 1996. – С. 149-150*).

Липень, 44 р. Курінь старшинської школи “Олені” зробив засідку на шосе поблизу м. Сколе Львівської обл., по якому рухалася колона відступаючих німців. Попереду колони деморалізоване німецьке військо гнало “ясир”: худобу і людей. На собі солдати тягли награбоване в селян. Обабіч безладної колони йшла охорона з автоматами напоготові....Лунко загримкотів кулемет “Гупала” (Веселовський Іван Васильович, 1927 р. н., уродженець с. Луки Самбірського р-ну Львівської обл. – О. Д.) застрікотили автомати. Скосили бойову охорону і групу німців. Шосе вкрилося трупом. Лише одиниці залягли й люто відстрілювалися. Та хутко й вони вклякли. Решта німців у паніці втекла...Збігалися з навколишніх сіл люди. Забирали своєю худобу, повертали чоловіків, що їх гнали до Німеччини як рабів (*Сергій Плачинда. Йшов на смерть за Україну // Нація і Держава. –2003. – 28 жовтня*).

Липень, 44 р. Сотня “Дністра” (сотенний – уродженець міста Києва) влаштувала засідку на німців, які приїхали 5 фірами, із повіту Радивно (Польща) і поверталися назад з арештованими людьми у ближніх селах. Ця акція відбулася неподалік села Коханівки Яворівського району на Львівщині. У результаті невеликого бою німці втекли, арештанти були звільнені. Серед повстанців був один чоловік поранений. За жертви у німців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-216*).

Липень, 44 р. У бою з німцями в с. Гринів (Пустомитівський район Львівської області) загинув Крайовий Провідник Юнацтва – Скасків Ярослав (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 306*).

Липень, 44 р. Вишкільна група (10 чоловік) із старшинської школи “Олені”, піддалася нападу німців біля залізної дороги у селі Вижня Стинава (тепер Верхня Стинава) Стрийського району на Львівщині. Зав’язався бій. Повстанцям вдалося від німців, без жертв, відірватися. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-60*).

Липень, 44 р. Німці, за доносом поляка Гера, влаштували засідку на чоту УПА поміж присілками Окілки і Солуги, неподалік селища Шкло Яворівського району на Львівщині. Зав’язався запеклий бій, який тривав декілька годин. У результаті бою німці втратили 8 чоловік. Два повстанці потрапили у полон і були розстріляні німцями в селі Старичі Яворівського району. Тоді загинули: Жинчур Андрій із села Цетуля і повстанець Іван із села Бунів Яворівського району. Повстанці відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-194*).

Липень, 44 р. Повстанці піддалися нападу німців в урочищі “Могилка”, що поміж селами Рокитне і Ясниська Яворівського району на Львівщині. У результаті бою загинуло два повстанці. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-99*).

Липень, 44 р. Місцева боївка УПА під командою Джуфера Степана Степановича, уродженця села Підгородці Сколівського району Львівської області, пустила під укіс вузькоколіїний потяг з німецькими охоронцями (гайдуками). Тоді загинуло 12 німців. Ця акція відбулася в урочищі “Черемина” поблизу села Підгородці (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-20*).

Липень, 44 р. Відділ УПА мав бій з німцями у Бібрському (тепер Перемишлянський) районі на Львівщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5-64*).

Липень, 44 р. У липні місяці біля с. Монастирець (Жидачівський район Львівської області – О. Д.) відділ УПА роззброїв групу німецьких солдат. Нежданно над'їхала друга група німців і зав'язався жорстокий бій. У цьому бою загинуло декілька українців (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С.62, 69-70. Цитовано: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 223*).

Липень, 44 р. У липні 1944 р. в с. Ісаїв район Турка (Львівщина – О. Д.) УПА влаштувала засідку на відступаючих німців. Після короткого бою німецький капітан і 150 солдатів здалися в полон. Здобуто 29 фірманок зброї...(*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С.46-47, 49, 60. Цитовано: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

Липень, 44 р. Повстанець – Грицай Ігор Михайлович, 1923 р. н., пс. “Гриценко Олег”, уродженець с. Добрівляни Стрийського р-ну Львівської обл., загинув у бою з німецькими фашистами біля села Сіде Самбірського району Львівської області (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 86*).

Липень, 44 р. Сотня “Черняка” (командир боївки – Педляк Микола Михайлович, із села Гвоздець Старосамбірського району на Львівщині) обстріляла німецьку охорону залізної дороги (біля 15 осіб) поблизу села Ясениця-Замкова Старосамбірського району. У результаті цієї акції було вбито декількох німецьких охоронців. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-82*).

Липень, 44 р. Місцева боївка УПА (перша група) зорганізувала засідку на німців на автошляху Перемишль – Журавиця (тепер Польща – О. Д.). Німці їхали вантажівкою. У результаті цієї акції повстанці роззброїли німців, які супроводжували вантаж і заволоділи великою кількістю німецьких консервів (*Кінаш М. У вирі життя. – Львів, 2002. – С. 11*).

Липень, 44 р. Курінь “Ема” (курінний – Пелип Дмитро Петрович, 1910 р. н., пс. “Ем”, “Євшан”, уродженець села Голе Равське, Жовківського району на Львівщині) і, в тому числі сотня “Перемоги”, зав'язали запеклий бій з німцями неподалік села Яструбичі Радехівського району на Львівщині. Німці в паніці відступили. Жертв серед повстанців не було. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-82*).

Липень, 44 р. Місцева боївка УПА (друга група) зорганізувала засідку на німців на автошляху Перемишль – Журавиця (тепер Польща – О. Д.). Німці їхали вантажівкою. У результаті цієї акції повстанці роззброїли німців, які супроводжували вантаж і заволоділи великою кількістю німецької і мадярської зброї (мадярські “манліхери”, ручні гранати “МГ” та “МІГ”, скоростріли, автомати)” (*Кінаш М. У вирі життя. – Львів, 2002. – С. 11*).

Липень, 44 р. Сотні “Лиса”, “Громового” і “Орла”, які перебували на пості поблизу села Микушин, повіт Грубешів (тепер Польща), зав'язали жорстокий бій з відступаючою німецькою частиною. У результаті цієї акції колона німецьких автомашин була спалена (І Павто), були великі жертви як серед німців, так і серед повстанців. Німці змінили свій маршрут і відійшли, а повстанці відійшли на Раву-Руську. Цим боєм керував курінний “Громовий” (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16-87*).

Липень, 44 р. У липні 1944 р., до передислокації куреня “Бойки” в Зеленівський ліс під с. Сопіт (Сколівський район, Львівської області – О. Д.), між Облазом і р. Стрий (під полем Полінками) було знищено близько 100 німців

карального загалу, який йшов на с. Сопіт. Після бою решта німців, біля 200 осіб, відступили на хутір Корости с. Крушельниці (Сколівський район – О. Д.). Два дні стояли німці поки не помер поранений офіцер (*Данів З. Історія села Крушельниці. – Львів, 1999. – С. 73*).

Липень, 44 р.

Командування УПА вирішило розквартирувати старшинську школу "Олені" в гірському селі Рожанка (Сколівський район Львівської області). Коли переходили біля Магури, дійшло до сутички роя першої сотні з німецьким патрулем. Втрати були з обох сторін раненими, а, може, й убитими (*Борис Михайло. Нескорена Долинина Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 458*).

Липень, 44 р.
(кінець)

Сотня "Малинового" (сотенний – Кравчук Мар'ян, селище Красне Львівської області – О. Д.) прийняла бій з німцями біля гори Камули поблизу Підгородища (Перемишлянський район Львівської області – О. Д.). Сотні довелося відбивати наступ німців, що прагнули захопити вершину гори. Бій завершився перемогою українських вояків (*Стецишин Ярослав. Історія Красног. – Л, 2002. – С. 59*).

06. 08. 1944 р.

Сотня "Чорноти" (Чав'як Володимир) заквартирувала в с. Ясінці Масьовій. (Турківський район Львівської області – О. Д.). Розвідка донесла, що з с. Ластівки в нашу сторону рухаються німці. Повстанці зробили засідку... Німці йшли дорогою вздовж річки. Коли вони порівнялись з повстанцями, по їх вдарили. Німці кинулись під гору. Залягли у вісві. Але скоро здалися. Їх було коло 150 чоловіків. В бою загинуло 15 німців. У нас були тільки поранені... В бою повстанці захопили 45 возів, багато зброї, одяг. Полонених повели до іншого села. Звідти їх... відпустили (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 146-147; Літопис УПА. – Т. 3. – Торонто, 1978. – С. 87; Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 113*).

08. 08. 1944 р.

У перших числах серпня 1944 р. в районі села Ясенка - Сте[цьо]ва, за 6 км на схід від м. Турка, Дрогобицької області (тепер Львівська – О. Д.) сотня "Різуна" (курінний

– Андрусак Василь, 1914, пс. "Різун", "Грегит", уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) напала на загін німців і взяла у полон до 100 німців, багато зброї і продуктів. Усіх полонених, серед яких було багато узбеків, грузин і інших національностей, роздягнули і відпустили (Дослівний переклад автора із російської мови – О. Д.) (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 9. – Київ – Торонто, 2007. – С. 295*).

22. 08. 1944 р.

Повстанці спробували роззброїти групу маляр у селі Ялинкувата Сколівського району Львівської області. Але малярі вчинили збройний спротив і зав'язався бій, який тривав біля двох годин. Малярів розбити не вдалося. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1*).

28. 08. 1944

Повстанська вишкільна група (9 чоловік) влаштувала засідку на групу (біля 50 осіб) відступаючих німців у селі Звір Самбірського району на Львівщині. Зав'язався бій, але невдовзі німцям надійшла підмога і повстанці відступили. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-174; Хархаліс Р. УПА – на грані двох світів. – Львів, 2007. – С. 33*).

Серпень, 44 р.
(початок)

З початком серпня курінь "Різуна" (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. "Різун", "Грегит", уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) роззброїв у с. Зубриця (Турківський район Львівської області – О. Д.) коло 220 малярів, 2-ох малярів убито й 7 ранених, без наших втрат (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 130*).

Серпень, 44 р.
(початок)

Курінь "Різуна" (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. "Різун", "Грегит", уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) повертався у напрямі Зубриці (Турківський р-н Львівської обл. – О. Д.). Тут дійшло до перестрілки з німцями і 2-га чота "Славка" втратила зв'язок з відділом (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 130*).

Серпень, 44 р.

Боївка” Чорного” (12 чоловік) піддалася нападу зі сторони німців поблизу села Ластівки Турківського району на Львівщині. Зав’язався жорстокий бій, в якому у повстанців були жертви. Невдовзі повстанцям надійшла підмога і німці були відбиті. За жертви у противника на повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 14-22*).

Серпень, 44 р.

З початком серпня курінь “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Грегіт”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) в урочищі “Ровинь” поблизу с. Ластівка (Турківський район Львівської області) 1-ша чота 1-ої сотні зробила засідку і забрала коло 30 возів з кіньми, амуніцією, частина німців втекла. Перед цим був запеклий бій, в якому були жертви з обох сторін. Тоді у повстанців загинув сотенний, уродженець Самбірського району. Багато німців потрапило у полон до повстанців. Один німецький офіцер, із полячкою, які потрапили у полон, вели себе брутально і повстанці їх розстріляли, решта полонених була відпущена. Повстанці захопили багато зброї і амуніції (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2; Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 130*).

Серпень, 44 р.

Сотня “Іванка” обстріляла німецьку відступаючу частину у лісі, поблизу села Любешки Перемишлянського району Львівської області. Німці також відкрили вогонь у відповідь. Жертв у повстанців не було. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 7*).

Серпень, 44 р.

З початком серпня 1944 р. чота “Славка” з відділу “Різуна” (командир загону – Андрусак Василь, 1914 р. н., пс. “Різун”, “Грегіт”, м. Снятин Івано-Франківської області – О. Д.), взяла в полон колону німецьких фольксдойчерів (привілейована частина населення в роду якої є предки німці) у селі Ясінка Турківського району Львівської області, які вивозили награбоване майно на

Польщу (180 чоловік, обоз, амуніцію, зброю, багато коней і возів, коло 50 узбеків. Німців звільнено, а узбеків передано СБ (Служба Безпеки – О. Д.). Грабіжники вчинили опір. Зав’язався жорстокий бій. У результаті бою серед німців були великі жертви. Були жертви і серед повстанців (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 130; Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2-102*).

**Серпень, 44 р.
(кінець)**

Відділ УПА, який знаходився у селі Ясінка Турківського району Львівської області, піддався нападу німців. Зав’язався запеклий бій. У цьому бою були жертви серед повстанців. Тоді загинули: кулеметник Янів Іван Миколайович із села Стрільбичі Старосамбірського району і невідомий зверхник. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2-48*).

Літо, 1944 р.

Сотня “Бурлаки”, між селами Княжпіль і Міхова Старосамбірського р-ну на Львівщині, напала на німецьку валку фір, з відступаючими німцями, у напрямку м. Сянок (тепер Польща). У результаті невеликої перестрілки 18 німців здалося в полон, один німець був поранений. Серед повстанців жертв і потерпілих не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС - а*).

Літо, 1944 р.

Сотня “Лиса” організувала засідку на групу відступаючих німців у селі Василів, повіт Грубешів (тепер Польща). Бою не було, німці (біля 30) здалися у полон. Повстанці їх роззброїли, забрали вантаж із автомашини і відпустили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. 2 Спр. Зош. Л. 16-71*).

Літо, 1944 р.

Сотня “Лиса” мала короткотривалий бій з німцями у селі Шабельня (тепер села немає, територія військового полігону) Жовківського р-ну на Львівщині. Повстанці відступили. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука, Спр. Зош. Л. 21-117*).

Літо, 1944 р. Місцева боєвка УПА обстріляла німців у лісі, поблизу села Цебрівка Сокальського району на Львівщині, які поверталися двома грузовими автомашинами із грабунку села Жужеляни Сокальського району. Зав'язався бій. Німці худобу, награвоване добро залишили і відступили. Жертв у повстанців не було, за жертви у грабіжників невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 16-79*).

Літо, 1944 р. Відділ УПА зав'язав бій з відступаючою німецькою частиною у лісі, поблизу села Яструбичі Радехівського району на Львівщині. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-55*).

Літо, 1944 р. У селищі Шкло Яворівського району на Львівщині зішлись у кровавому двобої пропогандивний відділ із чисельним німецьким гарнізоном, який стояв у місцевій школі. Повстанці без жертв відступили. За жертви у німців не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-196*).

Літо, 1944 р. Сотня “Беркута” перестріла дві німецькі легкові автомашини поблизу села Радванці Радехівського району на Львівщині. Німці спротиву не робили. Повстанці зброю, документи забрали і відпустили (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. 2 Спр. Зош. Л. 21-44*).

Літо, 1944 р. Сотня “Беркута” мала жорстокий бій з німцями у селі Радванці Радехівського району на Львівщині. Але сили були нерівні і повстанці відступили у ліс. Німці в глибину ліса не пішли. Німці у цьому бою використали танки. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-44*).

Літо, 1944 р. Сотня “Максима” (сотенний – виходець зі Східної України, Полтавська область) зорганізувала засідку на німців, які гнали награвовану худобу до селища Бібрки Перемишлянського району на Львівщині. Ця акція

відбулася поблизу села Любешки Перемишлянського району. У результаті цієї засідки німці були роззброєні, а худоба була забрана і роздана селянам. Жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 10-1*).

Літо, 1944 р. Вступив у бій рій (відділення) із сотні Лева з німцями, які забирали худобу з Нагачева (Яворівський район Львівської області – авт.) і намагалися гнати її на захід.... Худобу відібрали, та вояк по кличці Солевій (Балагуш Дмитро – село Прилбичі Яворівського району на – О. Д.) одержав серйозне поранення в коліно (*Бубіць Д. Прилбичі. Крізь призму віків. – Львів, 2005. – С. 59*).

Літо, 1944 р. Під час відступу німецько-фашистських військ зі сторони лісу біля села Воля Задеревецька (Стрийський район на Львівщині – О. Д.) пролунали постріли і було вбито одного фашиста (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 148-149*).

Літо, 1944 р. Повстанці влаштували засідку на німців у селі Наконечне-II Яворівського району на Львівщині, які гнали награвовану худобу із міста Яворів на містечко Краковець Яворівського району. Німці повтікали, а худобу повстанці частину роздали людям, а частину забрали із собою. Жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-214*).

Літо, 1944 р. Повстанці влаштували засідку на німців, які гнали награвовану худобу. Ця акція відбулася у лісі поблизу села Коханівки Яворівського району на Львівщині. Частина німецьких охоронців награвованого була знищена, а решта втекла. Повстанці худобу роздали людям (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-166*).

Літо, 1944 р. Повстанці підірвали потяг- дрезину на відтинку Жовква-Львів , на якій їхав керівник - німець залізничної станції Клепарів на Львівщині. У результаті цієї акції загинуло 4 німці, разом із начальником (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-82*).

Літо, 1944 р. У лісі поблизу колонії Мозберк (тепер села немає), місцева боївка УПА роззброїла групу німців і відпустила. Бою і жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-138*).

Літо, 1944 р. Повстанці напали на фільварок (німецьке колективне господарство) поблизу села Молошківичі Яворівського району на Львівщині. Бою не було. Охорона була заарештована і роззброєна, а потім відпущена. Повстанці забрали два бики, дві бочки спирту (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-192*).

Літо, 1944 р. Чота (біля 30 чоловік) із сотні “Грізного” (сотенний – Грень Михайло Миколайович, 1924 р. н. із села Крехів Жовківського району на Львівщині) обстріляла, із засідки, німців у селі Травнисте (тепер військовий полігон) Яворівського району на Львівщині, які їхали на грузовому авто. Серед повстанців жертв не було. Автівка була спалена. За жертви у німців не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-107*).

Літо, 1944 р. Повстанці під команду районового провідника “Медведя” (командир – Луцик Михайло уродженець села Волосянка Сколівського району Львівської області) роззброїли відступаючий з фронту німецький підрозділ у селі Волосянка. Бою і жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-71*).

Літо, 1944 р. Німецька валка на грузових авто і фірманках з награвованим майном відступала із селища Стрільки Старосамбірського району Львівської області на містечко Устрів (тепер Польща). Тут були, як військові, так і

цивільні німці. В урочищі “Кичарки” на хуторі Харвати, що поблизу села Мшанець Старосамбірського району Львівської області, повстанці zorganizували засідку. У результаті бою, який тривав пона дві години, німці були розбиті, а добро і зброю повстанці забрали із собою. Частині німців вдалося утекти. Серед німців були великі жертви. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 3-10; Фонд музею Бойківщина. – Стрільки, Львівської, 2002. – 15 серпня*).

Літо, 1944 р. Повстанці роззброїли відступаючий з фронту німецький підрозділ у селі Верхня Рожанка Сколівського району Львівської області. Бою і жертв не було (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1*).

Літо, 1944 р. Боївка УПА, яка перебувала в лісі, поблизу села Родатичі Городоцького району на Львівщині, піддалася нападу зі сторони німців. Зав’язався бій. За жертви невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-140*).

Літо, 1944 р. Боївка СБ (Служба Безпеки) “Берези” і кушового “Громозводи” влаштували засідку на німців, які їхали фірманками із селища Шкло на село Бердихів Яворівського району на Львівщині. Цю акцію повстанці провели поблизу колонії Мозберк (тепер села немає), що недалеко села Бердихів. Німці були роззброєнні і відпущені. Бою і жертв не було. Повстанці захопили декілька фір зброї (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-139*).

Літо, 1944 р. Місцева боївка УПА zorganizувала засідку на німців, які їхали на грузових авто по автошляху Рава-Руська – Львів. Ця акція відбулася в урочищі “Бущина”, що поблизу села Пили Жовківського району Львівської області. У результаті бою загинув повстанець із села Добросин Жовківського району Лапкевич Йосип Гнатович. Повстанці відступили. За жертви у противника не повідомляється (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19 -26*).

- Літо, 1944 р.** Повстанець Данилів Мирон Васильович із села Верхне Висоцьке Турківського району Львівської області у своєму селі роззброїв групу німецьких солдат (біля 10 чоловік). *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 2-37).*
- Літо, 1944 р.** Повстанці роззброїли відступаючий з фронту німецький підрозділ у селі Верхня Рожанка Сколівського району Львівської області. Бою і жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-45).*
- Літо, 1944 р.** Повстанці роззброїли відступаючий з фронту німецький підрозділ у селі Нижня Рожанка Сколівського району Львівської області. Бою і жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-45).*
- Літо, 1944 р.** Повстанці роззброїли відступаючий з фронту німецький підрозділ, у селі Хашоване Сколівського району Львівської області. Бою і жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 1-45).*
- Літо, 1944 р.** У час відступу фронтових німецьких військ, які перебували в резерві, в селі (Крушельниця Сколівського району на Львівщині – О. Д.) було викрадено зброєю юнаками Ільком Срулевичем і Євгеном Підгородецьким... *(Данів 3. Історія села Крушельниці. – Львів, 1999. – С. 74).*
- Літо, 1944 р.** У час відступу фронтових німецьких військ поблизу села (Крушельниця Сколівського району на Львівщині – О. Д.) партизани відбирали у німців худобу і гнали у напрямку с. Підгородці... (Сколівський район – О. Д.) *(Данів 3. Історія села Крушельниці. – Львів, 1999. – С. 74).*
- Літо, 1944 р.** У селі Бердихів Яворівського району на Львівщині невідомий повстанець застрелив керівника фольксдойчів на німецькій колонії, що поблизу села, за знущання над українськими селянами *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-137).*
- Літо, 1944 р.** Відділ “Шугая” (курінний – Котельницький Григорій Володимирович, 1908 р. н., уродженець села Підгірці Бродівського району Львівської області) двічі спробував перейти лінію фронту поблизу села Любешки Перемишлянського району Львівської області. Двічі зав’язувався бій з німцями. За жертви невідомо *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 5-67).*
- Літо, 1944 р. (кінець)** Повстанці, із засідки, обстріляли грузове авто з німцями поблизу села Янчин (тепер село Іванівка) Перемишлянського району Львівської області. У результаті цієї акції був поранений один німець. За жертви, з обох сторін, невідомо *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 8).*
- Літо, 1944 р. (кінець)** Місцева боївка УПА під командою Коваля Василя, уродженця села Болотня Перемишлянського району Львівської області, zorganizувала засідку на групу німецьких офіцерів у лісі, в урочищі “Межі Курмакова”, що поблизу села Болотня. Але акція була не підготовлена і керівник боївки Коваль був вбитий, а решта повстанців розбіглася. Серед німців жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 8).*
- Літо, 1944 р.** Місцева боївка УПА zorganizувала засідку проти німців на автошляху, між селами Ляцке (тепер село Червоне) і Велика Вільшаниця Золочівського району на Львівщині. По дорозі їхало одне грузове авто з німцями (біля 10 чоловік). Повстанці вдарили по вантажівці, автомашини зупинилася. Німці в паніці втекли. Жертв не було *(Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 7-14).*
- Літо, 1944 р.** Німці гнали награвану худобу із села Рогізне на село Шутова Яворівського району на Львівщині. В урочищі “Гавришка” місцева боївка УПА влаштувала на

грабінжників засідку. У результаті цієї акції 4-ро німців було знищено, а решта втекла. Повстанці зброю, одягу і худобу забрали. За жертви у повстанців не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-148*).

Літо, 1944 р.

Німці стояли у селі Калинівка Яворівського району на Львівщині. Повстанці їх обстріляли. Німці втекли. За жертви не повідомляється (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 19-152*).

Літо, 1944 р.

Боївка УПА під командою надрайонового “Хмари” в с. Нижнє Висоцьке Турківського р-ну, на очах у німців, розстріляла заступника шефа поліції “Дистрикту Галичина” і його водія. У цій акції відзначився “Скромний” (Танчій Мирон Данилович, 1925 р. н., уродженець села Либохора Турківського р-ну) (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2672 ЛТ*).

**Літо, 1944 р.
(кінець)**

Чота “Славка” із відділу “Різуна” (курінний – Андрусак Василь, 1914, пс. “Різун”, “Трегит”, уродженець м. Снятина Івано-Франківської області – О. Д.) обстріляла німецькі війська, що посувалися по дорозі, яка вела з села Головське (треба село Головеське Турківського району Львівської області – О. Д.) на с. Зубрицю. Та ворога не вдалося притримати, тому що то була остання лінія німецького фронту. По довгій перестрілці чота “Славка” відступила в напрямі на Баговате (треба село Багнувате Турківського району – О. Д.) (*Літопис УПА. – Т. 19. – Львів-Торонто, 1992-1993. – С. 73*).

?, 1944 р.

Курінь УПА “Кривоніс-2”, який базувався на Старосамбірщині (Львівська область – О. Д.), мав вжкий бій з великим відділом німецької жандармерії й поліції. Поліцаї розбіглися, покинувши зброю. А жандарми воювали завзято, але без успіху, і з великими втратами повернули в Дрогобич Львівської області. У цьому бою курінь також втратив 26 чоловік убитими і 20 пораненими (*Борис Михайло. Нескорена Долинщина Літопис визвольних змагань. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 409*).

?, 1944 р.

Повстанець Стахній Павло Михайлович, 1925 р.н. уродженець села Олексичі Стрийського району Львівської області, загинув у бою з німецькими фашистами у лісі біля села Йосиповичі Стрийського району (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 279*).

?, 1944 р.

Повстанець Ступак Михайло Михайлович, 1918 р. н., уродженець села Нижня Стинава Стрийського району Львівської області, загинув у бою з німецькими загарбниками під час операції “Папір” на Гніздичівській паперовій фабриці. Була знищена вся фашистська охорона, весь папір з фабрики забрано (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 339*).

?, 1944 р.

Повстанець Мазяк Михайло Михайлович, 1919 р. н., уродженець села Добряни Стрийського району Львівської області, впав у бою з польсько-фашистською бандою в своєму селі (*Соловій Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий, 1999. – С. 98*).

Доповнення

17. 02. 1944 р.

На шляху між с. Слобідкою й Стриєм Львівської обл. у рукопашному бою з німецьким жандармом загинув член окружного проводу ОУН Стрийщини – “Варнак”, “Ганджа” (Роговський Василь, 1910 р. н., із Тернопільщини) (*Рівненський краєзнавчий музей, особистий архів О. Денищука. – Спр. 2771 Р*).

20. 02. 1944 р.

У бою з німцями в с. Волиця Комарева Сокальського р-ну на Львівщині загинули три повстанці, в тому числі “Гроза” (*Рівненський краєзнавчий музей, особистий архів О. Денищука. – Спр. 2771 Р*).

20. 04. 1944 р.

Під час роззброєння німців під Миколаєвом на Львівщині загинув організаційний референт Миколаївського повіту “Кліщ” (*Рівненський краєзнавчий музей, особистий архів О. Денищука. – Спр. 2771 Р*).

Антинімецькі акції Галичина Тернопільська область

1943 рік

Квітень, 43 р.
(Великдень)

Місцева боївка УПА, яка перебувала у селі Вербові Бережанського району Тернопільської області, була атакована німецьким підрозділом. Повстанці відступили. Після цього німці розстріляли господаря і господиню хати де перебували повстанці. У цьому бою загинув також повстанець Безпальок Василь із села Решнівка Бережанського району. За жертви у німців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука – Спр. Зош. Л. 8).*

Травень, 43 р.

Сотня “Чіпа” (сотенний – Загребельний Павло, уродженець с. Колодне Збарзького району Тернопільської області) зробила засідку в урочищі “Дільне”, що біля с. Колодне, на німців, які приїхали на грузовому авто грабити мирне населення. У результаті бою серед повстанців один чоловік загинув і був поранений ройовий “Муха” (Володимирський Фотій Миколайович, 1924 р. н., уродженець смт Вишнівця Збарзького району Тернопільської області). За жертви у фашистів невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2670 ТКр.*).

Весна, 1943 р.

Місцева боївка Кушового відділу Самооборони (КВС), якою керував “Свіжий” (уродженець Тернопільщини), зробила засідку на автошляху біля с. Саджівки Гусятинського району на Тернопільщині. По шляху їхала німецька автоколона в напрямку Проскурова (тепер м. Хмельницький). Зав’язався жорстокий бій, в якому німці були майже всі знищені. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС - б).*

Липень, 43 р.

Сотня “Чіпа” (сотенний – Загребельний Павло, уродженець с. Колодне Збарзького району) обстріляла гарнізон німців (латишів), який стояв у селі Заруддя

Збарзького району Тернопільської області. Після цього повстанці відійшли. За жертви у ворога при обстрілі невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2670 ТКр.*).

Серпень, 43 р.

Сотня “Чіпа” (сотенний – Загребельний Павло, уродженець села Колодне Збарзького району Тернопільської області) напала в смт Вишнівці Збарзького району на німців, які охороняли склади з продуктами і матеріалами. У результаті цієї акції повстанці взяли 4 фірманки добра (сіль, гас, рулони матерії), яке завезли в с. Лози і Бодаки Збарзького району й роздали людям (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2670 ТКр.*).

Серпень, 43 р.

Місцева боївка Самооборони зробила напад на маслозавод у селі Сениківці Тербовлянського району на Тернопільщині, який охоронявся “істребками”. Охорона була знешкоджена і повстанці забрали багато масла для потреб повстанців (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2230 ТТ).*

Серпень, 43 р.

Сотня “Чіпа” (сотенний – Загребельний Павло, уродженець село Колодне Збарзького району Тернопільської області) зробила засідку в с. Свинюхи Збарзького району на німців, які приїхали на драбняках (фірманки для перевезення снопів) грабити мирне населення. Зав’язався бій, в результаті якого, загинуло біля 15 грабіжників. У повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2670 ТКр.*).

Літо, 1943 р.

Місцева боївка Самооборони вбила 2-х фольксдойчів (привілейована частина населення в роду якої є предки німці) поблизу села Стара Ягільниця Чортківського району на Тернопільщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищук–Спр. 2698 ТМ-б).*

Літо, 1943 р.

Місцева боївка УПА знищила в селищі Гумніська (тепер смт Дружба) Тербовлянського району на Тернопільщині 3-х німецьких солдат. На превеликий жаль німецькі карателі за цю акцію “десятували” село

- Літо, 1943 р.** На Півдні Тернопільщини німецькі окупанти вивозили награбовану худобу до Німеччині. Повстанці напали на ешелон і відбили декілька вагонів награбованого. Худобу роздали по людям. Точне місце і деталі бою встановити не вдалося (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2-38*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці мали запеклий бій з німцями у селі Колодно Збарзького району на Тернопільщині. У результаті цього бою загинув повстанець – Котович Василь, 1922 р. н., житель села Башуки Кременецького району Тернопільської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2-96*).
- 09. 09. 1943 р.** В с. Колодно-Селисько Вишнівецького р-ну (тепер Збарзький район на Тернопільщині – авт.) місцевий відділ Самооборони обстріляв 9 жовтня групу німецьких грабіжників, вбивши одного поляка й 1 ранивши. Решта кинулась до втечі (*Літопис УПА. – Т. 1. – Торонто, 1995. – С. 196*).
- 07. 11. 1943 р.** “Азарт” – районний господарчий референт ОУН Тернопільського повіту, вбитий німцями під час облави в селі Різдяни (Галицький район на Івано-Франківщині – авт.) дня 7. XI. 1943 р (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 362; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2728 Р*).
- 15. 11. 1943 р.** 15 листопада 1943 р. на хуторі Миколаївка біля с. Блищанки (Заліщицький район на Тернопільщині – О. Д.) німці несподівано напали на дев'ятьох стрільців Самооборони. В бою загинули чотири стрільці, а з німецької сторони один (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 99*).
- 24. 11. 1943 р.** 24 листопада 1943 року один з роїв боївки (станція с. Яблунів Гусятинського району Тернопільської області – О. Д.) супроводжував повстанський відділ, що з села Кобиловолоки (Гусятинський район – О. Д.) з великим

- обозом направлявся у Чортківський терен. У Яблунівському лісі відділ (біля 50 стрільців) був раптово атакований німецьким каральним загоном, який нараховував більше 300 солдатів. Від німецького кулеметного вогню впали три стрільці, кількох було поранено. Не маючи змоги розгорнутись до бою, відділ разом з бойовиками, що добре знали лісовий масив, змушений був відступити. Весь обоз попав у руки німців... (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 134. – Арк. 69; Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 56*).
- 24. 11. 1943 р.** 24 листопада німці напали на український відділ в кількості 50 чоловік у лісі, в районі Копищенців (можливо Копичинців Тернопільської області – О. Д.). Українці відступили, втративши при цьому 3-х вбитих (*УПА в світлих документах з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 20, 28-32. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 220*).
- 25. 11. 1943 р.** ...Ворог (німецькі окупанти – О. Д.) поховав коло 160 трупів і під с. Миколаївка, пов. Заліщики (Тернопільщина – О. Д.) (*Українська Повстанська Армія. Лебедь М., 1987. – С. 15*).
- 25. 11. 1943 р.** Повстанці мали бій з німецькими окупантами в с. Голігради, пов. Заліщики (Тернопільщина – О. Д.) (*Українська Повстанська Армія. Лебедь М., 1987. – С. 15*).
- 26. 11. 1943 р.** 26 листопада ...в Майдані (Гусятинський район Тернопільської області – О. Д.) було вбито гітлерівського підстаршину (*Дем'ян Г. Євген Полотнюк – “Ойген” // Шлях перемоги, 1993. – 4 грудня*).
- Листопад, 43 р.** Німці напали на групу повстанців у с. Миколаївці (таке село не виявлено, Тернопільщина – О. Д.) (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 132. – Арк. 33*).

- Листопад, 43р.** На військову групу із 47 повстанців, яка перебувала в лісі, між Кобилівками і Яблуневим (Теребовлянщина) (Тернопільська область – О. Д.), напало 300 німців. Усі повстанці розбіглися не обороняючись (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 132. – Арк. 33. Цитовано: Анатолій Русначенко. Народ збурений. – К., 2002. – С. 120*).
- Осінь, 1943 р.** Німецька шуцполіція несподівано наскочила на табір “Кока” (сотенний, уродженець с. Слов’ятин Бережанського району Тернопільської області – О. Д.) й його розбила (терен Бережанського р-ну – О. Д.). Втратив він тоді 8 вояків... (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 244*).
- Осінь, 1943 р.** Місцева боївка УПА напала на німецьке господарство (лігеншафт) у селі Сапогів Борщівського району на Тернопільщині, який охоронявся поляками. Одною охоронця було вбито, а решта втекла. Повстанці забрали все награбоване збіжжя і роздали селянам (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л-17-84*).
- Осінь, 1943 р.** Місцева боївка УПА під керівництвом “Бадьорого” перестріла в урочищі “Волова Гора”, що між селами Гаї Шляхецькі і Чистилів Тернопільського району Тернопільської області, двох гестапівців, які їхали на Тернопіль, і знищила їх (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2697 ЛС - в*).
- Осінь, 1943 р.** Місцева боївка Самооборони із сіл Кудринці і Гермаківка Борщівського району Тернопільської області напала на прикордонний пост (зольгешутц) в селі Нивра Борщівського району на Тернопільщині, який охоронявся власовцями, вихідцями з Кавказу. Власовці здалися без бою і їх було роззброєно (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25112 ТБ*).
- Осінь, 1943 р.** Місцева боївка “Ема” (уродженець с. Вістря Монастириського р-ну на Тернопільщині, не плутати із сотенним “Емом” зі Львівщини – О. Д.) на автошляху, між селами Комарівка і Вербка Монастириського району,

обстріляла німецьку автоколонну. У результаті цієї акції було вбито двох німців. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2698 ТМ - а*).

- Осінь, 1943 р.** Сотня “Кока” (сотенний, уродженець с. Слов’ятин Бережанського району Тернопільської області – О. Д.) розбила...кілька німецьких фільварків (німецьке колективне господарство – О. Д.) і розмістила по селах забрану худобу та збіжжя (терен Бережанського району – О. Д.) (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 244*).
- Осінь, 1943 р.** Місцева боївка Самооборони напала на спиртзавод (гуральню) в Золотниківському районі (тепер Теребовлянський) на Тернопільщині. Охорона втекла і повстанці забрали з собою багато спирту. Бою не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2622 ТТ*).
- 16. 12. 1943 р.** Перше бойове хрещення “Сірі Вовки” (курінний – Хамчук Петро, 1919 р. н., пс. “Бистрий”, с. Великі Чорнокінци Чортківського р-ну Тернопільської області – О. Д.) одержали 16 грудня 1943 року в бою з німцями біля с. Коростятин (Монастириський район Тернопільської області – О. Д.). Того ж самого дня о год. 9-ій німці напали на табір молоді, ще не вишколеної й не цілком озброєної сотні. Здавалось, що молоді рекрути-повстанці під напором добре озброєних і вишколених німців розбіжаться. Але вони заняли оборону й пляново з боєм опустили табір. На полі бою лишилося трьох ранених повстанців, яких німці відшукали в кущах і постріляли. Цим боєм командував чот. “Довбуш”. К-р “Бистрий”, який не брав участі в бою, прибувши до сотні, повів її в наступ. Німці, не сподівавшись того, панічно втекли з лісу, залишаючи на полі бою кількох убитих і ранених. Повстанці по-вояцьки похоронили своїх трьох друзів: “Шума”, “Максима”, й “Захаря” (*ТДА: Ф. Р. – 3432. – Оп. 1. – Спр. 34; Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С.86; Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 27-28*).

18. 12. 1943 р. 18 грудня 1943 року гестапо переводило в містечку Струсів Тербовельського повіту (Тернопільська область – О. Д.) арешти українців. Один з підозрілих, діяч ОУН В. Кароль, почав відстрілюватися і втік від гестапівців. Тоді гестапівці підпалили його хату, в якій згоріла його сестра та ще 9 сусідніх господарств. Тим часом В. Кароль зібрав групу озброєних хлопців і повів наступ на гестапівців. Вони заховалися на поліційну станицю і звідти боронилися, а перед вечором відступили, ховаючись за українськими закладниками (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 308*).
18. 12. 1943 р. Бій повстанців з німецькими окупантами під с. Комарівкою пов. Бучач (Тернопільщина – О. Д.) (*Українська Повстанська Армія. Лебедь М., 1987.–С.15*)
30. 12. 1943 р. 30 грудня 1943 р. підчас облави німецької дивізії на українських повстанців в околицях сіл Іванків, Скала, Мушкатівка і т. д. Борщівського пов. (Тернопільщина – авт.) загинули.. від німецьких рук: Гречуха Іван, – розстріляний, Пекуляк Іван, – кинений живцем в огонь... (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 362; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2728 Р*).
- Грудень, 43 р. Місцева боївка Самооборони зробила засідку у лісі, неподалік станції Іване -Пусте Борщівського району Тернопільської області. По дорозі із селища Мельниця - Подільська Борщівського району на станцію їхали кінями на санях три німці із прикордонної служби (команда “зольгешутц”). Німці були побиті, а зброю повстанці забрали (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25112 ТБ.*).
- Грудень, 43 р. Місцева боївка Самооборони із сіл Кудринці і Гермаківка Борщівського району Тернопільської області, під командою “Зеленого” (із села Гермаківки) зав’язала бій з поляками і німцями на польській колонії, поблизу цих сіл. У результаті цього бою було знищено 17 поляків і один німець, а один німець був взятий в полон. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 25112 ТБ.*).
- Грудень, 43 р. Відомий факт, коли гестапо привезло у лікарню (м. Копичинці, тепер Гусятинського району Тернопільської області – О. Д.) пораненого сотника “Тополю”, приставивши до нього охорону, Петро Чалий (лікар Копичиницької міської лікарні – О. Д.) підліковує його, а згодом сприяє втечі) (*Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 76*).
- Грудень, 43 р. Перша збройна сутичка відділу повстанців із головної бази Третьої Подільської Військової Округи “Лисоня” під командою “Остапа” (сотенний – Омелян Польовий) з німцями відбулася в грудні 1943 року. Німці вивозили дрова із урочища “Ксьондзова Долина”, що поблизу села Тростянець Бережанського району на Тернопільщині, і повстанці зав’язали з ними бій. За вислід бою невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2742 ТБ*).
- Грудень, 43 р. Друга збройна сутичка відділу повстанців із головної бази Третьої Подільської Військової Округи “Лисоня” під командою “Остапа” (сотенний – Омелян Польовий) з німцями, відбулася в грудні 1943 року. Німці вивозили дрова із урочища “Баранове”, що поблизу села Тростянець Бережанського району на Тернопільщині і повстанці зав’язали з ними бій. У цьому бою загинуло два німці. Після цього бою німці в село і ближні ліси не появлялися (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2742 ТБ*).
- Зима, 1943 р. Місцева боївка УПА (5 чоловік) під командою Войтовича Богдана і Жмурка Івана (обидва уродженці села Настасів Тернопільського району Тернопільської області) захопили у своєму селі в полон німецького фашиста Кубіва, який керував комісією по обліку виробництва на Тернопільщині і забрали з собою в ліс (*Дорожовський Володимир. Тіні сірих колон – Т., 1998. – С. 82*).
- Зима, 1943 р. Узимку 1943 р. четверо підпільників с. Нагір’яни (треба село Нагор’яни Заліщицького району на Тернопільщині –

О. Д.) вирішили роззброїти двох німецьких поліцаїв, що бешкетували у селі...Іван Бідочко...крикнув: “Руки вгору!”. Поліцай підняв руки, а потім блискавично вистрелив з гвинтівки й забив Бідочка (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 98*).

Зима, 1943 р.

Місцева боївка УПА роззброїла в с. Колодне Збараського району на Тернопільщині невелику групу німців (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2699 ТЗ*).

?, 1943 р.

Місцева боївка Самооборони знищила керівника німецького господарства у селі Росохуватець Підволочиського району на Тернопільщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2622 ТТ*).

?, 1943 р.

Повстанці мали бій з німцями у селі Голігради (Чортківський район на Тернопільщині – О. Д.) (*Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 27*).

?, 1943 р.

Повстанці мали бій з німцями у селі Миколаївка (Чортківський район на Тернопільщині – О. Д.) (*Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 27*).

?, 1943 р.

Повстанці мали бій з німцями у селі Королівка (Чортківський район на Тернопільщині – О. Д.) (*Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 27*).

?, 1943 р.

“Провідник СБ (Служба Безпеки – О. Д.) Михальчук – “Крилатий”, та провідник “Юнацтва” Чорпіта – “Меткий”,

виконали атентат на Крайцгавтмана в Чорткові (Тернопільщина – О. Д.) (*Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. С. 27*).

?, 1943 р.

Бій повстанців з німцями, під командою “Чопа”, поблизу села Раковець Збараського району на Тернопільщині. Вислід акції невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 3-58*).

?, 1943 р.
(кінець)

Два бойовики ОУН з с. Довжанки (Тернопільський район Тернопільської області – О. Д.) забрали в якійсь молочарні масло й, коли вже від’їздили, попали на німецьку поліцію. В перестрілці обидва були ранені в ноги. Їх тримали у шпиталі в Тернополі під вартою. Боївка їх викрала зі шпиталю...(*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 256*).

?, 1943 р.
(кінець)

Бойовики УНС (Української Народної Самооборони) Тернопільського повіту декілька раз уряджувала засідки на німців біля Мшанця на шосе Тернопіль-Заложці. Подібна група діяла також ...на північ в Залозецькому районі, в околицях Бліх і Залозецьких Гаїв, щоб роздобути зброю й одяг (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 256*).

1944 рік

29. 01. 1944 р.

Сотня “Сокола” із групи “Саблюка” (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н. уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) мала короткий бій з німцями в с. Боків (Бережанський район Тернопільської області – О. Д.), які наїхали на машинах...Повстанці вбили 5 німаків і кількох ранили (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 520*).

Січень, 1944 р.

Місцева боївка УПА роззброїла групу німців, які перебували на польському фільварку (німецьке колективне господарство), поблизу селища Товсте Заліщицького району на Тернопільщині. Повстанці

забрали зброю і друкарську машину без єдиного пострілу (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зом. Л. 19-28*).

Січень, 1944 р.

Місцевою боївкою с. Увисла (Гусятинський район – О. Д.) в січні 1944 року на шосе між Увислою і Хлопівкою (Гусятинський район – О. Д.) був затриманий і роззброєний великий транспорт машин, з якого зняли біля сотні німецьких кулеметів системи “Кольт”, багато іншої зброї та амуніції до неї. Взято було і різне обмундирування, продукти (*Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 106*).

08. 02. 1944 р.

8 лютого був бій “Юнаків” з німцями у селі Косів Чортківського району на Тернопільщині. Серед повстанців було поранено 3-х чоловік (*Мак (Михальчук) Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 27*).

15. 02. 1944 р.

Недільним досвітком 15 лютого 1944 р. чота “Рена” із сотні “Бистрого” (сотенний – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського району Тернопільської області – О. Д.) вийшла на постій до с. Садки (Заліщицький район на Тернопільщині – О. Д.). Стрільці зупинилися...біля цвинтаря.... Змучені упісти дримали у хатах. Проте їх відпочинок не був довготривалим. Збоку сіл Бураківка – Кошилівці (Заліщицький район – О. Д.) на село рухалась колона німців...Упівці з крайніх хат відкрили вогонь. Німці почали обстрілювати оселі. У перестрілці загинув кулеметник УПА. Було убито декілька німців. Чота швидко відійшла (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 99*).

16. 02. 1944 р.

К-р Саблюк (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., із села Теслугів Радивилівського р-ну Рівненської області – О. Д.) на чолі сотні Сокола, пішов на місце де приїхали німці у с. Фірлеїв (Бережанський район – О. Д.)... Помимо того, знищено ще кілька десятків нім. вислужників та зліквідовано один мотоцикл, а на ньому 2-ох німців та одного узбека взято в полон (*Лімоніс УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 522*).

17. 02. 1944 р.

Сотня “Саблюка” (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., із села Теслугів Радивилівського району Рівненської області – О. Д.) мала бій у с. Погребинські (можливо село Погребівка Рогатинського району Івано-Франківської області – О. Д.) (*ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 46. – Арк. 103*).

21. 02. 1944 р.

21 лютого Яблунівська боївка (с. Яблунів, Гусятинський район Тернопільської області – О. Д.) Степана Новицького (“Хора”) та Тудорівська (с. Тудорів, тепер Федорівка, Гусятинського району – О. Д.) Дмитра Снігура (“Дуба”) біля села Папірня (Гусятинський район – О. Д.) заатакували німецький загін. Вбито чотирьох німців, двох шущманів забрали з собою. В бою відзначились брати Яцишині – Іван та Степан (сини Михайла), Новицький Степан, Паровий Іван, Рогатинський Василь, Перепелюк Михайло, Іван Журавель та інші ... (*Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 68*).

21. 02. 1944 р.

21 лютого 1944 р. в с. Маринівка район Чорткова (такого села не виявлено – О. Д.) стрільці з відділу УПА вбили німця – керівника фільварку (німецьке колективне господарство – О. Д.) (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 33; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 220*).

21. 02. 1944 р.

21 лютого в Чорткові (Тернопільська область – О. Д.) був вбитий німецький комісар компанії “Кріпо” (*Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

22. 02. 1944 р.

22 лютого 1944 р. українці вбили польського службовця і чотирьох німців на фільварку (німецьке колективне господарство – О. Д.) Псарі (можливо Тернопільщина. – О. Д.) (*Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 220*).

- 02. 03. 1944 р.** 2 березня 1944 р. у с. Мечишів пов. Бережани (Тернопільська область – О. Д.) в бою з УПА загинуло 2 німці (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 34-35, 37, 51-53. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 227*).
- 05. 03. 1944 р.** 5 березня 1944 р. відступаючі німці останній раз здійснили напад на с. Садки (Заліщицький район на Тернопільщині – авт.). Стежа УПА чисельністю шість стрільців вступила у бій з нападниками. У бою впало два німці, чотири поранено. Збоку упістів один убитий, один поранений (*ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 157. – Арк. 25-26. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг Поділля 1939-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 106; Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. С.99*).
- 11. 03. 1944 р.** 11 березня 1944 року німецькі шуцмани з фабрики тютюну в Новій Ягольниці (треба с. Нова Ягільниця Чортківського району Тернопільської обл. – О. Д.), з допоміжними відділами шуцполіції і літаком, напали на село Стара Ягольниця (треба с. Стара Ягільниця Чортківського району – О. Д.). Вони мали інформації, що в селі квартирують повстанці, але не сподівалися, що там ціла сотня УПА під ком. “Веселого”. Шуцмани почали палити село, а літак скидав запальні бомби на господарства. Сотня УПА вирушила проти напасників і по двогодинному бою їх розігнала, завдаючи їм великих втрат. Проте згоріла третина села (103 господарства) і цивільне населення мало великі втрати – 116 убитих і 134 ранених, бо шуцмани безпорадно стріляли цивілів і вкидали гранати до хат і пивниць, де ховалися селяни. Шуцманів загинуло 42, а вояків УПА 9. Втрати повстанців були від кулеметного вогню з літака, що обстрілював (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 312; Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 99; ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 157. – Арк. 25-26. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг Поділля 1939-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 106*).
- 12. 03. 1944 р.** 12 березня 1944 р. у с. Лашківці пов. Тербовля (треба село Ласківці, Тернопільщина – О. Д.) роззброєно мадярський підвідділ. Двох мадяр було вбито, 15 захоплено у полоні пізніше відпущені (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 37; Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 278*).
- 18. 03. 1944 р.** Чорнокінецька боївка (боївка із с. Великі Чорнокінці Чортківського району Тернопільської області – О. Д.) вбила вісьмох німців, які заїхали в це село для чергового грабунку (*Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 56*).
- 21. 03. 1944 р.** Місцева боївка УПА зав’язала запеклий бій з мадярами (біля 50 чоловік) в селі Ласківці Тербовлянського району Тернопільської області, які напередодні були роззброєні повстанцями, неподалік цього села. У результаті бою загинуло 5 повстанців і, в тому числі Поперечний Микола із села Ласківці. Серед мадяр також були жертви, але кількість їх невідома (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2132 Р3*).
- 21. 03. 1944 р.** Боївка сільської Самооборони обстріляла в околицях Бучача (Тернопільська область – О. Д.) мадярські війська. Сили були нерівні і боївка відступила до лісу. У цьому бою загинув Василик Максим, уродженець с. Сороки Бучацького р-ну Тернопільської області, підрайоновий зверхник, пс. “Смола”, “Дніпро” (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 279*).
- 25. 03. 1944 р.** 25 березня 1944 р. до с. Блишанка (Заліщицький район Тернопільської області – О. Д.) увійшла група німців-фронтників. Тут квартирували вояки куреня...”Бистрого” (курінний – Хамчук Петро, 1919 р. н., с. Великі Чорнокінці Чортківського р-ну Тернопільської обл. – О. Д.)...Упісти почали оточувати німців, які відкрили безладну стрілянину й порозбігалися. Їх легко усіх зловили (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 102*).

26. 03. 1944 р.

26 березня 1944 р. в с. Лапшин (Бережанський район на Тернопільщині – О. Д.)...група німців приїхала заарештовувати селян. У цей час в селі була група СБ (Служба Безпеки – О. Д.), якою керував “Окунь” (командир боївки – Галушка Петро, із с. Лапшин – О. Д.). Дійшло до стрілянини, в результаті якої, 4-х німців було вбито, решта втекла (*Літопис Нескореної України. – Т. 2. – Львів, 1997. – С. 551; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 39, 51-58. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainiska partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222*).

Березень, 44 р.

На відділ УПА, який стояв у с. Боків Бережанського району на Тернопільщині, напали німці, що приїхали з Івано-Франківщини. Зав’язався короткотривалий бій поблизу села. У цьому бою відзначився повстанець “Стріла”, який вбив німецького офіцера. Жертв у повстанців не було. Повстанці відступили із-за силової переваги нападників (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2694 ТП*).

Березень, 44 р.

Відступаюча група німців зав’язала бій з боївкою “Шуляка” (чотовий – Степанчук Петро Іванович, уродженець села Здовбиця Здолбунівського району Рівненської області – О. Д.), із сотні “Тура”, у селі Папірниця на Тернопільщині (можливо село Папірня Гусятинського району Тернопільської області – О. Д.). У результаті бою група вся була знищена (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001*).

Березень, 44 р.

У березні 1944 року рій боївки, керований Іваном Нападєм “Явором” (боївка села Яблунів Гусятинського району Тернопільської області – О. Д.), здійснив напад на великий німецький обоз. Забрали велику кількість зброї, амуніції. При нападі відзначились бойовики Михайло Тимчишин, Іван Пустельник (*Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 57*).

Березень, 44 р.
(кінець)

У с. Черногора (Тернопільщина) (такого села не виявлено – О. Д.) боївка “Шуляка”, із сотні “Тура”, (чотовий – Степанчук Петро Іванович, уродженець села Здовбиця Здолбунівського району Рівненської області – О. Д.) взяла у полон німецького коменданта і знищила, забравши зброю (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001*).

Березень, 44 р.
(кінець)

У с. Блищанка (Заліщицький район Тернопільської області – О. Д.) група “Шуляка”, із сотні “Тура”, (чотовий – Степанчук Петро Іванович, уродженець села Здовбиця Здолбунівського району Рівненської області – О. Д.) зав’язала бій з відступаючими німцями. Німецька група була знищена. Із наших втрати невідомі (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001*).

Березень, 44 р.
(кінець)

У с. Лисичники (Заліщицький район Тернопільської області – О. Д.) група “Шуляка” (чотовий – Степанчук Петро Іванович, уродженець села Здовбиця Здолбунівського району Рівненської області – О. Д.), із сотні “Тура”, роззброяла поліцейську німецьку частину, зброю забрали, а поліцаї були знищені (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001*).

24. 04. 1944 р.

24 квітня 1944 р. сотня “Сірі Вовки” (сотенний “Бистрий” – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського р-ну Тернопільської області – О. Д.) увійшла в Затуринські ліси на Підгасччині (поблизу села Затурин Бережанського району на Тернопільщині – О. Д.) де мали крупний бій з німецькими військовими частинами...Німців підпустили дуже близько і відкрили вогонь. Через хвилину земля стала сірою від трупів в мундирах. Бій тривав до заходу сонця...Смертельно поранений був кулеметник “Бук” і в шоку стрілець “Козар” (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 100-101*).

28. 04. 1944 р.

28 квітня 1944 р. в с. Новий Вербів Бережанського району (Тернопільська область – О. Д.) чота УПА вбила 5-німців, а 3-х взяла у полон. Того ж самого дня роззброяла наступних 15 німців, які приїхали до села, і відпустила після цього (*УПА в світлі документів з боротьби за*

Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 46-49, 60. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 222).

Квітень, 44 р.
(початок)

На початку квітня 1944 р. до с. Лисичники (Заліщицький район Тернопільської області – О. Д.) увійшла група відступаючих поліцистів зі Східної України... Їх оточили вояки відділу УПА “Бистрого”... (сотенний – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського р-ну Тернопільської області – О. Д.) та члени теренової сітки ОУН... Без жодного пострілу була роззброєна уся група (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 102.*)

Квітень, 44 р.
(кінець)

У великодну п’ятницю 1944 року заїхали в с. Сільце Божиківське (тепер село Сільце Бережанського району Тернопільської області – О. Д.) два німецькі ваговози на гусеницях, з зеніткою й кухнею. Сотня “Кока” (сотенний, уродженець с. Слов’ятин Бережанського району – О. Д.) зробила засідку ...на роздоріжжі недалеко села. Німці не сподівалися там засідки, не були готові до бою та відразу піднесли руки. Наші забрали потрібне їм майно, а німців відпустили... (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 246.*)

Квітень, 44 р.
(кінець)

Відділ УНС (Української Народної Самооборони) мав бій з німцями біля с. Розгадів Зборівського району Тернопільської області. У цьому бою загинуло декілька повстанців і серед них – Далик Василь, уродженець с. Розгадів (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 288.*)

Травень, 44 р.

Відділ УНС (Української Народної Самооборони) під командою “Гонти” (командир відділу – Питльований Іван) мав бій з німцями в с. Розгадів Зборівського району Тернопільської області. У цьому бою загинув повстанець Дяків Василь, 1922 р. н., уродженець с. Грабівці Зборівського (такого села не виявлено, можливо Борщівського району – О. Д.) району (*Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 290.*)

Весна, 1944 р.

Весною 1944 р повстанці напали на німців, які знаходилися у лісі, поблизу х. Лози, що біля с. Божиків Бережанського району на Тернопільщині. У результаті перестрілки німці були розбиті, а повстанці заволоділи великою кількістю зброї. Німці понесли значні втрати у живій силі. За жертви у повстанців невідомо (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2695 ТБ-2).*

Весна, 1944 р.

Навесні 1944 р. відділ Самооборони (с. Печорна Заліщицький район Тернопільської області – О. Д.) брав участь у роззброєнні угорського загону, що відступав з фронту й намагався пройти через р. Дністер біля с. Устечко (Заліщицький район – О. Д.) (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 97.*)

25. 06. 1944 р.

Одним з великих боїв, який успішно провів “Бистрий” (курінний – Хамчук Петро, 1919 р. н., с. Великі Чорнокінци Чортківського р-ну Тернопільської обл. – О. Д.), був бій з німцями, мадярами та власовцями, силою 3000 солдат, біля с. Затурин на Підгаєччині (тепер Бережанський р-н Тернопільської обл. – О. Д.) 25 червня 1944 року. З німецької сторони в бою брали участь танки “тигри”, танкетки, артилерія, літаки. Був бій..., за всіма правилами партизанської боротьби, вміло і класично організований – 12 годин у формі кругової оборони, 5 годин у формі маневрових боїв. Ворог втратив близько 300 чоловік вбитих, багато поранених. Втрати “Бистрого” – 4 вбитих, 12 поранених. У бою відзначилися чоти “Сича” і “Макара” (*ТДА: Ф. Р. – 3432. – Оп. 1. – Спр. 34; Лисоня, Лисоня, гора на крові // Свобода. – 1992. – 6 черв. – С. 5; Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 88; Літопис УПА. – Т. 12. – Торонто, 1989. – С. 30.*)

Літо, 1944 р.

З наближенням фронту через с. Устечко (Заліщицький район Тернопільської області – О. Д.) відступали угорські солдати, їдучи на конях і велосипедах. Біля 20 бійців УПА зробили засаду в урочищі “Крутий Вивіз” – за старим

мостом через р. Дністер... До упівців підійшов полковник з солдатом, який знав по-українськи, й уточнили вимоги: офіцерам зброю залишали, а солдати здали. Повстанці отримали чотири кулемети і два вози карабінів (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 102*).

Літо, 1944 р.

Улітку 1943 р. Служба безпеки ОУН роззброїла у Товстому (Заліщицький район на Тернопільщині – О. Д.) біля шіснадцяти вояків-угорців, що охороняли телефонну лінію від Устечка (Заліщицький район – О. д.) до Скалата (Підволочиський район Тернопільської області – О. Д.)... Підпільники забрали зброю та обмундирування (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 99*).

?, 1944 р.

Зіновій Вербицький Н., 1909 р. у с. Блищанка (Заліщицький район на Тернопільщині – О. Д.) – підпільник ОУН – загинув у 1944 р. в перестрілці з німецькими окупантами у с. Сосулівка Чортківського повіту (Тернопільщина – О. Д.) (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 121*).

?, 1944 р.

На початку 1944 р. підпільники у Товстому (Заліщицький район на Тернопільщині – О. Д.) застрелили шефа колони політичних біженців зі Східної України... й забрали від нього пістоля (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 98*).

?, 1944 р.

Член ОУН з 1942 року Михайло Шастків (Гусятинський району Тернопільської області – О. Д.) розказував, що під час однієї з операцій він з товаришем викрав у німців 15 автоматів і один кулемет (*Савка Богдан. Забуті не маємо права – Т., 2000. – С. 57*).

07. 02. 1944 р.

Група “Саблюка” (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., із с.Теслулів Радивилівського р-ну) провела.. акцію на фільварок в с. Данильче (Бережанський р-н – О. Д.)... Згинув наш один повстанець Хома (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С.521*).

Доповнення

Липень, 43 р.

Біля с. Заруддя Вишневецького [Вишнівецького] р-ну перед жнивнами було забито двох німецьких вислужників (поляків – О. Д.)... (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ – Торонто, 2007. – С. 553*).

01. 12. 1943 р.

В с. Мусурівцях [Мусорівцях] Вишневецького [Вишнівецького] р-ну ішли в розвідку під границю друзі Явір та Береза. По них німці відкрили вогонь, але друзям вдалося втекти (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ – Торонто, 2007. – С. 538*).

22. 12. 1943 р.

Козаки з німцями в числі 15 осіб, їдучи до В. Кунининець (Збараський р-н), стрінули двох повстанців, які їхали в тому напрямку. В сутичці...стрільці впали від ворожих куль, фірмана забрали живим...(*Літ. УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ – Торонто, 2007. – С. 556-557*).

22. 12. 1943 р.

В с. Мусурувець [Мусорівці] Вишневецького [Вишнівецького] р-ну німаки спалили одну хату, причому повстанці зловили одного німака і узбека... (*Літопис УПА. Нова серія. –Т. 11. –Київ –Торонто, 2007. – С. 557*).

1943 р.

Три німецькі солдати прийшли із містечка Поморяни Золочівського р-ну Львівської обл. в с. Жабиня Зборівського р-ну Тернопільської обл. і почали грабувати селян. Місцева боївка самооборони напала на грабіжників і роззброїла їх, після чого відпустила (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2770 ТЗ*).

Березень, 44 р.

Місцеві боївки УПА Козівського та Зборівського р-ну Тернопільської обл. зорганізували засідку на німецьку автоколонну, яка везла озброєння на фронт. Біля с. Годів і Юзефівка (тепер Йосипівка) Зборівського р-ну повстанці обстріляли колону, яка зупинилася. Німці повискакували і зайняли оборону. Зав’язався бій. Невдовзі німці підняли білий прапор і здалися. Повстанці роззброїли німців і відпустили. У результаті цього бою було декілька поранених з обох сторін (*Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2770 ТЗ*).

21. 02. 1944р.

Ранком 21 лютого донесено, що в прилягаючий до села (Слов'ятин Бережанський район Тернопільської області – О. Д.) ліс приїхало 6 німців по дрова. Рішено їх переловити. У висліді одного німця було вбито, одного ранено і взято в полон, отаннім вдалося втікти (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 523-524*).

Антинімецькі акції Східна Україна

25. 07. 1942 р.

25 липня 1942 року в славній столиці України Києві двома пострілами з руки агента гестапо обірвано молоде, повне боевої революційної енергії і чину життя невтомного борця за незалежність і соборність Української держави, Краєвого Провідника ОУН на СУЗ Мирона – Андрія... (*ДА СБУ: Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 32. – Арк. 57. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Наддніпряни́щина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 79*).

19. 08. 1942 р.

19 серпня 1942 р. бульбівські боївки вчинили напад на Шепетівський залізничний вузол, вивантажили і вивезли до лісу 4 ешелони різноманітного майна і звільнили 2 ешелони людей, яких везли на примусові роботи до Німеччини (*Дзьобак В. В. Отаман Тарас Бульба – Боровець. – Київ, 1995. – С. 32*).

1943 рік

28. 01. 1943 р.

У м. Кіровограді зв'язковий Гриць, зі Стрийщини (Львівська область – О. Д.) (пс. “Боженко”, “Малий”), зав'язав бій з німецькими жандармами і загинув, перед тим убив двох шуцманів (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 362; ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 3а. – Арк. 14-15. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Наддніпряни́щина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 284*).

Березень, 43 р.

Бій підпільної групи ОУН з німецькими жандармами в селі Вербка (тепер село Білецьке) Лятичівській окрузі Кам'янець-Подільської обл. (треба Лятичівський район Хмельницької області – О. Д.). У цьому бою загинув окружний провідник Лятичівської округи “Холодний” – Шиманський Василь, уродженець Заліщицького району Тернопільської області (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 362; Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2728 Р*).

11. 04. 1943 р.

З подій, що мали місце в квітні 1943 р., дуже голосним у Кам'янець-Подільській області був протинімецький виступ батальйону українських “шуцманів”, що стояв у Ярмолинцях (сmt Ярмолинці Хмельницької області – О. Д.). Батальйон перебив у ночі з 10 / 11 квітня своїх старшин і рушив на північ на з'єднання з УПА (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 32*).

19. 04. 1943 р.

Повстанці, із Холмського тактичного відтинку, провели бій з німецькою військовою частиною. Ворог втратив кільканадцять солдатів убитими і, значно більше, раненими. Впало й 6 наших повстанців, в тому числі чотовий “Кармелюк” (*Українська Повстанська Армія. Бойові дії УПА за 1943-1950 рр. – Ч. 2., 1960. – С. 42-43. Цитовано за: Хвилі Стрия. – Стрий, 1995*).

28. 04. 1943 р.

Бій підпільної групи ОУН з німецькою поліцією (біля 20 осіб) в селі Куяви (такого села не виявлено – О. Д.) Кам'янець-Подільській обл. (тепер Хмельницька область – О. Д.). У цьому бою загинув “Петренко”, “Зелений” – Павук Андрій, 1912 р. н., уродженець Яворівського району Львівської області, окружний провідник ОУН в Кам'янець-Подільській обл. (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 362; Рівненський краєзнавий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2728 Р*).

Квітень, 43 р.

На чоту УПА “Свого” (із Корецького району Рівненської області – О. Д.), яка була у селі Великий Правутин (Славутський район на Хмельниччині – О. Д.) напали німці, яких було близько 50 чоловік. Зав’язався бій. І тоді було вбито 2-х німецьких офіцерів і 5 солдат, декількох було поранено. У цьому бою загинули повстанці: стрілець Климчук Василь Корнійович, 1925 р. н., із с. Залізниця (Корецький район – О. Д.), Шульга Микола (Рівненщина), “Іскра” (Східна Україна), “Чорнота” (Харківщина) (*Руцький Микола. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 70*).

Квітень, 43 р.

У лісі поблизу села Рудня Ярунського району на Житомирщині німці обстріляли хвостову частину куреня “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне) де саме знаходилася сотня “Остюка”. Зав’язався бій, в якому загинув повстанець із села Орестів Здолбунівського району на Рівненщині – Трачук Дмитро Миколайович, 1921 р. н. За жертви у ворога невідомо. Повстанці пішли далі своїм маршрутом (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 42-4*).

Квітень, 43 р.

В шепетівських лісах (Хмельницька обл. – О. Д.)...українські повстанці здобули німецький транспортний поїзд з амуніцією (*Літопис УПА. – Т. 5. – Торонто, 1984. С. 20*).

Квітень, 43 р.

Відділ УПА пішов у Берездівський р-н (тепер Славутський район на Хмельниччині – О. Д.) Шепетівської округи. Там він мав сутичку з німцями під Берездовом. Німці мали 7- убитих, решта розбіглися (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 32; ЦДАВОВ і УУ: Ф. 3837. – оп. 1. – спр. 8. – арк. 4*).

Травень, 43 р.

УПА розірвало залізничну колію довжиною 4 км на лінії Новоград – Волинський (Житомирщина – О. Д.) –

Шепетівка (Хмельниччина – О. Д.) (*Сергійчук В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи. – К., 1996. – С. 76*).

Весна, 1943 р.

Сотня “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) мала бій з німцями на переправі через колишню польсько-російську границю (тепер границя між Рівненською і Житомирською областями – О. Д.). У цьому бою була підбита одна автомашина і вбито чотири німецьких офіцери (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 22*).

Весна, 1943 р.

Навесні 1943 р....налетіли в село Повіть (Кобринський район, Беларусь – О. Д.) німці з поліцаями. Розпочали хапати всіх молодих...І в одній із хат їм на очі потрапила більшовицька листівка – одразу ж пішло за вогнем селянське помешкання. Якраз ту пожежу побачили хлопці з УПА, які на той час перебували в недалекому Леликові. Хоч і не багато їх було – якийсь десяток – одразу ж організували засідку і вдарили по карателях, коли ті поверталися з Повіті...Українські повстанці убили аж 19. Незважаючи на підкріплення, яке надійшло на виручку окупантам, упівці зуміли протриматися кілька годин – аж поки німці змушені були втікати до найближчого райцентру Дивина. Після бою українські повстанці привезли до Повіті двох полеглих побратимів (*ЦДАВО України: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 191. – Арк. 4. Цитовано за: Сергійчук В. Український збиг. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 840*).

Весна, 1943 р.

У бою з німцями сотні “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) на Житомирщині в Малинському районі, поблизу села Вишневичі, загинув повстанець – “Гречка”, уродженець села Глинськ Здолбунівського району Рівненської області (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1721 Р; Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 22*).

Весна, 1943 р. Сотня “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) мала бій з німцями на Житомирщині. У цьому бою було поранено чотового “Левадного” з Кременця (*Рівненська СПУ. В обороні волі. – Рівне, 1995. – С. 22).*

Червень, 43 р. Відділ “Крука” (УПА-“Південь”, курінний Іван Климишин, с. Верещаки, Лановецький район, Тернопільщина – О.Д.) зав’язав бій з німцями у лісі поблизу міста Славута на Хмельниччині. У цьому бою загинули повстанці: Великий Федір, 1911 р.н., с. Ванжулів Лановецького р-ну Тернопільської обл.; Ткачук Микола, 1921 р.н., с. Молотків Лановецького р-ну Тернопільської обл.; Нікончук Петро, 1922 р.н., с. Молотків Лановецького р-ну Тернопільської обл. (*ДАТО: Ф.Р–3472.– Оп. 1.– Спр. 53.– С. 2, 3).*

Червень, 43 р. Місцевий повстанський відділ в Андрушівському р-ні (Житомирщина – О. Д.) мав дві сутички з німецькою поліцією (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 47).*

Червень, 43 р. Найбільшою перемогою над ворогами вславилася УПА-Південь, колиїї відділи під командою Омеляна Грабця (“Батька”) знищили біля Житомира німецьку поліційну школу. Тоді загинуло близько 260 нацистів (*Стародубець Г. М. ОУН (б) в українському національно-визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941 – 1943 рр). – Т., 2002. – С. 110).*

Червень, 43 р. Місцеві повстанці (Берездівський і Андрушівський райони на Житомирщині – О. Д.) ...провели два бої з німцями...(*Володимир Дмитрук. – Вони боролися за волю України. –Т. 3. – Луцьк, 2006. – С. 101).*

Червень, 43 р. У червні 1943 р. в бою з німцями в р-ні Столин (Беларусь – О. Д.) загинув ройовий “Хмара” (*ДАРО: Ф. Р–30. – Оп. 2. – Спр. 80.– Арк. 1).*

Червень, 43 р. У червні 1943 р. група українських повстанців наскочила на відділ СС, котрий грабував на Кобриньщині (Беларусь – О. Д.) худобу. Під час цієї збройної сутички

було вбито 15 гітлерівців, а 10 важко поранено. Господарям повернуто понад 100 голів худоби, а для УПА здобуто багато зброї та амуніції, яку розбігаючись покинули есесівці (*ЦДАВО України: Ф. 3833. – Оп. 1. – Спр. 191. – Арк. 4. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 840).*

01. 07. 1943 р.

Бій підпільної групи ОУН з німецькою поліцією в с. Знаменівка Новомосковського району на Дніпропетровщині. Тоді загинув організатор ОУН “Петро”, “Ворон” (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 362).*

17. 07.1943 р.

У тому ж самому районі (Ярунський район , тепер Новоград-Волинський на Житомирщині – О. Д.) німці пробували заступити повстанцям дорогу під с. Жолобно (треба село Жолобно Новоград-Волинського району – О. Д.), де втратили 45 вояків убитими а поважну кількість ранених. Два грузових авта повстанці забрали зі собою (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 48; Вільна Україна. – число 8, 1943. – вересень ; Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 134).*

19. 07. 1943 р.

19 липня німці пробували затримати повстанців при допомозі “щуцманів”, але ці в паніці, розбіглись (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 48).*

19. 07. 1943 р.

19 липня 1943 р. біля с. В’юнок район Марчлевський (можливо Червоноармійський р-н -О. Д) на Житомирщині дійшло до двох боїв сотні “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) з жандармерією. Німці мали понад 30 (за іншими даними близько 50 вбитими і пораненими – О. Д.) (*Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 269; Вільна Україна. – число 8, 1943. – вересень).*

20. 07. 1943 р.

20 липня недалеко Шведської Буди (Новоград-Волинський район на Житомирщині – О. Д.) прийшло знову до бою з мадярами (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 48).*

21. 07. 1943 р. Наступного дня під Янушполем (Новоград-Волинський район на Житомирщині – О. Д.) мадяри дістали ...прочухана) (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 48).*

22. 07. 1943 р. На шляху Радомишль – Кочерево (треба село Кочерів Радомишльського району Житомирської області – О. Д.) повстанці зробили засідку на німецьку колону автомашин. Здобуто машинні пістолі й харчі. Вбито одного німака та дві жінки фольксдойчерки (привілейована частина населення яка в своєму роду має предків німців – О. Д.). З полоненими німецькими вояками проведено пропагандивну гутірку й їх відпущено (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 48; ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 3а. – Арк. 12-14. Цитовано за: Сергійчук В. Український збвиг. Наддніпрянина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 279).*

23. 07. 1943 р. 23 липня був бій сотні “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) з німцями й шуцманами в м. Котельня (Коростенський район Житомирської області – О. Д.). По ворожій стороні було 33 вбитих, а 23 попало в полон, частина втекла. Повстанці здобули зброю, амуніцію й автомашини. У повстанців загинув розвідник – “Стригунко” (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 153; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1-47, Зош. Р. 18-34; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 48; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 16. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 269).*

23. 07. 1943 р. Того ж дня (23. 07 – О. Д.) біля ст. Іваниця, на шляху Хвастів-Житомир (треба м. Фастів – О. Д.) була сутичка сотні “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) в якій загинуло 2 німецьких старшин і 3 вояків (*Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 48; ДА СБУ, Ф: 13. – Оп. 376 – Спр. 66 – Л. 9).*

25. 07. 1943 р.

25 липня був бій сотні “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) з німцями й шуцманами коло Коростишева (Житомирщина – О. Д.). Вбито 47 німців, 12 полонених (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 153; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 48; УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 16. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukrainka partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 269; Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 645-646).*

25. 07. 1943 р.

Найбільший бій сотні “Гордієнка” (сотенний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) був ...під Устинівкою Потіївського р-ну на Малинщині (Житомирська область – О. Д.). Для цього бою німці змобілізували значні кількості німецької жандармерії і школу німецької фольксдойчерської (привілейована частина населення, яка в своєму роду, мала предків німців) жандармерії із м. В’язовець (Червоноармійський район Житомирської області – О. Д.)...У завзятому кількогодинному бою, німців розгромлено дощенту. Вони втратили понад сотню вбитими (83), важкопораненими (5) й полоненими (8). Здобуто трофеї: 94 крісів, 15 машинних пістолей, 8 кулеметів, багато гранат й велику кількість амуніції. У повстанців також були жертви (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 49; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 42-4; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 48; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2, 1999. – С. 646).*

28. 07. 1943 р.

Дня 28. 7. 43 р. вечером с. п. пс. Черник (надрайоновий “юнацтва”, 1924 р. н., родом із Сокальщини Львівської області – О. Д.) ішов селом Глodosи Хмельівського району, Кіровоградської області, в організаційних справах. В колгоспі....стрінув його поліцай....Черник був спроваджений на станицю. На станиці був черговим ст. поліцай Гросул.... Гросул взяв переглянути портфель... В цьому моменті почав задержаний стріляти. Знялася стрілянина, під час якої важко ранено с. п. Черника в

живіт...., був ранений легко Гросул....прибули заалярмовані поліцаї, оточили станицю....Поліція увійшла до кімнати. Почався допит...Жандарм добив раненого трьома пострілами в груди (ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 3а. – Арк. 14-15. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Наддніпрянищина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 284).

Липень, 43 р.

В м-ці липні 1943 р. в бою з німцями в околиці Славути (Хмельницька область – О. Д.) гине повстанець сл. п. дг. Ворочук Борис, 1922 р.н., із села Савчичі Кременецького р-ну Тернопільської обл. (ДАТО: Ф.Р–3472.– Оп. 1.– Спр. 50.– С. 3).

Липень, 43 р.

Слідуючий бій був під Майхарівкою (такого села не виявлено, Житомирщина – О. Д.), де німці (жандармерія з фольксдойчами – привілейована частина населення, яка в своєму роду мала предків німців) два рази наступали.. Ворога відбито. Наш один ранений, у ворога двох ранених (ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 3а. – Арк. 12-14. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Наддніпрянищина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 278).

Липень, 43 р.

Бій у лісі біля Янушевич (такого села не виявлено – О. Д.), 15 км. від Житомира. Добуто: 1 кріс мадярський і багато амуніції. Втраг жодних. Ворога було 44 мадяри, 1 мадяра ранено, забрано в полон та зліквідовано (ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 3а. – Арк. 12-14. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Наддніпрянищина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 278).

Липень,1943 р.

В с. Слободище (Бердичівський район на Житомирщині – О. Д.) зліквідовано голову фольксдойчера (привілейована частина населення, яка в своєму роду мала предків німців – О. Д.) (бна бажання місцевого населення...) (ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 3а. – Арк. 12-14. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Наддніпрянищина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 278).

Липень, 1943 р

Бій з мадярами коло с. Гребівки (можливо село Грабівка Житомирського району – О. Д.). Не добуто нічого, мадяри відступили. Втраг власних не було (ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 3а. – Арк. 12-14. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Наддніпрянищина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 278).

Липень,1943 р.

Декілька відділів УПА (біля 300 чоловік) із Шумської округи (Тернопільщина) мали жорстокий бій з німцями, у лісі, неподалік міста Із'яслава Хмельницької області. Вислід бою невідомий (Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1-47).

Липень,1943 р.

“Блакитний” (командир – Данилюк Михайло, уродженець Крем’яччини Тернопільської області – О. Д.) невеличким загоном (біля 60 чоловік) повертався з рейду на Схід на Крем’яччину. Біля Славути (Хмельницька обл. – О. Д.) їх оточили німці і стався бій. Наші знищили 2 авто і втратили 5-ох повстанців, із них “Байда” – керівник однієї із груп, яка була у складі загону “Блакитного” (Данилюк Михайло (Блакитний). Повстанський записник. – К., 1993. – С. 161).

02. 08. 1943 р.

На полі слави, виконуючи організаційні доручення, згинув в рядах УПА – такі друзі: І/ Костів Степан – “Омелько”, літ 33, Перемишляни (Львівщина – О. Д.), згинув у перестрілці з нім. поліцією в дні 2 липня 43 р. біля Ружина (Житомирщина – О. Д.)...останньо організатор повстанчих груп на південних теренах округи (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 16).

04. 08. 1943 р.

На полі слави, виконуючи організаційні доручення, згинув в рядах УПА ..– такі друзі: Павло – “Іскра” – Радохівщина (Львівська область – О. Д.),– Окружний провідник Троянівської округи (Житомирщина – авт.)...останньо заступник команданта групи, зловлений з переломаною ногою в дорозі до лічниць – розстріляний гестапом в Бердичеві в дні 4 липня 43 р. (ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – Арк. 16).

06. 08. 1943 р. 6. VIII. 43 р. під час перестрілки з німецькими карателями у с. Цапівці (Поділля – Томашпільський район Вінничина – О. Д.) загинув Павло Витрикуш, 1919 р. н., із с. Нирків (Заліщицький район Тернопільщина – О. Д.) (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 97*).

14. 08. 1943 р. Невідомий відділ УПА зав'язав бій з німцями в с. Кашенці Білогірського р-ну Хмельницької обл. У цьому бою загинули повстанці: Дзьоба Данило Мокринович, 1922 р.н., с. Шкроботівка Шумського р-ну Тернопільської обл.; Мартинюк Федот Захарович, 1909 р.н., с. Шкроботівка Шумського р-ну Тернопільської обл.; Стецюк Олександр Григорович, 1922 р.н., с. Шкроботівка; Яцюк Филип Григорович, 1912 р. н., с. Шкроботівка (*ДАТО: Ф.Р– 3472.– Оп. 1.– Спр. 60.– С. 10*).

30. 08. 1943 р. 30. VIII. 1943 р. в с. Кулинці (Житомирщина) відділ “Лева” зустрівся з німцями, яких було 8 машин і 2 танкетки. Бій тривав 2 години. Було вбито 4-х німців, розбито 2 авта, пошкоджено танкетку. Із наших втрат не було. Здобуто багато зброї (*Літопис УПА. Нова серія – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 648*).

Серпень, 43 р. Неустійнений відділ УПА рейдуючи по Східній Україні знищив німецьку жандармерію в селі Ляхівці на Хмельниччині і вбили при цьому начальника району. Бій був запеклий, ворог втратив 19 вбитих і були поранені. Серед повстанців було вбито 5-ть чоловік і 2-ох поранених. Повстанці, того ж дня, захопили зерносклад і зерно роздали людям. Незабаром німцям надійшла підтримка і повстанці були оточені. Але їм вдалося вирватися з оточення без жертв (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2-89*).

Серпень, 43 р. Відділ “Довбенка” (курінний – Золотнюк Іван Матвійович, 1905 р. н., уродженець села Бродів

Острозького району Рівненської області) мав бій з німцями поблизу села Кам’янка Славутського району на Хмельниччині. Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 25-54*).

Серпень, 43 р. Районовий ОУН Солонянського району (тепер Криворізький район – О. Д.) на Дніпропетровщині – “Чорноярєнко Шура”, родом з Кам’янського, – загинув від кулі запроданця-шуцмана в серпні 1943 р. біля с. Криштофорова (тепер селище Христофорівка Криворізького району – О. Д.) (*Літопис УПА. – Т. 24. – Торонто – Львів, 1995-1996. – С. 362; Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2728 Р*).

Серпень, 43 р. Сотня Волинця (сотенний – Яценюк, Ріненщина – О. Д.) у Сторожівському лісі (Житомирщина) мала важкий бій з мадярсько-німецькою частиною, в якому загинув один чоловік – сл. п. Ганджа ... (*Рівненська спілка письменників України. Повстанський рух отамана Тараса Бульби - Боровця. – Рівне, 1998. – С. 25; Шуляк (Штуль-Жданович) О. В ім’я правди.–Рівне, 1993.С.27*).

Серпень, 43 р. З Андрушівки (Житомирщина – О. Д.) вислали німецькі гади в напрямі Котельні свій відділ на вантажних машинах, щоб там знищити відділ УПА. Зав’язався бій. Німоту розбито. На полі бою лишила “вища раса” 13 трупів, 5 полонених та 10 тяжко ранених. Повстанці здобули зброю, амуніцію та вантажну машину (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 132*).

Серпень, 43 р. Курінь “Негуса” (курінний – Олесків Сергій, 1918 р. н., уродженець села Назавизів Надвірнянського району Івано-Франківської області) і сотня “Лева” (сотенний – Білан Іван Федорович, 1920 р. н., уродженець села Бугрин Гошанського району Рівненської області), які стояли в селі Симони Ємільчинського району на Житомирщині, піддалися нападу німецького підрозділу. Зав’язався запеклий бій, який тривав, з досвітку до самої ночі. Були жертви у повстанців і серед них – курінний “Негус”. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий*

музей. *Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31-26).*

Серпень, 43 р.

Сотня “Лева” (сотенний – Білан Іван Федорович, 1920 р. н., уродженець села Бугрин Гошанського району Рівненської області), із куреня “Верещаки” (курінний – Воробець Федір, уродженець села Горожанка Монастирського району Тернопільської області – О. Д.), напала на власовців (російські шовіністи, що служили німцям), які стояли в райцентрі Червоноармійськ на Житомирщині. Після невеликого бою, власовці здалися в полон (біля 80 осіб). Декілька власовців було вбито. Серед повстанців жертв не було. Повстанці захопили багато зброї, харчів і амуніції (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31-26).*

Літо, 1943 р.

У с. Набрж (Холмщина, тепер Польща – О. Д.) дійшло до бою відділу УПА “Вовки”... (курінний – Лукасевич Мар’ян, 1922 р. н., пс. “Ягода”, “Черник”, уродженець м. Перемишля, тепер Польща – О. Д.), якому на допомогу поспіли ще відділи Громоваго й Голуба проти німецької колони. У цьому бою повстанці захопили три німецькі танки, але втратили понад 50 вояків (*Історія Українського Війська 1917–1945 рр. – Вид-во “Свіст”. – Львів, 1996. – С. 571).*

Літо, 1943 р.
(кінець)

Відділ “Гордієнка” (курінний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) мав бій з мадярами на Житомирщині. Місце бою не визначене. Мадяри були повністю розбиті, частина потрапила у полон. Серед повстанців були також жертви, і серед них повстанець із села Бранів Корецького р-ну на Рівненщині. Повстанці забрали багато зброї (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. Зош. Р. 42-4).*

Літо, 1943 р.

Бій сотні “Тура” з німцями біля с. Жуків Березівського району на Хмельниччині. Втрати були з обох сторін (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001).*

Літо, 1943 р.

Бій відділу “Крука” (курінний – Іван Климишин, с. Верещаки, Лановецький р-н, Тернопільщина – О. Д.) з німцями й козаками (власовці – російські шовіністи, які служили німцям – О. Д.) поблизу села Плужне (Ізяславський район на Хмельниччині – О. Д.). До німців потрапив в полон 1 повстанець, який був розстріляний (*Літопис УПА. Нова серія – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 343).*

Літо, 1943 р.

Відділ “Гордієнка” (курінний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) мав бій з німецькими окупантами, які приїхали грабити мирне населення, в Білоцерківському районі на Київщині. У результаті бою німці були розбиті, частині німців вдалося утекти. В цьому бою загинув повстанець із села Даничів Корецького району на Рівненщині (прізвище не встановлено). Повстанці захопили два німецьких авто (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. 2 Спр. Зош. Р. 42-4).*

Літо, 1943 р.

Сотня “Лева” (сотенний – Білан Іван Федорович, 1920 р. н., уродженець села Бугрин Гошанського району Рівненської області) зав’язала бій з німцями в селі Суховоля Новоград – Волинського району на Житомирщині, які їхали із Корця на Житомир. Під час перестрілки були спалені ворожі автомашини. Жертв у повстанців не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33-31).*

Літо, 1943 р.

Сотня “Орлика” (сотенний – Горун Василь Сильвестрович, уродженець села Ласків Володимир-Волинського району Волинської області) напала на охорону залізничного мосту через річку Західний Буг у селі Городок пов. Холм (тепер Польща). Німці використали у цьому бою бронепоезд. В результаті цієї акції було вбито 1 німця і двох поранено. Серед повстанців жертв не було. Повстанцям підірвати моста не вдалося і вони відступили (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12-102).*

- Літо, 1943 р.** Курінь “Кватиренка” провів запеклий бій з вірменським підрозділом німецької поліції на Житомирщині. Частина вірменів здалася у полон, а частина перейшла до повстанців, решта розбіглася. За жертви серед вірменів невідомо. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 33-53*).
- Літо, 1943 р.** Повстанці напали на німців, які приїхали грабити село Бозок (пов. Холм, тепер Польща – О. Д.). Грабіжники поверталися назад з награбованою худобою. У результаті цієї акції худоба була відбита. В цьому бою загинув повстанець Мельничук Максим і Котовський Йосип, обидва уродженці села Бозок. За жертви у грабіжників невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 2023 ВХ-б*).
- Літо, 1943 р.** При поверненні на Рівненщину відділ “Гордієнка” (курінний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) мав бій з невеликою групою німців на Житомирщині. У результаті бою в німців був один чоловік вбитий. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32-24*).
- Літо, 1943 р.** Сотня “Гордієнка” (курінний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) напала на німців поблизу м. Коростеня (Житомирщина). Повстанцям вдалося зірвати потяг і захопити багато одягу і продуктів. У цьому бою загинуло біля 10 німців. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 32-24*).
- Літо, 1943 р.** Курінь “Кватиренка” мав жорстокий бій з німцями в селі Куліши Ємільчинського району на Житомирщині. Серед повстанців жертв не було. За жертви у німців невідомо. Повстанці захопили чимало зброї та військової амуніції (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 31-53*).
- Літо, 1943 р.** Відділ “Гордієнка” (курінний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) ВО “Тютюнник” мав бій зі школою жандармерії в м. Коростень (Житомирщина – авт.), коли із сотні німців загинуло-3, взято в полон-8 і важко-поранили-5. Здобуто 8 кулеметів і 94 гвинтівки (*Літопис УПА. Нова серія – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 644*).
- 06. 09. 1943 р.** Дня 6. ІХ. 43 р. відділ Макса (сотенний – Скорупський Максим Антонович, 1915 р. н., с. Антонівці Шумського району Тернопільської області – О. Д.) знищив колгосп (німецьке державне господарство – О. Д.) в с. Довжки Аннопільського(треба Ганнопільський – О. Д.) району (тепер Славутський район Хмельницької області – О. Д.) та німецький комбайн. Збіжжя роздали населенню (*РДА. Ф: Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 41. – арк. 7*).
- 09. 09. 1943 р.** Олесь-Юрко (Василь Гарада) нар. 1918, Замочок, Жовківщина (Львівщина – О. Д.),...провідник Криворізької округи (Дніпропетрощина – О. Д.)...Впав від кулі гестапівського агента 9 вересня...1943 року при розроблюванні планів визволення арештованих друзів (*ДА СБУ: Ф. 13. – СПР. 376. – Т. 32. – Арк. 100, 101. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви́г. Наддніпрянина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 295*).
- 10. 09. 43. р.** 10. 9. 43 р. акція сотні Макса (сотенний – Скорупський Максим Антонович, 1915 р. н., с. Антонівці Шумського району Тернопільської області – О. Д.) по полосі польсько-советського кордону (Берездівський район на Хмельниччині – О. Д.). Спалено 13 колгоспів (німецьких господарств – авт.) (*ДАРО: Ф. Р-30. – оп. 2. – спр. 15. – арк. 1, там же, Спр. 41. – Арк. 7-а*).
- 13. 09. 1943 р.** Дня 13. ІХ. відбувся напад наших стрільців на село Велику Рачу (Радомишльський район на Житомирщині – О. Д.), в якому було 24-ох німців. По короткій перестрільці здобуто 2 кулемети “Дьохтярова”..., 11 крісів..., 2 десятки, 1 кріс “Мавзер”, 1 “МП”, 2 пістолі, 5 гранат , 10502 шт.набоїв... (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 650*).
- 30. 09. 1943 р.** Цієї ночі боївка СБ (Служба Безпеки – О. Д.) спалила колгосп (німецьке господарство – О. Д.) в Татарівці

Берездівського району (тепер Славутський район Хмельницької області – О. Д.) (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – сп. 2. – спр. 15. – арк. 11-13. Цитовано за: Сергійчук В. Поляки на Волині у роки другої світової війни. – Київ, 2003. – С. 266.*)

Вересень, 43 р.

Відділ УПА мав бій з мадярами за 15 км від Житомира, в лісі біля Янушева. Із наших втрат не було, а мадяри втратили – 44 чоловіки (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. Торонто, 1999. – С. 645-646.*)

Вересень, 43 р.

Бій (відділу УПА – О. Д.) з німецькою жандармерією і фольксдойчами (привілейована частина населення, яка має у своєму роду предків німців – О. Д.). Ворог на нас наступав двічі і атаки було відбито. У нас 1 ранений (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 645-646.*)

Вересень, 43 р.

Бій з мадярами (групи “Тютюнник” – авт.) на ст. Степку (Дунаєвський район на Хмельниччині – О. Д.). Ворог відступив, із наших жертв не було (*Літопис УПА. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 645-646.*)

Вересень, 43 р.

Найбільша сутичка (відділу УПА. – О. Д.) з німцями. Ворога було 130 душ – він наступав, (15 жандармів, 20 поліцаїв та сотня вишкільна фольксдойчерів – привілейована частина населення яка має у своєму роду предків німців) відбулась біля с. Устинівки Яновецького району (Житомирщина – О. Д.), ворог втратив 83 осіб (з поліцаями і фольксдойчами включно). Здобуто: 5 кулеметів, понад 60 крісів, 15 пістолів та дві машинові пістолі, багато амуніції. Із наших 2- ранених (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. Торонто, 1999. – С. 645-646; ЦДАВОВУ: Ф. 3833. – Сп. 1. – Спр. 3-. – Арк. 12-14. Цитовано за: Сергійчук В. Український збвиг. Наддніпрянщина 1941-1945. – Т. V. – Київ, 2005. – С. 279.*)

Вересень, 43 р.

Сотня “Лева” (сотенний – Іван Лень) мала бій з німцями на Житомирщині. Де здобула багато зброї і амуніції (*Літопис УПА. Нова серія – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 648.*)

03. 10. 1943 р.

Самооборонна група українських самостійників опановує станицею німецької поліції в Літині (Вінничина), визволяє в’язнів і забирає 300 рушниць (*Лебідь М. Українська Повстанська Армія., 1987. – С. 15.*)

06. 10 1943 р.

В с. Повчинах Ярунського району (тепер Новоград-Волинський район Житомирської області – О. д.) спалено (повстанцями – О. Д.) частину колгоспу (німецьке господарство – О. Д.) (*ЦДАГОУ: Ф. 62. – Оп. 1. – Спр. 1299. – Арк. 114. Цитовано за: Сергійчук В. Український збвиг. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 207.*)

14. 10. 1943 р.

Дня, 14.Х. 1943 р. ланка УПА (5 чол.) Смішко, Тарас, Олівець, Ломовик, Граніт приїхали в село Семидуби Голованівського району (Кіровоградської обл.)....Тільки хлопці розмістилися приїхала машина із жандармами і поліцаями в силі 30 чоловік. Обступили хату і потому провіривши документи у повстанців в німецьких формах, а і в цивільному жандарми забрали їх на машину і від’їхали до Голованівська.... В Голованівську при висіданні з машини двох повстанців кинули гранати на висідаючих жандармів і поліцаїв. Вибух гранат вбив 1 поліцай, 11 поліцаїв, трьох німців і 2 повстанців, поранено. З повстанці втікло, а двох ранених попались з нашою літературою в руки німців (Смішко і Олівець, або Ломовик, ще не стверджено). Від двох ранених німці нічого не довідалися...Мимо катувань хлопці мовчали. Звірські катування – виривання нігтів, різання пасів, їх не зломало. (Вони загинули героїською смертю – О. Д.) (*ДАРО: Ф. Р – 30. – Оп. 2. – Спр. 33. – Арк. 79.*)

15. 10. 1943 р.

15. Х. 1943 р. група УПА в силі 6-х сотень зводять бій з німцями біля с. Могилівка на шляху Звягель - Коростень (Житомирщина – О. Д.) (*Лебідь М. Українська Повстанська Армія., 1987. – С. 15.*)

17.10. 1943 р.

Курінь “Негуса” (курінний – Олеськів Сергій, 1918 р. н., уродженець села Назавизів Надвірнянського району Івано-Франківської області – О. Д.) напав на німецький гарнізон у містечку Бараші (Ємільчинського району Житомирської області – О. Д.), який складався з німців і

козаків, в кількості 150 чоловік. З нашої сторони був цілий курінь. Бій тривав 14 годин. Після довготривалого бою повстанці здобувають його. Ворог втратив 20 вбитими, а половину залоги раненими (24). У цьому бою загинуло чотири повстанці, один із них – кулеметник із села Губків Березнівського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. 2 Спр. 1251 Р, Зош. Р. 18-34; Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 113; Літопис УПА – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 142*).

20. 10. 1943 р. Група УПА ... зробила наскок на станцію поліції (німецьку – О. Д.) в Літині (Вінничина – О. Д.) *Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 52*).

20. 10. 1943 р. Сотня “Бистрого” (сотенний – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського р-ну Тернопільської обл. – О. Д.) взяла велике фольксдойчерське село В’язовець (Білогірський р-н Хмельницької обл. – О. Д.), де вбили більше 100 німців (*Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 141; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 50*).

22. 10. 1943 р. Сотня “Великана” (сотенний – Кондрась Михайло, 1912 р. н., Кременецький р-н Тернопільської обл. – О. Д.) зупинилась на постій в с. Попільці Красилівського р-ну (треба село Попівці Волочеський район Хмельницької області – О. Д.). В передполудневих годинах пролунали стріли з кулемета і крісів. Як виявилось пізніше, це ...повстанська застава (чота “Палія” – Кучма Петро Трохимович, 1923 р. н., уродженець села Рогізне Демидівського району Рівненської області – О. Д.), сотні “Великана”, куреня “Гордієнка” (курінний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне), розбила німецьку автомашину і вбила повітового лядвїрта (територіальний намісник – О. Д.) та двох інших німців, які їхали до колгоспу (німецьке господарство – фільварок – О. Д.), щоб звідти взяти що-небудь ... Повстанці здобули одного автомата, три кріси, три пістолі та три великі валізи з награбованим майном, яке повстанці зараз таки роздали убогим колгоспникам. Через годину приїжджас

з райцентру одна машина з міліцією, з наміром довідатись, що сталося з лядвїртом. Повстанці зробили засідку і зловили живими кількох міліціонерів, а решта втікли до району. В 12 годині приїхало в село 10 автомашин, заповнених німцями і фольксдойчерами (привілейована частина населення, в роду якої є предки німці – О. Д.). Вони виградилися і почали наступ на наш відділ....Розпочався завзятий бій. Однак, повстанці скоро відбили наступ німців і розпочали контрнаступ. Німці відступили за горбок. Бій тривав до самого вечора і німців у село таки не допущено...Німаки припинили наступ на повстанчі становища, підібрали своїх вбитих та ранених і від’їхали в напрямку м. Проскурова (тепер м. Хмельницький – О. Д.) і Зв’ягеля (тепер м. Новоград-Волинський – О. Д.). З нашої сторони страт не було (*Тищенко Олег. Гурби: квітень 1944-го. – Рівне, 2005. С. 98; Руцький Микола. Голгофа. – Рівне, 1996. – С. 100*).

23. 10. 1943 р. Відділ “Великана” (сотенний – Кондрась Михайло, 1912 р. н., Кременецький р-н Тернопільської обл. – О. Д.) перемучений цілонічним маршем, доходив до шосе, що йде з Проскурова (тепер м. Хмельницький – О. Д.) на Новоград-Волинський. Тут він зустрів чотири автомашини з німецьким військом, яке намагалось спинити просування відділу вперед. Ще не зійшло сонце, як вже зав’язався бій. Повстанці кинулись на німців. Першим ударом розбили одну німецьку автомашину. Німці попали в паніку і скочили на оставші автомашини та втекли за недалекий горбок і звідти почали обстрілювати....відділ з міномета і гарматки.... Підпаливши моста, відділ попрямував в сторону лісу...Німці...розпочали погоню за відділом. Відділ вогнем примусив ворога залишити дальші переслідування і, відв’язавшись від ворога, увійшов у глибину лісу (*Тищенко Олег. Гурби: квітень 1944-го. – Рівне, 2005. – С. 98*).

27. 10. 1943 р. 27 жовтня 1943 р. на залізничному відтинку Шепетівка – Козятин (Хмельницька і Вінницька області. – О. Д.) німецькі офіцери хотіли роззброїти двох членів ОУН. Дійшло до бою, в якому один німець був вбитий, а другий поранений. Один із членів ОУН вискочив із потяга

і втік, а другий помер від ран (*УПА в світлі документів з боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу 1942-1950 рр. – Т. 2. – бмв, 1960. – С. 26. Цитовано за: Grzegorz Motyka Ukraina partyzanka 1942 – 1960 Instytut Studiów Politycznych PAN Oficyna Wydawnicza Rytm Warszawa 2006 s. 206*).

27. 10 1943 р.

Дві сотні Гордієнка (курінний – Вротновський Гордій Костянтинович, м. Рівне – О. Д.) вели бій з німаками за Теофіполем (Хмельниччина – О. Д.) (вислід бою невідомий) (*ДАРО: Ф. Р. – 30. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 67-68. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 262*).

28. 10. 1943 р.

28. 10. в ночі спалено (повстанцями – О. Д.) кілікієвський колгосп (село Киликів Славутського району на Хмельниччині – О. Д.) (*ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 237*).

31. 10.1943 р.

Бандерівці 31 жовтня з боєм в кількості 300 чоловік зайшли в Малу Грабницю (треба село Мала Горбаша Новоград – Волинського району на Житомирщині – О. Д.) і спалили її, відступивши за річку Случ (*Літопис УПА. Нова серія – Т. 4. – Київ – Торонто, 2002. – С. 109. Дослівний переклад автора з російської мови*).

Жовтень, 43 р.

Два курені ВО “Тютюнник” (під час рейду на Житомирщину – О. Д.) мали бої з німецькими підрозділами в жовтні 43 р. (*Літопис УПА. Нова серія – Т. 2. – Торонто, 1990. – С. XXII- передмова*).

Жовтень, 43 р.

Бій відділу УПА з німецькою поліцією на Андрушівщині (Андрушівський район Житомирської області – О. Д.) два рази. Втрат зі сторони повстанців не було (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 654*).

Жовтень, 43 р.
(кінець)

Латиші с. Кілікієва (Славутський р-н Хмельницької обл. – О. Д.) виїхали в м. Сидилки (треба с. Судилків – О. Д.) Шелетівського р-ну, везли з собою одного убитого в бою в Тростинці цього ж р-ну. Бій був з нашими повстанцями (*ДАРО: Ф. Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 237*).

06. 11. 1943 р.

6. XI. відділ Корута знищив Аннополь (треба Ганнопіль, Славутський р-н – О. Д.) – здобуто медикаменти і різне майно (сіль, одяг і взуття) (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 347*).

27. 11. 1943 р.

Дня 27. XI. (відділ “Гордієнка” під командою сотенного “Яреми” – О. Д.), попавши в окруження в районі Купель (такого села не виявлено, Теофіпольський район на Хмельниччина – О. Д.), прийняв з німаками одноденний бій. В бою здобуто 1 фінку, 3 кріси, 3 пістолі, амуніцію до МП, спалено 3 автомашини, вбито понад 30 німаків – обійшлося без власних втрат Користаючи з ночі, відділ прорвався з окруження (*ДАРО: Ф. – Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 65. – Арк. 13. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 318*).

28. 11. 1943 р.

Переслідуваний ворогом (відділ “Гордієнка” під командою сотенного “Яреми” – О. Д.), дня 28. XI. мусів знову прийняти бій в селі Заруддя (Теофіпольський р-н на Хмельниччині – О. Д.), при переїзді шосе Старокостянтинів – Проскурів (*ДАРО: Ф. – Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 65. – Арк. 13. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 318*).

Листопад, 43 р.

Поблизу м. Городниця на Житомирщині під час рейду на Схід курінь “Кватиренка” оточив німецьке укріплення. У результаті бою укріплення захопити не вдалося, але худобу і коні повстанці забрали. Серед повстанців загинув сотенний, який пішов на переговори до німців, і вони його розстріляли. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. Зош. 23-1*).

Листопад, 43 р.
(початок)

Відділ Кропиви (курінний – Процюк Василь, уродженець села Городиловичі, тепер села немає, Сокальського району Львівської області – О. Д.), із групи Енея)... (Житомищина – О. Д.), попав на німецьку засідку, де був ранений. Було чотирьох вбитими... (*ДАРО: Ф. – Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 65. – Арк. 13. Цитовано за: Сергійчук В. Український здви. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 317-318*).

Листопад, 43р. (початок) Сотня Бульби (відділ “Кропиви”, група “Енея” – О. Д.) звела бій з німецькими шуцманами (під час вимаршу на Житомирщину – авт.) (*ДАРО: Ф. – Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 65. – Арк. 13. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 318).*

Листопад, 43р. Чота Довбуша (із сотні “Бистрого” відділу “Кропиви” групи “Енея” – О. Д.) звела три бої з німцями і мадярами (під час вимаршу на Хмельниччину – О. Д.) (*ДАРО: Ф. – Р. 30. – Оп. 2. – Спр. 65. – Арк. 13. Цитовано за: Сергійчук В. Український здвиг. Волинь 1939-1955. – К., 2005. – С. 318).*

Осінь, 1943 р. Чота “Шуляка” із сотні “Тура” мала сутичку з німецькими поліцаями у с. Зеленче (Дунаєвецький район Хмельницької області – О. Д.). Жертв не було (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001).*

Осінь, 1943 р. Курінь “Бистрого” тримав запеклий бій з німцями на Вінничині. Їхала колона із трьох вантажних автомашин з німцями. У результаті бою німці були повністю розбиті. Лише декільком німцям вдалося утекти, а один німець перейшов до повстанців. Серед повстанців жертв не було (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 2. -93).*

Осінь, 1943 р. (пізня) Чота “Шуляка” із сотні “Тура”, яка була на Хмельниччині з ідеологічним рейдом у селі Балин (Дунаєвецький район – О. Д.), вбила німецького коменданта і мотоцикліста, зброю забрала (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001).*

Осінь, 1943 р. (пізня) Крупний бій УПА з німцями у Грабівському лісі (Хмельниччина). Бій тривав цілу ніч. За жертви невідомо (*Повстанськими стежками. Спогади вояки УПА. – Бердичів, 2001).*

01. 12. 1943 р. 1. XII. курінь “Ясена” (курінний – Свистун Микола, 1912 р. н., уродженець села Ордів Радехівського району на Львівщині – О. Д.) спалив у селі Куневі (Ізяславський

район на Хмельниччині – О. Д.) будинки, призначені для квартирування німців (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 357).*

05. 12. 1943 р. Грудень 43 р. – в с. Манучинець (с. Маначин Волочиського р-ну – О. Д.) – були обстріляні німцями, які стояли у цьому селі, сотні “Бистрого”, “Довбуша” і чоти “Одисея”. Зав’язалась перестрілка. Було 2-оє поранено зі сторони повстанців (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 393).*

06. 12. 1943 р. Чота із сотні “Довбуша” стрінула німців і шуцманів (неподалік села Маначин Волочиського району на Хмельниччині – О. Д.), які йшли проти них. Чота обстріляла їх і ці відступили, втративши чотирьох шуцманів та трьох німаків вбитими (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 394).*

06. 12. 1943 р. 6. XII. 43 р. – бій відділу “Одисея” поблизу с. Тернівка (Хмельниччина) (село Тарнавка Ізяславського району – О. Д.). Повстанці відступили в напрямку с. Остапковець (ймовірно Городоцький район – О. Д.). В бою було втрачено 2-х людей (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 395).*

17. 12. 1943 р. Чота “Степа” наскочила на містечко Аннопіль (Славутський район Хмельницької області – О. Д.) (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 506-507).*

24. 12. 1943 р. 24. XII. Батько (командир відділу – О. Д.) наскочив нічю на німецьку засідку (на теренах Літинського району Вінницької області – О. Д.), в якій загинув геройською смертю друг Антон (шеф штабу УПА - “Південь” – О. Д.) (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 503; Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 142).*

25. 12. 1943 р. Група Саблюка (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) була обстріляна, із засідки, шуцманами в селі Загинці... (Деражнянський район

Хмельницької області – О. Д.). Повстанці втікли...
(*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 510*).

Грудень, 43 р.
(початок)

Курінь “Бистрого” (курінний – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського району Тернопільської області – О. Д.) зав’язав бій з німцями і шуцманами поблизу с. О. (назва села нерозбірлива, Вінничина – О. Д.). У висліді бою...паде трупом 4 шуцмани та один німак. Здобуто 1 фінка, два коні, 6 крісів, один пістоль, 2 диски до куль та двісті штук амуніції (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 502*).

Грудень, 43 р.
(початок)

Пізно вночі, доїжджаючи в село Кривочинці (такого села не виявлено, Вінницька область – О. Д.), німці і шуцмани, які стоять у цьому селі, засипають нас (курінь “Бистрого” – курінний – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського району Тернопільської області – О. Д.) градом світляних куль. Втраг у нас немає...
(*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 502*).

Грудень, 43 р.
(початок)

Курінь “Бистрого” (курінний – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського р-ну Тернопільської обл. – О. Д.) роззброїв двох шуцманів поблизу с. Сернів (Вінничина – О. Д.) (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 502*).

Грудень, 43 р.
(початок)

Курінь “Бистрого” (курінний – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського району Тернопільської області – О. Д.) зав’язав бій з мадярською залізнодорожною охороною в с. Нова Гута Летичівського району Хмельницької області. Вбито кількох мадярів з міномета (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 502*).

Грудень, 43 р.

Рій під командою пров. “Голуба” із куреня “Бистрого” (курінний – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського району Тернопільської області – О. Д.) зав’язав бій з німцями, які їхали на трьох машинах поблизу села Лисогірка (Літинський район

Вінницької області – О. Д.). Була розбита одна машина. Дві втекло. Речі, що оцілили на машині, забрано з собою
(*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 503*).

Грудень, 43 р.

Відділ “Крука” (курінний – Іван Климишин, с. Верещаки, Лановецький р-н, Тернопільщина – О. Д.) був атакований великими силами німців біля села Іванківці (треба село Іванків Борщівського району на Тернопільщині – О. Д.). Зазнавши втрат, курінь вирвався з оточення і пішов далі в рейд берегом Збруча (*Савка Богдан. Забути не маємо права – Т., 2000. – С. 142; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 52*).

Грудень, 43 р.

Грудень 43 р. – відділ ВПЖ (Військово-Польової Жандармерії – О. Д.) ВО “Богун” УПА – “Південь” групи “Енея” (командир групи – Олійник Петро, пс. “Роман”, “Сергій”, “Еней”, уродженець села Молодиче Жидачівського району на Львівщині – О. Д.) роззброїв 14 шуцманів (німецькі поліціанти – О. Д.), від яких була відібрана зброя: 14 крісів, набой 250 шт (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 2. – Торонто, 1999. – С. 386*).

?, 1943 р.

Українські повстанці декілька разів підривали залізничні мости у місті Славута на Хмельниччині, що перешкоджало німцям перекидати війська і перевозити зброю й військову амуніцію на фронт (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Т. 1-10*).

?, 1943 р.

Відділ УПА, при рейді на Східну Україну, поблизу м. Старокостянтинова на Хмельниччині, нежданно зустрівся з німецькою автоколоною. Зав’язався запеклий бій. Повстанці відступили. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 26-74*).

?, 1943 р.

Відділ УПА на чолі з “Шуляком” (к-р – Степанчук Петро, із с. Здовбиця Здолбунівського р-ну на Рівненщині – О. Д.) вбив німецького коменданта при в’їзді в с. Балин (Дунаєвецький р-н Хмельницької обл. – О. Д.) (*Мизак Н. За тебе свята Україно. – Чернівці, 2002. – С. 101*).

?, 1943 р. Відділ УПА мав бій з німцями (група біля 15 чоловік) поблизу міста Полонного на Хмельниччині. У цьому бою загинули повстанці: Овсіюк Василь Іванович, 1921 р. н., Круглик Микола Йосипович, 1921 р. н., Куліковський Володимир Петрович, Нестерчук Михайло Олексійович – всі уродженці села Спасів Здолбунівського району на Рівненщині (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 837 Р, 1664 РЗ, Зош. Р. 24-1*).

?, 1943 р. На Поліссі, в Житомирі,.....партизани (повстанці – О. Д.)....зуміли перехопити ванажну машину (німецьку – О. Д.) з мукою (*Дейчаківський Ігор. Ямниця. – Львів, 1994. – С. 109*).

?, 1943 р. У бою з німецькими окупантами в Хмельницькій області загинув повстанець із села Дермань-І Здолбунівського району Рівненської області – Михайло, пс. “Нечай” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 2-12*).

?, 1943 р. Неустійнений відділ УПА провів жорстокий і кровопролитний бій з німцями в Славутському районі на Хмельниччині. У повстанців були жертви і серед них: Тикальський Іван Францович, 1920 р. н. і Киричук Іван Григорович, 1921 р. н. – обидва уродженці села Великі Дедекали Шумського району на Тернопільщині. За жертви у противника невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука, спр. Зош. Т. 2-32*).

?, 1943 р. Коло Ясногорода, район Романів (тепер Дзержинський район на Житомирщині – О. Д.), загін УПА розбив табір евакуйованих з Лівобережжя СС-ів, здобуваючи одяг, взуття, зброю та амуніцію (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 113*).

?, 1943 р. Три чоти із сотні “Саблюка” (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) під командою “Медведя” були оточенні німцями у селищі Літин на Вінничині. У результаті запеклого бою повстанцям вдалося вирватися з оточення із великими втратами в живій силі. Пораненим у цьому бою був повстанець із села Костянець Дубенського району Рівненської області – Матвійчук Михайло Агафонович, 1916 р. н., пс. “Цегла” (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. 1820 РД*).

?, 1943 р. Сотня “Недолі” (сотенний – Трохимчук Степан Климентійович, 1909 р. н., с. Тучин Гошанського р-ну Рівненської обл.) при рейді на терени Східної України мала бій з німцями у Вінницькій області. Вислід бою невідомий (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Р. 3-26*).

?, 1943 р. На шляху, що йде зі Звягеля до Коростеня, біля села Могилівки (Житомирщина – О. Д.) похідна колона загону УПА заатакувала німецькі авта. Повстанці здобули 3 авта, навантажені великою кількістю лент до кулемета, поліційними мундирами. Білизною, шкірою та готовим взуттям. Німецькі напасники...панічно втікли (*Літопис УПА Нова серія. – Т. 1. – Київ – Торонто, 1995. – С. 112*).

?, 1943 р. Відділ “Бистрого” мав бій з німецько-фашистськими окупантами на Вінничині, в якому загинув повстанець Цюх Ордій (“Фризєр”), 1920 р.н., із села Нападівці Лановецького р-ну на Тернопільщині (*ДАТО: Ф. Р-3472. – Оп. 1. – Спр. 53. – С. 4*).

?, 1943 р. Відділ “Яворенка” (командир – Тимофій Басюк, с. Борсуки Лановецький район, Тернопільщина – О. Д.) мав бій з німецько-фашистськими окупантами на теренах СУЗ (Східно-Українські Землі – О. Д.). У цьому бою загинув повстанець Гривас Ларіон (“Калинка”), із села Борсуки Лановецького р-ну на Тернопільщині (*ДАТО: Ф. Р-3472. – Оп. 1. – Спр. 53. – С. 4*).

1944 р.

01. 01. 1944 р.

1 січня 1944 року курінь “Бистрого” (курінний – Белінський Ярослав Михайлович, 1920 р. н., с. Товстенке Чортківського р-ну Тернопільської обл. – О. Д.) роззброїв козаків, які служили німцям, у селі Микулинці (Літинський район Вінницької області – О. Д.). Здобуто 19 крісів, 2 кулемети, 1 пістоль, одну тисячу амуніції та кілька гранат. Козаків забрали з собою (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 504*).

09. 01. 1944 р.

Курінь “Саблюка” (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) розбив німців біля села Лисогірки (Літинський район Вінницької області – О. Д.), полонивши їхній штаб, узяли велику кількість зброї: 7 кулеметів, 2 міномети, 10 крісів, 500 гранат, 3 радіоапарати, 8000 набоїв, 13 легких кулеметів та багато іншого військового майна. Німці втратили 35 вбитих. У цьому бою відзначився сотенний “Довбуш” (*ДАРО. Ф: Р. – 30. – оп. 2. – спр. 32. – арк. 148; Савка Богдан. Забуті не маємо права – Т., 2000. – С. 142; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 504*).

20. 01. 1944 р.

Група “Саблюка” (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області) розбила німецьку автоколону Вермахта в числі 180 чоловік, які їхали з Проскурова (тепер м. Хмельницький – О. Д.) поблизу села Петрашів Віньковецького району (Хмельницької області – О. Д.). Замітивши їх повстанці почали перші наступати. В запеклому бою німців розбито. Здобуто: 1 легку автомашину, 2 кулемети, 2 тис. штук амуніції і дрібні речі. Німці стратили кільканадцять вбитими (30) і раненими. Одного раненого взято в полон... Наші втрати – 2 вбитих, 1 легко ранений. Бій тривав від 9.30 до 13 години (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 506*).

20. 01. 1944 р.

Сотня “Довбуша”, із групи “Саблюка” (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села

Теслугів Радивилівського р-ну Рівненської області), зав’язала завзятий бій з німцями, які приїхали грабити село Пирогівка (Віньковецький район Хмельницької області – О. Д.) в силі коло 200 чоловік. На допомогу сотні прийшла чота із сотні “Сокола” на чолі з чотовим “Грінченком”... По короткому часі повстанці зайняли майже ціле село...Німці запалили кілька будинків і під основою диму почали виходити зі села...залишаючи на полі бою 37 вбитих, кількох підібрали на машини. Повстанці закидали їх гранатами. Багато попало живцем у палаючих будинках...Наші втрати 2 вбитих (втому числі чот. “Ангел”) та двох легко ранених. Погребених повстанців святково поховано на місцевому кладовищі. Здобуто: 1 чеський кулемет і 47 повних магазинів, 7 неповних магазинів до “Діхтяра”, 6 л оливи...і інших дрібних речей (*ДАРО. Ф: Р. – 30. – оп. 2. – спр. 32. – арк. 148; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 506, 515*).

24. 01. 1944 р.

Не маючи змоги перебраться на Волинь з огляду на сильне скупчення німецьких військ, ранком дня 24 січня [я] (група “Саблюка” – О. Д.) затримався в с. Канівка (Волочиський район Хмельницької області – О. Д.). Довідавшись про нас, в год. 10.20 прибуло 4 автомашини німців і почали наступ. Перший наступ відбито. Німці підтягнули більшу силу около 800 чоловік, окружили зі всіх сторін та почали другий наступ. Спростили також 2 танкетки і гармати. Я (“Саблюк” – курінний Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області – О. Д.) примушений був відступити. Німці стратили на полі бою 102 вбитими (населення подає 170) і невідомо скільки раненими. Наші втрати – 4 вбитих і 2 ранених. Бій тривав від 10.20 до 16.30 години (*ДАРО. Ф: Р. – 30. – оп. 2. – спр. 32. – арк. 148; Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 507*).

24. 01. 1944 р.

Відділ “Саблюка” (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області)...опинився в оточенні німаків...Не бачучи кращого виходу з поганої ситуації, к-р Саблюк дає наказ задержатись в с. Канівка (Волочиський

район Хмельницької області – О. Д.)...Зі сторони Волочеська прибуло 4 автомашини німців, розсіпались і почали наступати...Частина німців увірвалась у село. На зустріч німцям пішов сотник Сокіл зі своєю чотою, решта війська з наказу к-ра Саблюка зайняла становища на горбі....Частина війська сотника Довбуша почала обходити німців з лівого крила. Зчинилась страшна тріскотня скорострілів...Командир дав наказ відступити.. Втрати по нашій стороні 4 вбитими, а німаків 222 (це із жертвами ранішнього бою, 102 чоловіки – О. Д.) *(Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С.590-508, 551).*

06. 02. 1944 р.

Вишкільна група під командою “Святослава” (командир – офіцер советської армії – О. Д.) зав’язала запелий бій з німцями на Вінничині. Серед повстанців було великі жертви і серед них: “Святослав”, кулеметник “Марко”, кулеметник “Влодко”, повстанець “Буревій”. Поранені були: надрайоновий “Петрусь”, “Юрко” та інші повстанці. Були великі жертви у німців *(Мак Б. Вільна Україна – сенс нашого життя. – Тернопіль, 2001. – С. 21-23).*

17-18. 02. 44 р.

В ніч з 17 на 18 ц. м. виконано акцію на висулжників (терен Східної України – О. Д.). Акція була б вдачна, коли б не один випадок, справді сумний. Під час акції важко поранено чот. Остапа сотні Сокола. Автомашина німаків над’їхала раніше ніж Остап з чотою зайняв становище. Машину пошкоджено, ранено кількох німців, але здобути її не вціли. Над’їхали ще дві машини і стрільці, не маючи чотового, відступили. Висулжників знищено поважне число. Як пізніше подано, було вбитими 4-ро німців і 7-ро важкоранених *(Літопис УПА. Нова серія.–Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 523).*

22. 02. 1944 р.

Сот. Сокіл звітував: “Німці в числі 150 людей приїжджали для ліквідації нас (повстанців, що зупинились на постій у селі Кальне Бережанського району Тернопільської області – О. Д.). Повстанці зустріли їх вогнем і після одногодинної перестрілки німці панічно вивтікали. Вбито кількох німців. Наш стрілець легко ранений...*(Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 524).*

Березень, 44 р.
(початок)

Група “Саблюка” (курінний – Качан Остап Григорович, 1910 р. н., уродженець села Теслугів Радивилівського району Рівненської області – О. Д.) мала сильний бій з німаками біля села Шляхові Кориченці (можливо Хмельницької області – О. Д.). В цьому бою повстанці втратили 30 чоловік ...*(Літопис УПА. Нова серія. – Т. 8. – Київ – Торонто, 2006. – С. 538).*

19. 04. 1944 р.

Дня 19. IV. німці перешкодили (зав’язали бій – О. Д.), в Лашові (Холмщина – О. Д.), переможцям бою в Посадові (відділи УПА , які розбили польську АК на Холмщині – О. Д.), пройти поза р. Гучву *(Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 72).*

17. 06. 1944 р.

Відділ “Голобенка” звів важкий бій з німцями поблизу м. Холм (Польща) за 19 км від нього. Повстанці змушені були відступити *(Гордієнко М. З Волинських і Поліських рейдів УПА. – Торонто, 1959. – С. ?).*

11. 07. 1944 р.

Приблизно 100-200 українських бандитів-націоналістів (так німецькі окупанти називали відділи УПА – О. Д.) за 10 км на південь-захід від Грубешова (тепер Польща – О. Д.) вчинили напад на пошукову команду поліції безпеки і СД. Багатьох бандитів (повстанців – О. Д.) убито *(Жосик Володимир. Україна в Другій світовій війні у документах. – Львів, 2000. – С. 144).*

Липень, 44 р.

Відділ УПА “Вовки” ВО “Буг” під командою “Черника” (курінний Лукасевич Мар’ян, 1922 р. н., пс. “Черник”, “Ягода”, уродженець м. Перемишль, тепер Польща) зазнав великих втрат у бою поблизу містечка Набрж (Холмщина, тепер Польща) проти німецької танкової дивізії, яку сотня не хотіла “пропустити”. У цьому бою повстанці захопили 3 німецькі танки, але мали понад 50 вояків УПА убитими *(Заведнюк В. Українські герої визвольних змагань (1917-1950). – Тернопіль, 2004. – С. 395; Лев Шанковський. Історія УПА. – Вінніпег, 1953. – С. 81).*

Літо, 1944 р.

Сотня “Хоми”, яка знаходилась на відпочинку у лісі поблизу села Пасіки (пов. Грубешів, тепер Польща), піддалася нападні німців. У результаті бою жертв серед повстанців не було. За жертви серед нападників невідомо (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Вол. 12-185*).

Літо, 1944 р.

Сотня “Громового” зорганізувала засідку на німців поблизу села Старе Село на Холмщині (тепер Польща). У результаті запеклого бою німці відступили. Німці у цьому бою використали авіацію. Жертв у повстанців не було, лише був поранений ройовий “Вовк”. За жертви у противника невідомо. Повстанці захопили чимало продуктів і відійшли у ліс (*Рівненський краєзнавчий музей. Особистий архів О. Денищука. – Спр. Зош. Л. 21-115*).

Доповнення

08. 09. 1943р.

Їхало 14 машин німаків з Корця (Рівненщина – О. Д.) до Городниці (Житомирська область – О. Д.). Під’їжджаючи під с. Лучиці, перша машина наскочила на міну. Машина полетіла в повітря разом з німаками (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ – Торонто, 2007 – С. 345*).

13. 09. 1943 р.

Боївка СБ (Служба Безпеки – О. Д.) і штафетна в Кілікієві [Киликів] (Славутський район Хмельницької області – О. Д.) забрали лікаря з родиною, інструментами та медикаментами для ЧХ (Червоний Хрест – О. Д.) (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ – Торонто, 2007 – С. 627*).

04. 12. 1943 р.

Надрайонова поліція в кількості 15 осіб узброєна в один кулемет, фінку та машин-пістоль, решта кріси, десятки та гранати. Ходили в засідку на узбеків в с. Довжки, Ганнопольський [Ганнопільський] р-н. Бій тривав недовго, узбеки повтікали. Один офіцер лишився вбитий, одного взято в полон, здобуто кріса та деякі військові річі (*Літопис УПА. Нова серія. – Т. 11. – Київ – Торонто, 2007. – С. 535-536*).

ЗВЕРХНИКИ УПА, ЯКІ ЗАГИНУЛИ У БОЯХ З НІМЕЦЬКИМИ ОКУПАНТАМИ

Білан Іван Федорович	1920	Сотенний, пс. “Лев”. Загинув у бою з німцями в с. Пруски Гошанського р-ну Рівненської області 25. 11. 1943 р.	с. Бугрин, Гошанський, Рівненська
Булавський василь Тихонович	1917	Політвиховник УПА - “Південь”, пс. “Максим”. Загинув у бою з німецькими окупантами біля с. Грядки Дубенського р-ну Рівненської області між 20-23 серпня 1943 р.	с. БасівКут, Рівненський, Рівненська
Горобець Микола ?	?	Курінний, пс. “Славко”. Загинув у бою з німцями (застрелився) в лісі поблизу с. Завидів Іваничівського району Волинської області влітку 1943 р.	с. Білопіль, Локачинськ., Волинська
Града Василь ?	1918	Провідник Криворізької округи, пс. “Олесь”, “Юрко”. Загинув від кулі гестапівського агента 9. 09. 1943 р.	с. Замочок, Жовківський, Львівська
Данилюк Степан ?	?	Сотенний. Загинув у бою з німцями в с. Хром’яків Ківерцівського р-ну Волинської області в 1943 р.	?, Ківерцівськ., Волинська
Загакайло Василь Ількович	1916	Член Крайового Проводу ОУН, пс. “Жук”, “Білий”, “Зелений”. Загинув у бою з німецькими окупантами в с. Верхнер-н, Синьовидне Сколівського р-ну Львівської області 30. 06. 1944 р.	с. Побук, Сколівський Львівська
Затовканюк Сильвестр ?	?	Командир відділу, пс. “Пташка”. Загинув у бою з німецькими окупантами в урочищі “Касень” Козинського (тепер Радивилівський) р-ну Рівненської області у січні 1944 р.	с. Полонка, Луцький, Волинська

Івахів Василь Григорович	1908	Військовий референт Крайового Проводу ОУН на Північно-Західних українських землях (ПЗУЗ), пс. “Сонар”, “Сом”. Загинув у бою з німецькими окупантами в с. Чорниж Маневицького р-ну Волинської області 13. 05. 1943 р.	с.Подусільна, Перемишл., Львівська
Качинський Сергій ?	?	Командир відділу, пс. “Остап”, “Іван”. Загинув у бою з німцями в селищі Оржів Рівненського р-ну Рівненської області 11. 03. 1943 р.	с. Піддубці, Луцький, Волинська
Ковальський Юліан ?	?	Начальник штабу УПА, пс. “Гарпун”. Загинув у бою з німецькими окупантами в с. Чорниж Маневицького р-ну Волинської області 13. 05. 1943 р.	Галичина
Корсун Володимир Михайлович	1923	Сотенний, пс. “Богун”. Загинув у бою з німецькими окупантами в селищі Степань Сарненського р-ну Рівненської області 10. 04. 1943 р.	с.Опарипси, Радивилівськ., Рівненська
Костемський Степан Сергійович	1922	Сотенний, пс. “Навісний”. Загинув у бою з німецько-фашистськими окупантами під час засідки на автошляху Рівне-Луцьк поблизу с. Дерев’яне Рівненського р-ну Рівненської області у січні 1944 р.	с.Клевань-І, Рівненський, Рівненська
Купчишин Олексій Кирилович	1916	Сотенний, пс. “бедришко”. Загинув у бою з німцями (помер від ран) на хуторі Озірці поблизу с. Каноничі Володимирецького р-ну Рівненської області 15. 12. 1943 р.	с. Городець, Володимир., Рівненська
Мирон Дмитро ?	?	Крайовий Провідник ОУН на Східно-Українських землях, пс. “Андрій”, “Орлик”. Загинув від агентів німецького гестапо в м. Києві 25. 07. 1942 р.	?
Ніколайчук Никодим ?	?	Сотенний, пс. “Котляревський”. Загинув у бою з німцями в урочищі “Середня Пасіка” у Монастирському лісі Шумського р-ну Тернопільської області влітку 1943 р.	с.Котлярівка, Шумський, Тернопільська

Олеськів Сергій ?	1918	Курінний, пс. “Негус”. Загинув у бою з німецькими окупантами поблизу села Симони Ємільчинського р-ну Житомирської області в серпні 1943 р.	с.Назавизів, Надвірнян., І.Франківська
Онишкевич Тарас ?	?	Сотенний, пс. “Галайда”. Загинув у бою з німцями й поляками на колонії Острів Сокальського р-ну Львівської області 23. 03. 1943 р.	?, Сокальський, Львівська
Павук Андрій ?	?	Окружний Провідник Кам’янець-Подільської (тепер Хмельницька) області, пс. “Петренко”, “Зелений”. Загинув у бою з німцями в селі Куяви (таке село не виявлено) Хмельницької області 28. 04. 1943 р.	?, Яворівський, Львівська
Панасюк Іван Васильович	1912	Сотенний, пс. “Береза”. Загинув у бою з німцями в с. Підвисоке Радивилівського р-ну Рівненської області у грудні 1943 р.	с.Підвисоке, Радивилів., Рівненська
Перегіяняк Григорій ?	1910	Сотенний, пс. “Коробка”, “Довбешка”. Загинув у бою з німецькими окупантами поблизу смт Висоцьк Дубровицького р-ну Рівненської області 22. 02. 1943 р.	Ст. Угринів, Калуський, І.Франківська
Радюк Митрофан ?	?	Сотенний, пс. “Буревій”. Схоплений і розстріляний німцями, коли пішов на переговори, поблизу смт Городниця Новоград-Волинського району Житомирської області в листопаді 1943 р.	?
Роговський Василь ?	1910	Окружний Провідник Стрийщини, пс. “Варнак”, “Ганджа”. Загинув у рукопашному бою з німецьким жандармом між селами Слобідка і м. Стрий на Львівщині 17. 02. 1944	Тернопілля
Савчук Павло ?	1922	Сотенний, пс. “Довбуш”. Загинув у бою з німцями в лісі поблизу с. Радванці Радохівського р-ну Львівської області весною 1944 р.	с. Копитів, Сокальський, Львівська

Скаськів Ярослав ?	?	Крайовий Провідник Юнацтва, пс. "Моряк". Загинув у бою з німцями в с. Гринів Пустомитівського р-ну Львівської області у липні 1944 р.	Львівська	"Богдан"	?	Сотенний. Загинув у бою з німецькими окупантами в с. Розничі Маневицького р-ну Волинської області восени 1943 р.	Галичина
Снятецький Семен ?	?	Ад'ютант штабу УПА, пс. "Сірко". Загинув у бою з німецькими окупантами в с. Чорниж Маневицького р-ну Волинської області 13. 05. 1943 р.	Галичина	"Лев"	?	Командир відділу. Загинув у бою з німецькими окупантами в с. Розничі Маневицького р-ну Волинської області в 1943 р.	?
Цинко Павло Максимович	1921	Сотенний, пс. "Циган". Загинув у бою з німецькими окупантами в с. Янкевичі (тепер с. Іваничі) Костопільського р-ну Рівненської області восени 1943 р.	с. Вільгір, Гошанський, Рівненська	"Однорог"	?	Сотенний. Під час запеклого бою з німцями поблизу с. Озеро Володимирецького р-ну Рівненської області потрапив у полон і доля невідома.	?
Шкітак Антін ?	1917	Курінний, пс. "Омелян". Загинув у бою з німцями на горі Діл поблизу с. Недільна Старосамбірського р-ну Львівської області 30. 11. 1943 р.	с. Бориня, Турківський, Львівська	"Орленко"	?	Сотенний. Загинув у бою з німцями (застрелився у безвихідному становищі) на горі Діл поблизу с. Недільна Старосамбірського р-ну Львівської області 30. 11. 1943 р.	?
Шум Олексій Панасович	1919	Командир Південної Округи ВО "Турів", пс. "Вовчак". Загинув у боротьбі з німецько-фашистськими окупантами поблизу с. Луковичі Іваничівського р-ну Волинської області 20. 03. 1944 р.	с. Шайно (Журавлине), Ковельський, Волинська	"Святослав"	?	Командир вишкільної групи, сотенний. Загинув у бою з німецькими окупантами на Вінничині 6. 02. 1944 р.	?
? Федір (Галюда)	?	Сотенний. Загинув у бою з німцями і поляками поблизу с. Грабове Любомльського р-ну Волинської області восени 1943 р.	с. Облапи, Ковельський, Волинська	"Черній"	?	Сотенний. Загинув у бою з німецькими окупантами в с. Літогоса Рожищенського р-ну Волинської області восени 1943 р.	с. Голибіси, Ковельський, Волинська
"Антон"	?	Шеф штабу УПА - "Південь". Загинув у бою з німцями в Літинському р-ні Вінницької області 24. 12. 1943 р.	?	?	?	Сотенний, курінь "Різуна". Загинув у бою з німцями в урочищі "Ровинь" поблизу с. Ластівка Турківського р-ну Львівської області у серпні 1944р.	?, Самбірський, Львівська
"Бистрий"	?	Сотенний. Загинув у бою з німцями (застрелився у безвихідному становищі) на горі Діл поблизу с. Недільна Старосамбірського р-ну Львівської області 30. 11. 1943 р.	?				

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- “Азарт”, районний господарчий 128
 “Ангел”, чотовий 175
 “Андрієнко”, він же “Богдан”, “Богун” 15
 “Андрій”, він же “Мирон”, Крайовий Провідник 146
 Андрусак Василь (“Різун”, “Грегіт”), курінний 28, 29, 31, 34, 36, 40, 47, 48, 53, 54, 62, 68, 109, 115, 116, 124
 “Антон”, шеф штабу УПА-“Південь” 169
 “Байда”, курінний 74
 “Байда”, керівник групи 155
 Балагуш Дмитро (“Солевій”), 119
 Басюк Тимофій (“Яворенко”), командир відділу 173
 Батий 7
 “Батько”, див. Грабець Омелян
 Безпальок Василь 126
 “Бей-Тур”, булавний 62
 Белейлович Іван 15
 Белінський Ярослав Михайлович (“Бистрий”), сотенний 136, 141, 142, 164, 168, 169, 170, 173, 174
 “Береза”, командир боївки 121
 “Береза” 145
 “Береза”, див. Федик Володимир
 Березинський Ю. 13
 “Беркут”, сотенний 118
 “Бистрий”, курінний, 64
 “Бистрий”, див. Хамчук Петро
 “Бистрий”, сотенний 74
 “Бистрий”, див. Белінський Ярослав Михайлович
 Бідочко Іван 134
 Бідюк Петро Гаврилович, кур’єр 80
 Білас Василь 13
 “Білий”, див. Загакало Василь Ількович
 Білан Іван Федорович (“Лев”), сотенний 157, 158, 159
 Білінський Йосип Ярославович, командир боївки 69
 “Білий”, див. Долішняк Юрій
 “Благий”, сотенний 36, 41, 44, 45
 “Блакитний”, див. Данилюк Михайло
 “Богдан”, див. “Андрієнко” 15
 Богун 9
 “Богун”, див. “Андрієнко” 15
 “Боженко”, він же “Малий” 146
 Бойчук Іван 9
 “Боровий”, сотенний 66
 Боруля А. 7
 Боюрак Василь 9
 Брех Іван Федорович 82
 “Бродяга”, див. Капало Іван
 Брюховичі, м. 71
 Будулич Петро Гнатович (“Довбуш”) 74
 “Буйтур”, див. Суслинець Дмитро
 “Бук” 141
 “Бульба”, сотенний 168
 “Буревій” 176
 Бурдин Степан (“Шрам”), сотенний 49
 “Бурлака”, сотенний 117
 “Бурлака”, див. Юрас Петро
 Бурунда 7
 Бутинський Степан (“Горіх”), командир боївки 59
 Бутковський Іван 15
 Буцяк Петро Миколайович 81
 Бучко Юрій Васильович 36
 “Валюта”, див. Липовий Василь
 Варениця В. 9
 “Варнак”, див. Роговський Василь
 Варяниця Ярослав Іванович 59
 Василик Максим (“Смола”, “Дніпро”), підрайонний 139
 Васильків Семен, командир боївки 64
 Великий Федір 150
 Вербицький Зіновій
 “Верещака”, див. Воробець Федір 15
 “Вершник”, булавний 62
 “Веселий”, сотенний 138
 Веселовський Іван Васильович (“Гупало”), кулеметник 110
 Височан Семен 8, 9
 Витрикуш Павло 156
 Вільшинський Богдан (“Орел”), командир відділу 61, 113
 “Вікторія” 63
 Вітовський Д. 11
 Вітрак Микола 27
 Владислав 8
 “Влодко” 176
 “Вовк”, ройовий 178
 Войтович Богдан 133
 “Волинець”, див. Яценюк
 Волинський Василько 6
 Володимир Ярославович 6
 Володимирський Фотій Миколайович (“Муха”) 126
 Волошин Августин 14
 Воробець Федір (“Верещака”), курінний 15, 158
 Вороневський Ярослав, ройовий 102
 “Ворон”, він же “Петро” 151
 Ворочук Борис 154
 Вротновський Гордій Костянтинович (“Гордієнко”), курінний 148, 149, 150, 151, 152, 153, 158, 159, 160, 164, 166, 167
 Гайдар Іван Трохимович 91
 Галабала Василь Михайлович 107
 “Галайда”, див. Онишкевич Тарас
 Галечко Софія 10
 Галицький Данило 6
 Галушка Петро (“Окунь”), командир боївки 140
 Галушинський М. 10
 “Гамалія”, курінний 50, 64
 “Гамалія”, сотенний 87
 “Гамалія”, хорунжий 88
 Ганджа 157
 “Ганджа”, див. Роговський Василь
 Ганжа І. 8
 Гарада Василь (“Олесь”, “Юрко”), окружний Провідник 161
 Гах Дмитро (“Скуба”), сотенний 29, 33, 35, 47
 Гемпер 71
 Гер 111
 Гітлер 16
 “Глухий”, див. Гулюк Володимир
 Гнатишин Михайло васильович 81
 “Голуб”, чотовий 87
 “Голуб”, Провідник 170
 “Голуб”, командир відділу 158
 “Голуб”, див. Сисун Іван Сергійович
 Голувна Т. 13
 “Гонта”, сотенний 100
 “Гонта”, див. Питльований Іван
 “Гонта”, командир боївки 100
 “Гордієнко”, див. Вротновський Гордій Костянтинович
 “Горіх”, див. Бутинський Степан
 Горук С. 11
 Горун Василь Сильвестрович (“Орлик”), сотенний 159
 Грабець Омелян (“Батько”), командир відділу 150, 169
 “Град”, див. Цмоць Костянтин
 “Грегіт”, див. Андрусак Василь
 Гремен 27
 Грєнах Володимир 76
 Грєнь Михайло Миколайович (“Грізний”), сотенний 120
 “Грєчка” 149
 Грєчуха Іван 132
 Гривас Ларіон (“Калинка”) 173
 Гривєвич Василь Васильович 66

Гринішак Лука (“Довбуш”), сотенний 27, 32, 40, 42, 56
Грицай Ігор Михайлович (“Гриценко Олег”) 112
“Гриценко Олег”, див. Грицай Ігор Михайлович
“Грізний”, див. Грень Михайло Миколайович
“Грізний”, чотовий 56
Грінах Володимир 79
“Грінченко”, чотовий 175
“Гроза” 125
“Гром”, сотенний 106
“Громовий”, сотенний 113, 158
“Громозвод”, кушовий 121
Гросул 153
“Грушка”, див. Слободенюк Григорій Васильович
Грущак Василь Антонович 26
Гуйн К. 11
Гук Василь Миколайович 82
Гулюк Володимир (“Глухий”), сотенний 70, 71, 86, 87, 92
“Гупало”, див. Веселовський Іван Васильович
“Гуцул” 15
Гуштак Іван 83
Далик василь 142
Данилишин Дмитро 13
Данилів Мирон Васильович 122
Данилюк Михайло (“Блакитний”), командир відділу 155
Данилюк Назар (“Перебийніс”), сотенний 48
Дашкевич Р. 12
“Джміль”, сотенний 48
Джуфер Степан Степанович 111
“Дзвінчук” 15
Дзьоба Данило Мокринович 156
“Дир”, сотенний 65, 73
Дідусь Петро Миколайович (“Лев”), повстанець 96
Дідушок Ярослав, командир боївки 98
Дмитерко Анна 10
Дмитришин Михайло, командир боївки 79
Дмитро 7
“Дніпро”, див. Василик Максим
“Дністер”, сотенний 102, 110
“Довбенко”, див. Золотнюк Іван Матвійович
“Довбуш”, сотенний 175
“Довбуш”, чотовий 131, 168, 169
“Довбуш”, див. Савчук Павло
“Довбуш”, командир боївки 97
“Довбуш”, див. Гринішак Лука
“Довбуш”, див. Будулич Петро Гнатович
Довбуш Олекса 9
“Довгий” 63
Долішній Василь 57
Долішняк Юрій (“Білий”), чотовий 26, 33
“Дон”, сотенний 34
Драгирук (Бордюк) М. 9
Дребот Йосиф Миколайович 82
Дроздовський Пилип Степанович (“Дуб”), командир боївки 101
“Дуб” 29
“Дуб”, див. Дроздовський Пилип Степанович
“Дуб”, див. Снігур Дмитро
Дуда Михайло Григорович 108
Дудич Микола (“Залізник”), сотенний 102
“Дума”, див. Маївський Дмитро
Дунець Теодор 83
Дяків Василь 142
“Ем”, див. Пелип Дмитро Петрович
“Еней”, див. Олійник П.
“Євшан”, див. Пелип Дмитро Петрович
Жигайло Василь 108
Жинчур Андрій 111

Жмурко Іван 133
“Жук”, повстанець 26
“Жук”, кулеметник 87
“Жук”, див. Загакайло Василь Ількович
“Жулік”, див. Слободенюк Григорій Васильович
Журавель Іван 137
“Журавель”, сотенний, пізніше курінний 51, 53, 56
Жураковський М. 13
Загакайло Василь Ількович (“Жук”, “Білий”, “Зелений”) 107
“Зелений”, див. Павук Андрій
Загребельний Павло (“Чіп”), сотенний 126
Задорожний Петро Іванович (“Смерека”), командир боївки 75
“Залізник”, див. Дудич Микола
Затхей Петро Ількович (“Пугач”), надрайоновий 77
“Захар”, повстанець 131
“Зелений”, див. Загакайло Василь Ільк.
“Зов”, див. Сидор В. 15
Золотнюк Іван Матвійович (“Довбенко”), курінний 156
“Зруб”, див. Маївський Дмитро
“Іванко”, сотенний 116
Інокентій 7
“Іскра” 29
“Іскра” 148
“Іскра”, Провідник 155
“Калинка”, див. Гривас Ларіон
Капало Іван (“Бродяга”, чотовий с. 28
Караванський Ярослав, сотенний 103
“Карий” 74
“Кармелюк”, сотенний 109
“Кармелюк”, чотовий 147
Кароль В. 132
Карпа Іван 103
Касянчук Йосип 65
Катамай Василь Дмитрович 40
Качан Остап Григорович (“Саблюк”), курінний 135, 136, 137, 144, 169, 173, 174, 175, 177
“Кватиренко”, курінний 160, 167
Киричук Іван Григорович 172
“Клим Савур”, див. Клячківський Дмитро
Климишин Іван (“Крук”), курінний 150, 171
Климуш Д. 14
Климчук Василь Корнійович 148
“Кліш” 125
Клячківський Дмитро (“Клим Савур”, “Панас”, “Мосур”) 15
Кобилиця Лук’ян 9, 10
Коваленко І. 16
Коваль Іван Михайлович (“Крук”), командир боївки 101
Коваль Степан (“Косач”), сотенний 85
“Коваль”, див. Кук Василь 15
Коваль Василь 123
Ковальчук Петро Ількович 82
Ковпак С. 15
Кожан Михайло 108
“Козак”, курінний 62
“Козак”, сотенний 27, 30
“Козак”, повстанець 141
“Кок”, сотенний 131, 142
Колієвич 108
Колодзінський Михайло 14
“Кольцов”, сотенний 41
Конашевич-Сагайдачний Петро 8
Кондрась Михайло (“Великан”), сотенний 164
“Коник”, чотовий 39
Коновалець Євген 12
“Конрад”, див. Сидор В.
“Корсак”, сотенний 70
“Корут”, командир відділу 167
Корчак Дмитро Олександрович 93
“Косар”, див. Маївський Дмитро

Костів Іван Петрович (“Скакун”) 56
Костів Степан (“Омелько”) 155
“Косач”, див. Коваль Степан
Косак Гриць 11
Косак Зіновій 13
Котельницький Григорій Володимир.
 (“Шугай”), курінний
88, 92, 123
Котик Михайло (“Хмара”), командир
боївки 89
Котик Юліан 77
Котович Василь 128
Котян 7
Кравс Антон 12
“Кравс”, див. Сидор В. 15
Кравчук Мар’ян (“Малиновий”),
сотенний 72, 87, 105, 114
“Крегул”, див. Сидор В. 15
Кривонос Максим 8
“Крига” 27
“Крилатий”, див. Михальчук
“Кропива”, див. Процюк Василь
Круглик Микола Йосипович 172
Крук Григорій 99
“Крук”, див. Коваль Іван Михайлович
“Крук”, див. Штурмак Михайло
Олексійович
“Крук”, командир відділу 108
“Крук”, див. Климишин Іван
Кубів 133
Кузь Ірина 10
Кузьма Іван 60
Кузьма Степан 60
Кук В. 15
Куліковський Володимир Петрович
172
“Курган”, див. Маївський Дмитро
Куремса 7
Кухар Федір, командир боївки 70
Кучабський В. 11
Кучма Петро Трохимович (“Палій”)
164

Лапкевич Йосип Гнатович 121
Латошинський Олексій 104
“Лев”, сотенний 119
“Лев”, див. Лень Іван
“Лев”, див. Білан Іван Федорович
“Лев”, див. Дідусь Петро
Миколайович
“Левадний”, чотовий 150
Левицький Кость 11, 12
Лемик Микола 13
“Леміш”, див. Кук Василь 15
Ленін 19
Лень Іван (“Лев”), сотенний 162
Линда Остап 15
“Липей”, курінний 29, 30, 36
Липовий Василь (“Валюта”) 108
“Лис”, сотенний 65, 101, 113, 117
“Лис”, чотовий, 87
“Лис”, див. Лихопатер Володимир
Лихопатер Володимир Іванович
 (“Лис”), ройовий 100
“Лісовик”, див. Сидор В. 15
“Луг”, див. Юрас Михайло Іванович
Лукасевич Мар’ян (“Ягода”,
“Черник”), курінний 44, 45, 107, 158,
177
Луцик Михайло (“Медвідь”),
районовий 120
Луцький Олександр 15
Мазуркевич Богдан (“Улас”) 57
Мазяк Михайло Михайлович 125
Майлов О. 13
“Майченко”, див. Маївський Дмитро
Маївський Дмитро (“Сонар”,
“Майченко”, “Тарас”, “Дума”,
“Косар”,
“Зруб”, “Курган”) 58
“Макс”, див. Скорупський Максим
Антонович
“Максим”, сотенний 48, 105, 118
“Максим”, повстанець 131
“Максим”, див. Малиновський Петро

Максимович Стах Федорович 66
“Малий”, він же “Боженко” 146
“Малиновий”, див. Кравчук Мар’ян
Малиновський Петро (“Максим”),
повстанець 98
Мандрик Володимир 72
Мандрик Іван, командир боївки 72
“Марко” 176
Мартинюк Федот Захарович 156
Матвіїв Микола васильович 83
Матвійчук Михайло Агафонович 173
“Медвідь”, див. Кук Василь 15
“Медвідь”, див. Луцик Михайло
“Медвідь”, командир боївки 173
Мекелита Данило Петрович 74
Мельник А. 11, 12
Мельник Олександр (“Чорноморець”),
сотенний 106
Мельникович Дорко 52
Мельничук Максим 160
“Меткий”, див. Чорпіта
Микитка Осип 11
“Мирон”, він же “Андрій”,
КрайовийПровідник 146
Михайлишин Павлина 10
Михальчук (“Крилатий”),
ПровідникСБ 134
Мица Михайло Петрович 70
“Модест”, див. Цмоць Костянтин
“Монета”, сотенний 75
Мороз Роман, станичний 58
“Мосур”, див. Клячківський Дмитро 15
Мошак С. 13
Морозенко Станіслав 8
“Морозенко”, сотенний 96
Муравйов М. 12
Муха 7
“Муха”, див. Володимирський Фотій
Миколайович
Мюллер 72
Назар Іван 72
Наливайко Дем’ян 7

Наливайко Северин 7
Нападій Іван (“Явір”), ройовий 140
“Негус”, див. Олесків Сергій
“Недобитий”, сотенний 35, 54
“Недолугий”, сотенний 106
Нестерчук Михайло Олексійович
172
“Нечай” 172
Нікончук Петро 150
Новаківська Стефанія 10
Новіцький Степан (“Хор”), командир
боївки 137
Овсіюк Василь Іванович 172
“Одисей”, чотовий 169
“Олег”, булавний 62
“Олег”, чотовий 94
“Олег”, командир боївки 98
“Олес”, див. Гарада Василь
Олесків Сергій (“Негус”), курінний
157, 163
Олійник Василь 98
Олійник Петро (“Роман”, “Сергій”,
“Еней”), командир УПА - “Південь”
15, 167, 168, 171
“Омелян”, див. Шкітак Антін
Онишкевич Мирослав (“Орест”),
курінний 96
Онишкевич Тарас (“Галайда”),
сотенний 87, 89, 99, 100
“Орел”, див. Вільшинський Богдан
Оришевський Ян 7
“Орленко”, сотенний 74
“Орлик”, див. Горун Василь
Сильвестрович
Осмомисл Ярослав 6
“Остап”, див. Польовий Омелян
“Остап”, чотовий 176
“Остюк”, сотенний 148
Павук Андрій (“Зелений”,
“Петренко”), Окружний Провідник
147
Пагаліс 74

“Палій”, див. Кучма Петро
“Панас”, див. Клячківський Дмитро 15
Пантів Іван (“Явір”), сотенний 68, 69
Паровий Іван 137
Пастушин Іван Петрович 46
Педляк Микола Михайлович 112
Пекуляк Іван 132
Пелип Дмитро Петрович (“Ем”, “Євшан”), сотенний 58, 67, 96, 107
Пелип Михайло Іванович 108
“Перемога”, сотенний 113
Перепелюк Михайло 137
“Петренко”, чотовий 28
“Петренко”, див. Павук Андрій
“Петро”, він же “Ворон” 151
“Петрусь” 176
Петрушевич Євген 11
Пивовар Я. 82
Питльований Іван (“Гонта”), сотенний 142
Підвисоцька Ольга 10
Підгородецький Євген 122
Піка Дмитро Михайлович 70
“Пісковий”, сотенний 81, 104
Поворозник Олексій 104
Погрібний Ярослав 40
“Поет” 63
Польовий Омелян (“Остап”), курінний 15, 32, 133
Поперечний Микола 139
Порада Олекса Миколайович 108
“Прибишин”, див. Щербанович
Василь або Дмитро
Процюк Василь (“Кропива”), курінний 167, 168
Проць Григорій Кирилович 42
“Пугач”, див. Затхей Петро Ількович 77
Пустельник Іван 140
Ревай Ю. 14
Рись Григорій 99

“Рись”, див. Слободенюк Григорій
“Різун”, див. Андрусак Василь
Рогатинський Василь 137
Роговський Василь (“Варнак”, “Ганджа”), окружний Провідник 125
Рожанковський Т. 10
Роман Мстиславович 6
“Роман”, див. Олійник Петро
“Романчук” 74
“Ростислав Вишитий”, див. Сидор В.
“Саблюк”, сотенний 86
Савіч 91
Савчак Степан 83
Савчук Павло (“Довбуш”), сотенний 105
Савчук Роман 68
“Садко”, курінний 76
Свистун Микола (“Ясен”), курінний 168
“Свіжий”, командир боївки 126
“Свій”, чотовий 148
Святицький Василь 33
“Святослав”, курінний 37, 176
“Сергій”, див. Олійник Петро
Сидор В. (“Шелест”, “Конрад”, “Кравс”, “Зов”, “Лісовик”, “Ростислав Вишитий”, “Крегул”) 15, 46
Сисун Іван Сергійович (“Голуб”), командир боївки 60, 69
Сіяк Стефанія 10
“Скакун”, див. Костів Іван Петрович
Скаськів Ярослав, Крайовий Провідник 111
“Скунь”, див. Галушка Петро
Скорупський Максим Антонович (“Максим”), сотенний 161
“Скромний”, див. Танчій Мирон Данилович
“Скуба”, див. Гах Дмитро
“Славко”, чотовий 115, 116, 124
“Славко”, булавний 62

Слободенюк Григорій Васильович (“Яструб”, “Жулік”, “Рись”, “Грушка”), сотенний 77, 109
“Смерека”, див. Задорожний Петро Іванович
“Смола”, див. Василик Максим
Снігур Дмитро (“Дуб”), командир боївки 137
“Сніжок”, ройовий 107
“Сокіл”, сотенний 136, 175, 176
“Солевій”, див. Балагуш Дмитро
“Сонар”, див. Маївський Дмитро
Срулевич Ілько 122
Сталін 19
“Старий”, див. Топорівський Павло
Старик В. 13
Станній Михайло Михайлович 125
“Стебло”, див. Тимчак Іван
“Степ”, чотовий 169
Степанів Олена 10
Степанчук Петро Іванович (“Шуляк”), чотовий 140, 141, 168, 171
“Степовий”, курінний 35, 54
“Степовий”, надрайоновий референт 81
Стецюк Олександр Григорович 156
“Стригунко” 152
“Стріла” 140
Ступак Михайло Михайлович 125
“Сурмач”, див. Шпак Федір
Суслинець Дмитро (“Буйтур”), командир відділу 61
Сухий Микола 68
Сушко Р. 11, 12
Танчій Мирон Данилович (“Скромний”), повстанець 98, 124
“Тарас”, див. Маївський Дмитро
“Тарас Чупринка”, див. Шухевич Роман 15
“Тарас”, командир боївки 73
Тикальський Іван Францович 172

Тимчак Іван (“Стебло”), командир боївки 79, 88
Тимчишин Михайло 140
Ткачук Микола 150
Топилко Іван 92
“Тополя”, сотенний 133
Топорівський Павло (“Старий”), командир боївки, 65
Трачук Дмитро Миколайович 148
Трохимчук Степан Климентійович (“Недоля”), курінний 173
“Тур”, див. Шухевич Роман 15
“Тур”, сотенний 140, 141, 158, 168
Удалий Мстислав 6
“Ударник”, див. Чорній Яків
“Улас”, див. Мазуркевич Богдан
Федик Володимир (“Берега”), надрайоновий 97
Федів Павло Михайлович 36
Філіповський Григорій Семенович 82
Фокшей Антон 54
Франко Петро 10
Франко Тарас 10
“Фризєр”, див. Цюх Ордій
Хамчук Петро (“Бистрий”), курінний 131, 139, 143
Харачко 9
Харина Ярослав 73
“Харків”, він же “Хмара” 15
“Хмара”, див. “Харків” 15
“Хмара”, командир боївки 78
“Хмара”, див. Котик Михайло
“Хмара”, надрайоновий 124
“Хмара”, ройовий 150
Хмельницький Богдан 8
Хмельницький Тимофій 9
“Холодний”, див. Шиманський Василь
“Хома” 144
“Хома”, сотенний 178
Хомисяк Антон 85

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Хомів Михайло 79
 Хом'як Богдан Пантелеймонович 59
 Хом'як Ярослав 59
 “Хор”, див. Новіцький Степан
 Хорко Іван, сотенний 97
 “Хрущ”, командир боївки 98
 Цмоць Костянтин (“Град”“Модест”,
 “Юра”) 58
 Цюх Ордій (“Фризієр”) 173
 Чав'як Володимир (“Чорнота”),
 сотенний 114
 Чалий Петро 133
 “Черемош”, сотенний 73
 “Чернець” 29
 “Черник”, див. Лукасевич Мар'ян
 “Черник”, ройовий 62
 “Черник”, надрайоновий 153
 “Чіп”, див. Загребельний Павло
 Чмола І. 12
 Чобітько Олекса 108
 “Чорний”, командир боївки 64, 78, 116
 Чорній Яків, “Ударник” 15
 “Чорнобривий” 28
 “Чорнота”, див. Чав'як Володимир
 “Чорнота”, булавний 62
 “Чорнота” 148
 “Чорноярєнко Шура”, районний 157
 Чорпіта (“Меткий”), Провідник
 Юнацтва 134
 “Чоп”, командир боївки 135
 “Чумак”, ройовий 29
 “Чумак”, командир боївки 97
 Шастків Михайло 144
 “Шелест”, див. Сидор Василь
 Шене 69
 Шиманський Василь (“Холодний”),
 Окружний Провідник 147
 Шкітак Антін (“Омелян”), курінний
 74
 Шманда Василь 82
 Шпак Федір (“Сурмач”), кушовий 87
 “Шрам”, див. Бурдин Степан

Штурмак Михайло Олексійович
 (“Крук”) 63
 “Шугай”, див. Котельницький
 Григорій Володимирович
 “Шуляк”, див. Степанчук Петро
 Іванович
 Шульга Микола 148
 “Шум”, сотенний 90, 102
 “Шум”, повстанець 131
 Шухевич Роман (“Тарас Чупринка”,
 “Тур”) 15, 58
 Щербанович Василь або Дмитро
 (“Прибишин”) 61
 Юнка Федір Панькович 108
 “Юра”, див. Цмоць Костянтин
 Юрас Михайло Іванович (“Луг”) 80
 Юрас Петро (“Бурлака”), командир
 боївки 80
 “Юрко”, див. Гарада Василь
 “Юрко”, див. “Коваль” 15
 “Юрко” 176
 “Явір”, див. Пантів Іван
 “Явір”, див. Нападій Іван
 “Явір” 145
 “Яворенко”, див. Басюк Тимофій
 Явчій Микола Маркович 82
 “Ягода”, див. Лукасевич Мар'ян
 Янів Іван Михайлович, кулеметник
 117
 “Ярема” 15
 “Ярема”, сотенний 167
 “Ясен”, див. Свистун Микола 168
 “Яструб”, див. Слободенюк Григорій
 Васильович
 “Яструб”, булавний 62
 “Яструб”, сотенний 96
 Яськів 73
 “Ясьмін”, сотенний 46, 52, 110
 Яценюк (“Волинець”), сотенний 157
 Яцишин Іван 137
 Яцишин Степан 137
 Яцюк Пилип Григорович 156

Австро - Угорщина 9, 11
 Андріївка, Буський р-н, с. 101
 Андрушівка, смт 157
 Андрушівський, р-н 150, 166
 Антонівці, шумський р-н, с. 161
 Африка 16
 Багнувате, Турківський р-н, с. 124
 Балин, Дунаєвський р-н, с. 168
 Бандзін, Сокальський р-н, с. 96
 “Баранове”, с. Тростянець,
 Бережанський р-н, ур. 133
 Бараші, Смільчинський р-н, с. 163
 Башуки, Кременецький р-н, с. 128
 Бердичів, м. 12
 Бердихів, Яворівський р-н, с. 70
 Берегівський, р-н 56
 Бережани, м. 11
 Бережанський, р-н 28, 126, 131, 133,
 135, 136, 138, 140, 141, 142, 143, 146,
 176
 Берездів, Славутський р-н, с. 148
 Берездівський (тепер Славутський), р-
 н 150, 161, 162
 Березівський, р-н 158
 Березів Вижній, Надвірнянський р-н,
 с. 30
 Березів Середній, Косівський р-н, с. 33,
 36
 Березнівський, р-н 164
 Берестейський, мир 11
 Берестецька, битва 9
 Берестечко, Горохівський р-н, м. 81
 Бердихів, Яворівський р-н, с. 121, 122
 Бердичівський, р-н 154
 Берлин, Бродівський р-н, с. 75
 Бесарабія 18
 Беларусь 149, 150
 Бистриця, Дрогобицький р-н, с. 68, 110

Бистриця, Надвірнянський р-н, с. 40
 Битків, Надвірнянський р-н, смт 42
 Бібрка, Перемишлянський р-н, смт
 105, 118
 Бібрський (Перемишлянський), р-н
 112
 “Біла”, с. Хватів, Буський р-н, ур. 69
 Білецьке (колшне с. Вербка),
 Летичівський, р-н с. 147
 Білі Ослави, Надвірнянський р-н, с.
 33
 Білоберізка, Верховинський р-н, с. 54
 Білогірський, р-н 156, 164
 Білогорща, Пустомитівський р-н, с.
 15
 Більшів, Галицький р-н, с. 38
 Більшівці, Галицький р-н, с. 38, 40
 Бірки, Жовківський р-н, с. 70
 “Бірки”, с. Синьковичі, Жовківський
 р-н, ур. 68
 Блищанка, Заліщицький р-н, с. 128,
 139, 144
 Бліх, Залозецький (Зборівський) р-н,
 с. 135
 Бовшів, Галицький р-н, с. 38
 Богданівка, Буський р-н, с. 72, 105
 Богородчанський, р-н 29, 46, 48
 Бодаки, Збарзький р-н, с. 127
 Боднарів, Калуський р-н, с. 15, 39, 42
 Божиків, Бережанський р-н, с. 143
 Бозок, Холмщина (тепер Польща), с.
 160
 Боків, Бережанський р-н, с. 135, 140
 Болехів, Долинський р-н, м. 62
 Болотня, Перемишлянський р-н, с.
 123
 Болохів, Калуський р-н, с. 34, 37, 38,
 46

Боратин, Бродівський р-н, с. 88, 91
Борем'яни, Львівська обл., с. 65
Бориничі, Жидачівський р-н, с. 82
Бориня, Турківський р-н, с. 74
Борислав, м. 11, 13
Борсуки, Лановецький р-н, с. 173
Бортники, Жидачівський р-н, с. 42
Борщівка, Перемишлянський р-н, с. 104
Борщівський, р-н 132, 142, 171
Борятин, Сокальський р-н, с. 93, 95
Бояничі, Сокальський р-н, 67
Бранів, Корецький р-н, с. 158
Брацлавщина, 9
Бриньза Церковна, с. 64
Броди, м. 81, 83
Бродів, Острозький р-н, с. 157
Бродівський, р-н 59, 60, 66, 75, 76, 80, 82, 83, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 103, 104, 123
Бродки, Пустомитівський р-н, с. 73
Брошнів, Рожнятівський р-н, с. 51
Брусилівський, прорив 11
Бряза, див. Козаківка
Бубниця, Долинський р-н, с. 27
Бугрин, Гошанський р-н, с. 157, 158, 159
Бужани, Сокальський р-н, с. 99
Букавина, Жидачівський р-н, с. 82
Буковина 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 18
Бунів, Яворівський р-н, с. 111
Бураківка, Заліщицький р-н, с. 136
Буркут, Верховинський р-н, с. 52, 54
Буськ, м. 11
Буський, р-н 15, 60, 64, 66, 69, 70, 72, 73, 80, 81, 85, 87, 90, 101, 102, 104
Бутини, Сокальський р-н, с. 74, 87, 89, 93
Бучацький, р-н 139
Бучацький, повіт 132
Бучач, м. 139
“Бущини”, с. Пили, Жовківський р-н, ур. 121
Вальки, с. Маращанка, Буський р-н, х. 90
Вандзін, Сокальський р-н, фільварок 94
Ванжулів, Лановецький р-н, с. 150
Вар'яж, Сокальський р-н, с. 58
Василів, повіт Грубешів (тепер Польша), с. 117
Велдіж, див. Шевченкове
Велика Вишенька (тепер села немає), Яворівський р-н, с. 101
Велика Вільшаниця, Золочівський р-н, с. 123
Велика Рача, Радомишльський р-н, с. 161
Велика Сушиця, Старосамбірський р-н, с. 83
Великий Кунинець, Збарзький р-н, с. 145
Великий Правутин, Славутський р-н, с. 148
Великі Дедеркали, Шумський р-н, с. 172
Великі Мости, Сокальський р-н, смт 77, 87
Великі Чорнокінці, Чортківський р-н, с. 131, 139, 143
Вербів, Бережанський р-н, с. 126
Вербка (тепер с. Білецьке), Летичівський р-н, с. 147
Верещаки, Лановецький р-н, с. 150, 159, 171
Веринь, Миколаївський р-н, с. 13, 68, 69
Верхнє Висоцьке, Турківський р-н, с. 77, 97, 122
Верхнє Синьовидне, Сколівський р-н, смт 58, 78, 107
Верхні Шалаші, с. Річки (тепер Польша), х. 107

Верхня, Калуський р-н, с. 44
Верхня Рожанка, Сколівський р-н, с. 61, 62, 114, 121, 122
Верхня Стинава (колишне с. Вижня Стинава), Стрийський р-н, с. 111
Верховинський, р-н 35, 54
Вигода, Долинський р-н, смт 39
Вижниця, м. 10
Вижня Стинава, див. Верхня Стинава
Вишневичі, Малинський р-н, с. 149
Вишнівець, Збарзький р-н, смт 126
Вишнівецький (тепер Збарзький), р-н 128, 145
Вирів, Кам'янсько-Бузький р-н, с. 75
Виспа, Рогатинський р-н, с. 77
Витвиця, Долинський р-н, с. 52, 56
Вівня, Стрийський р-н, с. 83, 107
Віжомля, Яворівський р-н, с. 98
Вільхівка, Рожнятівський р-н, с. 32
Вільшаниця, Яворівський р-н, с. 67
Вінниця, м. 9
Вінницька, обл. 156, 163, 164, 165, 168, 169, 170, 173, 174, 176
Віньковецький, р-н 174
Віцинь, див. Смереківка
Вовчухівська, операція 12
Волинська, обл. 64, 159
Волинь 7, 8, 9, 12, 14, 80
Волиця Комарівська, Сокальський р-н, с. 98, 125
Володимир-Волинський, р-н 159
Волосянка, Сколівський р-н, с. 74, 120
Волочиський, р-н 164, 169, 175
Воля, Старосамбірський р-н, с. 102
Воля Висоцька, Жовківський р-н, с. 97
Воля Жовтанська, Кам'янсько-Бузький р-н, с. 73
Воля Задеревецька, Стрийський р-н, с. 119
Воля Радванецька, Сокальський р-н, с. 95
Вороняки, Золочівський р-н, с. 94
Ворохта, Надвірнянський р-н, смт 48
В'юнок, Марчлевський р-н, с. 151
В'язовець, Червоноармійський р-н, с. 153
В'язовець, Білогірський р-н, с. 164
“Гавришка”, с. Рогізне, Яворівський р-н, ур. 123
Гаї Дубівські, Бродівський р-н, с. 79
Гаї Дітковецькі, Бродівський р-н, с. 76
Гаї Смоленські, Бродівський р-н, с. 104
Гаї Старобрідські, Бродівський р-н, с. 93
Галицький, р-н 26, 38, 39, 40, 55, 128
Галич, м. 6, 39, 55
Галичина 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 124
Ганнівці, Галицький р-н, с. 55
Ганнопіль, Славутський р-н, смт 167, 169
Ганнопільський (тепер Славутський), р-н 161, 178
Гвоздець, Старосамбірський р-н, с. 112
Ген. Губернія 18
Генералкомісаріят 21
Гермаківка, Борщівський р-н, с. 132
Гійче, Жовківський р-н, с. 64
Глинка, с. Кавсько, Стрийський р-н, х. 107
Глинськ, Золочівський р-н, с. 149
Глинське, Жовківський р-н, с. 97
Глодоси, Хмельницький (тепер Новоукраїнський) р-н, с. 153
Глухів, Сокальський р-н, с. 91
Глушин, Бродівський р-н, с. 66
Гніздичівська, фабрика 125
Говерла, гора 48
Годиня, Мостиський р-н, с. 76
Годів, Зборівський р-н, с. 145
Голе Равське, див. Равське

Голігради, Чортківський р-н, с. 129, 134
Голованівськ, м. 163
Голованівський, р-н 163
Головеське, Турківський р-н, с. 124
Головчанка, річ. 11
Голубиця, Бродівський р-н, с. 90
Горбків, Сокальський р-н, с. 72, 86
Горішне, Стрийський р-н, с. 36
Городенка, м. 37, 54
Городенківський, р-н 14, 37
Городиловичі (тепер села немає), Сокальський р-н, с. 167
Городниця, м. 167, 178
Городок, Холмщина (тепер Польща), с. 159
Городок, м. 13
Городок, Яворівський р-н, с. 64
Городоцький (Львівська обл.), р-н 61, 121
Городоцький (Хмельницька обл.), р-н 169
Горожанка, Монастирський р-н, с. 15, 158
Горонда, Мукачівський р-н, с. 10
Гошів, Долинський р-н, с. 52
Гошанський, р-н с. 157, 158, 159, 173
Гребівка (можливо с. Грабівка), Житомирський р-н, с. 155
Грабівка, Калуський р-н, с. 36, 46
Грабівський, ліс 168
Грабівці, Івано-Франківський р-н, с. 50
Грабівці, Зборівський р-н, с. 142
“Гребельки”, с. Яблунівка, Буський р-н, ур. 102
Григорів, Рогатинський р-н, с. 42
Гринів, Пустомитівський р-н, с. 111
Гринівці, Тлумацький р-н, с. 50
Грінахи, с. Гаї Дубівські, Бродівський р-н, х. 79

Грубешів (тепер Польща), повіт 113, 177, 178
Грушівка, Богородчанський р-н, с. 48
Губків, Березнівський р-н, с. 164
Гуки, с. Коханівка, Яворівський р-н, х. 102
Гуменець, Пустомитівський р-н, с. 59
Гумниська, Буський р-н, с. 102
Гумниська, див. Дружба
Гуро-Гомора, м. 10
Гусятин, м. 7
Гусятинський, р-н 126, 128, 133, 136, 137, 140, 144
Гута, с. Нивиці, Радеківський р-н, х. 99
Гута Бабінська, Радеківський р-н, с. 95
Гута Брідська, Бродівський р-н, с. 88
Гуцісько (тепер села немає), Бродівський р-н, с. 80
Гучва, річ. 177
Данильче, Бережанський р-н, с. 144
Дарницький, табір 12
Даничів, Корецький р-н, с. 159
Демидівський, р-н 164
Дем’янів, Галицький р-н, с. 38
Деражнянський, р-н 169
Дермань-І, Здолбунівський р-н, с. 172
Дернів, Кам’янсько-Бузький р-н, с. 102
Дзвиняч, Чортківський р-н, с. 10
“Дзвінів”, с. Криве, Сколівський р-н, ур. 61
Дивин, Беларусь, м. 149
Діброва, Сокальський р-н, с. 107
Діл, гора 74
Ділятин, м. 27
“Дільне”, с. Колодне, Збаразький р-н, ур. 126
Дмитрів, Радеківський р-н, с. 98
Дніпропетровська, обл. 151, 157, 161
Дністер, річ. 8, 55, 143
Добрівляни, Стрийський р-н, с. 112

Добросин, Жовківський р-н, с. 121
Добряни, Стрийський р-н, с. 125
Довге, Дрогобицький р-н, с. 78
Довжанка, Тернопільський р-н, с. 135
Довжки, Славутський р-н, с. 161, 178
Долина, м. 28, 39
Долинський, р-н 26, 27, 36, 38, 39, 46, 48, 50, 51, 52, 56, 57, 62, 63
Домашів, Сокальський р-н, с. 96
Дорогочин, м. 6
“Дриганки”, с. Ремезівці, Золочівський р-н, ур. 91
Дрогобицька (тепер Львівська), обл. 114
Дрогобицький, р-н 59, 67, 68, 71, 74, 78, 109, 110
Дрогобич, м. 11
Дружба (колишне с. Гумниська), Тербовлянський р-н, с. 127
Дубенський, р-н 81, 173
Дубівляни, с. 86
Дубляни, Самбірський р-н, смт 86
“Дуброва”, с. Облудник, Івано-Франківська обл., ур. 30
“Дуброва”, м. Ходорів, Жидачівський р-н, ур. 80
Дуброва, с. Гійче, Жовківський р-н, х. 64
Дуліби, Стрийський р-н, с. 83
Дунай, річ. 6
Дунаєвецький, р-н 162, 168
Європа 8, 16, 17, 21, 22
Ємільчинський, р-н 157, 160, 163
Жаб’є, Косівський р-н, с. 10, 29, 35, 37, 52, 53, 54
Жабиня, Зборівський р-н, с. 145
Жакля (тепер села немає), Долинський р-н, с. 32, 51
Жарків, Бродівський р-н, с. 76, 90
Ждана, Самбірський повіт, с. 109
Жидачівський, р-н 15, 42, 77, 80, 82, 83, 85, 92, 108, 109, 112, 171

Житомир, м. 11, 150, 152, 154, 159, 172
Житомирська, обл. 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 166, 167, 168, 172, 178
Житомирський, р-н 155
Жмеринка, м. 11
Жовква, м. 12, 73, 89, 106, 120
Жовківський, р-н 58, 59, 60, 64, 66, 67, 68, 70, 71, 78, 80, 81, 96, 97, 107, 108, 113, 117, 120, 121, 161
Жовтанці, Кам’янсько-Бузький р-н, с. 73, 100
Жолобне, Новоград-Волинський р-н, с. 151
Жорниська, Яворівський р-н, с. 87, 92
Жужеляни, Сокальський р-н, с. 118
Жуків, Березівський р-н, с. 158
Жулин, Стрийський р-н, с. 81
Журавиця (тепер Польща), с. 113
Журитин, с. Стратин, Рогатинський р-н, х. 26
Завадів, Жовківський р-н, с. 70, 71
Завадка, Калуський р-н, с. 45
Завидче, Радеківський р-н, с. 79
Завій, Калуський р-н, с. 31, 36
Загинці, Деражнянський р-н, с. 169
Загір’я, Рогатинський р-н, с. 77, 109
Задвір’я, Буський р-н, с. 73
“Задній Бір”, с. Бутини, Сокальський р-н, ур. 93
Закарпаття 9, 11, 12, 14
Заланів Великий, Рогатинський р-н, с. 11
Залижня (колишне село Ляшки), Сокальський р-н, с. 67
Залізняк, Корецький р-н, с. 148
Заліщицький, р-н 128, 133, 135, 136, 138, 139, 141, 142, 143, 144, 147, 156
Заліщицький, повіт 129

Заложці, м. 135
Залозецький (тепер Зборівський), р-н 135
Залозецькі Гаї, Зборівський р-н, с. 135
Залокоть, Дрогобицький р-н, с. 71
Замочок, Жовківський р-н, с. 161
“Заріка”, с. Пристань, Жовківський р-н, ур. 78
Заруддя, Вишнівецький (тепер Збаразький) р-н, с. 145
Заруддя, Збаразький р-н, с. 126
Заруддя, Теофіпольський р-н, с. 167
Заруддя, Жовківський р-н, с. 60
Запоріжжя, м. 11
Запорізька Січ 8
Затурин, Бережанський р-н, с. 141, 143
Західний Буг, річ. 159
Західньо-Українські землі (ЗУЗ) 18, 21, 22
Зашків, Жовківський р-н, с. 12, 70
Збараж, м. 15
Збаразька, облога 8
Збаразький, р-н 126, 127, 128, 134, 135, 145
Зборів, м. 15
Зборівський, р-н 135, 137, 142, 145
Збруч, річ. 12, 171
Звір, Самбірський р-н, с. 74, 105, 109, 115
Звягель, див. Новоград-Волинський
Здовбня, Здолбунівський р-н, с. 140, 141
Здолбунівський, р-н 140, 141, 148, 149, 172
Зелена, Надвірнянський р-н, с. 40, 56
Зеленче, Дунаєвецький р-н, с. 168
Землянка, Рожнятівський р-н, с. 51
Зібовка, Жовківський р-н, с. 73
Знаменівка, Новомосковський р-н, с. 151
Зозулі, Золочівський р-н, с. 98

“Золота Поляна”, с. Виспа,
Рогатинський р-н, ур. 77, 103
Золотниківський (Теребовлянський), р-н. 13131
Золочів, м. 12, 76, 98
Золочівський, р-н 73, 74, 79, 90, 91, 94, 98, 103, 104, 123, 145
“Золота Поляна”, с. Мельна,
Рогатинський р-н, ур. 55
Зубриця, Турківський р-н, с. 78, 115, 124
Іване-Пусте, Борщівський р-н, с. 132
Іваниця, станція 152
Іваничі, смт 70
Іваничівський, р-н 64
Іванків, Борщівський р-н, с. 132, 171
Іванівка (колишне Янчин),
Перемишлянський р-н, с. 123
Івано-Франківськ, м. 12, 13, 26, 41, 47, 48, 49
Івано-Франківська, обл. 8, 10, 11, 12, 14, 15, 26 –57, 60, 62, 63, 68, 77, 97, 103, 109, 115, 116, 124, 128, 137, 140, 157
Івано-Франківський, р-н 33, 40, 49, 50, 53, 54
Івано-Франкове (колишне смт Янів),
Яворівський р-н, смт 102, 106
Ізяслав, м. 155
Ізяславський, р-н 159, 168, 169
Ільковичі, Сокальський р-н, с. 84
Ісаїв, Турківський р-н, с. 112
Йосипівка (колишне с. Юськівці),
Буський р-н, с. 80
Йосипівка (колишне село
Юзефівка), Зборівський р-н, с. 145
Йосиповичі, Стрийський р-н, с. 125
Кавсько, Стрийський р-н, с. 107
Калинівка, Яворівський р-н, с. 124
Калка, див. Кальчик
Калуський, р-н 15, 31, 34, 36, 37, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46

Калуш, м. 41, 42, 43
Кальна, Долинський р-н, с. 34, 36, 52
Кальне, Сколівський р-н, с. 110
Кальне, Бережанський р-н, с. 176
Кальчик (Калка), річ. 6
Кам'янець-Подільська (тепер Хмельницька), обл. 147, 148
Кам'янка, Рогатинський р-н, с. 50
кам'янка, Славутський р-н, 157
Кам'янка, Сколівський р-н, с. 62, 108, 109
Кам'янка-Бузька (колишне Кам'янка-Струмилова), м. 73
Кам'янка-Липник Жовківський р-н, с. 108
Кам'янка-Струмилова, див. Кам'янка-Бузька
Кам'янобрід, Яворівський р-н, с. 90
Кам'янське, с. 157
Кам'янсько-Бузький, р-н 65, 73, 75, 76, 78, 96, 100, 101
Камула, гора 114
Канівка, Волочеський р-н, с. 175
Карів, Сокальський р-н, с. 95
Карпати, 8, 11, 35, 50, 60
Карпатська Україна 14, 18
“Карпатська Січ” 14
Карпи, с. Смолин Яворівський р-н, х. 108
Кафа, тепер Феодосія, м. 8
Кашенці, Білогірський р-н, с. 156
Кеданичі, с. 27
Келеничі, Міжгірський р-н, с. 14
“Кецарове”, с. Жарків, Бродівський р-н, ур. 76
Кийданці, Коломийський р-н, с. 27
Київ, м. 7, 12, 21, 102, 110, 146
Киликіїв, славутський р-н, с. 166, 178
“Кичарки”, с. Мшанець,
Старосамбірський р-н, ур. 121
Кінашів, Галицький р-н, с. 40
Кіровоград, м. 146

Кіровоградська, обл. 153, 163
Кнісело, Жидачівський р-н, с. 108
Княже, Сокальський р-н, с. 59, 67, 106
Княжпіль, Старосамбірський р-н, с. 117
Клекотів, Бродівський р-н, с. 93
Клепарів, Львівська обл., с. 120
Клішівна, Рогатинський р-н, с. 49
Кобиловолоки, Гусятинський р-н, с. 129, 130
Кобло, Старосамбірський р-н, с. 102
Кобринський, р-н 149, 150
Ковпин, Бродівський р-н, с. 75
Козаківка, Долинський р-н, с. 27, 56
Козаківка (колишне с. Бряза),
Сколівський р-н, 51, 63
Козівський, р-н 145
Козятин, м. 12. 165
Колодне, Збаразький р-н, с. 126, 127, 128, 134
Коломийський, р-н 8, 27, 30, 41, 42, 51
Коломия, м. 7, 9, 12, 29, 33, 53, 57
Комарів, Сокальський р-н, с. 90, 98
Комарівка, Бучацький повіт, с. 132
Комарне, Городоцький р-н, Львівська обл., с. 61
Конюхи, Козівський р-н, с. 11
“Конюхи”, с. Вирів, Кам'янсько-Бузький р-н, ур. 75
Конюшки, Самбірський р-н, с. 71
Копанки, Калуський р-н, с. 42, 45
Копичинці, Гусятинський р-н, м. 129, 133
Копитів, Сокальський р-н, с. 105
Корець, м. 159, 178
Корецький, р-н 148, 159
“Королева Гора”, с. Страдч,
Яворівський р-н, ур. 102
Королівка, Чортківський р-н, с. 134

Коропчик, с. Сновичі, Золочівський р-н, х. 91
Коростенський, р-н 152
Коростень, м. 160, 163, 173
Корости, с. Крушельниця, Сколівський р-н, х. 114
Коростишів, м. 153
Коростятин, Монастириський р-н, с. 131
Корчин, Радехівський р-н, с. 99
“Корчунок”, с. Карів, Сокальський р-н, ур. 95
Косів, м. 54
Косів, Чортківський р-н, с. 136
Косівський, р-н 10, 26, 29, 33, 35, 37, 46, 52, 54
Космач, м. 29, 30
Космач, Косівський р-н, с. 35, 36, 47
Костянець, Дубенський р-н, с. 173
Котельня, Коростенський р-н, м. 152, 157
Коти, Яворівський р-н, с. 70
Коханівка, Яворівський р-н, с. 102, 103, 110, 119
Кочерів, Радомишльський р-н, с. 152
Кошилівці, Заліщицький р-н, с. 136
Краковець, Яворівський р-н, м. 15, 102, 119
Красне, Буський р-н, смт 15, 72, 87, 105, 114
Красне, Турківський р-н, с. 69
Кременець, м. 150
Кременецький, р-н 128, 154, 155, 164
Крехів, Жовківський р-н, с. 120
Криве, Сколівський р-н, с. 61
Криве Поле, Надвірнянський р-н, с. 48
Кривка, Турківський р-н, с. 69
Криворізький, р-н 157, 161
Кривочинці, Вінницька обл., с. 170
Крим, обл. 7, 22
Кримське Ханство 8
Крестинопіль, див. Червоноград

Крихівці, Івано-Франківський р-н, с. 49
Криштофорів (тепер с. Христофорівка), Криворізький р-н, с. 157
Кропивник, Долинський р-н, с. 34, 52
Кропивник, Калуський р-н, с. 44
“Крутий Вивіз”, с. Устечко, Заліщицький р-н, ур. 143
Крушельниця, Сколівський р-н, с. 114, 122
“Ксьондзова Долина”, с. Тростянець, Бережанський р-н, ур. 133
Кудринці, Борщівський р-н, с. 132
“Кулаїв Ліс”, с. Горбків, Сокальський р-н, ур. 72
Кулинці, Житомирська обл., с. 156
Куличків, Сокальський р-н, с. 75, 87, 100
Куліши, Ємільчинський р-н, с. 160
Кульчиці, Самбірський р-н, с. 8
Кунин, Жовківський р-н, с. 96
Кунів, Ізяславський р-н, с. 168
Купель, Теофіпольський р-н, с. 167
Куратів, полонина 30
“Курічка”, смт Поморяни, Золочівський р-н, ур. 74
Кути, Буський р-н, с. 64
Кути, Косівський р-н, смт 54
“Кутики”, с. Оглядів, Радехівський р-н, ур. 94
Куяви, с. 147
Ландерівка, с. 28
Лановецький, р-н 150, 159, 171, 173
Лапшин, Бережанський р-н, с. 140
Ласків, Володимир-Волинський р-н, с. 159
Ласківці, Тербовлянський р-н, с. 139
Ластівка, Турківський р-н, с. 68, 116
Лашів, Холмщина, Польща, с. 177
Леликів, Беларусь, с. 149
Лемківщина 15

Летичівський, р-н 147, 170
Лешнів, Бродівський р-н, с. 88
Либохора, Сколівський р-н, с. 63, 98, 124
Липа, Долинський р-н, с. 62
Липівка, Рогатинський р-н, с. 48
“Липки”, с. Новоставці, Радехівський р-н, ур. 78, 88
Липовиця, Рожнятівський р-н, с. 28
Лиса, гора 32
Лисець, Івано-Франківський р-н, смт 49
Лисичники, Заліщицький р-н, с. 141, 142
Лисівка, Богородчанський р-н, с. 48
Лисогірка, Літинський р-н, с. 170, 174
Лисоня, гора 11
Листуня, гора 54
Лімниця, річ. 15, 55
Лінелів, с. 41
Літин, м. 163, 164, 173
Літинський, р-н 169, 170, 174
Лішня, Сокальський р-н, с. 58
Лози, Збаразький р-н, с. 127
Лози, с. Божиків, Бережанський р-н, х. 143
Лопата, гора 63
Луки, Самбірський р-н, с. 110
Луцьки, Сокальський р-н, с. 100
Лучиці, Новоград-Волинський р-н, смт 178
Любачівщина 15
Любешка, Перемишлянський р-н, с. 108, 116, 118
Люта, гора 34
Ляндестрой, Калуський повіт, колонія 36
Ляхівці, Хмельницька обл., с. 156
Ляцке, див. Червоне
Ляшки, див. Залижня
Ляшків, Радехівський р-н, с. 78

Львів, м. 7, 8, 10, 11, 13, 15, 58, 66, 73, 86, 120, 121
Львівська, обл. 11, 12, 13, 15, 27, 28, 34, 42, 46, 58-125, 146, 147, 155, 161, 167, 168, 171
Магура, гора 34
Майдан, Гусятинський р-н, с. 129
Майдан, Турківський р-н, с. 61
“Майданек”, концтабір 65
Майхарівка 154
Маківка, гора 11
Мала Горбаша, Новоград-Волинський р-н, с. 166
Мала Горожанка, Миколаївський р-н, с. 94
Мала Озимина, Самбірський р-н, с. 97
Малинський, р-н 149, 153, 162
Мальчиці, Яворівський р-н, с. 97
Маневицький, р-н 15
Марашанка, Буський р-н, с. 90
Маринівка, Чортківський р-н, с. 137
Марішеску, полонина 41
Марківці, Івано-Франківський р-н, с. 54
Мацошин, Жовківський р-н, с. 80
Медвежа (тепер Польща), с. 107
Межигірці, Галицький р-н, с. 26
Межиріччя (колишне Пархач), Сокальський р-н, с. 77
“Межі Курмакова”, с. Болотня, Перемишлянський р-н, ур. 123
Мельна, Рогатинський р-н, с. 55
Мельниця-Подільська, Борщівський р-н, смт 132
Мечишів, Бережанський р-н, с. 138
Миколаїв, м. 73, 84, 106, 125
Миколаївка, Чортківський р-н, с. 129, 134
Миколаївка, с. Блищанка, Заліщицький р-н, х. 128

Миколаївський, р-н 68, 69
Микулинці, Літинський р-н, с. 174
Микуличин, Надвірнянський р-н, с. 15, 30
Микушин, повіт Грубешів, Польща, с. 113
Милятин, Іваничівський р-н, с. 64
Мислів, Калуський р-н, с. 40, 44
Міжгірський, р-н 14
Міхова, Старосамбірський р-н, с. 91, 117
Млинки, Яворівський р-н, с. 106
“Могилка”, с. Рокитне, Яворівський р-н, ур. 111
Могилівка, с. 163, 173
Мозберк (тепер села немає), Львівська обл., с. 120
Молдавія, 9
Молодинче, Жидачівський р-н, с. 15, 85, 171
Молошоквичі, Яворівський р-н, с. 120
Молотів, Жидачівський р-н, с. 81
Молотьків, Лановецький р-н, 150
Монастирець, Жидачівський р-н, с. 112
Монастирський, р-н, 15, 131, 158
Монастирок, Золочівський р-н, с. 98
Моршин, Стрийський р-н, смт 81
Москва, м. 8, 16, 18
Мостиська, м. 75
Мостиський, р-н 76
Мочарки, полонина 30
Мукачеве, м. 10
Мусорівці, Збарзький р-н, с. 145
Мушкатівка, Борщівський р-н, 132
Мшана, Городоцький р-н, Львівська обл., с. 60
Мшанець, Зборівський р-н, с. 135
Мшанець, Старосамбірський р-н, с. 121
Набрж, Холмщина (тепер Польща), с. 158, 177
Нагачів, Яворівський р-н, с. 103, 119
Нагоряни, Заліщицький р-н, с. 133
Надвірнянський, р-н 8, 15, 30, 33, 36, 40, 53, 56, 157
Надніпрянська Україна 14
Назавизів, Надвірнянський р-н, с. 157
Накваша, Бродівський р-н, с. 76
Наконечне-I, Яворівський р-н, с. 15
Наконечне-II, Яворівський р-н, с. 69, 119
Нападівці, Лановецький р-н, с. 173
Настасів, Тернопільський р-н, с. 133
Недільня, Старосамбірський р-н, с. 74
Немирів, Яворівський р-н, смт 108
Нивиці, Радеківський р-н, с. 87, 94, 99
Нижне Висоцьке, Турківський р-н, с. 124
Нижне Синевидне, Сколівський р-н, с. 28
Нижня Рожанка, Сколівський р-н, с. 122
Нижня Стинава, Стрийський р-н, с. 125
Нирків, Заліщицький р-н, 156
Нікополь, м. 11
Німеччина 16, 18, 20, 22, 23, 128, 146
Нова Гута, Летичівський р-н, с. 170
Нова Ягільниця, Чортківський р-н, с. 138
Новий Вербів, Бережанський р-н, с. 141
Новий Мізунь, Долинський р-н, с. 39
Новий Яричів, Кам'янсько-Бузький р-н, с. 78
Нові Стрілища, Жидачівський р-н, смт 77
Новоград-Волинський (колишне м. Звягель), м. 148, 163, 165, 173
Новоград-Волинський, р-н 151, 152, 159, 166, 178
Новомосковський, р-н 151
Новосілки, Золочівський р-н, с. 104

Новоставці, Радеківський р-н, с. 78, 79, 87, 88, 89
Новотанець, м. 9
Облаз, Хустський р-н, с. 113
Оглядів, Радеківський р-н, с. 94, 99
Одеса, м. 11, 12
Одеська обл. 18
Окілки, смт Шкло, Яворівський р-н, х. 111
Олексичі, Стрийський р-н, с. 125
Олесько, Буський р-н, смт 60
Олешів, Тлумацький р-н, с. 29
Опільське, Сокальський р-н, с. 93
Ордів, Радеківський р-н, с. 168
Орестів, Здолбунівський р-н, с. 148
Оришев, с. 7
Орів, Сколівський р-н, с. 71
Осталовичі, Перемишлянський р-н, с. 95, 105
Остапковець, с. 169
Острів, Сокальський р-н, с. 89
Острозький, р-н 157
Отиня, Коломийський р-н, смт 8
Павлівка, Івано-Франківський р-н, с. 27
Папірня, Гусятинський р-н, с. 137, 140
Пархач, див. Межиріччя
Пасіки, повіт Грубешів (тепер Польща), с. 178
Пациків, с. 44
Пеняки, Бродівський р-н, с. 89, 90
Переволочне, Буський р-н, с. 81, 104
Перев'ятичі, Сокальський р-н, с. 97
Перегінське, Рожнятівський р-н, смт 32, 53
Перемилки, Жовківський р-н, с. 66
Перемишляни, м. 86, 155
Перемишлянський, р-н 13, 46, 60, 73, 84, 92, 93, 97, 103, 104, 105, 106, 108, 112, 114, 116, 118, 119, 123
Перемишль, м. 12, 44, 113, 158, 177
Перемишльщина 9, 15
Переспа, Сокальський р-н, с. 72
Петрашів, Вінковецький р-н, с. 174
Печеніжин, м. 12
Печорна, Заліщицький р-н, с. 143
Пили, Жовківський р-н, с. 97, 121
Пилявецька, битва 8
Пирогівка, Вінковецький р-н, с. 175
Підбатиїв, Радеківський р-н, с. 88
Підбережжя, Долинський р-н, с. 38
Підбуж, Дрогобицький р-н, с. 71
Підволочиський, р-н 134, 144
Підгайці, м. 11
Підгайчики, Золочівський р-н, с. 79
Підгірці, Бродівський р-н, с. 88, 92, 104, 123
Підгір'я (колишне с. Угорці), Золочівський р-н, с. 90, 93
Підгородище, Перемишлянський р-н, с. 114
Підгородці, Сколівський р-н, с. 111, 122
Підкамінь, Бродівський р-н, смт 59
Підліски, Кам'янсько-Бузький р-н, с. 65
Плоска, с. Любешка,
Перемишлянський р-н, х. 108
Плужне, Ізяславський р-н, с. 159
Пнів, Надвірнянський р-н, с. 8
Повчине, Новоград-Волинський р-н, с. 163
Погорілець, Рожнятівський р-н, с. 51
Погребівка, Рогатинський р-н, с. 49, 136
Побужани, Буський р-н, с. 90, 102
Побук, Сколівський р-н, с. 107
Повіть, Кобринський р-н, с. 149
Поділля 7, 8, 14
Подусів, Перемишлянський р-н, с. 46
Подусільна, Перемишлянський р-н, с. 60
Поздимир, Радеківський р-н, с. 99
Покуття 7

Полісся 172
Полонне, м. 172
Полтава, м. 21
Полтавська, обл. 12, 118
Поляни, Пустомитівський р-н, с. 66
Поляниця, полонина 30
Поляниця, Долинський р-н, с. 50, 51, 56
Польща, 7, 12, 13, 15, 107, 110, 113, 120, 158, 159, 160, 177, 178
Поморяни, Золочівський р-н, смт 145
Пониковиця, Бродівський р-н, с. 75
Попівці, Бродівський р-н, с. 59, 60
Попівці, Волочеський р-н, с. 164
Посадів, Холмщина (тепер Польща), с. 177
Посіч, Калуський р-н, с. 31, 36
Потелич, Жовківський р-н, с. 81, 108
Потіївський (тепер Радомишльський), р-н 153
Поточище, Городенківський р-н, с. 14
Прага, м. 14
Прибин, Перемишлянський р-н, с. 108
Прикарпаття 8, 9, 13
Прилбичі, Яворівський р-н, с. 70, 119
Пристань, Сокальський р-н, с. 99
Пристань, Жовківський р-н, с. 78
Проскурів, див. Хмельницький
Прусинь, Сокальський р-н, с. 100
Псари, фільварок 137
Пукасівці, Галицький р-н, с. 39, 55
Пустельники, с. Нивиці, Радехівський р-н, х. 94
Пустомитівський, р-н с. 59, 65, 66, 86, 94, 111
Путіла – Сторонець (тепер Путила), смт 9
Рава-Руська, Жовківський р-н, м. 12, 68, 89, 113, 121
Равське, Жовківський р-н, с. 58, 67, 96, 107, 113
Радванці, Радехівський р-н, с. 95, 99, 105, 118
Радехівський, р-н 65, 69, 78, 79, 87, 88, 89, 94, 95, 98, 99, 105, 106, 118, 155, 168
Радивилівський, р-н 103, 135, 136, 137, 144, 169, 173, 174, 175, 177
Радивно, Польща, повіт 110
Радомишль, м. 152
Радомишльський, р-н 152, 153, 161
Радянський Союз 21
Ражнів, Бродівський р-н, с. 82
Раковець, Збарзький р-н, с. 135
Рафайлів, Берегівський р-н, с. 56
Рахів, с. Білі Ослави, Надвірнянський р-н, х. 33
Реклинці, Сокальський р-н, с. 58
Ремезівці, Золочівський р-н, с. 90, 91, 94
Ременів, Кам'янсько-Бузький р-н, с. 78
Решнівка, Бережанський р-н, с. 126
Рим, м. 23
Рівне, м. 148, 149, 150, 151, 152, 153, 158, 159, 160, 164, 166
Рівненська, обл. 26, 88, 103, 135, 136, 137, 140, 141, 144, 148, 149, 157, 158, 159, 164, 169, 172, 173, 174, 175, 177, 178
Різдвяни, Галицький р-н, с. 128
Річки (тепер Польща), с. 107
Рогатин, м. 7, 86
Рогатинський, р-н 15, 26, 42, 48, 49, 50, 55, 60, 77, 103, 109, 137
Рогізне, Яворівський р-н, с. 123
Родатичі, Городоцький р-н, с. 121
Рожнятівський, р-н 32, 45, 46, 51, 52, 53, 56
Розгадів, Зборівський р-н, с. 142
Роздол, Миколаївський р-н, смт 69
Розтинка, Долинський р-н, с. 34
Рокитне, Яворівський р-н, с. 111

Романів, Перемишлянський р-н, с. 97
Романівський (тепер Дзержинський), р-н 172
Росохач, Турківський р-н, с. 61
Росохуватець, Підволочиський р-н, 134
Руданці, Кам'янсько-Бузький р-н, с. 101
Руденка, Радехівський р-н, с. 78
Рудка, Сокальський р-н, с. 81
Рудники, Маневийський р-н, с. 15
Рудня, Ярунський р-н, с. 148
Ружин, м. 155
Румунія 10, 12
Русь 6
Рясне-Польське, Яворівський р-н, с. 70
Рясне-Руське, Яворівський р-н, с. 64
Савчичі, Кременецький р-н, с. 154
Саджівка, Гусятинський р-н, с. 126
Садки, Заліщицький р-н, с. 136, 138
Самбірський, р-н 8, 64, 71, 74, 78, 86, 97, 109, 110, 116
Свинюхи, Збарзький р-н, с. 127
Свидник, Турківський р-н, с. 68
Свитазів, Сокальський р-н, с. 84
Свірж, Перемишлянський р-н, с. 97, 105
Свіча, річ. 32
“Святослав”, Сколівський р-н, ур. 61
Себечів, Сокальський р-н, с. 65
Селець, Сокальський р-н, с. 77, 99
Селець (колишне с. Селець-Беньків), Кам'янсько-Бузький р-н, с. 76, 96
Селиська, Перемишлянський р-н, с. 84
Селисько, Пустомитівський р-н, с. 65
Селища, Івано-Франківська обл., с. 45
Семечів, Долинський р-н, с. 39
Семидуби, Голованівський р-н, с. 163
Сениківці, Терехівський р-н, с. 127
Сернів, Вінницька обл., с. 170
Сибір 12
Сивка-Калуська, Калуський р-н, с. 43
Симони, Ємельчинський р-н, с. 157

Сіде, Самбірський р-н, с. 112
Сільце (колишне с. Сільце Божиківське), Бережанський р-н, с. 142
Скала, Борщівський повіт, с. 132
Скалат, Підволочиський р-н, с. 144
Сколе, м. 15, 61, 62, 105, 109, 110
Сколівський, р-н 27, 28, 46, 61, 62, 64, 71, 74, 78, 105, 107, 108, 109, 110, 113, 114, 115, 120, 121, 122
Сколівські Бескиди 11
Славуца, м. 150, 154, 155, 171
Славутський, р-н 148, 157, 161, 162, 166, 167, 169, 172, 178
Слобідка, Стрийський р-н, с. 125
Слобода, Галицький р-н, с. 39
Слобода-Більшівцівська, Галицький р-н, с. 38
Слобода-Болехівська, Долинський р-н, с. 34, 48, 52
Слобода-Небилівська, Рожнятівський р-н, с. 45
Слободище, Бердичівський, р-н 154
Слов'ятин, Бережанський р-н, с. 131, 142, 146
Смереківка (колишне с. Віцинь), Перемишлянський р-н, с. 93
Смолин, Яворівський р-н, с. 108
Снідавка, косівський р-н, с. 54
Сновичі, Золочівський р-н, с. 91, 92
Снятин, м. 7, 28, 29, 31, 34, 36, 40, 47, 48, 53, 54, 62, 68, 109, 115, 117, 124
Снятинський, р-н 39
Сокаль, м. 12, 100
Сокальський, р-н 58, 59, 64, 65, 66, 67, 72, 74, 75, 77, 78, 81, 84, 86, 87, 89, 90, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 105, 107, 125, 167
Сокіл, с. Соколівка, Буський р-н, х. 70
Соколівка, Буський р-н, с. 70

Соколівка, Бродівський р-н, с. 82
Соколя, Буський р-н, с. 66, 73
Соловій, Перемишлянський р-н, с. 13
Солонка, Пустомитівський р-н, с. 86
Солонянський (тепер Криворізький), р-н 157
Солотвин, Богородчанський р-н, смт 46
Солуги, смт Шкло, Яворівський р-н, х. 111
Солуки, Яворівський р-н, с. 79, 85
Солуків, Долинський р-н, с. 57
Сопіт, Сколівський р-н, с. 64, 78, 113
Сороки, Бучацький р-н, с. 139
Сосулівка, Чортківський р-н, с. 144
Спас, Рожнятівський р-н, с. 52, 56
Спасів, Здолбунівський р-н, с. 172
Сприня, Самбірський р-н, с. 74
Стадниця, Перемишлянський р-н, с. 108
Станіславчик, Бродівський р-н, с. 88
Станківці, Долинський р-н, с. 56
Стара Гута, с. 29
Стара Ягільниця, Чортківський р-н, с. 127, 138
Старе Село, Холмщина (тепер Польща), с. 178
Старий Майдан, с. Нивиці, Радехівський р-н, х. 99
Старий Мізунь, Долинський р-н, с. 39
Старий Самбір, м. 69
Старий Яричів, Кам'янсько-Бузький р-н, с. 78
Старичі, Яворівський р-н, с. 111
Старі Стрілища, Жидачівський р-н, с. 109
Старокосянтинів, м. 167, 171
Старосамбірський, р-н 74, 83, 91, 102, 109, 112, 117, 120, 124
Степок, Дунаєвський р-н, с. 162
Стінка, Івано-Франківський р-н, с. 27
Стовба, гора 46

Столин, Беларусь, м. 150
Сторожівський, Житомирська обл., ліс 157
Сторона, Дрогобицький р-н, с. 67, 68, 74
Страдч, Яворівський р-н, с. 102
Стратин, Рогатинський р-н, с. 26, 49
Стрептів, Кам'янсько-Бузький р-н, с. 75
Стрий, м. 10, 11, 13, 34, 92, 125
Стрий, річ. 83, 113
Стрийський, р-н 81, 83, 107, 111, 112, 119, 125, 146
Стрілки, Старосамбірський р-н, с. 74, 120
Стрільбичі, Старосамбірський р-н, 117
Стробичове, Мукачівський р-н, с. 10
Стронятин, Жовківський р-н, с. 59
Струсів, Тербовлянський р-н, с. 132
Судилків, Шепетівський р-н, с. 166
Сукіль, Долинський р-н, с. 62
Сулятичі, Жидачівський р-н, с. 92
Суховоля, Новоград-Волинський р-н, с. 159
Суходіл, Рожнятівський р-н, с. 28
Схід 16, 17, 18, 22
Східна Малопольща 12
Східньо-Українські землі 22
Сянок, м. 9
Тарнавка, Ізяславський р-н, с. 169
Тарниця, гора 30, 31
Тартаків, Сокальський р-н, с. 72
Татарів, с. 29
Татарівці, Славутський р-н, с. 161
Тейсарів, Жидачівський р-н, с. 81
Теофіполь, м. 166
Теофіпольський, р-н 167
Теребежі, Буський р-н, с. 66
Теребінь, с. Селець Беньківський, Кам'янсько-Бузький р-н., х. 76
Теребовля, м. 8

Теребовлянський, р-н 127, 130, 139
Тернопіль, м. 12, 135
Тернопільська обл. 8, 10, 11, 13, 15, 28, 126-144, 146, 147, 150, 154, 155, 156, 158, 159, 161, 164, 170, 171, 172, 173, 174, 176
Тернопільський, р-н 133, 135
Тисів, Долинський р-н, с. 50, 51, 56, 62
Теслугів, Радивилівський р-н, с. 135, 136, 137, 144, 169, 174, 175, 177
Тисмениця, Івано-Франківський р-н, смт 12, 53
Тисменичани, Надвірнянський р-н, с. 53
Тлумацький, р-н 29, 50
Товсте, Заліщицький р-н, смт 135, 144
Товстенке, Чортківський р-н, с. 136, 141, 142, 164, 170, 174
Томашівець, Калуський р-н, с. 43
Томашпільський, р-н 156
Топольниця, Старосамбірський р-н, с. 74
Топорів, буський р-н, с. 85, 87
Торки, Радехівський р-н, с. 106
Травнисте (тепер села немає), Яворівський р-н, с. 71. 120
Тростянець, Бережанський р-н, с. 27, 133
Тростянець, Славутський р-н, с. 166
Троянівська, округа 155
Трипілля 12
Трускавець, м. 13
Труханів, Сколівський р-н, с. 27
Тудорів, див. Федорівка
Туреччина 8
Тур'є, Старосамбірський р-н, с. 109
Туринка, Жовківський р-н, с. 68
Турка, м. 63, 114
Туркестан 12
Турківський, р-н 61, 68, 69, 74, 77, 78, 97, 98, 112, 114, 115, 116, 117, 122, 124
Тухолька, Сколівський р-н, с. 105

Тучин, Гошанський р-н, смт 173
Тучне, Перемишлянський р-н, с. 103, 106
Увисла, Гусятинський р-н, с. 136
Угнів, Сокальський р-н, м. 90, 100
Угорці, див. Підгір'я
Угорщина 11, 12, 18, 39, 41
Унів, Перемишлянський р-н, с. 92
Ужгород, м. 14
Україна 8, 9, 11, 12, 20, 21, 23, 25, 118, 144, 146, 148, 171, 173
Устечко, Заліщицький р-н, с. 143, 144
Устинівка, малинський р-н, с. 153, 162
у
Устрів, Польща, м. 120
Фастів, м. 12, 152
Федорівка (колишне с. Тудорів), Гусятинський р-н, с. 137
Феодосія, м. 8
Ферлаїв, Бережанський р-н, с. 33, 136
Фульмес, с. Коханівка, Яворівський р-н, х. 103
Харків, м. 21
Харківська, обл. 148
Хашоване, Сколівський р-н, с. 122
Хватів, Буський р-н, с. 60, 69, 104
Херсон, м. 11
Хирів, Старосамбірський р-н, м. 69, 83
Хитрейки, Жовківський р-н, с. 78
Хишевичі, Городоцький р-н, Львівська обл., с. 15
Хлібичин, Снятинський р-н, с. 39
Хлівчани, Сокальський р-н, с. 75, 78
Хлопівка, Гусятинський р-н, с. 136
Хмелівський (тепер Бобринецький), р-н 153
Хмельницька обл. 9, 147, 148., 149, 150, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 175, 178

Хмельницький (колишне м. Проскурів), м. 126, 165, 167, 174
Ходовичі, Стрийський р-н, с. 83
Ходорів, Жидачівський р-н, м. 42, 80, 83, 85
Холм (тепер Польща), м. 177
Холмщина 15, 147, 158, 159, 160, 177, 178
Хотимир, Тлумацький р-н, с. 29
Хотин, м. 8
Хриплин, Івано-Франківський р-н, с. 33, 49
Христофорівка (колишне с. Криштофорів), Криворізький р-н, с. 157
Хуст, м. 14
Хустський, р-н 113
Цапівка, Томашпільський р-н, с. 156
Царицин, м. 12
“Цвинтар”, с. Стрептів, Кам’янсько-Бузький р-н, ур. 75
Цебрівка, Сокальський р-н, с. 118
“Цепухи”, с. Підліски, Кам’янсько-Бузький р-н, ур. 65
Церковна, Долинський р-н, с. 56, 63
Цетуля, Яворівський р-н, с. 111
“Цюхів”, с. Орів. Сколівський р-н, ур. 71
Чепелі, Бродівський р-н, с. 89, 104
Червоне (колишне Ляцке), Золочівський р-н, с. 123
Червоноармійськ, м. 158
Червоноармійський, р-н 151, 153
Червоноград (колишне м. Кристинопіль), м. 87
“Черемина”, с. Підгородці, Сколівський р-н, ур. 111
Черемошна, Верховинський р-н, с. 35
Чернівецька, обл. 8, 9, 10
Чернівці, м. 11, 48
Чернятин, Городенківський р-н, с. 37
Чехія 48

Чехословачина 12, 14
Чорний Ліс 29, 32, 34, 35, 36, 51, 55
Чорногірський, хребет 48
Чорногора, ур. 32
Чорногора, Тернопільська обл., с. 141
Чортків, м. 135, 137
Чортківський, наступ 12
Чортківський, р-н 10, 127, 129, 131, 134, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 143, 144, 164, 169, 174
Шабельня (тепер села немає), Жовківський р-н, с. 117
Шарпанці, Сокальський р-н, с. 64
Шведська Буда, Новоград-Волинський р-н, с. 151
Шевченкове (колишне с. Веддіж), Долинський р-н, с. 26, 32
Шепетівка, м. 149, 165
Шепетівський, залізничний вузол 146
Шепетівський, р-н 166
Шкло, Яворівський р-н, смт 70, 118, 121
Шкроботівка, Шумський р-н, с. 156
Шляхові Кориченці (Хмельницька обл.), с. 177
Шнирів, Бродівський р-н, с. 103
Шнурів, Бродівський р-н, с. 83
Шпиколоси, Золочівський р-н, с. 93, 94, 103
Шумський, р-н 155, 161, 172
Шутова, Яворівський р-н, с. 123
Щирець, Пцстомитівський р-н, смт 59
Щуровичі, Радохівський р-н, с. 65
Юзефівка (тепер с. Йосипівка), Зборівський р-н, с. 145
Юськівці, див. Йосипівка
Яблунів, Гусятинський р-н, с. 128, 130, 137, 140
Яблунів, Косівський р-н, с. 26, 33
Яблунівка, Буський р-н, с. 102
Явірник, полонина 30
Яворів, м. 90, 119

Яворівський, р-н 15, 64, 69, 70, 71, 79, 85, 87, 90, 92, 97, 98, 101, 102, 103, 106, 110, 111, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 147
“Яворівські Соснини”, м. Яворів, ур. 90
Ялинкувата, Сколівський р-н, с. 115
Ямниця, Івано-Франківський р-н, с. 40
Янів, див. Івано-Франкове
Янівський (тепер Малинський), р-н 162
Янівський, полігон 15
Янушевичі 154
Янушів, Житомирська обл., с. 162
Янушполе, Новоград-Волинський р-н, с. 152
Янчин, див. Іванівка
Яремча, Надвірнянський р-н, смт 36
Яричівка, р. 73
Ярмолинці, смт 147
Ярославщина 15
Ярунський (тепер Новоград-Волинський), р-н 148, 151, 163
Ярчівці, Зборівський р-н, с. 15
Ясениця-Замкова, Старосамбірський р-н, с. 112
Ясенів, Бродівський р-н, с. 80, 82, 85
Ясенка-Стецьова, Турківський р-н, с. 114
Ясінка-Масьова, Турківський р-н, с. 114, 116, 117
Ясницька, Яворівський р-н, с. 70, 111
Ясногород, Держинський р-н, с. 172
Яструбичі, Радохівський р-н, с. 69, 80, 95, 106, 113, 118

<i>бмв</i> - без вказання місця видання,	<i>пс.</i> - псевдонім,
<i>вид-во</i> - видавництво,	<i>рр.</i> - роки,
<i>визв.</i> - визвольних,	<i>р.</i> - рік,
<i>в т. ч.</i> - в тому числі,	<i>рiч.</i> - річка,
<i>дг.</i> - друг,	<i>р-н.</i> - район,
<i>загад.</i> - загадкових,	<i>р/н</i> - рік народження,
<i>змаг.</i> - змагань,	<i>с.</i> - село,
<i>ім.</i> - імені,	<i>смт</i> - селище міського типу,
<i>к-р</i> - командир,	<i>ст.</i> - станція,
<i>кол.</i> - колонія,	<i>т-во</i> - товариство,
<i>обл.</i> - область,	<i>укр.</i> - український,
<i>обст.</i> - обставинах,	<i>уч.</i> - учасник,
<i>оп.</i> - опис,	<i>ур.</i> - урочище,
<i>о.</i> - острів,	<i>форм.</i> - формувань,
<i>пов.</i> - повіт,	<i>х.</i> - хутір,
<i>політ.</i> - політичної,	<i>чл.</i> - член,
() - авторська вставка	? - невідома інформація.
[] - авторська вставка	

АБРЕВІАТУРА

ВОП - Відділ Особливого Призначення
ВПЖ - Військово-польова жандармерія
ДАВО - Державний архів Волинської області
ДАРО - Державний архів Рівненської області
ДА СБУ - Державний архів Служби безпеки України
ДАТО - Державний архів Тернопільської області
ЗУЗ - Західно-Українські Землі
НКВД – Народний комісаріат внутрішніх справ
О. Д. - Олександр Денищук
ОУН - Організація Українських Націоналістів
ПЗУЗ - Північно-Західні Українські Землі
УВО - Українська Військова Організація
УНДО - Українське національно-демократичне об'єднання
УНРА - Українська Народно-Революційна Армія
УНР - Українська Народна Республіка
УПА - Українська Повстанська Армія
УЧХ - Український Червоний Хрест
ЦДАВОВ і УУ - Центральний державний архів вищих органів влади і управління України
ЦДАГОУ - Центральний державний архів громадських об'єднань України

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Андрусак М. Брати грому. – Коломия, 2001.
- Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917-53 рр. Книга 2. - К.: Либідь, Військо України, 1984.
- Бойко М. Бібліографічний огляд збройної боротьби Волині. - ?
- Борець Ю. З. За Україну, за її волю. - Світ поліграфії ТзОВ Книгодрук, 1998.
- Борець Ю. З найкраїми. - К.: Наукова думка, 1992.
- Боревець Т. Армія без держави / Інститут дослідів Волині, Канада. - Вінніпег, 1981.
- Боровський В. Під покровом Всевишнього. - Атланта, 1983.
- Броди і Брідщина. – Книга - II. – Броди, 1998.
- Бухало Г. А за ту волю золоту пролила Волинь кров свою. - Рівне, 1992.
- Вашиків Іван. Сокаль і Прибужжя. – Львів, 2000.
- Велика Волинь: Наук.-попул. краєзн. пр. Т. 15. - Житомир: Журфонд, 1994.-188 с.
- Велика Волинь: Минуле й сучасне: Матеріали міжнарод. наук. краєзн. конф. - Хмельницький; Ізяслав; Шепетівка, 1994. - 672 с.
- Веденєєв Д. В, Биструхін Г. С. Повстанська розвідка діє точно й відважно... – Київ, 2006.
- Волинь у 16-18 століттях/Мін. освіти України; Ін-т системних досліджень. - К., 1997.
- Волинь незабуття: Тези IV регіон. наук.-практ. конф. - Рівне, 1993 - 95.
- "Волинь". Часопис Рівненського УНР, 1991-2001.
- Воля і доля. – Галич, 1997.
- В обороні волі. - Рівне: Азалія, 1995.
- Гермаківський Іван. На чатах волі. – Тернопіль; Джура, 2001.
- Данилюк М. Повстанський записник. - К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1999.
- Два ювілеї. - Ірвінгтон, Т-во вояків УПА, Час. Рівненського НРУ, 1992.
- Державний архів Рівненської області, ф. Р-30, 033, 400.
- Другий зимовий похід. Листопадовий рейд. Базар. - К.: Фондація ім. О. Ольжича, 1995.
- За волю народну: 1921-1939./Рівн. обл. держ. архів. - Львів, 1964.
- За відсутністю провини. - Рівне, Азалія, 1994.
- За Україну, за її волю. – Тернопіль: Збруч, 2006.
- За честь і славу, за народ. – Тернопіль: Збруч, 2003.
- Із криниці печалі. - Рівне, Азалія, 1993.
- Історичні традиції Волині: проблеми духовного відродження/Рівн. ін-т інже нерів водного гос-ва, Рівн. держ. ін-т культури: Рівн. держ. педінститут. - Рівне, 1993.
- Климчук Тадей. Життя - за волю України. – Лопатин, 2001.
- Книга Пам'яті України. Т. 1-4. - Львів: Каменярь, 1994-1998.

Крем'янчанка Н. Було в матері три сини. – Тернопіль: Астон, 1999.

Куп'як Д. Спогади нерозстріляного. – Львів: Каменяр, 1993.

Лебедев М. УПА. - Б.м.: Видання Пресового Бюро УГВР, 1946.

Літопис Нескореної України. – Книга 1. – Львів: Просвіта, 1993.

Літопис нескореної слави. Т. 2. - Львів: Галицька видавнича спілка, 1997.

Літопис УПА. – Т. 1 - Т. 45. – Торонто - Львів, 1989 - 2007.

Літопис УПА. Нова серія. – Т. 1 - 11. – Київ - Торонто, 1995-2007.

Литвинчук Д. Від Горині до Колими. - Рівне: Азалія, 1998.

Макар Володимир. Бойові друзі Спомини. – Т. 1. – Торонто, 1980.

Мельник Андрій. - К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1994.

Мечник С. У вирі воєнного лихоліття. - Львів: Креси, 1992.

Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю/ Луцький держ. пед. ін-т; Волин. обл. тов-во краєзнавців. - Луцьк, 1991. - 195 с.

Минуле і сучасне Волині. Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи/Луцький держ. пед. ін-т; Волин. обл. т-во краєзнавців. - Луцьк, 1992. - 167 с.

Мірчук П. Степан Бандера - символ революційної безкомпромісності / Ліга Визволення України; Організація оборони чотирьох Свобід України. - Нью-Йорк; Торонто, 1961.

Мірчук П. УПА 1942-52 рр. - Мюнхен, 1953.

Міхновський М. Самостійна Україна з передмовою Юрія Колларда і післямовою Павла Дорожжінського. - Видання журналу «Самостійна Україна», 2000.

Муковський І. Т., Лисенко О. Є. Звитяга і жертвність. – Київ, 1997.

Нескорена Зборівщина. – Т. 1 -2. – Тернопіль, 2001.

Нескорена Долинищина. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2002.

Новак О. УПА - сторінки історії. Роздуми. - Рівне: Марк, 1992.

Овсіюк Є. Незатерті сліди. - Рівне: Азалія, 1997.

ОУН на Волині/Волин. воєводство, сусп.-політ. відділ, - Луцьк, 1935.

Павлюк Й. Життя прожити - не поле перейти. - Рівне: Азалія, 1995.

Панасюк М. Вам сурми не грали... - Дубно: Край, 1994.

Петлюра Симон. Вибрані твори та документи. - К.: Довіра, 1994.

Повстанський рух отамана Тараса Бульби-Боровця. - Рівне: Азалія, 1998.

Потикевич-Заболотна М. Нам дуже треба жити. - Тернопіль: Воля, 2000.

Реабілітовані історією Івано-Франківська область. – Т. 1-2. – Івано-Франківськ: Лілея - НВ, 2000-2001.

Реабілітовані історією. – Тернопіль: Збруч, 2006.

Рівненський мартиролог сорок четвертого. - Рівне: Азалія, 1998.

Рівненський обласний краєзнавчий музей, ф. УПА.

Рівненський обласний краєзнавчий музей, особистий архів О. Денищука.

Рівненщина репресована, депортована, мордована: 1939-1941. - Рівне: Азалія, 1997.

Русначенко Анатолій. Народ збурений. – Київ: Пульсари, 2002.

Руцький М. Голгофа. - Рівне: Світанкова зоря, 1996.

Руцький М. Коли ви вмирали, вам дзвони не грали. - Нетішин, 1994.

Савка Богдан. Копичинці Мандрівка через століття. – Тернопіль: Джура, 2001.

Савка Богдан. Забути не маємо права. – Тернопіль, 2000.

Савка Богдан. А смерть їх безсмертям зустріла. – Тернопіль: Джура, 2003.

Савчук Б. Збройні сили України. - Львів-Вінніпег, 1948.

Сергійчук В. Десять буремних літ. - К.: Дніпро, 1998.

Сергійчук В. ОУН-УПА в роки війни. Нові документи і матеріали. - К.: Дніпро, 1996.

Сергійчук В. Український здвиг. – Т. 1-5. – Київ: Українська видавнича Спілка, 2004-2005.

Сивіцький М. Записки сірого воляняка. - Львів, 1996. Савчук Б. Збройні сили України. - Львів-Вінніпег, 1948.

Скорупський М. Туди, де бій за Волю. - К.; Лондон; Париж; Торонто; Нью-Йорк; Сідней, 1998.

Содоль П. Українська Повстанча Армія, 1943-49 рр.: Довідник 1. - Нью-Йорк, 1994.

Содоль П. Українська Повстанча Армія, 1943-49 рр.: Довідник 2. - Нью-Йорк, 1995.

Соловей Федір. Повстанський мартиролог Стрийщини. – Стрий: Щедрик, 1999.

Стародубець Г. М. ОУН (б) в українському національно-визвольному русі на Волині в роки Другої світової війни (1941-1943 рр.). – Тернопіль, 2002.

Ступницький Ю. Спогади про пережите. - К.; Торонто, Вид-во Літопис УПА, 2000.

Тиктор І. Велика історія України. - Львів; Вінніпег, 1948.

Тиктор І. Історія українського війська. - Вінніпег, 1953.

Тхор В. та інші. Наш край в курсі історії України/Рівн. держ. пед. ін-т. - Рівне, 1998.

Шуляк О. (Штуль-Жданович). В ім'я правди. - Рівне: Азалія, 1993.

Шумук Л. Пережите і передумане. - К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1998.

За що бореться УПА.....	3
Домашук Петро, Денишук Олександр. Галичина – П'ємонт національного відродження.....	6
Коваленко І. М. Цілі і методи німецької імперялістичної політики на окупованих землях.....	16
Цілі й методи німецької політики на окупованих українських землях.....	16
1) Обґрунтування німецьких зазіхань на європейський схід.....	17
2) Розшматування українських земель.....	18
3) Пани і раби.....	18
4) Матеріальний і соціальний гніт – повна експлуатація українських земель.....	20
5) Українські культурні надбання під німецьким чоботом.....	20
6) Чужонаціональний елемент на Україні в німецькому возі.....	21
9) Заслання на роботи до Німеччини.....	22
11) Терор тевтонів. Арешти, розстріли, шибениці. Фізичне нищення українського елемента.....	23
Наказ ч. 11. 1943, вересня 4.....	24
Антинімецькі акції. Галичина. Івано-Франківська область.....	26
1943 рік.....	26
1944 рік.....	36
Доповнення.....	57
Антинімецькі акції. Галичина. Львівська область.....	58
1942 рік.....	58
1943 рік.....	59
1944 рік.....	84
Доповнення.....	125
Антинімецькі акції. Галичина. Тернопільська область.....	126
1943 рік.....	126
1944 рік.....	135
Доповнення.....	145
Антинімецькі акції. Галичина. Східна Україна.....	146
1942 рік.....	146
1943 рік.....	146
1944 рік.....	174
Доповнення.....	178
Зверхники УПА, які загинули у боях з німецькими окупантами.....	179
Іменний покажчик.....	184
Географічний покажчик.....	193

Дереворит Ніла Хасевича із серії «Волинь у боротьбі»

Д - 333 Олександр Денищук.

*Боротьба УПА проти німецьких окупантів. Хронологія подій
Галичина та Східна Україна Т. 2,
м. Рівне, "ППДМ" 2008 - 216 с.*

*Редактор:
Петро Домащук*

*Комп'ютерний набір і верстка:
Валерій Денищук*

*Здано до набору 20.03.2008 р. Підписано до друку 10.04.2008 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура TextBook.
Друк офсет. Ум. друк. арк. 13,5 Обл.-вид.арк. 14,7
Тираж 1000 прим. Зам. № 19*

Олександр Денищук,

*історик-дослідник
національно-визвольного
руху в Україні
періоду 1918-1960 рр.,
кавалер ордена
“За заслуги” III ступеня.*

Народився 3 березня 1948 року в с. Грушвиця-І Рівненського району Рівненської області в бідній селянській сім'ї. В 1977 році закінчив Одеський медичний інститут, лікувальний факультет. До 1998 року працював лікарем терапевтом і рентгенологом в сільській місцевості на Рівненщині.

Окрім фахової роботи пан Олександр працює кожен вільну хвилину, у вихідні і святкові дні над історією визвольної боротьби свого краю, об'їжджаючи велосипедом тисячі сіл, веде розмови з безпосередніми учасниками національно-визвольних змагань, ретельно фіксує на папері все побачене і почуте.

Напружена праця упродовж останніх 40 років дала відрадіні результати — вийшло у світ 18 томів “Книга Пам'яті і Слави Волині” (Рівненська область), два томи книги “Злочини польських шовіністів на Волині” (том I — Рівненська і том II — Волинська області), два томи “Боротьба УПА проти німецьких окупантів” (том I — Волинь, том II — Галичина та Східна Україна). Автор віддає їх на суд читачеві, усій громадськості, як в Україні, так і за кордоном.

У 2005 році за вагомих особистий внесок у національне та державне відродження України, самовідданість у боротьбі за утвердження ідеалів Свободи і Незалежності, активну громадську діяльність, Олександр Денищук нагороджений Президентом України В.Ющенком орденом “За заслуги” III ступеня.